

ZÁKON O STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČI

Úplný text zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších změn obsažených v zákonech č. 242/1992 Sb., č. 361/1999 Sb. ve znění zákona č. 61/2001 Sb., č. 122/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., č. 146/2001 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 18/2004 Sb., č. 186/2004 Sb., č. 1/2005 Sb., č. 3/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu ČR č. 240/2005 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 158/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 307/2008 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 124/2011 Sb., zákona č. 142/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 127/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 403/2020 Sb. a zákona č. 261/2021 Sb. podle právního stavu s účinností ke dni 1. února 2022 a doplněný výběrem z judikatury a stanovisek ke dni 6. května 2022

Do tohoto znění nejsou promítnuty změny obsažené v zákoně č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona. Tyto změny jsou obsaženy v samostatném dokumentu, který je rovněž umístěn na webu Ministerstva kultury – www.mker.cz/doc/cms_library/zakon-o-statni-pamatkove-peci_nstavz-13776.doc Toto znění zákona o státní památkové péči pozbývá účinnosti 30. 6. 2023.

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

Č Á S T P R V N Í ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 Účel zákona

(1) Stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.

(2) Péče státu o kulturní památky (dále jen „státní památková péče“) zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče (§ 25 až 32) v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Ostatní orgány státní správy, a jiné organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich úkolů.

§ 2 Kulturní památky

(1) Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky (dále jen „ministerstvo kultury“) nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,

- b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.
- (2) Za podmínek podle odstavce 1 písm. a) nebo b) lze za kulturní památku samostatně prohlásit stavbu, která není samostatnou věcí, nebo soubor staveb; i taková kulturní památka se považuje za nemovitou kulturní památku.
- (3) Za kulturní památku lze prohlásit soubor věcí nebo staveb, i když některé z nich nevykazují znaky kulturní památky podle odstavce 1.

Z judikatury:

III. ÚS 3244/15 (Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 4. 10. 2016)

Zásah do práva na pokojné užívání majetku může být ospravedlněn, prokáže-li se, že byl proveden ve "veřejném zájmu" a "za podmínek, které stanoví zákon". Kromě toho každé zasahování musí splňovat i kritérium přiměřenosti, tj. opatření, kterým dochází k zasahování, musí zajistit "spravedlivou rovnováhu" mezi požadavky obecného zájmu společnosti a požadavky ochrany základních práv jednotlivce, přičemž požadovaná rovnováha nebude dána, pokud dotčená osoba nese zvláštní a nadměrné břemeno (viz např. usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 1. 2006 sp. zn. IV. ÚS 745/05 a v něm citovaný rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. září 1982 ve věci Sporong a Lönnroth proti Švédsku, stížnosti č. 7151/75, 7152/75, bod 26 - 28; dále též rozsudky velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 5. 1. 2000 ve věci Beyeler proti Itálii, stížnost č. 33202/96, a ze dne 19. 2. 2009 ve věci Kozacioglu proti Turecku, stížnost č. 2334/03, všechny dostupné na <http://hudoc.echr.coe.int>). V posledně uvedeném rozsudku (viz bod 64 a násl.) Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že článek 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě nezaručuje právo na plnou náhradu ve všech případech. Legitimní cíle "veřejného zájmu" mohou být důvodem pro nižší než plnou náhradu tržní hodnoty vyvlastňovaného majetku, přičemž jedním z takových cílů je ochrana historického a kulturního dědictví.

V projednávaném případě Ústavní soud nemá žádné pochybnosti o tom, že v roce 1997 učiněný zásah do základního práva tehdejšího vlastníka obrazu na ochranu vlastnictví dle čl. 11 Listiny, resp. na pokojné užívání majetku dle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, byl proveden ve veřejném zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a že splňoval i vyžadované kritérium přiměřenosti, tj. spravedlivé rovnováhy mezi požadavky obecného zájmu společnosti a požadavky ochrany základních práv jednotlivce.

ÚS 35/94 (Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 23. 6. 1994)

Omezení vlastníka kulturní památky jsou v zákoně (zákon o státní památkové péči) kompenzována řadou ustanovení, která za ně poskytují náhradu. Tato náhrada spočívá především v tom, že v případě obnovy kulturní památky se poskytuje bezplatná odborná pomoc a poskytují se podklady a informace podle § 14 odst. 7 citovaného zákona. Dále - na žádost vlastníka - může příslušný okresní úřad [*dnes příslušná obec nebo příslušný kraj, poznámka vydavatele*], případně Ministerstvo kultury pro údržbu či uchování kulturní památky poskytnout příspěvek na zvýšené náklady (§ 16).

Formulace zákona i vyhlášky používají podmíněného vyjadřování „příspěvek lze poskytnout“, resp. „může být poskytnut“. Přitom je třeba zvážit, že se tento příspěvek poskytuje na žádost, jež musí být odůvodněna a musí splňovat určité předpoklady. Lze proto mít za to, že neodůvodněné žádosti nebo neopodstatněným nárokům nemusí být vyhověno. Proto nelze fakultativní způsob vyjadřování obou norem apriorně chápat jako popření ochoty státu poskytnout náhradu za nucené omezení vlastnického práva vůbec.

Z uvedených skutečností vyplývá, že prohlášení za kulturní památku není zákonem pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady.

Vzhledem k povaze kulturní památky je však vlastník současně vázán čl. 11 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že vlastnictví zavazuje a že ho nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Obecným zájmem je nepochybně i ochrana kulturních památek.

10 As 299/2017 – 41 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.1.2019)

Posuzování míry historické, umělecké, vědecké a technické hodnoty konkrétních objektů je ze své podstaty vždy do jisté míry projevem subjektivního vnímání hodnotitelů; hodnotící kritéria jsou zde jen obtížně kvantifikovatelná.

Urbanistická hodnota je tedy pojmovým spojením, které není v zákoně o státní památkové péči výslovně obsaženo, avšak z textu zákona – při posuzování jednotlivých případů – vyplývá. Urbanistická hodnota nemovitostí nesporně hrála podstatnou roli při rozhodování správních orgánů.

Již v rozhodnutích správních orgánů bylo stěžovatelce přiléhavě vysvětleno, že jednotlivé objekty sporného souboru nemovitostí nejsou natolik zchátralé, že by je bylo třeba demolovat. Zároveň – a to navzdory některým necitlivým stavebním úpravám, či nedochování některých původních prvků – neztratily svou hodnotu ve smyslu zákona o státní památkové péči (viz s. 17 napadeného rozhodnutí shora). Na tom nic nemění argument, že v nemovitostech není zachována jejich původní funkčnost. Takové kritérium právě cit. zákon nezná.

Žalovaný [tj. Ministerstvo kultury, poznámka vydavatele] jistě nemůže být při rozhodování o kulturních památkách vázán územním plánem. Tímto způsobem nelze omezit jeho pravomoc některé nemovité věci prohlášovat za kulturní památky.

Městský soud stěžovatele vysvětlil, že § 2 zákona o státní památkové péči neumožňuje za kulturní památku prohlásit jen část, či součást věci, ale jen věc jako takovou, popř. soubor věcí, jak tomu bylo v nynější kauze. Z tohoto ustanovení nelze takovou variantu ochrany dovodit ani smysluplnou interpretací. To, že jsou i v dnešní době chráněny části některých věcí, je důsledkem památkové ochrany dle předcházejícího zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, který takovou (díličí) ochranu věcí umožňoval (k tomu přechodné ustanovení § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči).

6 As 299/2016 – 19 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.10.2017)

Dům je důležitým pramenem pro dokumentaci tohoto druhu staveb a interpretace těchto poznatků bude důležitým a cenným přínosem k poznání jedné historické etapy spojené s přeměnou Plzně ve velkoměsto.

Nelze rovněž přehlédnout, že kasační stížnost konkrétně míří toliko do dílčích skutkových závěrů správních orgánů, opakuje některá tvrzení uvedená již v žalobě, aniž by reflektovala, že tato tvrzení byla napadeným rozsudkem, popř. již v rozhodnutích správních orgánů věcně vypořádána.

Tím méně lze pak přisvědčit námitce stěžovatelky, že v průběhu řízení účastníci (žalobci) vyvraceli skutečnosti považované za významné a že následně žalovaný postupoval zákeřně, neboť poté, co je zpochybnili, již je nepovažoval za významné. Ze spisu je zřejmé, že s uvedenou publikací jako podkladem pro rozhodnutí se někteří z žalobců seznámili v březnu až dubnu 2011, žalovaný již v rozhodnutí ze dne 28. 6. 2011 námitku vůči údajům ohledně bytu p. Becka vypořádal a výslovně uvedl, že poloha bytu či podíl A. Loose na přenesení a uspořádání vnitřního vybavení bytu není zásadní informací či skutečností rozhodnou pro prohlášení nemovitosti za kulturní památku.

Městský soud k tomu uvedl, že „správní orgány si byly vědomy, že původní interiéry domu byly znehodnoceny a zachovaly se pouze ojedinělé stavební a řemeslné prvky, že v domě byla použita zastaralá architektonická koncepce tzv. „dvojtrakt“ a nikoli vyspělejší „trojtrakt“, že se jedná o obvyklou zástavbu té doby a nikoli o typický příklad činnosti stavební firmy Müller a Kapsa“. Ztotožnil se však s prohlášením za kulturní památku pro celkový souhrn všech jejich architektonických, umělecko-řemeslných a urbanistických hodnot a s tím, že správní orgány zohlednily, že se nemovitosti nenacházejí v památkově chráněném území, proto jejich prohlášení za kulturní památky je jedinou formou jejich ochrany.

... § 2 odst. 1, písm. a) a b) zákona o státní památkové péči ... Nikoli výjimečné jsou však případy, kdy konkrétní věc naplňuje oba důvody pro prohlášení za kulturní památku. Učebnicovým příkladem může být stavba, která sama o sobě z hlediska historického dokládá určitý předěl ve vývoji po stránce architektonické, současně je spojena s významnou osobností (architektem, či stavitelem i jiných významných staveb), nebo je jako stavba spojena s významnou událostí v historii země, města či obce.

Nutno zdůraznit, že samotná souvislost s původními zakladateli významné plzeňské stavební firmy, která se následně etablovala jako zhotovitel významných staveb prohlášených za kulturní památku a staveb architekta A. Loose by mohla pro prohlášení nemovitosti za kulturní památku dostačovat.

Památkově chránit je nutné nejen jedinečné věci, ale i ty, které poskytují svědectví o vývoji, životním způsobu a prostředí a dokumentují tak naplnění některého z kritérií stanoveného zákonem, mají vypovídací schopnost o určité fázi rozvoje obce či města či osobách, které se na tomto rozvoji významně podílely.

Na nutnosti poskytnout památkovou ochranu dotčené nemovitosti se (...) shodly v zásadních parametrech pracoviště památkového ústavu, příslušné odbory památkové péče i odborná komise Ministerstva kultury.

3 A 138/2014 - 51 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2016)

Otázkou technického stavu vily a porušením základních zásad činnosti správních orgánů se ministr zabýval na str. 8 napadeného rozhodnutí. Otázkou zvýšených nákladů na péči o kulturní památku, otázkou neúčasti zástupce magistrátu při ohledání vily a povahou vydaného stanoviska se ministr zabýval na str. 9 napadeného rozhodnutí. Soud proto shledal, že žalobkyně ve skutečnosti napadá věcné posouzení jejího rozkladu, nikoli nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.

Žalobkyně přitom během řízení nikdy neprokázala, že by stavebně technický stav vily byl natolik špatný, aby byl způsobilý snížit její památkovou hodnotu.

Námítky žalobkyně jsou obecné a založeny na pouhých domněnkách (...), aniž by žalobkyně opravdu dokládala špatný technický stav vily. Naopak žalovaný provedl ohledání vily, ze kterého nevyplývají žádné natolik závažné stavební vady vily, aby vylučovaly její památkovou hodnotu. Soud rovněž nepochybuje o tom, že v běžných případech budou i úřední osoby bez speciální kvalifikace schopny posoudit, zda je budova natolik v havarijním stavu, že je zcela vyloučena její památková hodnota. Není tak vadou, že se obhlídky neúčastnil statik nebo že část vily byla viditelně poškozena. ... Účelem řízení o prohlášení věci za kulturní památku je totiž především posouzení její kulturní hodnoty.

Opakované ohledání vily by soud shledal za důvodné tehdy, pokud by žalobkyně vyvolala, nejlépe konkrétními podloženými tvrzeními, u žalovaného důvodné pochybnosti ohledně stavebně-technického stavu

vily (§ 3 správního řádu). ... Nelze tedy a priori předpokládat, že jakékoli opravy kulturní památky snižují nebo vylučují její hodnotu.

Tvrzení žalobkyně soud kvalifikoval jako prostý nesouhlas s prohlášením vily za kulturní památku, který je z jiných vyjádření žalobkyně sice pochopitelný (zvýšené náklady na údržbu památky, neprodejnost vily atd.), nikoli ale právně relevantní.

9 As 133/2015 - 36 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2016)

Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem městského soudu a obou stupňů správních orgánů ohledně nenaplnění znaků nicotnosti napadeného rozhodnutí z důvodů nekorektního označení názvu kostela sv. Alberta jako sv. Albrechta.

Stěžovatelkou namítané chybné označení kostela rozhodně nenaplnuje výše zmíněné definiční znaky nicotnosti. Kasační soud souhlasí s názorem městského soudu, že toto případně chybné označení nezpůsobuje ani nezákonnost napadeného rozhodnutí. Jak správně městský soud poznamenal, areál kostela byl v napadených rozhodnutích dostatečně specifikován jeho zevrubným popisem, fotodokumentací, uvedením vlastníka, konkrétními parcelními čísly pozemků a budov, na kterých se rozkládá, tudíž zde nemohla vzniknout žádná pochybnost o tom, jaký konkrétní kostel je rozhodnutím správních orgánů dotčen.

Je pravdou, že autorství A. T. P. bylo jedním z důvodů prohlášení areálu kostela za kulturní památku, ovšem z napadeného rozhodnutí a rozhodnutí žalovaného vyplývá, že hlavními důvody pro prohlášení areálu kostela za kulturní památku bylo stavební provedení jednotlivých prvků areálu kostela jako unikátního uceleného souboru v jednotném architektonickém stylu charakteristického pro tvorbu 19. století v moravskoslezském regionu z režného neomítaného cihelného zdiva s dekorativními prvky včetně vnitřního vybavení, který koresponduje s architekturou průmyslového Třince, který dokládá dobový prudký nárůst počtu obyvatel související s industrializací Třince v souvislosti s rozšiřováním Třineckých železáren. I pokud by tedy autorství A. T. P. bylo sporné, hlavní důvod prohlášení za památku zpochybněn nebyl.

Jen ze samotného faktu, že prozatím nebyly prohlášeny za kulturní památku jiné stavby, které by si možná takové prohlášení také zasloužily, nelze usuzovat na to, že je nezákonné prohlášení o posuzované stavbě.

K námitce o nedochování původního stavu areálu kostela se podrobně vyjádřil žalovaný v jeho rozhodnutí, kde uvedl, že provedené úpravy, např. výměna oken, dlažby aj., nenarušily památkové hodnoty objektu takovým způsobem, aby znemožnily jeho prohlášení za kulturní památku. Stěžovatelka pak v podaném rozkladu ani žalobě tento závěr nijak nerozporovala. V žalobě pouze znovu opakuje již vznesenou námitku. Nebylo tak jasné, proč s rozhodnutím žalovaného v tomto směru nesouhlasí, a nelze považovat za zásadní pochybení, že městský soud na takto nejasnou námitku výslovně nereagoval. I Nejvyšší správní soud shledává vypořádání provedené žalovaným za srozumitelné a pochopitelné a není mu jasné, co na něm stěžovatelka sporuje.

2 As 322/2015 - 73 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016)

Uvádí-li stěžovatel, že jednotlivé dochované prvky nejsou jedinečné, Nejvyšší správní soud poukazuje na str. 8 odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž je uvedeno, že jednotlivé stavební prvky je nutno chápat v kontextu vývoje zámku a jeho areálu. Přestože nejsou samy o sobě jedinečné, dokládají jedinečný stavební vývoj ropického zámku a tudíž jsou hodny památkové ochrany.

Národní památkový ústav a potažmo žalovaný objasnili také, proč má být jako část souboru zachována i hráz, která je ve vlastnictví stěžovatele. Dle § 2 odst. 2 zákona o státní památkové péči platí, že soubory věcí podle odstavce 1 se prohlašují za kulturní památky, i když některé věci v nich nejsou kulturními památkami. To znamená, že některé části souboru věcí nemusí mít památkovou hodnotu samy o sobě, ale jsou nezbytným (funkčním, historickým) doplňkem ostatních kulturních památek. ... Hráz tak tedy nemusí mít sama o sobě památkovou hodnotu, ale přesto se nedílně podílí na vzhledu zámeckého areálu, neboť historické těleso hráze vytváří zřetelné terénní ohraničení území zámeckého parku (jeho hranici). Na tom ničeho nemění ani skutečnost, že samotný rybník památkově chráněn není.

5 As 84/2009 – 100 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2010)

V tomto souzeném případě správní orgán prohlásil soubor věcí domu č. p. xx v N, k. ú. H za kulturní památku podle § 2 odst. 1 písm. b), nikoliv také podle písm. a) zákona č. 20/1987 Sb. Bylo proto na něm, jak již výše uvedeno, aby prokázal naplnění podmínek pro prohlášení za kulturní památku podle tohoto ustanovení. Tedy zda a jaký má tento soubor věcí přímý vztah k tvrzeným významným osobnostem a historickým událostem. Podle dosavadních tvrzení ve správním i soudním spisu byl uvedený dům č. p. xx postaven jako bytový dům a tomuto účelu slouží stále. Pokud žalovaný uvedený dům spojuje s historickou památkou na ruské a ukrajinské demokratické vysokoškolské pedagogy a vědecké pracovníky, kteří po bolševickém převratu v Rusku v roce 1917 a následující občanské válce přišli do tehdejší Československé republiky, pak je třeba, aby prokázal, které osobnosti to byly, zda uvedený dům postavili, zda a po jakou dobu v něm bydleli a zda oni nebo případně jejich potomci se po roce 1948 stali obětí perzekuce a jaké.

6 As 37/2009 – 135 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2009)

K tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že pro větší přesvědčivost jak samotného návrhu na prohlášení cihelny za kulturní památku, jeho doplnění, vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností i

vyjádření krajského úřadu by bylo bývalo vhodné, aby tyto subjekty své návrhy, resp. vyjádření, formulovaly samostatně a vytvořily tak původní, z jiných dokumentů neodvozený text. Skutečnost, že tak nečinily a spíše přebíraly formulace vyjádření jiných subjektů v tomto řízení, však nebrání závěru, ke kterému dospěl městský soud, a sice že skutkový stav, který zjistil žalovaný, je dostatečný.

Jedna z kasačních námitek spočívala rovněž v tom, že městský soud označil publikaci encyklopedického charakteru, na níž žalovaný založil napadené rozhodnutí za mimořádně závažný důkaz. K tomu Nejvyšší správní soud poznamenává, že městský soud ve svém rozhodnutí neoznačil tuto publikaci způsobem, jaký stěžovatel uvádí, nýbrž jako tzv. reprezentativní odbornou publikaci. V této souvislosti rovněž uvedl, že jako podklady mohou sloužit všechny informace, údaje a skutečnosti, které mohou tak či onak přispět ke zjištění stavu věci. Nejvyšší správní soud s postupem městského soudu souhlasí, a to zejména vzhledem k tomu, že dotčenou publikaci zpracovala vedle amatérů i řada památkářů, pracovníků muzeí a jiných odborníků. Jedná se o poměrně různorodý, a navíc dosti početný (čítající téměř stovku členů), kolektiv autorů majících příslušné odborné znalosti. To už je podle Nejvyššího správního soudu dostatečně reprezentativní počet na to, aby mohla být tato publikace brána za vypovídající důkaz. Navíc v oblasti kulturních památek, které přitahují návštěvníky a zvyšují atraktivitu dané zeměpisné oblasti, je přirozené, že taková publikace bude určena i široké veřejnosti, byť se jedná o dílo odborné.

Stavebně technický stav je tedy rozhodný jen, pokud je způsobitelný snížit památkovou hodnotu objektu. Uvedl-li tedy žalovaný, že „objekt cihelny v obci N má v současné době ne zcela uspokojivý stavebně technický stav. Centrálně umístěný komín vykazuje poruchy a je mírně nakloněn, nakloněna mimo osu je i část zděných pilířů na povrchu pece. Ovšem zbývající části cihelny jsou v dobrém stavebně technickém stavu. Uvedené poškození je opravitelné a nesnižuje památkovou hodnotu věci natolik, aby tato věc nemohla být prohlášena kulturní památkou“ považuje Nejvyšší správní soud jeho postup za správný. Navíc je vhodné poznamenat, že je-li ohrožen stav objektu, který má určitou památkovou hodnotu, o to více je nezbytná jeho ochrana prostřednictvím návrhu na jeho prohlášení za kulturní památku podle zákona o státní památkové péči (srov. rozsudek Nejvyššího správního č. j. 6 A 106/2002 - 81).

7 As 45/2006 - 64 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2007)

Zásadní stížní námitkou stěžovatele je jeho nesouhlas s tvrzením městského soudu, že správní orgán svůj závěr ohledně významu předmětné nemovitosti ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči dostatečně a přesvědčivě odůvodnil.

Nejvyšší správní soud poukazuje na zcela zásadní rozdílnost správního uvážení a zásady volného hodnocení důkazů, která nebyla v tomto případě ze strany stěžovatele respektována. Rozhodování o prohlášení věci za kulturní památku podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči není rozhodováním na základě volného uvážení správního orgánu. O diskreční právo správního orgánu by se jednalo tehdy, byla-li by správnímu orgánu dána volnost zvolit jedno z více právně dovolených řešení. Jestliže však správní orgán posuzuje na základě podkladů shromážděných v řízení, zda má příslušnou věc prohlásit za kulturní památku, nebo nikoli, jde o volné hodnocení důkazů, jež správnímu orgánu obecně náleží. Jedinými „mezemi“ takového volného hodnocení důkazů pak je, aby správní orgán ve smyslu ustanovení § 34 odst. 5 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů [*dnes § 50 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele*], hodnotil důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti. A dále aby v souladu s ustanovení § 47 odst. 3 citovaného zákona [*dnes § 68 odst. 34 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele*] správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů. A protože správní orgán při svém rozhodování těmto požadavkům vyhověl, jak vyplývá z odůvodnění jím vydaného rozhodnutí – v němž uvedl, že objekt samotný nikterak nevybočuje z roviny běžné produkce staveb tohoto typu, určení a tohoto časového období, členění fasád i výzdobné prvky interiérů a stavební detaily byly převzaty z dobových vzorníků a jsou charakteristické pro běžné budovy úřadů, škol, kasáren a pro méně významné veřejné stavby, navíc se objekt nachází ve špatném stavebním stavu, výsledkem dlouhodobého zanedbávání údržby a následně četných nevhodných stavebních zásahů je objekt nízké památkové hodnoty, který nepředstavuje výjimečný doklad historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti, ani nevykazuje nadprůměrné historické, umělecké a technické hodnoty – jeho postup byl v souladu se zákonem.

6 A 106/2002 - 81 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004)

Veřejný zájem prohlášení věci za kulturní památku je obecně vymezen v ustanovení § 1 zákona o státní památkové péči, podle něhož stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství lidu. Tento obecný účel je dále blíže specifikován u jednotlivých druhů památek. V případě kulturních památek je tento veřejný zájem dostatečně přesně vymezen v citovaném ustanovení § 2 zákona o státní památkové péči, takže z tohoto hlediska nazíráno vypořádání se s otázkou veřejného zájmu na prohlášení věci za kulturní památku ve svojí podstatě představuje zjištění naplnění zákonných podmínek obsažených ve zmíněném ustanovení.

Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že přímý vztah předmětného domu k osobě J. H. byl v daném případě dostatečně prokázán a protože J. H. nesporně představuje jednu z nejznámějších a nejvýznamnějších

osobností naší literatury (k tomu lze pro stručnost odkázat na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného) – což nikterak nezpochybňuje ani žalobce – je možno uzavřít, že zákonný důvod pro prohlášení domu za kulturní památku ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) zákona o státní památkové péči dán byl.

Přitom z obsahu citovaného ustanovení § 2 zákona o státní památkové péči je zřejmé, že k prohlášení za kulturní památku postačuje naplnění jediného zákonného znaku, což v daném případě znamená, že předmětná nemovitost mohla být stricto sensu prohlášena za kulturní památku již jen z důvodu přímého vztahu k J. H., bez nutnosti prokázání naplnění podmínek dle písm. a) stejného ustanovení.

10 C 22/88 (Rozsudek Vrchního správního soudu spolkové země Porýní – Falc ze dne 27. 9. 1989)

Kulturní památkou, která splňuje znaky tohoto předmětu ochrany, může být i doklad „nekultury“ jako například koncentrační tábor, na který byla v roce 1933 změněna papírna z konce 19. století.

Na počátku března 1933 byl v prostoru továrny zřízen koncentrační tábor, ve kterém bylo umístěno přibližně 200 osob, které byly vzaty do „ochranné vazby“. Koncentrační tábor měl jen provizorní charakter a byl na konci roku 1934 opět zrušen. Nejednalo se tedy o jeden z vyhlazovacích koncentračních táborů, zřízených později SS.

3 ObOWi 107/86 (Usnesení bavorského Nejvyššího zemského soudu ze dne 28. 10. 1986)

Základním znakem kulturní památky nemůže být pouze její zařazení do předchozí epochy, ale musí být nadto stanovena potřeba jejího zachování. Přitom například v Bavorsku je v první řadě rozhodující stav poznání odborných kruhů. Německé soudy dále dodávají, že slovo „významná“ má z památkové ochrany vyloučit jen nedůležité věci, jako masové produkty. Naléhavým úkolem ochrany památek je zjevně něco mnohem více, než chránit pouze takřikajíc jedinečné, prvotřídní památky; má chránit také takové věci, které jsou pod tímto prahem obzvláštního svědectví vývoje země a lidí. Podstatné je, že věci mají nikoli zanedbatelnou dokumentační hodnotu znaku uvedeného v zákonné skutkové podstatě. Tento patrný vztah musí mít věc jen k (minimálně) jednomu v zákoně uvedenému znaku.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové inspekce č. j. 50075/2022 ze dne 26. srpna 2022

Žádost o informaci změn provedených v Ústředním seznamu kulturních památek ČR Národním památkovým ústavem spočívajících v podřazení některých movitých kulturních památek pod nemovité kulturní památky jako jejich součástí.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2022-050075-15565.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 12385/2004 ze dne 10. srpna 2004

Žádost o informaci, jaký je postup při konstituování kulturních památek a kde lze nalézt seznam kulturních památek.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2004_12385.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 10855/2002 ze dne 15. srpna 2002

Žádost paní A o informaci k § 9, odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitostí, v platném znění.

Stavba podléhá osvobození od daně z nemovitostí podle § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, v platném znění, a podle § 1, odst. 1 vyhlášky ministerstva financí č. 12/1993 Sb. *[od 1.1.2014 upravuje tuto problematiku § 4 odst. 1 písm. d) bod 2 a současně § 9 odst. 1 písm. d) bod 2 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, v platném znění, vyhláška č. 12/1993 Sb. byla k datu 1.1.2014 zrušena, poznámka vydavatele].*

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2002_10855-3467.doc

§ 3

Prohlašování kulturních památek

(1) Ministerstvo kultury si před prohlášením věci nebo stavby za kulturní památku vyžádá vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud je již od těchto orgánů neobdrželo. Archeologický nález (§ 23) prohlašuje ministerstvo kultury za kulturní památku na návrh Akademie věd České republiky.

(2) Ministerstvo kultury vyrozumí písemně vlastníka o podání návrhu na prohlášení jeho věci nebo stavby za kulturní památku nebo o tom, že hodlá jeho věc nebo stavbu prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu, a umožní mu k návrhu nebo podnětu se vyjádřit.

(3) Vlastník je povinen od doručení vyrozumění podle odstavce 2 až do rozhodnutí ministerstva kultury chránit svoji věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo

odcizením a oznámit ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání.

(4) V rozhodnutí o prohlášení nemovité věci za kulturní památku může ministerstvo kultury současně uvést, že výslovně uvedené stavby se kulturní památkou nestávají, ačkoli pozemek, na kterém jsou zřízeny, se za kulturní památku prohlašuje. Ministerstvo kultury vyrozumí písemně o prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku jejího vlastníka, krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností a odbornou organizaci státní památkové péče (§ 32) a u archeologických nálezů též Akademii věd České republiky. Vyrozumí je i v tom případě, že neshledalo důvody pro prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku.

(5) Vlastníci věcí nebo staveb, které pro svou mimořádnou uměleckou nebo historickou hodnotu by mohly být v souladu se společenským zájmem prohlášeny za kulturní památky, jsou povinni oznámit ministerstvu kultury, krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností na jejich písemné vyzvání požadované údaje o těchto věcech nebo stavbách a jejich zamýšlené změny, umožnit těmto orgánům nebo jimi pověřené odborné organizaci státní památkové péče prohlídku těchto věcí nebo staveb, popřípadě pořízení jejich vědecké dokumentace.

(6) Podrobnosti o prohlašování věcí nebo staveb za kulturní památky a způsob oznamovací povinnosti podle odstavce 5 stanoví obecně závazný právní předpis.

Z judikatury:

3 A 138/2014 - 51 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2016)

Soud proto shledal, že magistrát vydal své souhlasné stanovisko na základě vlastních poznatků o historii a kulturní hodnotě vily. Tyto poznatky pocházejí z jeho úřední činnosti orgánu státní památkové péče a odborných znalostí a nemají jakoukoli souvislost s ohledáním vily.

Ohledně obsahu vyjádření ve smyslu § 3 odst. 1 památkového zákona soud uvádí, že tento úkon nemá v památkovém zákoně stanovenou formu ani obsah. ... Pokud žalobkyně dovozuje další náležitosti tohoto vyjádření, aplikuje extenzivní výklad, který nemá opodstatnění ani oporu v zákoně.

2 As 120/2011 - 173 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2013)

Rozhodující pro (ne)prohlášení stavby za kulturní památku je zjištění (ne)existence hodnot uvedených v ustanovení § 2 odst. 1 zákona o památkové péči; zákon jiná kritéria pro rozhodování v takové věci vskutku nestanoví. Fakt, že veřejný zájem, představovaný zde zájmem na ochraně dokladů historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti, musí v případě jeho prokázání převážit nad individuálním zájmem vlastníka věci vykazující tyto hodnoty, plyne ostatně jak z rozhodovací činnosti zdejšího soudu, tak i z rozhodování Ústavního soudu (viz například nález ze dne 23. 6. 1994, sp. zn. I US 35/94). Jde-li o výraz dynamiky společenského chápání těchto hodnot, nelze proti takovému postupu v principu ničeho namítat.

Obě sporné otázky – architektonické a umělecké kvality vily a její vztah k okolí – byly věcně vypořádány. Je zřejmé, že přitom správní orgány vycházely jak z podkladů, které si samy opatřily, tak i z podkladů doložených stěžovatelem; tyto podklady pak byly vyhodnoceny ve vzájemných souvislostech a v souladu s principy logiky, tedy přezkoumatelným způsobem. Stěžovatel se svou argumentací fakticky jen domáhá jiného hodnocení skutkového stavu věci, na což městský soud (respektující autonomii správních orgánů v oblasti jejich správního uvážení) správně nepřistoupil.

6 A 106/2002 - 81 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004)

Ohledně architektonického a urbanistického významu předmětného domu Nejvyšší správní soud konstatuje, že správní spis obsahuje řadu posudků a vyjádření, v nichž je tento význam hodnocen značně rozdílně. Za této situace musel žalovaný provést hodnocení provedených důkazů, a to v souladu s obecnými zásadami správního řízení. Nejvyšší správní soud, který tento postup přezkoumal z hlediska dodržení kritéria zákonnosti, dospěl k závěru, že žalovaný respektoval zásadu volného hodnocení důkazů, když důkazy hodnotil podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě i všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti. Není proto pravdou – jak tvrdí žalobce, že se žalovaný s důkazním materiálem nevypořádal. Jestliže tedy žalobce s výsledky provedeního dokazování a s jeho právními závěry nesouhlasí, je nutno tento nesouhlas chápat pouze jako vyjádření subjektivního názoru na výsledek správního řízení, který však nemůže zpochybnit jeho zákonnost.

Konečně k argumentaci žalobce, že důvod podání návrhů na prohlášení předmětného domu za kulturní památku byl ryze účelový, neboť touto formou mělo být pouze zabráněno jeho demolici, Nejvyšší správní soud konstatuje, že tyto námítky jsou irelevantní, neboť brojí proti vnitřním motivům iniciátorů tohoto správního řízení (které není řízením návrhovým), přičemž však soudní přezkum se týká toliko jeho průběhu a výsledku. Jinak řečeno, motivace k podání předmětného návrhu mohla být prakticky jakákoliv, neboť sama o sobě nepodléhá soudnímu přezkumu, a relevantní se jeví toliko zjištění, zda pro prohlášení domu za kulturní památku

byl dán či nikoliv příslušný zákonný důvod. Navíc je vhodné dodat, že účelem zákona o státní památkové péči je ochrana kulturních památek, takže nemůže být viděno jako v rozporu s tímto účelem zákona, pokud byly návrhy na prohlášení předmětného domu za kulturní památku podány jako jeden z prostředků k jeho ochraně.

5 A 48/2002 – 40 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2004)

Ochrana kulturních památek je ve všech kulturních státech spojena s jistým omezením volné dispozice vlastním majetkem. Zákon umožňuje kompenzaci omezení vlastnického práva vlastníka kulturní památky. Státní a jiné dotace či příspěvky nemohou být chápány jako jakási paušální náhrada za omezení vlastnického práva, nýbrž jako příspěvek na skutečné a prokazatelné náklady, které v důsledku tohoto omezení, zejména v důsledku zvláštních nároků na údržbu kulturní památky vlastníku vznikají. Z uvedených skutečností vyplývá, že prohlášení za kulturní památku není zákonem pojato jako jednostranné omezení vlastnického práva bez náhrady.

7 A 133/99 - 55 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 3. 2002)

Povinností správního orgánu je volně úvahy užít, tedy zabývat se těmi hledisky, které zákon jako premisy takové úvahy stanoví, opatřit si za tím účelem potřebné důkazní prostředky, provést jimi důkazy, vyvodit z těchto důkazů skutková a právní zjištění a poté volným správním uvážením, nicméně při respektování smyslu a účelu zákona a mezi, které zákon stanoví, dospět při dodržení pravidel logického vyvozování k rozhodnutí.

Důvodná je i námitka žalobce týkající se specifikace nemovitosti v rozhodnutí. Ta musí odpovídat stavu v době vydání rozhodnutí a nemovitosti musí být konkretizovány tak, jak jsou v době rozhodnutí zapsány v katastru nemovitostí. Pokud se toto označení liší od označení historického, lze to zmínit v důvodech rozhodnutí. Jen tak lze předejít pochybnostem, na který objekt se rozhodnutí vztahuje.

Ze stanovisek:

Stanovisko JUDr. Josefa Vedrala, Ph.D. ze dne 30. září 2012

Stanovisko k některým procesním otázkám spojeným s rozhodováním Ministerstva kultury o prohlášení věcí za kulturní památky podle § 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

V případě prohlášení věci za kulturní památku nejde o řízení o žádosti, ve kterém by jako navrhovatel vystupovala Akademie věd ČR (v takovém případě by vlastník věci neměl postavení účastníka podle § 27 odst. 1 správního řádu, což vzhledem k důsledkům, které pro něj rozhodnutí má, nepřipadá v úvahu) ale o řízení z moci úřední a „návrh“ Akademie věd ČR je třeba pokládat za kvalifikovaný podnět k zahájení tohoto řízení. Ministerstvo je povinno na základě takového „návrhu“ (podnětu) řízení o prohlášení archeologického nálezu za kulturní památku zahájit - výsledkem takového řízení bude buď prohlášení věci za kulturní památku, nebo zastavení řízení podle § 66 odst. 2 správního řádu odůvodněné tím, že důvody pro prohlášení za kulturní památku shledány nebyly.

Akademie věd České republiky není účastníkem řízení o prohlášení archeologického nálezu za kulturní památku vedeného podle § 3 zákona č. 20/1987 Sb. Jak bylo uvedeno u odpovědi na otázku č. 1, jde v případě řízení o prohlášení věci za kulturní památku o řízení z moci úřední podle § 46 a násl. správního řádu, jehož účastníkem podle § 27 odst. 1 písm. b) správního řádu je vlastník dotčené věci jako osoba, které má rozhodnutí založit příslušné povinnosti (v tomto případě povinnosti vznikají ex lege, ale pouze v důsledku rozhodnutí). Akademie věd ČR není v tomto řízení ani osobou, která by byla ve svých právech nebo povinnostech rozhodnutím správního orgánu přímo dotčena (§ 27 odst. 2 správního řádu), ani jí postavení účastníka řízení nepřiznává zákon, tedy zákon o státní památkové péči, jak to obecně předpokládá § 27 odst. 3 správního řádu. Akademie věd ČR tím spíše nemůže být účastníkem podle § 27 odst. 1 správního řádu, neboť rozhodnutí ministerstva jí nemá založit ani nové povinnosti ani nová práva.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2012_sine_jv.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 6310/2007 ze dne 11. května 2007

Žádost správního úřadu o stanovisko ve věci posouzení předběžné otázky v případě ohlášení odstranění stavby, které je předmětem řízení o prohlášení věci za kulturní památku.

Obecně lze konstatovat, že v tomto případě Ministerstvo kultury nemůže souhlasit se závěrem správního orgánu, minimálně co do jeho závěru o vydání rozhodnutí o povolení odstranění stavby, která je předmětem řízení o prohlášení za kulturní památku. Je sice možné, aby si v daném případě udělal správní úřad úsudek ve věci, o níž vede řízení Ministerstvo kultury, ale tato skutečnost nikterak nenasvědčuje závěru, ke kterému poněkud zkratkovitě dospěl správní úřad. Předmětem řízení Ministerstva kultury není skutečnost, zda může nebo nemůže být odstraněna předmětná stavba. Předmětem řízení je pouze skutečnost, zda předmětná věc má nebo nemá vlastnosti kulturní památky. Skutečnost, zda věc má či nemá vlastnosti kulturní památky, pak nemůže mít jakýkoli vliv na zákonné povinnosti vlastníka věci, která je předmětem řízení o prohlášení za kulturní památku.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2007_06310.doc

Stanovisko Ústavu státu a práva, Akademie věd České republiky č.j. 58/04 ze dne 28. června 2004.

Žádost posouzení existence rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památky z počátku 90. let 20. století.

Z citovaných rozhodnutí i teoretických prací plyne, že v případě, kdy správní orgán (ministerstvo kultury) pověřil prováděním některých úkonů někoho jiného, z takto shromážděných podkladů pak vycházel a sám

rozhodl, *nemůže jít o rozhodnutí nicotné*. Podle povahy věci nemusí ovšem jít o postup v souladu se zákonem: avšak to, že rozhodnutí je případně nezákonné, neznamená ještě, že je nicotné (srov. rozsudek svrchu označeného Vrchního soudu v Praze sp. zn. 5 A 167/99). *Vzhledem k principu presumpce správnosti správních aktů pak ty vady, jež nepůsobí nicotnost rozhodnutí, nejsou právně významné (relevantní)*. Vzhledem k výše

uvedenému soudíme, že rozhodnutí, o jejichž obecné posouzení jste žádali, nicotná být nemohou. Vzhledem k době, kdy byla vydána, pak jejich případné vady nemají žádný právní význam.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2004_00058.doc

§ 4

Národní kulturní památky

(1) Kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa, prohlašuje vláda České republiky nařízením za národní kulturní památky a stanoví podmínky jejich ochrany.

(2) Vláda České republiky nařízením stanoví obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče o národní kulturní památky.

Z judikatury:

10 As 228/2018 – 23 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.5.2019)

Posuzování míry historické, umělecké, vědecké a technické hodnoty konkrétních objektů je ze své podstaty vždy do jisté míry projevem subjektivního vnímání hodnotitelů; hodnotící kritéria jsou zde jen obtížně kvantifikovatelná.

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že správní žalobou nelze napadat obecný právní předpis, jako je nařízení vlády. To nelze obcházet ani způsobem, jakým to činí stěžovatelka, totiž tím, že formálně nenapadá nařízení vlády, ale postup, kterým k vydání tohoto nařízení vláda dospěla.

Lze jen dodat, že akty zákonem výslovně prohlášené za právní předpisy nemohou správní soudy rušit. Tuto pravomoc si nemohou přisvojit ani extenzivní aplikací materiálního pojetí opatření obecné povahy.

Nejvyšší správní soud má však za to, že konstrukce § 4 odst. 1 zákona o státní památkové péči nenavědčuje tomu, že by k zásahu do subjektivních práv stěžovatelky mohlo dojít prohlášením věci za národní kulturní památku. Prohlásit věc za národní kulturní památku lze totiž dle dikce zákona jen tehdy, byla-li již předtím taková věc prohlášena za kulturní památku.

Rozhodnutím, kterým je věc prohlášena za kulturní památku, se postavení vlastníka věci dramaticky mění. Naopak prohlášením věci za národní kulturní památku se postavení vlastníka zásadně nemění.

§ 5

Památkové rezervace

(1) Území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů, může vláda České republiky nařízením prohlásit jako celek za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany. Tyto podmínky se mohou v potřebném rozsahu vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.

(2) Vláda České republiky nařízením stanoví obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče v památkových rezervacích.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 21227/2016 PI ze dne 15. dubna 2016

Výkon památkové péče na území státní archeologické rezervace Levý Hradec vymezené v roce 1956.

Z těchto důvodů je nutné mít výnos o zřízení státní archeologické rezervace za platný a účinný. V případě státní archeologické rezervace bude příslušným prvoinstančním orgánem Městský úřad Černošice, odbor školství, kultury a cestovního ruchu, který by o žádostech rozhodoval v souladu především s § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a správního řádu, tj. vycházel by ze současného stavu poznání kulturněhistorických hodnot, ctil by základní zásady činnosti správních orgánů atd.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_021227-4794.docx

§ 6

Památkové zóny

(1) Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty,

může Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem prohlásit opatřením obecné povahy za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany.

(2) Podrobnosti o prohlašování památkových zón stanoví obecně závazný právní předpis.

Z judikatury:

52 A 22/2013 - 152 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 5. 6. 2015)

Krajský soud tak nutně v souladu s ustanovením § 24a odst. 3 zák. č. 69/1967 Sb., o národních výborech, v tehdy platném a účinném znění považuje za účinné znění to, které bylo řádně vyhlášeno.

Dotčená vyhláška splňuje kritéria zákonnosti podle § 6 odst. 1 památkového zákona ve znění tehdy platném a účinném a dále kritéria stanovená podzákoným předpisem vyšší právní síly, tj. ustanovení § 2 odst. 1 vyhlášky Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., v tehdy platném a účinném znění, přičemž pro posouzení souladu vyhlášky se zákonem je podstatné, že nebyl překročen rozsah pravomoci, tedy vyhláška nezasahuje do věcí vyhrazených zákonu a dále, že zde byla zřejmá vůle zákonodárce k úpravě nad zákonný standard. Ohledně diferenciací zón se krajský soud ztotožňuje s vyjádřením žalovaného k této otázce, neboť uvedený postup je v souladu s § 6 odst. 2 památkového zákona. Vnitřním rozčleněním památkové zóny je konkrétněji nad rámec zákonných požadavků vyjádřen význam chráněného území z hlediska ochrany kultury, přičemž právě porovnávání zacházení s nemovitostmi ve shodné části území památkové zóny (A, B, C), když je výslovně řečeno, že jsou odstupňovány podle památkového významu /čl. 3 písm. g) dotčené vyhlášky/, může být nástrojem pro posouzení dodržení zásady obdobného zacházení v obdobných případech, která je zakotvena v § 2 odst. 4 správního řádu: *Správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.* Tedy dožaduje-li se žalobce rovného zacházení a poukazuje-li přitom na různost posuzování obdobných případů, je právě vnitřní rozčlenění památkové zóny nástrojem poskytujícím žalobci vymezení území, v němž by se měly nacházet nemovitosti srovnatelného kulturně památkového významu.

5 Ca 93/2004- 81 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2006)

Jednou ze žalobních námitek je, že sama tato vyhláška není zákonná, neboť trpí nedostatkem kompetence vydávajícího orgánu. Tuto žalobní námitku neshledal soud důvodnou. Dle názoru soudu je třeba vycházet z ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 418/1990 Sb., o hlavním městě Praze, podle něhož hlavní město Praha vykonává v přenesené působnosti státní správu v rozsahu, ve kterém ji podle zvláštních zákonů ke dni účinnosti tohoto zákona (tj. do 24.11.1990) vykonával Národní výbor hlavního města Prahy. Národní výbor hlavního města Prahy do 24.11.1990 vykonával působnost příslušející krajským národním výborům podle § 6 odst. 1 zákona o státní památkové péči (prohlášení území za památkovou zónu a určení podmínek její ochrany).

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové inspekce č.j. MK 65713/2020 OPI ze dne 3. listopadu 2020

Žádost o stanovisko k možnostem regulace reklamy v rámci památkové zóny obce

Regulace podmínkami podle § 6 odst. 1 zákona o státní památkové péči nedopadá na všechny projevy reklamní činnosti, byť současně je třeba konstatovat, že tato regulace se týká právě nemovitostí, které nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v památkové zóně. S nerespektováním podmínek ochrany památkové zóny zákon o státní památkové péči nespojuje žádné sankce ani žádná nápravná opatření, proto je třeba spojit podmínky s povolovacími procesy podle zákona o státní památkové péči. Podmínky tak mohou být navázány na okruh prací, které reguluje § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Toto ustanovení dopadá jen na určitý segment reklamy, nepokrývá však problematiku zcela. Důvodem tohoto stavu je fakt, že předmětné ustanovení § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči umožňuje regulovat ve vztahu k dotazované problematice výlučně reklamní zařízení ve smyslu § 3 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jak judikovaly správní soudy, nepatří mezi tato zařízení např. reklamní plachty připevňované ke stávajícím konstrukcím staveb nebo k lešení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 63/2012-37 ze dne 6. 8. 2013 nebo rozsudek téhož soudu č. j. 8 As 48/2013-36 ze dne 27. 3. 2014).

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2020_065713-13037.docx

Vyjádření Úřadu vlády České republiky, Sekce Legislativní rady vlády č.j. 30080/2017-OVL ze dne 3. listopadu 2017

Vyjádření k vyhlášce hl. m. Prahy č. 15/1991 Sb., o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany.

V § 14 písm. a) zákona č. 418/1990 Sb., o hlavním městě Praze, však bylo stanoveno, že hlavní město Praha vykonává v přenesené působnosti státní správu v rozsahu, ve kterém ji podle zvláštních zákonů ke dni

účinnosti tohoto zákona vykonával Národní výbor hlavního města Prahy. Podle § 8 odst. 4 zákona č. 111/1967 sb., o hlavním městě Praze (který byl zrušen zákonem č. 418/1990 Sb.), vykonával Národní výbor hlavního města Prahy působnost náležející podle jiných zákonů a ostatních předpisů národním výborům, pokud ji tento zákon nesvěřoval obvodním národním výborům, což v případě Národního výboru hlavního města Prahy zahrnovalo i působnost krajských národních výborů. Ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 418/1990 Sb. mělo povahu speciálního ustanovení k § 18 a příloze č. 2 zákona č. 425/1990 Sb., které přenesly působnost podle § 6 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. na Ministerstvo kultury a hlavní město Praha v r. 1991 tedy mělo pravomoc vyhlásit podle tohoto ustanovení na území města památkovou zónu. Tento výklad potvrdilo i rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 5 Ca 93/2004 – 81 z 8. března 2006 a nebyl rozporován ani rozhodnutím Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 49/2006 – 131 z 14. března 2007 o kasační stížnosti proti tomuto rozsudku.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_030080-8150.docx

Připomínky Legislativní rady vlády České republiky, Pracovní komise pro veřejné právo I ze dne 2. září 2013

Návrh vyhlášky o prohlášení území vybraných částí krajinných celků za památkové zóny.

Památkové zóny je dle názoru komise za stávající zákonné úpravy možné vyhlásit formou opatření obecné povahy podle části šesté správního řádu, neboť ministerstvo pravomoc k jejich vyhlášení má a k vydání opatření obecné povahy se na rozdíl od vyhlášky podle ustálené soudní judikatury výslovné zákonné zmocnění nevyžaduje, postačuje pouze, aby měl správní orgán pravomoc vydat závazný správní akt, který není ani právním předpisem ani rozhodnutím ve správním řízení.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2013_sine.doc

§ 6a

Plány ochrany památkových rezervací a památkových zón

(1) Krajský úřad může po projednání s ministerstvem kultury, orgánem územního plánování¹⁾ a příslušnou obcí jako dotčenými orgány vydat opatření obecné povahy o ochraně památkové rezervace nebo památkové zóny nebo jejich částí (dále jen „plán ochrany“), ve kterém se stanoví způsob zabezpečení kulturních hodnot památkové rezervace a památkové zóny z hlediska státní památkové péče, a ve kterém lze určit, u jakých nemovitostí, nejsou-li kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci nebo památkové zóně, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně výsadby a kácení dřevin na veřejných prostranstvích (dále jen „úprava dřevin“), je vyloučena povinnost vlastníka (správce, uživatele) vyžádat si předem závazné stanovisko podle § 14 odst. 2.

(2) Plán ochrany lze vydat na dobu nejdéle 10 let. Pokud po vydání plánu ochrany nabude účinnosti pro památkovou rezervaci, památkovou zónu nebo jejich část regulační plán¹⁾, pozbývají účinnosti ty podmínky plánu ochrany, které jsou v rozporu s tímto regulačním plánem.

(3) Plán ochrany lze změnit, pokud se změnilly kulturní hodnoty daného území nebo způsob jejich zabezpečení z hlediska státní památkové péče. Pro vydání změny plánu ochrany se použije odstavec 1 obdobně.

(4) Odborná organizace státní památkové péče poskytuje krajskému úřadu bezplatně odborné podklady, údaje a informace, které slouží jako podklad pro vydání plánu ochrany.

(5) Po nabytí účinnosti plánu ochrany krajský úřad bez zbytečného odkladu posoudí, zda jsou dány důvody pro podání návrhu podle § 17 odst. 5.

(6) Náležitosti a obsah plánu ochrany stanoví ministerstvo kultury prováděcím právním předpisem.

¹⁾ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

§ 7

Evidence kulturních památek

(1) Kulturní památky, národní kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny, ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny se zapisují do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky (dále jen „ústřední seznam“). Ústřední seznam vede odborná organizace státní památkové péče.

(2) Odborná organizace státní památkové péče po zápisu do ústředního seznamu podle tohoto zákona ohlásí příslušnému katastrálnímu úřadu údaje a popřípadě změny těchto údajů týkající se ochrany nemovitostí podle tohoto zákona zapisované do katastru nemovitostí podle katastrálního zákona.

(3) Odborná organizace státní památkové péče vyrozumí o zápisu kulturní památky do ústředního seznamu, jakož i o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku (§ 8) vlastníka kulturní památky, krajský úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Jde-li o nemovitou kulturní památku, vyrozumí kromě toho také stavební úřad.¹⁾ U archeologického nálezů prohlášeného za kulturní památku vyrozumí též Archeologický ústav Akademie věd České republiky.

(4) Vlastník kulturní památky je povinen oznámit odborné organizaci státní památkové péče každou změnu vlastnictví (správy, užívání) kulturní památky nebo její přemístění. Oznámení musí učinit vlastník kulturní památky nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy k takové změně došlo.

(5) Podrobnosti o evidenci kulturních památek stanoví obecně závazný právní předpis.

Z judikatury:

21 Cdo 1126/2008 - 37 (Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2009)

V posuzovaném případě se žalobce domáhá - jak vyplývá z obsahu žaloby - určení, že "zápis nemovitosti - domu č.p. 13 na pozemku parc. č. 33 v kat. úz. HH, obec N, okr. K, ve Státním seznamu kulturních památek a v Ústředním seznamu kulturních památek ČR je neplatný", neboť má za to, že předmětná nemovitost v jeho vlastnictví není kulturní památkou a že je proto v uvedených seznamech zapsána (evidována) neoprávněně.

Právní vztahy ze státní památkové péče nejsou - jak správně dovodily soudy - vztahem občanskoprávním, pracovním, rodinným nebo obchodním, ale vyplývají z právních předpisů veřejného práva. Projednávání a rozhodování věci státní památkové péče tedy nepatří do pravomoci soudů nejen z pohledu ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen OSŘ), ale také ve smyslu ustanovení § 7 odst. 2 OSŘ. Soudy by směly tyto věci projednávat a rozhodovat, jen kdyby to stanovil - jak uvádí § 7 odst. 3 OSŘ - zákon; podle zákona však jsou orgány památkové péče ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností a nikoli soudy.

Na tomto závěru nic nemění ani to, že zákony a jiné právní předpisy ukládají vlastníku kulturní památky (další) "specifické" povinnosti, které vlastníci jiných věcí nemají. Vznik těchto (dalších) "specifických" povinností je totiž přímo spojen s vlastnictvím kulturní památky a pro závěr, zda je jimi vlastník věci zatížen, je určující, zda věc či není kulturní památkou. Není proto možné úspěšně dovozovat, že by projednávání a rozhodování věci státní památkové péče spadalo do pravomoci soudů podle ustanovení § 7 odst. 2 OSŘ jen proto, že zákon a jiné právní předpisy spojují s vlastnictvím kulturní památky též (další) povinnosti v oblasti občanskoprávních vztahů.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové inspekce č. j. 50075/2022 ze dne 26. srpna 2022

Žádost o informaci změn provedených v Ústředním seznamu kulturních památek ČR Národním památkovým ústavem spočívajících v podřazení některých movitých kulturních památek pod nemovité kulturní památky jako jejich součástí.

Text stanoviska: http://www.mker.cz/doc/cms_library/2022-050075-15565.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 10314/2003 ze dne 24. června 2003

Získávání informací z Ústředního seznamu kulturních památek (dále "ÚSKP").

Z výše uvedeného plyne, že veškeré informace, dokumenty a podklady týkající se ÚSKP, nezbytné pro bezvadný výkon státní správy na úseku státní památkové péče, je nutné požadovat od Národního památkového ústavu.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_10314.doc

§ 7a

Ministerstvo kultury může na žádost vlastníka stavby, která vznikla následně na nemovitosti již chráněné jako kulturní památka, nebo z moci úřední rozhodnout, že tato stavba není kulturní památkou.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 45645/2018 PI ze dne 29. června 2018

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci rozhodování orgánu památkové péče o novostavbě vzniklé na pozemku, který je kulturní památkou, po 1. lednu 2014 včetně možného vedení přestupkového řízení.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_045645-9675.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 17369/2017 OPP ze dne 29. března 2017

K problematice dočasných staveb v oblasti památkové péče.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_017369-7880.docx

§ 8

Zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku

(1) Pokud nejde o národní kulturní památku, může ministerstvo kultury z mimořádně závažných důvodů prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku zrušit na žádost vlastníka kulturní památky nebo organizace, která na zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku (dále jen "zrušení prohlášení") prokáže právní zájem, nebo z vlastního podnětu.

(2) Ministerstvo kultury si před zrušením prohlášení vyžádá vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností, popřípadě vyjádření Akademie věd České republiky, jde-li o archeologický nález prohlášený za kulturní památku, pokud o zrušení prohlášení Akademie věd České republiky sama nepožádala. V případě, že vlastník kulturní památky není žadatelem o zrušení prohlášení, musí mu být umožněno zúčastnit se ohledání a ke zrušení prohlášení se vyjádřit.

(3) Ministerstvo kultury může zrušení prohlášení vázat na předchozí splnění jím určených podmínek. Náklady vynaložené na splnění podmínek nese žadatel a v případě, kdy řízení o zrušení prohlášení zahajuje z vlastního podnětu ministerstvo kultury, nese náklady ten, v jehož zájmu ke zrušení prohlášení došlo.

(4) Ustanovení § 3 odst. 4 platí obdobně i pro zrušení prohlášení.

(5) Podrobnosti o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku stanoví obecně závazný právní předpis.

Z judikatury:

5 As 281/2020 – 40 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2021)

Citované ustanovení (*miněn § 8 odst. 1 zákona o památkové péči*) je typickou kombinací správního uvážení („může“) a tzv. neurčitého právního pojmu („z mimořádně závažných důvodů“), přičemž předpokládá, že Ministerstvo kultury řízení o zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku zahájí nejen z moci úřední, ale i na žádost vlastníka kulturní památky tak, jako v případě stěžovatele. Ten inicioval dané správní řízení a bylo primárně na něm, aby prokázal naplnění oněch mimořádně závažných důvodů, pro které by stavba HL měla přestat být chráněna jako kulturní památka. To se stěžovateli nepodařilo.

Předpokladem pro zrušení statusu kulturní památky je naplnění „mimořádně závažných důvodů“ dle § 8 odst. 1 zákona o památkové péči, tj. neurčitého právního pojmu, přičemž podle odborné literatury a relevantní judikatury se může jednat o typové situace související jednak s fyzickým zánikem věci nebo stavby, jednak se stavem jejího (nejen vědeckého) poznání.

Mimořádně závažným důvodem vedoucím ke zrušení prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku může být též jiný relevantní zájem způsobující, že danou věc či stavbu nelze zachovat (ve fyzickém smyslu)

anebo nelze zajistit, aby si podržela své vlastnosti, pro které je kulturní památkou; může jít např. o zájem na obraně státu, zájem na těžbě nerostných surovin či budování významných dopravních staveb, ale také o zájem na realizaci plnohodnotného odškodnění obětí holocaustu (...). A existenci mimořádně závažného důvodu je možné shledat rovněž v případě nenávratného zničení kulturní památky, kdy již není zachována její hmotná podstata nebo alespoň její část, např. v důsledku živelné pohromy či události. Naproti tomu skutečnost, že se kulturní památka nachází ve špatném stavebně-technickém stavu, takovým důvodem není. Ani poškození stavby či její havarijní stav nezakládá důvod ke zrušení jejího prohlášení za kulturní památku, jak je možné dovodit z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, č. j. 2 As 322/2015 – 73.

HL stojí, hmotná podstata tohoto památkově chráněného objektu je stále zachována a skutečnost, že je objekt ve špatném stavebně-technickém stavu, neznamená, že by neměl být nadále předmětem památkové ochrany. Přistoupit na tuto logiku stěžovatele by ve své podstatě (dovedeno ad absurdum) znamenalo, že se již žádná zchátralá stavba jako kulturní památka neopraví. Naopak v důsledku svého špatného stavu svůj status ztratí a společností ztratí své kulturní bohatství, které je dokladem jejího historického vývoje, spoluvytváří její identitu a podléhá ústavní ochraně ve smyslu ochrany veřejného statku; srov. čl. 34 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje každému právo přístupu ke kulturnímu bohatství, a dále čl. 35 odst. 3 Listiny, který stanoví obecné omezení výkonu práv, při němž nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

V obecné rovině se musí jednat o takové důvody, které svoji povahou „přebijí“ důvody, pro které byla stavba nebo věc prohlášena za kulturní památku. To neznamená, že by se snad tyto důvody měly znovu přezkoumávat v řízení o žádosti o zrušení prohlášení věci či stavby za kulturní památku podle § 8 zákona o památkové péči; tato žádost není opravným prostředkem proti rozhodnutí o prohlášení věci nebo stavby za kulturní památku podle § 2 a § 3 téhož zákona.

Z uvedeného odborného posouzení je jasné patrné, že objekt HL si i přes současný špatný stav a některé nevhodné zásahy v průběhu času podržel svoji památkovou hodnotu a význam z hlediska kulturního dědictví České republiky.

Nezbytným předpokladem pro tento závěr, na němž ministr kultury (AS) založil zrušení prohlášení HL za kulturní památku, je shoda hodnot kulturní památky a hodnot, pro které bylo dané území prohlášeno památkovou zónou, resp. skutečnost, že kulturní památka své vlastní individuální hodnoty již ztratila. To se však v daném případě neprokázalo. Proto je potřeba vycházet z toho, že lázeňský dům HL svoji významnou památkovou hodnotu nadále má.

Na riziko zásahů, které by narušily památkovou zónu jako takovou, ale mohly by poškodit stavbu HL a její uměleckou hodnotu, upozornil již žalovaný i městský soud a Nejvyšší správní soud se s nimi ztotožňuje.

Skutečnost, že nemovitá kulturní památka je součástí památkové zóny, nemůže být bez dalšího mimořádně závažným důvodem dle § 8 odst. 1 zákona o památkové péči; tento souběh s režimem památkové zóny ovšem může být relevantní při posuzování potřeby zachování statutu kulturní památky. Rozhodující je přitom význam památkových hodnot, jejich podstata a případná shoda, což vždy bude záležet na posouzení individuálních okolností každé jednotlivé věci. A v nyní souzené věci Nejvyšší správní soud – ... – konstatuje, že městská památková zóna, v níž se HL nacházejí, není dostatečnou, ale spíše doplňující ochranou významných kulturních hodnot spojených s touto stavbou, a proto nebyl dán důvod pro zrušení jejího prohlášení za kulturní památku podle § 8 odst. 1 zákona o památkové péči.

Nebyl-li prokázán původ odebraných vzorků dřeva, které byly předmětem mykologického posudku ze dne 31. 1. 2019, je pochopitelné, že posudek byl vyhodnocen jako neprůkazný a správní orgány se jím blíže nezabývaly.

Účelem památkové péče je zachování kulturního dědictví pro budoucí generace, což vyžaduje zajištění účinné ochrany kulturních památek, které dopadá zejména na jejího vlastníka. ... To se v případě HL evidentně neděje, nicméně autentická hmota této stavby a její vypovídací hodnota jako historického pramene dané doby, tj. první poloviny 19. století (...), rozhodně nevymizela.

9 As 129/2020 - 30 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020)

... [ř]ízení podle § 8 zákona o státní památkové péči není opravným prostředkem proti rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku. Prostřednictvím tohoto postupu lze zrušit památkovou ochranu pouze do budoucna, pokud nastaly mimořádně závažné okolnosti, které odůvodňují změnu původně přiznaného statusu. Nelze jím však přezkoumat zákonnost původního rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku, ani důvody, na nichž stojí.

Dosavadní judikatura NSS připustila, že důvodem pro zrušení prohlášení může být to, že kulturní památka přestane splňovat definici podle § 2 zákona o státní památkové péči (...), nebo se díky novým, hodnověrným poznatkům prokáže, že ji ani nikdy nenaplnovala, protože jde např. o falzum.

Všechny objekty, u nichž byla dříve navzdory nepříznivému stavu shledána vysoká kulturní a historická hodnota, nadále vykazují vlastnosti podle § 2 zákona o státní památkové péči. To NSS dovozuje ze shodného tvrzení stěžovatelky a žalovaného, že k žádné významné změně jejich stavu nedošlo. Jak navíc plyne z výše citované judikatury, mimořádným důvodem pro zrušení památkové ochrany by bylo úplné zničení, zánik

památkového souboru nebo prvků, které zakládaly jeho kulturně-historický význam, nikoli havarijní stav, jenž se navíc týká pouze některých budov. I stěžovatelka uznává, že tento nepříznivý stav je zvrátitelný, i když za cenu zvýšených nákladů kvůli nutnosti provést rekonstrukci či sanaci způsobem přijatelným z hlediska památkové péče. Samotné stavebně-technické úpravy, které památkový soubor i podle závěrů žalovaného vyžaduje, tedy při správném postupu nepovedou ke ztrátě kulturně-historické hodnoty. S odborným stanoviskem hodnotícím stav bývalého objektu kotelny, předloženým stěžovatelkou v řízení o prohlášení za kulturní památku, se žalovaný vypořádal již v tomto předchozím řízení.

Stěžovatelka dále zpochybnila kulturně-historickou hodnotu památkového souboru, tedy zda vůbec má základní vlastnosti podle § 2 zákona o státní památkové péči. Její tvrzení v kasační stížnosti i v předchozích řízeních však zůstalo ve zcela obecné rovině. ... Také nijak nepodložila své tvrzení o „nižším významu“ papíren Piette ve srovnání s jinými průmyslovými areály na území města Plzně. I kdyby se však prokázalo, že orgány památkové péče nevěnovaly pozornost jiným objektům se stejnou nebo vyšší kulturně-historickou hodnotou, nemůže to představovat mimořádně závažný důvod pro zrušení prohlášení za kulturní památku u památkového souboru.

V nálezu ze dne 23. 6. 1994, sp. zn. I. ÚS 35/94, Ústavní soud vyslovil, že prohlášení věci za kulturní památku představuje omezení vlastnického práva, které je však ve veřejném zájmu a je kompenzováno.

V kasační stížnosti stěžovatelka uvedla jednotlivé případy, kdy jí orgány památkové péče zabránily realizovat určitý záměr nebo kdy jejich požadavky neúměrně zvýšily jeho finanční náročnost. Nesvědčí však o tom, že by památková ochrana jako taková představovala nepřiměřený zásah do ústavně chráněné sféry stěžovatelky.

Jednotlivé požadavky orgánů památkové péče by měly být posuzovány z hlediska své přiměřenosti ve vztahu ke konkrétnímu záměru. Lze očekávat, že představy stěžovatelky a orgánů památkové péče ohledně konkrétního nakládání s památkovým souborem se budou lišit a že se neshodnou na tom, co představuje „přiměřené“ řešení respektující oba dotčené zájmy. V takových případech se může domáhat soudní ochrany (čl. 36 Listiny základních práv a svobod). Na základě příkladů uváděných stěžovatelkou však nelze tvrdit, že došlo k takovému vychýlení z rovnováhy mezi veřejným zájmem na ochraně zděděného kulturního bohatství (...) oproti zájmu na nerušeném výkonu vlastnického práva stěžovatelky.

2 As 322/2015 - 73 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016)

Úvodem přezkumu (ostatně stejně jako městský soud) Nejvyšší správní soud upozorňuje, že dle § 8 odst. 1 zákona o památkové péči pokud nejde o národní kulturní památku, může ministerstvo kultury z mimořádně závažných důvodů prohlášení věci za kulturní památku zrušit na žádost vlastníka kulturní památky nebo organizace, která na zrušení prohlášení věci za kulturní památku (dále jen "zrušení prohlášení") prokáže právní zájem, nebo z vlastního podnětu. Z uvedeného ustanovení plyne, že na zrušení prohlášení věci (souboru věcí) za kulturní památku není právní nárok ani v případě, kdy jsou dány mimořádně závažné důvody, neboť posouzení vzájemného vztahu těchto důvodů a veřejného zájmu na ochraně kulturních památek musí být předmětem správního uvážení.

Zákon sice blíže nespecifikuje, co považuje za mimořádně závažné důvody, které mohou být důvodem zrušení prohlášení věci za kulturní památku, nicméně samotná důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí, že havarijní stav tímto mimořádně závažným důvodem není. V případě stavby, která je kulturní památkou a utrpěla např. v důsledku živelní pohromy takové poškození, že její část byla zničena, zpravidla tento důvod dán není, a to ani za předpokladu, že by byla nadále zachována pouze torzální architektura (zřícenina). Ani vážné poškození stavby by nemělo být důvodem ke zrušení jejího prohlášení za kulturní památku. V úvahu by přicházelo zrušení prohlášení pouze tehdy, pokud by byla nenávratně zničena část stavby, která byla jediným nositelem kulturně-historických hodnot, pro něž se stavba stala kulturní památkou - např. nástěnná malba či jiný detail stavby, který se jako její součást nemohl stát kulturní památkou samostatně.

Již městský soud stěžovateli vysvětlil, že dle § 82 odst. 4 správního řádu se k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve. Pokud jde o návrh na provedení místního šetření, ten stěžovatel uplatnil až v průběhu rozkladového řízení. V průběhu řízení před správním orgánem prvního stupně zůstal stěžovatel zcela pasivní, vůbec se k ničemu nevyjádřil, ani nic nenavrhl, ač byl žalovaným řádně obeslán. K jeho návrhu na provedení místního šetření, jakožto nového důkazu, tak nebylo vůbec nutné přihlížet, zejména, jak výše uvedeno, když současně byl skutkový stav zjištěn dostatečně jiným způsobem.

Žalovaný však své důkazní břemeno unesl, když zjistil, že zde neexistují mimořádně závažné důvody svědčící pro to, aby bylo prohlášení za kulturní památku zrušeno. Zámek Ropice se dostal do rukou nových vlastníků, kteří, na rozdíl od vlastníků předchozích, jej začali pod dohledem orgánů státní památkové péče rekonstruovat, a tudíž kulturní památka má reálnou šanci být zachována.

Úkolem tohoto řízení pak není posuzovat, zda věc splňuje důvody památkové ochrany. To je účelem řízení o prohlášení věci za kulturní památku (§ 3 zákona o státní památkové péči), které proběhlo již v minulosti, a důvody památkové ochrany jsou tedy presumovány na jeho základě. Správní orgány navíc dostatečně

poukázaly na historicko-architektonický význam areálu (významní vlastníci z řad šlechtických rodů) a na dochované architektonické prvky a detaily (klenby, schodiště, stropy), přičemž vycházely zejména ze stanoviska Národního památkového ústavu, jakožto znalecké organizace v oblasti památkové péče, jež je způsobilá hodnotit důvody památkové ochrany.

Jak již bylo výše objasněno, úkolem správních orgánů bylo pouze zjistit, zda existují tak mimořádně závažné důvody, které by odůvodňovaly odejmutí památkové ochrany (§ 8 odst. 1 zákona o státní památkové péči). Takové důvody však zjištěny nebyly.

8 As 133/2014 - 51 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2015)

V řízení podle § 8 odst. 1 zákona o státní památkové péči žalovaný může zrušit prohlášení věci za kulturní památku z „mimořádně závažných důvodů“.

Použitím slova „může“ dal zákonodárce žalovanému při rozhodování o zrušení prohlášení věci za kulturní památku možnost správního uvážení.

Je-li řízení podle § 8 odst. 1 zákona o státní památkové péči zahájeno na žádost, důkazní břemeno vztahující se k existenci mimořádně závažných důvodů pro zrušení památkové ochrany nese žadatel. Právě neprokázání „mimořádně závažných důvodů“ bylo rozhodným důvodem pro zamítnutí žádosti stěžovatele o zrušení prohlášení věci za kulturní památku, následně také rozkladu i žaloby. Ani v kasační stížnosti však stěžovatel neuvedl žádné mimořádně závažné okolnosti odůvodňující zrušení prohlášení předmětného obrazu za kulturní památku a s rozhodnými závěry žalovaného a městského soudu v tomto ohledu nepolemizoval.

Jakkoliv při posouzení důvodnosti žádosti o zrušení prohlášení za kulturní památku, si správní orgán musí nejprve ujasnit, zda zde rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku existuje, žalovanému nelze v posuzované věci vytknout, že by tak neučinil. ... Skutečnost, že se stěžovatel s důvody napadených rozhodnutí neztotožňuje, neznamená, že tyto důvody nejsou dostatečné pro závěr, k němuž žalovaný, příp. posléze městský soud dospěli.

Je proto třeba podle konkrétních skutkových okolností posoudit, zda určitý nedostatek správního rozhodnutí způsobuje „pouze“ jeho nezákonnost, nebo se jedná o nedostatek natolik závažný, že povede k nicotnosti daného aktu.

Řízení podle § 8 zákona o státní památkové péči není opravným prostředkem proti rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku. Prostřednictvím tohoto postupu lze zrušit památkovou ochranu pouze do budoucna, pokud nastaly mimořádně závažné okolnosti, které odůvodňují změnu původně přiznaného statusu. Nelze jím však přezkoumat zákonnost původního rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku, ani důvody, na nichž stojí.

Nejvyšší správní soud si je vědom, že Ústavní soud zrušil nálezem ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 21/04, č. 240/2005 Sb., § 44 zákona o státní památkové péči v části, která vylučovala použití správního řádu (tehdy zákona č. 71/1967 Sb.) na řízení o prohlášení věci za kulturní památku podle § 3 téhož zákona. Rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 bylo vydáno v době, kdy byla tato protiústavní výlučka správního řízení účinná. Nejvyšší správní soud však neshledal, že by se tato skutečnost mohla dotknout základních práv současného vlastníka nebo stěžovatele. Ze samotné existence rozporu určitého zákonného ustanovení s ústavním pořádkem nelze bez dalšího předpokládat, že jeho použitím v konkrétní věci došlo k porušení ústavně zaručeného základního práva.

Nedostatky procesních záruk při prohlášení předmětného obrazu za kulturní památku v roce 1997 se mohly dotknout práv tehdejšího vlastníka obrazu MUDr. H. P., nemohly však zasáhnout do základních práv současného vlastníka. Ten koupil obraz, který již měl status kulturní památky, s nímž byla spojena práva a povinnosti vyplývající ze zákona o státní památkové péči. Koupě obrazu nemohla mít za následek, že by současný vlastník vstoupil zpětně do procesních práv původního vlastníka vztahujících se k řízení, které bylo pravomocně ukončeno v roce 1997. Skutečnost, zda si byl současný vlastník vědom statusu kulturní památky při koupi obrazu, je otázkou soukromoprávního vztahu mezi prodejcem a kupujícím.

Dále Nejvyšší správní soud považuje za podstatné, že Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 21/04 nijak nezpochybnil institut prohlášení věci za kulturní památku jako takový. Z odůvodnění nálezu i ze skutečnosti, že Ústavní soud stanovil účinnost nálezu od jeho vyhlášení, lze dovodit, že neměl v úmyslu zbavit památkové ochrany všechny movité či nemovité věci, které byly do té doby prohlášeny za kulturní památky. Naopak Ústavní soud zdůraznil odlišné posouzení hmotného a procesního práva z pohledu ústavního pořádku a otázku nedostatků procesních záruk výslovně odlišil od nálezu ze dne 23. 6. 1994, sp. zn. I. ÚS 35/94. V citovaném nálezu Ústavní soud potvrdil, že hmotněprávní ustanovení zakládající ochranu kulturních památek jsou v souladu s ústavním pořádkem a nezasahují nepřiměřeným způsobem do vlastnického práva zaručeného čl. 11 Listiny základních práv a svobod.

5 A 103/2010 – 41 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 1. 2014)

Zpochybnění zákonnosti procesu prohlášení za kulturní památku nelze posoudit jako mimořádně závažný důvod ve smyslu cit. § 8 odst. 1 zákona o státní památkové péči.

V dané věci bylo rozhodováno o návrhu, který žalobce jako vlastník nemovité kulturní památky podal podle § 8 zákona č. 20/1987 Sb. a jímž se domáhal zrušení prohlášení za kulturní památku (s odůvodněním, že

zanesení nemovitostí do seznamu kulturních památek neprošlo zákonným procesem). Správní orgán zcela správně zkoumal, zda byly naplněny podmínky ustanovení § 8 zákona č. 20/1987 Sb., tj. zda existují mimořádně závažné důvody pro to, aby prohlášení za kulturní památku bylo na návrh vlastníka kulturní památky zrušeno. Žalovaný se ztotožnil se závěrem prvoinstančního orgánu o tom, že předmětný soubor věcí ... zámku nadále objektivně vykazuje znaky kulturní památky ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. ... Závěr správního orgánu, že předmětný objekt vykazuje znaky kulturní památky, žalobce nezpochybnil. Soud se ztotožňuje se správním orgánem v tom, že není dán důvod stanovený v § 8 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., tj. mimořádně závažný důvod pro zrušení prohlášení za kulturní památku.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 50627/2017 PI ze dne 28. srpna 2017

GG č. p. 123, prošetření postupu Magistrátu města HH při vydávání závazného stanoviska k odstranění kulturní památky a činnosti Krajského úřadu FF kraje na základě podnětů Národního památkového ústavu.

V daném případě měl prvoinstanční orgán památkové péče konstatovat svou nepřislušnost pro vydání takového závazného stanoviska a poukázat na skutečnost, že se již vede u Ministerstva kultury řízení, jehož předmětem je posouzení stěžejní otázky, nakolik v daném případě je stavba schopna si s ohledem na svůj stav uchovat hodnoty, pro které se stala kulturní památkou.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_050627-7883.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 69872/2016 OPP ze dne 20. prosince 2016

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci postupu orgánu památkové péče při odstraňování částí kulturní památky v rámci obnovy kulturní památky.

Na Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, se obrátil Krajský úřad WW kraje, odbor kultury a památkové péče (dále jen „krajský úřad“) o právní názor na správnost procesního postupu v případě záměru odstranění dvou přístaveb kulturní památky, a to v případě, kdy lze stavbu rozdělit vertikálně na hlavní budovu a dvě přístavby. Záměrem stavebníka je v daném případě odstranit dvě dvoupatrové přístavby, každá o půdorysu cca 4 m x 9,5 m, bez náhrady. Přístavby jsou funkčně propojené se stavbou hlavní, jsou na společné parcele (boční křídla spojená s obytnou částí), a celá stavba, tzn. vč. obou přístaveb, byla zapsána do státního seznamu nemovitých kulturních památek v roce 1984 podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_069872-5816.docx

Č Á S T D R U H Á P É Č E O K U L T U R N Í P A M Á T K Y

Ochrana a užívání kulturních památek

§ 9

(1) Vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu. Je-li kulturní památka v společenském vlastnictví, je povinností organizace, která kulturní památku spravuje nebo ji užívá nebo ji má ve vlastnictví, a jejího nadřízeného orgánu vytvářet pro plnění uvedených povinností všechny potřebné předpoklady.

(2) Povinnost pečovat o zachování kulturní památky, udržovat kulturní památku v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením má také ten, kdo kulturní památku užívá nebo ji má u sebe; povinnost nést náklady spojené s touto péčí o kulturní památku má však jen tehdy, jestliže to vyplývá z právního vztahu mezi ním a vlastníkem kulturní památky.

(3) Organizace a občané, i když nejsou vlastníky kulturních památek, jsou povinni si počínat tak, aby nezpůsobili nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí a neohrožovali zachování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek.

(4) Vlastník, který kulturní památku převádí na jiného, někomu přenechá k dočasnému užívání nebo předá k provedení její obnovy (§ 14), nebo k jinému účelu, je povinen toho, na koho ji převádí nebo komu ji přenechá nebo předá, uvědomit, že je kulturní památkou.

Z judikatury:

1 As 115/2021 - 31 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2021)

S ohledem na výše uvedený účel a cíl právní úpravy ochrany kulturních památek není dle Nejvyššího správního soudu možné, aby v průběhu dědického řízení (které v současném případě probíhá již přes 7 let) neměl nikdo povinnost se o památku starat nebo ji minimálně chránit před ohrožením či poškozením.

Nelze odhlížet ani od toho, že zanedbáním péče o kulturní památku může dojít také k ohrožení okolí, ať již osob, silničního provozu nebo okolních staveb. Dlouhodobé zanedbání může vést ke zřícení části nebo celé nemovitosti, jak tomu ostatně i v současném případě bylo.

Odpověď na tento problém nabízí výše citovaná judikatura Nejvyššího soudu, dle které je nutno na dědice, kteří dědictví neodmítli, hledět v průběhu dědického řízení jako na vlastníky věci a majetkových práv spadajících do dědictví a ti také nesou odpovědnost plynoucí z vlastnictví.

Je představitelné, že v mezidobí by došlo k nenávratnému poškození chráněné kulturní památky, jelikož by správní orgán nemohl žádné osobě ani uložit rozhodnutím nápravné opatření, která je povinen vlastník kulturní památky učinit, aby nedocházelo k znehodnocování památky (§ 10 zákona o státní památkové péči). Smysl by ztrácel také důsledek v podobě odpovědnosti za přestupek a případného správního trestu, jakým je v současném případě přestupek dle § 39 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči, za který lze uložit pokutu až do výše 2 mil Kč. Cílem této právní úpravy je přimět osobu, která náležitě neplní povinnosti stanovené § 9 téhož zákona, nenechat kulturní památku chátrat. Pro odpovědnost za zmíněný přestupek (...) není nezbytné, aby došlo k poškození kulturní památky, ale postačuje takové jednání, které kulturní památku ohrožuje. Může se tak jednat o nepečování o zachování kulturní památky, tak jak tomu bylo v současném případě.

Nejvyšší správní soud posoudil současný případ s ohledem na smysl a cíl příslušných ustanovení zákona o státní památkové péči, kterým je především ochrana kulturních památek před jejich chátráním a znehodnocením, a s přihlédnutím k uvedeným závěrům judikatury Nejvyššího soudu, tedy že v období mezi smrtí zůstavitele a rozhodnutím soudu o pozůstalosti jsou dědici považováni za vlastníky celého majetku patřícího do dědictví. Uzavírá, že žalobkyně je nutno považovat za vlastníky dotčené nemovitosti ve smyslu § 9 odst. 1 a násl. zákona o státní památkové péči. Jiný závěr by byl proti smyslu zákona o státní památkové péči a v rozporu s účelem ochrany kulturních památek a dědictví jako takového.

Dle komentářové literatury se za dědice provádějící správu považují ti, kteří byli usnesením pozůstalostního soudu vyzooměni o dědickém právu a poučeni o tom, že mohou dědictví odmítnout a dědictví neodmítli.

Povinnost starat se o kulturní památku a dbát o uchování její historické hodnoty žalobkyněmi naplňuje významný veřejný zájem chráněný ústavním pořádkem (čl. 35 odst. 3 Listiny) a je tak přiměřeným omezením vlastnického práva a práva dědit, která jsou garantována v čl. 11 odst. 1 Listiny. Také vzhledem k tomu, že dle čl. 11 odst. 3 Listiny vlastnictví zavazuje, musí žalobkyně zároveň nést za tento majetek odpovědnost a zajistit, aby nakládání s ním neohrožovalo či nepoškozovalo tento veřejný zájem.

11 A 307/2011 – 29 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2013)

Podle ustanovení § 9 odstavec 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením.

Udržováním kulturní památky v dobrém stavu je třeba vykládat tím způsobem, že vlastník je povinen zajistit, aby nedocházelo k nepříznivým změnám kulturní památky, přičemž k nepříznivým změnám může dojít nejen v případě, kdy vlastník důsledně údržbu neprovádí, ale též tehdy, provádí-li ji v rozsahu větším, než je nezbytné.

V případě poškození jde zjevně o ochranu před poškozením fyzickým, neboť případné poškození či znehodnocení morální postihuje věta druhá tohoto ustanovení. Jako znehodnocení může být v praxi hodnocena nekvalifikovaným způsobem provedená oprava kulturní památky, která sice zajistila její další užitnou funkci, ale negativním způsobem se projevila po stránce estetické, např. užitím nevhodného materiálu, vznikem neodůvodněných novotvarů a podobně.

Dále zákon stanoví, že kulturní památku je vlastník povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně-politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu. Zatímco první okruh povinností směřuje k zachování fyzické podstaty kulturní památky a obsahuje převážně povinnosti, jejichž obsahem je za tímto účelem konat určité činnosti, druhý okruh povinností stanoví určitá omezení v užívání kulturní památky, tedy nutnost zdržet se určitého způsobu užívání. Toto omezení může v některých případech spočívat také v určitém omezení rozsahu, v jakém může být kulturní památka zpřístupněna veřejnosti, neboť např. u některých staveb se může intenzivní návštěvnický provoz negativně projevit v důsledku přílišného zatěžování některých historických konstrukcí, např. trámových stropů, které zároveň nesou podlahu vyššího podlaží s prohlídkovým okruhem apod.

1 A 8/2010 - 36 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 4. 2011)

Lze dovodit základní povinnosti vlastníka kulturní památky, tj. na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Zákon

sice nevysvětluje, co rozumí dobrým stavem památky, nicméně s odkazem na důvodovou zprávu k tomuto zákonu lze dobrý stav považovat za takový, v němž kulturní památka při běžném udržování a bez nutnosti obnovy, může sloužit svému společenskému účelu.

11Ca 216/2009 - 46 (Rozsudek Městského soudu v Praze)

Je však nutno uvést, že následné zazdění otvorů do domu poté, kdy před tím byl dům přístupný, rozhodně nelze považovat za péči o kulturní památku ve smyslu plnění povinnosti, jež jsou uvedeny v ustanovení § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Naopak lze přisvědčit žalobci, že pokud je konstatován úbytek uměleckých předmětů, není z obsahu napadeného rozhodnutí ani rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zřejmé, o jaké umělecké předměty jde.

1 T 141/2007 166 (Trestní příkaz Okresního soudu Plzeň – jih ze dne 27. 8. 2007)

Obviněný jako majitel objektu sýpky (bývalý kostel sv. Vavřince), zapsané v seznamu kulturních památek Západočeského kraje v době od 19.9.2006 do 16.11.2006 nechal provést a sám prováděl demolici tohoto objektu spočívající v odstranění střešních tašek, konstrukce krovu, dřevěných trámů podlah, podlahových prken, nosných sloupů a dřevěného schodiště, přestože věděl, že jde o kulturní památku a přestože dne 21.9.2006 při místním šetření prováděném Městským úřadem N, odbor památkové péče, místním šetření odboru výstavby Městského úřadu P dne 27.9.2006 a při dalším jednání na městském úřadě N, odbor památkové péče, byl upozorněn na to, že jde o objekt chráněný památkovou péčí a byl vyzván k zastavení veškerých demoličních prací, pokračoval v těchto dalších demoličních pracích, při kterých byly odstraněny dřevěné trámy a prkna v prvním patře, nosné sloupy z masivního dřeva, podlahy a schodiště. Tímto jednáním obviněný poškodil důležitý kulturní zájem tím, že poškodil vlastní věc, která požívá ochrany podle zvláštních právních předpisů, čímž spáchal trestný čin zneužívání vlastnictví podle § 258 trestního zákona (*dnes § 229 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, poznámka vydavatele*).

8 Tdo 924/2006 (Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2006)

Jestliže dovolatelé i v nyní podaném dovolání svými námitkami vyjádřili, že stále nebylo řádně objasněno, zda obvinění předmětnou nemovitost „poškodili“, v jakém rozsahu toto poškození způsobili a jak tím byl případně poškozen důležitý kulturní zájem, jenž je jedním ze znaků skutkové podstaty trestného činu podle § 258 trestního zákona (*dnes § 229 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, poznámka vydavatele*), je nutné předeslat, že tyto výhrady již nemají své opodstatnění.

Pro úplnost se jeví vhodným uvést, že trestného činu zneužívání vlastnictví podle § 258 trestního zákona, jehož se dopustí ten, kdo poškodí důležitý kulturní nebo jiný důležitý obecný zájem tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo zašantročí vlastní věc, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů. (*Současné znění § 229 trestního zákoníku je: Kdo poškodí důležitý zájem kulturní, vědecký, na ochraně přírody, krajiny nebo životního prostředí, chráněný jiným právním předpisem, tím, že zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou nebo zašantročí vlastní věc větší hodnoty, která požívá ochrany podle jiného právního předpisu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty. Poznámka vydavatele*)

Jak vyplývá z provedeného dokazování a z obsahu odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně na straně 8 a 9, byl k posouzení toho, jak dalece byl předmětný objekt ve výroku popsaným jednáním obviněných poškozen, přibrán jako znalecký ústav Ústav dějin a umění Akademie věd, který objasnil všechny skutečnosti, významné pro právní posouzení činu, jehož se obvinění dopustili. Soud prvního stupně se podrobně jeho obsahem i učiněnými závěry zabýval a dostatečně a jasně vyjádřil, že na podkladě posudku tohoto znaleckého ústavu shledal, že projednávaným činem obviněných byla přístavbou restaurace poškozena plocha městiště domu v rozsahu 38 %. Z hlediska hmotového objemu přístavba představuje poškození necelých 21 %. Pohledové znehodnocení, u něhož zohlednil různé úhly pohledu, jsou vyjádřeny v rozmezí od 3 – 75 %, neboť ne ze všech úhlů je vizuální vjem nepříznivý ve vztahu k tomu, jak dalece je přístavba viditelná, v což byl započítán i subjektivně negativní dojem pozorovatele podmíněný mimovolní selekcí oka a mozku. Takto vyjádřené poškození či znehodnocení předmětné kulturní památky bylo shrnuto na závěr, že její podstata byla snížena podstatně a závažně se zdůrazněním neodvratných změn, mezi něž jsou počítány provedené zásahy do vnějších omítek a do koruny zdíva ohradní zdi vůči mlýnskému náhonu.

Na základě takto vyjádřených znaleckých závěrů soud prvního stupně na straně 11 odůvodnění svého rozsudku dospěl k závěru, že provedenou stavební úpravou se předmětný dům vymyká okolní historické zástavbě a narušuje celkový ráz daného místa. Přístavbou došlo k významnému snížení kulturně historické hodnoty domu a parcely, čímž obvinění poškodili důležitý kulturní zájem, neboť poškodili vlastní věc užívající ochrany podle zvláštních předpisů především tím, že snížili kulturně historickou hodnotu popsané nemovitosti.

K otázce materiální stránky činu soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí rozvedl (na straně 12), že stupeň nebezpečnosti činu obviněných pro společnost nelze označit za nepatrný a v této souvislosti poukázal především na význam zájmu, který byl trestnou činností obviněných dotčen, i na okolnosti, za nichž byl čin spáchán, když v daném případě se jedná o památkově chráněné objekty vnitřního města N, který je významnou kulturní památkou natolik zásadní a mimořádné povahy, že je zapsáno na seznamu UNESCO, a tudíž je nutné vnímat jej i jako nadnárodní celosvětové dědictví. Pokud tedy obvinění poškodili jednu z částí

tohoto komplexu, pak zasáhli a snížili i povahu této památky. Za další okolnost, která podle soudu prvního stupně zvyšuje společenskou nebezpečnost předmětného činu, je i to, že obvinění předmětnou přístavbu, vystavěnou v rozporu s pravidly stavebního řízení, realizovali převážně z ekonomických důvodů, se záměrem rozšířit restaurační prostory za účelem zvýšení svého zisku. Soud v neprospěch obviněných zvažoval i to, že již v roce 2002 načerno zřídili dřevěnou přístavbu restaurace, kterou rovněž odmítli odstranit, a která byla stržena až povodní ve stejném roce. V obdobném duchu bylo poukázáno i na chování obviněných, kteří rozhodnutí stavebních úřadů a soudů, která jim ukládala zastavit předmětné stavební práce, nebo odstranit uvedenou stavbu, nerespektovali, a vzniklý škodlivý následek neodčinili, ač k tomu byli opakovaně vyzýváni.

59 Ca 59/2002 - 35 (Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 9. 2002)

V řízení tak bylo zjištěno, že kostel sv. Václava jako kulturní památka byl předmětnou přístavbou k sakristii významně poškozen, žalobkyně jako vlastníka kulturní památky porušila svou zákonnou povinnost chránit kulturní památku před tímto poškozením, které bylo způsobeno jednáním F. K., jež přístavbu realizoval. Správní orgány neporušily zákon, pokud pokutu za porušení povinnosti vlastníka kulturní památky dle § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči uložily žalobkyni, neboť právě ona je vlastníkem kulturní památky a bylo její povinností tuto památku chránit před poškozením a znehodnocením. Prohlášení F. K. o tom, že přístavbu realizoval a financoval jako soukromá fyzická osoba, nemůže žalobkyni jako vlastníka kulturní památky zbavit odpovědnosti za porušení povinnosti dle § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči.

Soud nad rámec právního zdůvodnění k námitkám žalobkyně, týkajících se přednosti záchrany chátrajícího kostela sv. Václava pro potřeby farníků a dalších generací a prospěšnosti přístavby k sakristii kostela, uvádí následující. Jak bylo v řízení prokázáno, vlastníkem kostela sv. Václava v R. jako registrované kulturní památky je žalobkyně. Ta má jako vlastníka nejen práva, ale také povinnosti z vlastnictví plynoucí, neboť jak vyplývá z čl. 11 odst. 3 věta první Listiny základních práv a svobod, vlastnictví též zavazuje. Povinnosti vlastníka kulturní památky jsou stanoveny mimo jiné též zákonem o státní památkové péči. Vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením (§ 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči), dále je též povinen bez zbytečného odkladu každé ohrožení nebo poškození oznámit okresnímu úřadu [§ 12 odst. 1 zákona o státní památkové péči (*dnes příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, poznámka vydavatele*)]. Za porušení těchto povinností vlastníka kulturní památky hrozí sankce. Pokud tedy žalobkyně namítala, že kostel sv. Václava chátral, bylo její zákonnou povinností tomuto stavu předejít, případně tento stav řešit, a to na vlastní náklady, respektive za pomoci příspěvku na zachování a obnovu kulturní památky (§ 16 zákona o státní památkové péči), případně i za pomoci soukromých finančních příspěvků. Při plnění povinností vlastníka kulturní památky však byla žalobkyně povinna postupovat v souladu s platnými právními předpisy, nejen zákonem o státní památkové péči.

§ 10

(1) Neplní-li vlastníka kulturní památky povinnosti uvedené v § 9, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností po vyjádření odborné organizace státní památkové péče rozhodnutí o opatřeních, která je povinen vlastníka kulturní památky učinit, a zároveň určí lhůtu, v níž je vlastníka kulturní památky povinen tato opatření vykonat. Jde-li o národní kulturní památku, vydá toto rozhodnutí po vyjádření odborné organizace státní památkové péče krajský úřad v souladu s podmínkami, které pro zabezpečení ochrany národní kulturní památky stanovila vláda České republiky.

(2) Rozhodnutí o opatřeních, která je povinen vlastníka kulturní památky učinit, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností, a jde-li o národní kulturní památku, krajský úřad, též na žádost jejího vlastníka.

(3) Podrobnosti o povinnostech vlastníků kulturních památek při jejich ochraně a užívání stanoví obecně závazný právní předpis.

Z judikatury:

5 As 9/2018 – 38 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2019)

Ze stanoviska NPÚ při svém rozhodování správní orgány vycházely a městský soud jejich závěry správně aproboval, neboť stěžovatelé nepředložili žádné důkazy, jimiž by závěry NPÚ vyvrátili. ... Stanovisko NPÚ odpovídá připojené fotodokumentaci, je celistvé, úplné, logické a zcela přesvědčivé. Za tohoto stavu bylo rovněž nadbytečné, aby městský soud prováděl výsledky stěžovateli navržených svědků.

Z tohoto stanoviska a výkresové dokumentace je zřejmé, že bylo posuzováno pouze zřízení pochozí terasy a úprava hřebenů střechy, nikoli však zastřešení teras „skleněnou střechou s masivní ocelovou konstrukcí

novodobými zastiňovacími roletami“. Tyto stavební úpravy jsou tedy nejen v rozporu se závazným stanoviskem ze dne 2. 10. 1998, ale jsou také nepovolenými stavebními úpravami, které přesahují rámec rozhodnutí o dodatečném povolení stavby a souhlas s užíváním stavby ze dne 8. 8. 2001.

Z výše uvedeného je zjevné, že stěžovateli odkazované dodatečné stavební povolení se na zastřešení teras nevztahovalo a námitky stěžovatelů v tomto směru vznášené nemohou být důvodné.

Prísvědčít nelze ani námitce stěžovatelů týkající se „přílišného formalismu“. Zastřešené terasy byly nepochybně užívány po dobu několika let, ale běh doby nemůže mít na protiprávnost tohoto zastřešení vliv.

... nelze souhlasit ani s námitkou, že městský soud a správní orgány svými rozhodnutími ohrožují výkon práv stěžovatelů a podnikatelskou činnost stěžovatele a). Rozhodnutí správních orgánů a městského soudu je totiž pouze důsledkem protiprávního jednání stěžovatelů.

11 A 111/2015 – 45 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2017)

Jestliže úřad zjistí, že podmínky ve stanovisku uvedené dodrženy nebyly, popř. realizovaná úprava je provedena bez předchozího posouzení, popř. byla realizována úprava jiná než dříve posuzovaná, není hodnocení správního úřadu ve vztahu ke splnění povinností uvedených v § 9 zákona o památkové péči již hodnocením předběžným, nýbrž reparačním, kdy vlastník kulturní památky musí být srozuměn s možností uložení opatření k nápravě. Uložení opatření přitom není sankcí, nýbrž opatřením směřujícím k nastolení stavu, který je souladný se zákonem, resp. s veřejným zájmem. V předmětné věci správní orgán I. stupně shledal, že úprava realizovaná žalobci znehodnocuje reliéf historického jádra města, kdy realizací stavební úpravy došlo k zásadnímu poškození cenného a sledovaného prostředí hodnotných kulturních památek a Pražské památkové rezervace. Takový závěr žalovaného žalobci žalobou argumentačně nevyvrátili, precizní a věcné odůvodnění závěrů žalovaného v žalovaném rozhodnutí je podloženo zjištěným skutkovým stavem. Zákonný podklad k vydání opatření k nápravě je jednoznačně dán.

Z rozhodnutí je pak zřejmé, že k žádosti o dodatečné stavební povolení žalobci přiložili vyjádření orgánu památkové péče z 2.10.1998 (viz výše), které však s nově předloženou projektovou dokumentací žádnou souvislost nemá.

Vydání rozhodnutí o opatření dle § 10 odst. 1 zákona o památkové péči není vázáno žádnou lhůtou. ... Argumentace žalobců, že žalovaný v řízení nezadal vypracování znaleckého posudku neobstojí. Žalovaný se s odborným vyjádřením Národního památkového ústavu, který disponuje odbornými předpoklady pro posouzení charakteru provedených změn stavby, zcela ztotožnil, pro zadání znaleckého posudku nebyl dán důvod.

Ani předložení čestných prohlášení bývalé zaměstnankyně odboru památkové péče a osoby, jež se na realizaci změny stavby podílela, přitom nemohou věrohodně doložit vydání souladného stanoviska s realizovaným záměrem, natož je nahradit.

V případě že relevantním závazným stanoviskem k provedené úpravě kulturní památky nedisponuje, nemůže být v dobré víře, že povinnosti vyplývající ze zákona o státní památkové péči plní.

III. ÚS 3147/18 (Usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2018)

K uložení tohoto opatření totiž došlo nejen ze stěžovateli zmíněného důvodu rušení exteriéru památky (či jeho optické degradace), ale i z důvodu fyzického poškozování památky umístěnými reflektory.

Také oba správní soudy zdůraznily, že uložené opatření bylo podloženo dvěma důvody, a to jednak faktickou degradací fasády a nosného zdiva průčelí, jednak optickou degradací fasády.

Ústavní soud kvituje, že skutkový závěr o fyzickém poškozování památky umístěním reflektorů byl velmi pečlivě a přesvědčivě odůvodněn. O porušení ústavně zaručených práv či svobod by mohlo jít tehdy, došlo-li by v procesu utváření skutkových zjištění k excesům projevujícím se např. v tom, že ke skutkovým závěrům došly soudy či správní orgány bez jakéhokoliv akceptovatelného racionálního logického základu

Dle čl. 35 odst. 3 Listiny nikdo nesmí při výkonu svých práv mj. ohrožovat či poškozovat kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Jedním ze zákonných ustanovení věnujících se povinnosti chránit kulturní památky před ohrožením či poškozením je rovněž § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči, dle něhož je vlastník kulturní památky povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením.

K námitce stěžovatelů, že povinnost odstranit reflektory představuje zásah do jejich majetkové sféry, který není kompenzován žádnou protihodnotou, lze odkázat na závěry učiněné v nálezu ze dne 23. 6. 1994 sp. zn. I. ÚS 35/94.

Porušení ústavně zaručených práv stěžovatelů Ústavní soud nespatřuje ani v délce lhůty, kterou magistrát určil ke splnění povinnosti uložené v rozhodnutí o opatření. Šlo o lhůtu 60 dnů od právní moci rozhodnutí. Stěžovatelům bylo uloženo šetrně odstranit 16 reflektorů a odborně opravit porušené části fasády a fasádu začistit v materiálním a barevném provedení jako zbytek fasády. Dle hodnocení Ústavního soudu uložené opatření nevyžaduje ani z hlediska stavebního ani z hlediska rozsahu náročné činnosti, které by nebylo možno v uložené lhůtě realizovat. ... Obávají-li se stěžovatelé, že by lešení mohlo zasáhnout do vzhledu náměstí, mohou zvážit jiné způsoby odstranění reflektorů, např. pomocí vysokozdvizné plošiny.

3 As 73/2017 - 41 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2018)

Základní rámec povinností stěžovatelů, které měly být porušeny, totiž není stanoven v čl. 11 odst. 3 Listiny, nýbrž v čl. 35 odst. 3 Listiny, podle kterého „[p]ři výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat (...) kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.“ Výkonem práv ve smyslu uvedeného článku je přitom nepochybně i vlastnické právo vykonávané stěžovateli k předmětné kulturní památce.

Čl. 35 odst. 3 Listiny je pak konkretizován v § 9 odst. 1 památkového zákona, a to do té míry, že určuje dva okruhy povinností vlastníka kulturní památky. Jednak je vlastník povinen užívat kulturní památku pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu. Spornou otázkou v nyní projednávané věci je plnění povinností stěžovatelů na vlastní náklad pečovat o zachování památky, udržovat ji v dobrém stavu a chránit před ohrožením, poškozením, znehodnocením či odcizením. Udržování památky v dobrém stavu je přitom třeba vykládat tak, že vlastník je povinen zajistit, aby nedocházelo k jejím nepříznivým změnám. K těm může dojít nejen tehdy, pokud vlastník důsledně neprovádí údržbu, ale též tehdy, provádí-li ji v rozsahu větším, než je nezbytné. Jako znehodnocení tak může být klasifikována např. i nekvalifikovaným způsobem provedená oprava, která sice zajistila další užitnou funkci památky, ale negativním způsobem se projevila po stránce estetické, např. užitím nevhodného materiálu, vznikem neodůvodněných novotvarů apod.

Lze souhlasit se stěžovateli, že se předmětná nemovitá památka nachází ve stavu, kdy může sloužit svému společenskému účelu (tj. provozování hotelu). ... Avšak to nic nemění na skutečnosti, která byla ve správním řízení prokázána odborným vyjádřením NPÚ (jehož věrohodnost stěžovatelé nijak nezpochybnili), a sice že instalace reflektorů způsobuje faktickou i estetickou degradaci fasády nemovitosti a jejich ponechání ve zdivu degradaci urychluje. Takový stav je nepochybně v rozporu s povinností stěžovatelů zajišťovat dobrý technický stav nemovité památky (§ 8 vyhlášky č. 66/1988 Sb.), neboť je poškozováno její zdivo. Dále je uvedený stav též v rozporu s jejich povinností chránit památku před znehodnocením (§ 9 odst. 1 památkového zákona), jelikož současně s degradací zdiva dochází také k poškozování mistrovského zpracování štukových povrchů, jež patří k omezeně zachovaným dobovým realizacím v PPR. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014, č. j. 7 As 44/2014 - 79, pro „znehodnocení“ památky ve smyslu § 9 odst. 1 památkového zákona totiž postačuje snížení její kulturní hodnoty (např. poškození fresky, pro kterou je dům památkově chráněn). Reflektory nadto nebyly instalovány se zřetelem k dalšímu zhodnocování dokumentárních funkcí památky.

Udržování nemovitých památek v dobrém stavu tak nelze redukovat pouze na zachování jejich společenské funkce, nýbrž je nutné zohlednit také jejich funkci estetickou. Význam kulturních památek totiž spočívá zejména ve skutečnosti, že se jedná o významné doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí.

Není sporu o tom, že stěžovatelé předmětné reflektory na budovu neinstalovali, nicméně převzetím památky do svého vlastnictví se zavázali o památku pečovat v souladu s platnými a účinnými právními předpisy. Nedodržování těchto předpisů je tak od nabytí vlastnického práva k nemovitosti jejich odpovědností bez ohledu na stav, ve kterém předmětnou nemovitost převzali.

Nelze rozporovat, že stěžovatelé mohou uložené opatření subjektivně pociťovat jako potenciální sankci, nicméně je nutno poznamenat, že v právním pojetí nelze opatření se sankcí ztotožňovat. Účelem sankce je postih povinného, tzn. trest za neplnění povinností stanovených v právních předpisech. Naproti tomu účelem nápravného opatření - ... - je odstranění nežádoucí situace. ... Na rozdíl od opatření, které lze uložit vlastníkovi památky bez ohledu na zavinění, je navíc sankce vázána výlučně na osobu viníka.

Pokud jde o míru ingerence správních orgánů do způsobu výkonu vlastnictví stěžovatelů, Nejvyšší správní soud se neztotožňuje se stěžovateli, že tato míra byla překročena. Povinnost stěžovatelů při výkonu svého vlastnického práva předmětnou kulturní památku neohrožovat a nepoškozovat nad míru stanovenou zákonem vyplývá již ze samotné Listiny základních práv a svobod. Vzhledem k tomu, že stěžovatelé památku prokazatelně minimálně ohrozili, ne-li poškodili tím, že ji ponechali ve stavu, ve kterém ji převzali, nelze hovořit o příliš extenzivním výkladu zákonů, nepřiměřenosti postupu či libovůli ze strany správních orgánů, které jim v souladu s účinnými právními předpisy uložily závadný stav napravit.

... památkový zákon nespojuje s nečinností orgánu památkové péče legitimní očekávání, že opatření podle § 10 odst. 1 památkového zákona uloženo nebude. I toto tvrzení považuje Nejvyšší správní soud za liché. Nelze popřít, že postup příslušného správního orgánu, kdy opatření vlastníkům nemovitosti uložil po bezmála čtvrt století od vytvoření protiprávního stavu, není ideální. ... Nelze tedy předpokládat, že jen proto, že správní orgán předmětný protiprávní stav po neúměrně dlouhou dobu nezaznamenal, či se jím nezabýval, nebude stěžovatelům uloženo opatření k jeho nápravě. Povinností stěžovatelů totiž bylo odstranit závadný stav i bez zásahu správního orgánu, nikoli až na základě jeho opatření.

4 C 128/2013 (rozsudek Okresního soudu v Tachově ze dne 30. září 2014)

S přihlédnutím k výše uvedenému soud řešil předběžnou otázku, zda zřícenina kostela sv. Jana Křtitele je součástí pozemku nebo stavbou podle § 120 odst. 2 občanského zákoníku, tedy samostatnou věcí. Soud vycházel z provedených důkazů, tj. fotodokumentace zříceniny, prohlídkou na místě samém a dospěl k závěru,

že je součástí pozemku i přesto, že u zříceniny se zachoval velký objem zdiva, obvodové zdi jsou zachovány až skoro do úrovně stropu, je patrný náznak, kde začínala střecha, jsou patrné výklenky oken, jedná se však stále o zříceninu kostela, když nelze z ničeho dovodit, že by bylo patrné dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží, vždy jsou zde jen náznaky úrovně stropu, o stropu však v žádném případě nelze hovořit, jak je patrné z předložených fotografií. Sám žalovaný odkázal na trhovou smlouvu a knihovni vložku z roku 1934, kde se hovoří již o ruině kostela, nejedná se o stavební parcelu, ale o pozemkovou parcelu, v roce 1934 to nebyla stavba, nebyl soudu nabídnut žádný důkaz, na základě čeho by se ruina stala stavbou, odpovídá to i právnímu rámci, že nadzemní stavba zanikne, až dojde k destrukci obvodového zdiva pod úroveň stropu prvního nadzemního podlaží. Není spor o tom, že věc i její součást tvoří jediný celek podrobený jedinému právnímu režimu.

1 As 93/2008 - 95 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2009)

Nejvyšší správní soud se shoduje s městským soudem v tom, že zřícenina hradu D není stavbou. V minulosti hrad jistě stavbou (tedy samostatnou nemovitou věcí v dnešním pojetí) býval, ovšem svou povahu stavby ztratil, protože jeho zkáza dostoupila takového stupně, že již není patrné dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží [srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 1995, sp. zn. 3 Cz 57/92, a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 1992, sp. zn. 3 Cdo 111/92, k problematice okamžiku vzniku stavby, na něž poté se stejnými argumenty navázala judikatura k okamžiku zániku stavby - rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 1998, 33 Cdo 111/1998, ze dne 28. 2. 2001, sp. zn. 20 Cdo 931/99, a ze dne 28. 5. 2003, sp. zn. 22 Cdo 2088/2001; k této otázce viz též Eliáš, K. a kol.: *Občanský zákoník. Velký akademický komentář*, Linde, Praha 2008, 1. svazek (§ 1 - § 487), str. 489]. Pojem „první nadzemní podlaží“ není přitom možno brát doslova, jak na to správně upozorňuje žalobce, neboť stavební struktury středověkých hradů bývaly atypické. Jisté však nelze popřít, že i hrad byl při vši své atypičnosti vystaven jako nadzemní stavba, a otázka po dispozičním řešení jeho prvního nadzemního podlaží je tedy na místě. V souvislosti s hradem přitom není vhodné omezovat se na pojem podlaží v moderním slova smyslu - tedy vodorovné plochy, která bývá výškově jednotná v celém prostoru stavby mezi obvodovými zdmi, a zdejší soud by se k tak úzkému pojetí nepřiklonil. Ze spisu je však zřejmé, že v případě zříceniny hradu D jde spíše o tu více tu méně spojené pozůstatky původního zdiva, z nichž nejsou zcela patrné ani obvodové obrysy někdejší stavby, natožpak jakékoli (třebas i atypické) vnitřní dispoziční členění hradu.

Žalobce vyjadřuje nesouhlas se závěry městského soudu, resp. s vymezením okamžiku zániku stavby, k němuž dospěla judikatura; sám však nenabízí žádné jiné kritérium. Žalobcův postoj by v důsledku vedl k tomu, že žádná stavba by vlastně nemohla zaniknout, neboť jakékoli i sebenepatrnější a seberoztýlenější pozůstatky stavební činnosti by byly stále považovány za stavbu; to je ale absurdní.

Řešení sporné otázky, zda daná stavba (tedy stavební dílo ve smyslu stavebního zákona) je součástí pozemku, nebo samostatnou nemovitou věcí, musí vždy brát v úvahu i okolnosti konkrétního případu. Není ostatně vyloučeno, aby součástí pozemku byly i některé zachovalé a funkční drobné stavby (ve smyslu stavebně právním), pokud k pozemku podle své povahy náleží a nemohou být odděleny, aniž by se tím pozemek znehodnotil. Při hodnocení právní samostatnosti takové stavby je nutno zvažovat, zda stavba může být samostatným předmětem práv a povinností (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 1998, sp. zn. 3 Cdon 1305/96). Je-li i u novodobého stavebního díla, které slouží svému původnímu účelu, v konkrétním případě dobře možné, aby bylo součástí pozemku jako věci hlavní, tím spíše se to nabízí u zříceniny. Její stavební části a zbytky rozrušeného zdiva během staletí totiž natolik splynuly s pozemkem, jeho půdním krytem a jeho vegetací, že je již velmi obtížné mezi nimi rozlišit. O tomto těsném propojení pozemku a stavebního materiálu ostatně svědčí i název, pod kterým je kulturní památka zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky - totiž „*hrad D - zřícenina a archeologické stopy*“.

Jelikož je zřícenina hradu součástí pozemků, k nimž má žalobce právo hospodaření, přísluší žalobci vykonávat práva a povinnosti vlastníka (§ 16 odst. 2 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, § 9 odst. 1 a § 10 odst. 1 zákona o státní památkové péči) nejen k půdní složce pozemku, ale i ke zřícenině na pozemku se nacházející.

11 Ca 168/2005 - 28 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 4. 2006)

Z žádného ustanovení zákona o státní památkové péči nelze dovodit, že by řízení podle § 10 zákona o státní památkové péči nemělo místo tehdy, pokud by se týkalo nemovitosti, u které již předtím proběhlo stavební a kolaudační řízení (takový stav není ani myslitelný). Naopak povinností vlastníka či uživatele kulturních památek je na vlastní náklad pečovat o jejich zachování, udržovat je v dobrém stavu a chránit je před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením a užívat je pouze způsobem, který odpovídá jejímu významu, památkové hodnotě a technickému stavu (§ 9 zákona o státní památkové péči). Tyto povinnosti zavazují povinný subjekt kdykoli, a proto opatření směřující k zajištění splnění těchto povinností mohou být příslušným orgánem státní památkové péče uložena rovněž kdykoli v návaznosti na tom, kdy je porušení povinností na úseku ochrany kulturních památek zajištěno.

Z kolaudačního rozhodnutí, které žalobce k prokázání oprávněnosti této námitky předložil, nevyplývá, že by uvedené konkrétní úpravy, které jsou nyní předmětem řízení podle zákona o státní památkové péči, byly

výslovně obsaženy i ve stavebním povolení a rovněž nejsou výslovně zmíněny v kolaudačním rozhodnutí. ... Pokud žalobce nesplnil povinnosti podle zákona o státní památkové péči a zamýšlené úpravy z hlediska ochrany kulturních památek podle zákona o státní památkové péči neprojednal, nemůže se následně dovolávat toho, že jiné správní řízení, sledující primárně jiný účel, proběhlo bez připomínek správních orgánů. Pokud žalobce namítal, že nemá jistotu, že jednou schválené úpravy nemovitosti nebude muset v budoucnu na své náklady odstraňovat, je třeba poukázat na to, že ze správního spisu nevyplývá, že by konkrétní, svým významem dílčí a ve své většině estetické úpravy, byly provedeny již v rámci stavební rekonstrukce a především, že byly tyto úpravy předmětem posouzení podle zákona o státní památkové péči.

38 Ca 599/2002 - 63 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 8. 2003)

Definice zříceniny je uváděna pouze v odborné neprávnické literatuře a vyplývá z ní, že se jedná o opuštěnou a neužívanou stavbu (hrad, zámek, klášter, kostel), která se uchovává v neúplném stavu způsobeném záměrným pobořením, postupným chátráním i přírodními vlivy.

Vlastník nemovitosti je současně i vlastníkem zříceniny hradu a jako vlastník musí přijmout rozhodnutí o opatřeních podle § 10 zákona o státní památkové péči a vykonat na nemovité kulturní památce zřícenina hradu J. uložená opatření ve smyslu rozhodnutí Okresního úřadu K. potvrzená rozhodnutím krajského úřadu.

7 A 144/94 - 32 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 7. 1996)

V případě neplnění opatření podle § 10 odst. 1 zákona o státní památkové péči tedy jde o zvláštní případ správní exekuce [§ 71 a násl. správního řádu, *dnes § 103 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., poznámka vydavatele*], mířící na přímé vynucení uloženého plnění v nezbytném rozsahu. To vylučuje použití obecné úpravy, zejména postupné ukládání pokut [§ 79 odst. 3 správního řádu, *dnes § 129 zákona č. 500/2004 Sb., poznámka vydavatele*]. Tím spíše nelze uloženou povinnost vynucovat ukládáním pokuty podle ustanovení § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči, tedy tím způsobem, který postihuje jiné porušení právních předpisů.

Nelze samozřejmě vyloučit, že v konkrétním případě budou splněny podmínky jak pro uložení opatření podle § 10 odst. 1 zákona o státní památkové péči (a případně jeho vynucování postupem podle § 15 zákona o státní památkové péči), tak i pro uložení administrativní sankce podle § 35 a že mohou být splněny současně, i v různé časové souslednosti. To však nic nemění na tom, že jde o dvě odlišná řízení s potřebou odlišných skutkových zjištění v důkazním řízení a že zákonné předpoklady pro vydání obou takových rozhodnutí jsou rovněž odlišné.

7 A 165/94 - 25 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 2. 1997)

Uložení opatření podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona o státní památkové péči závisí na zjištění, zda správní orgán shledá potřebu těchto opatření v zájmu ochrany kulturní památky. Rozhoduje tak na základě správního uvážení. Toto správní uvážení však není neomezenou volnou úvahou a neznamená, že není soudem přezkoumatelné a že si správní úřad může počínat zcela libovolně, to by bylo v rozporu s charakterem státní správy jako činnosti podzákonné a zákonem řízené. Správní orgán I. stupně dospěl k závěru, že současnou krytinu na domě v R. je třeba nahradit eternitovou krytinou šedou nebo černou a že novou krytinu je třeba položit do řad rovnoběžných s hřbetem stavby, nikoli „na koso“, jak byla položena současná, aniž by však z odůvodnění jeho rozhodnutí bylo patrné, o jaké skutečnosti, resp. důkazy opřel svůj závěr, že právě tento druh krytiny a způsob jejího položení jsou z objektivního hlediska jediné vhodné a možné. Soudu předložený správní spis neobsahuje žádný doklad, jímž by bylo podloženo výše uvedené tvrzení správního orgánu o způsobu původního kladení střešních krytin a jejich barevnosti (např. dochované archivní materiály jako např. fotografie, zprávy z místních kronik, dobové malby apod.). Za takový doklad nelze považovat ani fotografii soudobou, zachycující současný, nikoli však dřívější stav.

6 A 117/93 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 9. 1994)

Tak například žalobci bylo opatřením uloženo, aby zámecký park uvedl do náležitého stavu odpovídajícího kulturní památce. Toto opatření sice implikuje, že zámecký park v náležitém stavu nebyl, ale z obsahu spisu není zřejmý žádný důkaz o tom, v jakém stavu tedy vlastně byl (nepočítaje vyjádření zástupců Okresního úřadu B., že park je ve stavu „neutěšeném“, které nadto není důkazem), nemluvě už o tom, že vůbec není jisté, co se má považovat za stav „náležitý“.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 62570/2017 PI ze dne 6. října 2017

Rozhodovací pravomoc orgánu památkové péče při poškozování kulturní památky nečinností vlastníka sousední kulturní památky.

Výrazně lépe je ve vztahu k řešené problematice postavena úprava na úseku stavebního práva. Podle § 132 odst. 2 písm. g) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění je stavební úřad oprávněn ve veřejném zájmu ukládat opatření na sousedním pozemku nebo stavbě.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_062570-7885.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 37571/2014 PI ze dne 28. července 2014

Sdělení k určení vlastnického práva prampouchů.

Pokud z právního vztahu mezi vlastníky staveb, které propojuje prampouch, nevyplývá výslovná úprava majetkového vztahu k prampouchu ve prospěch vlastníka jedné nebo druhé stavby, má se za to, že prampouch jako rozhrada je společným vlastnictvím obou vlastníků staveb.

Jinými slovy, pokud důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku zdůrazňuje povinnost vlastníka k obnovení rozhrady, je-li to v zájmu památkové péče, tím méně mohou být pochybnosti o tom, zda má takový vlastník povinnost rozhradu v dobrém stavu udržovat.

Text doporučení: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_037571.docx

Metodické doporučení Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru kultury a památkové péče zpracované v únoru 2008

Metodické doporučení k vedení správního řízení podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Text doporučení: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2008_sine.doc

§ 11

Povinnosti správních úřadů, právnických a fyzických osob

(1) Orgány státní správy příslušné rozhodovat o způsobu využití budov, které jsou kulturními památkami, nebo o přidělení bytů, jiných obytných místností a místností nesloužících k bydlení v těchto budovách, vydávají svá rozhodnutí na základě závazného stanoviska^{2a)} příslušného orgánu státní památkové péče. Při rozhodování o způsobu a změnách využití kulturních památek jsou povinny zabezpečit jejich vhodné využití odpovídající jejich hodnotě a technickému stavu.

(2) Jestliže fyzická nebo právnická osoba svou činností působí nebo by mohli způsobit nepříznivé změny stavu kulturní památky nebo jejího prostředí anebo ohrožují zachování nebo společenské uplatnění kulturní památky, určí obecní úřad obce s rozšířenou působností, a jde-li o národní kulturní památku, krajský úřad, podmínky pro další výkon takové činnosti nebo výkon činnosti zakáže.

(3) Správní úřady a orgány krajů a obcí vydávají svá rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů, jimiž mohou být dotčeny zájmy státní památkové péče na ochraně nebo zachování kulturních památek nebo památkových rezervací a památkových zón a na jejich vhodném využití, jen na základě závazného stanoviska^{2a)} obecního úřadu obce s rozšířenou působností, a jde-li o národní kulturní památky, jen na základě závazného stanoviska krajského úřadu.

Z judikatury:

59 A 54/2015 – 49 (Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci ze dne 6. 6. 2018)

Jestliže nebylo možno žádosti žalobce vyhovět z důvodu negativních závazných stanovisek, bylo by nadbytečné podrobně se zabývat dalšími žalobcem vznášenými důvody pro vyhovění žádosti.

Námítky proti obsahu závazných stanovisek mohl žalobce uplatnit v rámci odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí stavebního úřadu, což také učinil. Právě v důsledku odvolání žalobce vyžádal žalovaný přezkoumání závěrů dotčených orgánů u nadřízených těchto orgánů. Žalobcovy námítky nicméně nebyly ani nadřízenými orgány shledány důvodnými, pročež žalobce v odvolacím řízení neuspěl.

Pokud jde o žalobní argumentaci týkající se obsahu závazných stanovisek, soud konstatuje, že nadřízené dotčené orgány se v rámci svých stanovisek s námitkami žalobce dostatečným způsobem vypořádaly, přičemž klíčové pasáže těchto stanovisek byly žalovaným v napadeném rozhodnutí citovány. ... soud se ztotožňuje s názorem Ministerstva životního prostředí, že existenci neatraktivních staveb či skládky nelze odůvodňovat další degradací krajinného rázu. ... Pokud žalobce uváděl, že jiným subjektům v obci bylo umístění fotovoltaických panelů povoleno, jedná se o tvrzení zcela nekonkrétní a nepodložené, proto na něj nelze adekvátním způsobem reagovat.

Žalobce pak v této situaci může stěžejně důvodně vytýkat správním orgánům, že zařízení označují jeho vlastní terminologií. Samotný název zařízení je navíc pro výsledek řízení o dodatečném povolení změn staveb

^{2a)} § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

irelevantní, když ze spisu je nade vší pochybnost zřejmé, jak zařízení vypadá a jak je umístěno na střechy předmětných domů.

50 A 2/2016 – 38 (Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 10. 2016)

Krajský úřad mimo jiné konstatoval, že ač je odůvodnění závazného stanoviska formálně i věcně nedostatečné, nelze napadené závazné stanovisko hodnotit jako nezákonné. Byl vysloven závěr, že zjištění a vady v odůvodnění závazného stanoviska byly zhojeny s tím, že byly zhodnoceny všechny podklady pro vydání závazného stanoviska s ohledem na veřejné zájmy, které dotčený orgán na úseku památkové péče hájí. K takovému závěru byl krajským úřadem využit obsah vyjádření Národního památkového ústavu ze dne 31. 3. 2015, ve kterém bylo zdůvodněno, proč solární panely na předmětné stavbě nacházející se na území vesnické památkové rezervace nelze akceptovat. Pokud se jedná o použití různých střešních krytin, bylo konstatováno, že nelze srovnávat typy střešních krytin či střešní okna se solárními panely, neboť se jedná o zcela odlišné prvky, kdy střešní okna nebývají osazena bezprostředně vedle sebe a tvoří tudíž velkoformátovou plochu srovnatelnou s plochou solárních panelů.

Vesnické památkové rezervace jsou tedy plošně chráněná památková území, na která se vztahují konkrétní principy památkové péče, přičemž cílem památkové ochrany v památkových rezervacích je zachovat historické prostředí, které se dochovalo více či méně v pozmeněné podobě až do současnosti.

V dané věci bylo podkladem pro rozhodnutí závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče, dle něhož k osazení 5 kusů solárních panelů na střechu rodinného domu došlo, aniž by si vlastník stavby předem vyžádal stanovisko ve smyslu § 14 odst. 2 zákona o státní péči. Z toho vyplývá, že stavba tedy byla provedena v rozporu s právními předpisy, a to v rozporu se zákonem o státní památkové péči.

V daném případě se soud ztotožnil se správními orgány, že stavba byla provedena v rozporu s právními předpisy, jestliže stavba byla provedena, aniž bylo vyžádáno souhlasné závazné stanovisko.

Soudu v tomto řízení nepřísluší hodnotit, zda VPR Dobrá byla vyhlášena v rozporu se zákonem o státní památkové péči.

Nerozhodná je skutečnost, že uvedené solární panely žalobce na střechu rodinného domu neosadil, že již nemovitost získal s tímto zařízením, neboť rozhodné je vlastnictví nemovitosti v době rozhodování. Povinnost odstranit nezákonně provedenou stavbu stíhá vždy vlastníka stavby v době řízení o odstranění stavby. Rovněž je zcela nerozhodná okolnost, že předchozím vlastníkům byla uložena za nezákonný stav pokuta. ... Při převodu nemovitostí nastupuje stávající vlastník do práv a povinností převodce.

Soud poznamenává, že ... rovněž tak i z obsahu závazných stanovisek vyplývá, že nápravu nelze zjednat jinak než nařídit odstranění předmětných solárních panelů. S ohledem na obsah těchto vyjádření a obsah závazných stanovisek není možný jiný postup než odstranění předmětných solárních panelů, proto nelze podání podnětu k řízení o odstranění stavby považovat za šikanující postup.

5 A 71/2011 - 70 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2016)

Je pravdou, že nadřízený orgán památkové péče nebyl orgánem příslušným k posouzení souladu navrženého řešení stavby s územně plánovací dokumentací. Jedná se však o drobné pochybení ze strany nadřízeného orgánu památkové péče, které nemá vliv na zákonnost druhého/přezkumného závazného stanoviska. Příslušným orgánem k posouzení souladu navrženého řešení stavby s územně plánovací dokumentací byl stavební úřad dle § 90 písm. a) a § 111 odst. 1 písm. a) stavebního zákona.

Ze závěrečné pasáže rozhodnutí žalovaného jednoznačně vyplývá, že se žalovaný zabýval pouze posouzením, zdali nadřízený orgán památkové péče řádně reagoval na odvolací námítky žalobkyně. Jelikož dospěl k názoru, že se tak stalo, odkázal na podstatné body přezkumného závazného stanoviska. Soud se s tímto postupem žalovaného ztotožňuje, neboť jak již výše uvedl, není povinností přezkumných orgánů opakovat již jednou vyřčené pasáže, postačí. ... V daném případě nebylo sporu o tom, že žalobkyně přistoupila k realizaci stavby, aniž by si předem závazné stanovisko vyžádala. ... Žalobkyně nebyla oprávněna spoléhat se na sdělení dodavatele stavby, který nemusel být zpraven o tom, že stavba má být umístěna na domě situovaném v památkové zóně.

Z obou závazných stanovisek je patrné, že příslušné správní orgány se se závěry Národního památkového ústavu zcela ztotožnily, jeho závěrečné úvahy byly stanovisky přesně citovány. Nad to Městský úřad Poděbrady, odbor školství a kultury, poskytl historický exkurz posuzované lokality tak, aby bylo patrné, že se jedná o historicky významné území. Taktéž závěr stanoviska obsahuje zřetelnou správní úvahou, z níž vyplývá, že shodně s Národním památkovým ústavem sdílí názor, že tvar a hmotové řešení střechy domu, na němž byla stavba učiněna, je pro dům významné. Proto zásahy formou fotovoltaických panelů na střeše poškodily jeho vnější vzhled i architektonické a památkové hodnoty a negativně ovlivnily prostředí památkové zóny.

Stavbu vyhodnotil jako cizorodý prvek nerespektující historický a architektonický výraz stavebního díla. Zdůraznil, že její realizací byla snížena kulturně historická hodnota dotčené památkové zóny a došlo k degradaci zjištěných hodnot stavebního díla.

K odvolací námítce spočívající v porušení ústavní zásady – „co není zakázáno, je žalobkyni dovoleno“ uvedl, že vlastnické právo nesmí být vykonáváno v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jedním z

obecných zájmů omezujících výkon vlastnického práva je ochrana kulturních památek a památkově chráněných území.

S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že se žalovaný s veškerými odvolacími námitkami žalobkyně vypořádal. Skutečnost, že se s nimi žalovaný vypořádal tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl svůj odlišný názor, například na rušivý charakter fotovoltaických panelů na domě, který však přesvědčivě zdůvodnil, nezpůsobuje nepřezkoumatelnost žalobou napadeného rozhodnutí.

... veřejná správa je sice službou veřejnosti, avšak není třeba ji vykonávat paternalisticky vůči jejím adresátům. Rozhodně není úkolem správního orgánu, aby za žadatele domýšlel všechny okolnosti týkající se jeho žádosti vycházející z jen jemu známých potřeb“. Nejvyšší správní soud v rozsudku sp.zn. 1 As 51/2010 uvedl, že: „poučovací povinnost správního orgánu dle § 4 odst. 2 správního řádu z roku 2004 nezahrnuje poskytování komplexního návodu, co by účastník měl nebo mohl v daném případě dělat, aby dosáhl žádaného účinku, ale jen pomoc k tomu, aby mohl zákonem stanoveným způsobem dát najevo, co hodlá v řízení učinit.“

6 As 138/2014 - 45 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2014)

Účelem řízení o odstranění stavby a rozhodnutí v tomto řízení je uvedení právního a skutečného stavu do souladu. ... Účelem řízení o dodatečném povolení stavby je dodatečné zhojení závažné vady, kterou je vědomá ignorance zákona stavebníkem, pod podmínkou, že dodatečně povolená stavba není v rozporu s veřejným zájmem, Jedná se tedy o posouzení možnosti dodatečně povolit stavbu, přičemž je na stavebníkovi, aby prokázal splnění podmínek stanovených v § 129 odst. 2 stavebního zákona.

Podmínky, jejichž splnění stavební úřad v těchto dvou řízeních zkoumá, se tudíž liší. V případě řízení o dodatečném povolení stavby jde o kumulativní splnění podmínek § 129 odst. 2 stavebního zákona, zatímco u řízení o odstranění stavby jde o kumulativní splnění podmínek § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, tedy že se jedná o stavbu prováděnou nebo provedenou bez rozhodnutí nebo opatření nebo jiného úkonu vyžadovaného stavebním zákonem anebo v rozporu s ním a že stavba nebyla dodatečně povolena.

... předmětná stavba byla provedena bez příslušného rozhodnutí stavebního úřadu a nebyla povolena ani v řízení o dodatečném povolení, ... Uplatněné námitky stěžovatelů, jakkoliv mohly být důvodné, měly být uplatněny v řízení, v němž stavební úřad zamítl žádost stěžovatelů o dodatečné povolení stavby, popř. v navazujícím soudním řízení, jak ostatně uvedl krajský soud na straně 5 napadeného rozsudku. V nynějším řízení vedeném před Nejvyšším správním soudem již není prostor pro jejich projednání, jak plyne ze stavebního zákona a z výše citované judikatury. To platí jak pro námitky směřující proti závaznému stanovisku oddělení památkové péče odboru koncepce a rozvoje magistrátu, tak pro námitky, podle nichž předmětná stavba nenarušuje historické prostředí památkové rezervace, jelikož se v sousedství nacházejí další nepůvodní a ahistorické stavby. Žádná z těchto námitek nespadá pod rozsah podmínek, které je možno s ohledem na ustanovení § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona ve znění do 31. prosince 2012 přezkoumávat v řízení o odstranění stavby, respektive v rámci soudního přezkumu tohoto řízení a rozhodnutí v něm vydaných.

II. ÚS 1577/14 (Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 8. 2014)

Ústavní soud připomíná, že ve svých rozhodnutích již dal mnohokrát najevo, že není další instancí v soustavě obecných soudů ... Zásah Ústavního soudu je na místě toliko v případě těch nejzávažnějších pochybení představujících porušení ústavně zaručených základních práv a svobod, zejména pak pokud by závěry obecných soudů byly hrubě nepřiléhavé a vykazovaly znaky libovůle.

Z pohledu přezkumu před Ústavním soudem je podstatné především to, zda tyto námitky obecné soudy nepominuly a logickým způsobem se s nimi vypořádaly. ... Obecné soudy se zabývaly stěžovatelčím argumentem, že ke všem stavebníkům by mělo být přistupováno stejně, kdy uvážily, že plastová okna existující v některých domech v okolí byla zpravidla zabudována ještě před vyhlášením památkové zóny, a pokud k tomu v jednom případě bylo i po jejím vyhlášení, Nejvyšší správní soud přesvědčivě vysvětlil, že rovnost v právech nelze zaměňovat s rovností v protiprávnosti. Obecné soudy blíže uvážily i to, do jaké míry stěžovatelčina plastová okna narušují požadavky památkové ochrany, kdy zdůraznily, že se nejedná toliko o otázku samotného materiálu, ale i o další aspekty vzhledu oken oproti tomu, co bylo po stěžovatelce požadováno. Krajský soud rovněž ozřejmil, že i dřevěná okna se vyrábějí v provedeních s dobrými tepelněizolačními vlastnostmi. Závěrem možno podotknout, že je politováníhodné, že stěžovatelce vzniknou výměnou oken nezanedbatelné finanční náklady, nicméně ve shodě s obecnými soudy nutno zdůraznit, že stěžovatelka měla v prvé řadě respektovat podmínky vydaného stavebního povolení.

9 As 163/2012 - 26 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2014)

... stěžovatelka se odchýlila od požadavků závazného stanoviska. Nejvyššímu správnímu soudu tak není zřejmé, z čeho stěžovatelka dovozuje, že jí použité „zbarvení [oken] pak plně odpovídá příslušným požadavkům, stejně tak i jejich rozměr a jejich členění,“ a že „z hlediska estetického nedojde tedy k žádným změnám a jakýmkoli vybočením.“ Pokud jsou okna a dveře členěny jinak, než závazné stanovisko požaduje, lze nepochybně říci, že ke změně oproti požadavkům orgánu památkové péče došlo. ... Je to právě ta skutečnost, že stěžovatelka použila odlišné členění oken a dveří, která nejvýrazněji dokládá porušení požadavků závazného stanoviska.

Plastové dveře členěné na čtyři díly, které vypadají jako dveře dřevěné, totiž nikdy nebudou vypadat jako dřevěné dveře členěné na díly tři. Zdánlivě jiná situace nastává u oken. Stěžovatelka namítá, že členění oken do kříže, případně do písmene T, bylo dodrženo vložení dělicí příčky dovnitř izolačního trojskla. Ze správního spisu, konkrétně fotografií, kterými stěžovatelka podpořila své odvolání proti rozhodnutí stavebního úřadu ze dne 22. 7. 2011, je ovšem patrné, že imitace zasklení do dřevěných příček není vůbec dostatečná. Jak u oken stěžovatelky, tak u oken na soudních domech, je na první pohled vidět odlesk skla v místě, kde mělo být sklo podle závazného stanoviska vsazeno do dělicí příčky. Ani požadavek na dělení oken tak zjevně nebyl dodržen.

Další z námitek stěžovatelky směřuje proti nerovnému přístupu správních orgánů. Dům č. p. 116 byl postaven v 50. letech 20. století, tedy době, kdy byl zásadním způsobem přestaven i dům stěžovatelky pocházející z první poloviny 19. století, takže na oba tyto domy měly správní orgány uplatnit stejné požadavky. Tento názor Nejvyšší správní soud neshledává. Ona zásadní přestavba domu stěžovatelky spočívala podle jejího vyjádření v osazení nových oken a přestavbě chlévu na obytný prostor. Tyto stavební úpravy domu však nelze stavět naroveň postavení nového domu na místě původního, již zbouraného stavení. Jak Nejvyšší správní soud uvedl ve svém rozsudku ze dne 28. 1. 2009, č. j. 8 As 31/2007 - 165, „odstranění převážné většiny původní stavby až do základů a následnou realizaci nové stavby s využitím několika fragmentů stavby původní nelze hodnotit jako stavební úpravu.“ ... Pokud byly na domě z 19. století provedeny byť podstatné stavební úpravy, nelze jej pro posuzování požadavků památkové péče bez dalšího považovat za srovnatelný se zcela novým domem postaveným o více než 100 let později.

... správní orgány mají dbát na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. ... Tyto zásady ovšem nedosahují tak daleko, že by zakotvovaly právo na opakování nezákonného jednání státu. Jedná se totiž pouze o rovnost v právech, nikoli rovnost v protiprávnosti.

9 As 99/2012 – 30 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2012)

S ohledem na zjištěný skutkový stav je totiž třeba primárně vycházet ze skutečnosti, že obě stanoviska byla vydána k totožnému zásahu do nemovité kulturní památky (vybourání levého okna a namísto něho osazení dveří a schodišťových stupňů). Je tedy naopak v souladu se zásadou předvídatelnosti správního rozhodnutí, jestliže správní orgán za předpokladu nezměněných okolností daného případu konzistentně trvá na svém názoru v určité věci. Za změnu okolností v žádném případě nelze považovat to, že žalobci nedbali názoru orgánu památkové péče, který jim byl evidentně znám, a přes jeho nesouhlas a bez příslušného povolení provedli stavbu tzv. „na černo“. Z hlediska veřejného zájmu chráněného orgány památkové péče je totiž nerozhodné, zda záměr je plánován či je již proveden. Za zcela absurdní pak Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje argumentaci stěžovatele uplatněnou v kasační stížnosti, že by měla být zohledněna existence nelegálního zásahu na kulturní památce a též zohledněno, že odstraněním nelegálního zásahu by mohlo dojít k devastaci torza a ztrátě autenticity dalším stavebním zásahem. Nelze než připomenout, že ke ztrátě autenticity památkově chráněného objektu došlo právě provedením nepovolených změn žalobci, kteří k jejich realizaci přistoupili přesto, že si byli vědomi jejich nepřipustnosti z hlediska památkové ochrany. Ze spisového materiálu je zcela evidentní vědomost žalobců o nezákonnosti dané stavební úpravy, o čemž svědčí mimo jiného i projektová dokumentace vyhotovená pro účely stavebního řízení, které však nebylo po vydání negativního závazného stanoviska ze dne 10. 5. 2010 ani zahájeno.

Nejvyšší správní soud neshledává jako důvodnou ani námitku stěžovatele, že závazné stanovisko ze dne 5. 10. 2010 nesplňuje náležitosti stanovené § 68 správního řádu. Jak lze ze stanoviska ověřit, k prorážení vstupů do obchodů v místech původních oken docházelo až v průběhu 2. poloviny 19. století, přičemž tyto zásahy nelze z dnešního pohledu považovat za důvod pro obnovování těchto průrazů. Stanovisko naopak zdůrazňuje, že v 70. a 80. letech 20. století proběhla celková úprava zástavby O. ulice, v rámci které byla řada těchto necitlivých druhotných vstupních otvorů zazděna a navrácena do původní doložené podoby. Prorážení dveřního otvoru je necitlivou úpravou raně barokní fasády, kterou není žádoucí obnovovat. Průrazem totiž došlo k narušení vyvážené kompozice a znehodnocení kulturně historických hodnot předmětného domu. Orgán památkové péče ve stanovisku zcela srozumitelně a jednoznačně odůvodnil, z jakých důvodů a na základě jakých úvah nepovažuje provedené práce z hlediska památkové ochrany za přípustné, z jakých důvodů nepovažuje za vhodné následovat stav objektu od r. 1835. Nejde o nijak nepodložené zvýhodnění jedné historické koncepce před druhou.

Nelze rovněž opominout, že žalobkyně b) k výzvě správního orgánu ve lhůtě stanovené do 31. 3. 2011 nedoplnila požadované kladné závazné stanovisko orgánu památkové péče k provedeným stavebním úpravám. Stavební úřad dal žalobcům možnost doplnit spisový materiál o takové kladné stanovisko, které by, za splnění dalších podmínek, nevedlo k zamítnutí žádosti o dodatečné povolení stavby, resp. nařízení jejího odstranění. Stavební úřad měl k dispozici negativní závazné stanovisko k provedeným pracím, které byl při svém rozhodování povinen zohlednit. Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o dodatečné povolení stavby – úprav nemovité kulturní památky domu č. p. xx v O ... ulici v HH, spočívající ve vybourání zdiva v místě okenního otvoru, osazení dveří a vybudování schodiště, tedy bylo zcela na místě.

Stěžovatel se snaží legalizovat své nezákonné jednáním hledáním procesních chyb za situace, kdy ze spisového materiálu je zcela evidentní jeho vědomost o nezákonnosti dané stavební úpravy. ... Žalobci jsou přitom jako spoluvlastníci kulturní památky povinni pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Upřednostnění komerčního využití památky před její památkovou ochranou přitom nelze považovat za přípustné.

8 As 12/2010 – 113 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2012)

Stavbu prováděnou či provedenou bez povolení stavebního úřadu anebo v rozporu s ním lze dodatečně povolit jen při splnění podmínek daných v § 129 odst. 2 stavebního zákona, a to tehdy, pokud stavebník nebo vlastník stavby mimo jiné prokáže, že stavba není v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu nebo s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem. Ačkoliv samotný posuzovaný objekt stodoly - skladu nápojů není chráněnou kulturní památkou, nachází se v městské památkové zóně ve městě D. I taková nemovitost obecně podléhá ochraně z hlediska památkového zákona.

Tuto povinnost má vlastník stavby i v případě, že se jedná o řízení o dodatečném povolení stavby.

Závazné stanovisko nepředstavuje podklad pro vydání rozhodnutí, u kterého by platila zásada volného hodnocení důkazů podle § 50 odst. 4 správního řádu. Stavební úřad nemá možnost zasahovat do obsahu závazného stanoviska, neboť sám nedisponuje jednak působností, jednak ani odbornou kompetencí v oblasti veřejné správy, který zastupuje právě dotčený orgán státní správy.

Nejvyšší správní soud souhlasí se závěry krajského soudu i žalovaného: stěžovatel nevyhověl všem požadavkům požadovaným pro vydání dodatečného stavebního povolení, jelikož ve správním řízení neprokázal soulad nepovolených prací na stavbě stodoly – skladu nápojů se zájmem na ochraně a uchování památkového fondu. Tento závěr nemůže zvrátit relativně obecně koncipovaná námitka o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci. Stejně tak i z obsahu závazných stanovisek, jak je ostatně shrnuto výše, je zcela zřejmé, v čem orgány státní památkové péče shledaly rozpor prováděných prací se schváleným stavebním povolením.

Dodržení zákonného rámce je jen jedním z aspektů každého řízení, v němž rozhodují orgány státní správy. Jinak řečeno jak orgány státní památkové péče, tak i stavební úřady rozhodující o odborných záležitostech musí samozřejmě postupovat způsobem stanoveným zákony.

Na druhou stranu však řízení před soudem nemůže nahrazovat řízení před správním orgánem a stěžovatel si svou „procesní taktikou“ nemůže vybírat, jaké důkazy uplatní ve správním a jaké až v soudním řízení. V opačném případě by totiž byla zpochybněna podstata správního soudnictví, založená na přezkumu správních rozhodnutí, nikoliv v nahrazování činnosti správního orgánu. Řízení před krajským soudem není dalším odvolacím řízením v plné apelaci. Proto také důkazní aktivita soudu je zpravidla činností doplňkovou.

Byl to právě stěžovatel koho v řízení o vydání dodatečného stavebního povolení, či ještě dříve v samotném řízení o žádosti o vydání stavebního povolení, tížilo důkazní břemeno stran prokázání souladu zamýšlených stavebních prací se zájmy chráněnými památkovým zákonem. V řízení konaném před správním orgánem prvního i druhého stupně se mu tuto skutečnost nepodařilo prokázat, přičemž mu nepochybně nic nebránilo v tom, aby předmětný důkazní prostředek uplatnil již ve stavebním řízení, a tím prokázal zachování veřejného zájmu na ochraně památkového fondu. Lze tak shrnout, že pokud stěžovatel neunesl ve správním řízení své důkazní břemeno, nemůže rozhodnutí stavebního úřadu a žalovaného zpochybnovat v řízení před krajským soudem tím, že bude dodatečně navrhopvat provedení důkazů, které mohl nepochybně uplatnit ve správním řízení.

Stěžovatel dále vznesl námitku stran porušení zásady legitimního očekávání ve smyslu § 2 odst. 4 správního řádu při rozhodování skutkově shodných či obdobných případů, a to v souvislosti se zastřešením a druhem střešních krytin na okolních nemovitostech. ... Orgán státní památkové péče prvního stupně se podrobně zabýval tím, zda nedošlo k porušení uvedené zásady právě za situace, kdy se v centru městské památkové zóny nacházejí jiné nemovitosti, které jsou zastřešeny krytinou ze stejného materiálu, jaká je vytykána stěžovateli. Vyložil, že vyšel z vývoje a současného stavu poznání památkové ochrany v čase a důrazu na estetické působení a historickému rázu plochy. Ačkoliv v několika případech danou střešní krytinu připustil, minimálně od roku 2006 ji nepovoluje; stejně tak by měl učinit stavební úřad. Krajský orgán státní památkové péče uznal, že betonová střešní krytina se před několika lety v některých případech připouštěla do center památkových zón jako krajně kompromisní řešení, a že je mu z vlastní činnosti známo, že použitá střešní betonová krytina byla v nejednom případě v dané památkové zóně položena, ovšem bez předchozího souhlasného závazného stanoviska orgánu státní památkové péče. Krajský správní orgán přisvědčil závěrům o negativním dopadu betonových střešních krytin na hodnoty památkové zóny.

Nejvyšší správní soud neshledává s ohledem na shora předestřená odůvodnění obou závazných stanovisek porušení zásady legitimního očekávání. Soud pokládá zdůvodnění obou orgánů za plně racionální a přezkoumatelné a současně souhlasí, že orgány státní památkové péče musí při své činnosti vždy vycházet z nejnovějších odborně relevantních trendů v památkové ochraně a přitom musí stále zkoumat, zda je jeho dosavadní praxe v souladu s aktuálním stavem vědeckého poznání v daném oboru, a pokud nikoli, je povinen ji novým vědeckým poznatkům přizpůsobit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2009, čj. 7 As 43/2009 - 52).

Nejvyšší správní soud přisvědčil krajskému soudu a žalovanému i ve vztahu k hodnocení stanoviska Ing. arch. K. S. a ak. arch. V. K. Tento dokument pouze v obecné rovině stanoví, že provedené úpravy v zásadě splnily účel regenerace památkové zóny a to zachovat a oživit urbanistickou strukturu historického jádra. Současně doporučili u západní fasády snížit zvýšenou část půdní nástavby (byť podle stěžovatele k zvýšení nedošlo) a rozčlenit prostor dvora tak, aby odpovídal původní struktuře. Předmětné stanovisko architektů ovšem na rozdíl od závazných stanovisek neobsahuje konkrétní hodnocení jednotlivých změn provedených na stavbě ani jejich posouzení z hlediska památkovým zákonem chráněného zájmu na zachování památkového fondu a hodnoty daného prostředí.

Soud v něm vyslovil, že zájem na památkové ochraně je jedním ze zájmů veřejných a soukromých, které se střetávají v případech stavebních zásahů do nemovitostí. Orgán státní památkové péče musí vždy vážit, zda omezení vlastnického práva, kterým je i závazné stanovení, jakým způsobem vlastník nemovitosti nacházející se na území památkové rezervace smí, či naopak nesmí, tuto nemovitost opravit či přebudovat, je proporcionální veřejnému zájmu na zachování památkové hodnoty dané lokality. Památková ochrana nesmí volit extrémní řešení nezohledňující v potřebné míře i jiné konkurující legitimní zájmy, a musí usilovat o co nejmenší omezení vlastnických práv dotčených vlastníků nemovitostí, která ještě vedou k dosažení cíle této ochrany.

Nejvyšší správní soud v nyní posuzovaném případě neshledal, že by orgány státní památkové péče zvolily onen nad míru nutný zásah v případě stanovení podmínek pro vydání stavebního povolení a naopak, že by konstatování nepřipustnosti nepovolených změn stavby v řízení o dodatečném stavebním povolení představovalo ono nepřipustné extrémní řešení. Soudy, stavební úřady obou stupňů ani orgány státní památkové péče nezpochybnily právo a ani povinnosti vlastníka uchovávat nemovitosti chráněné památkovým zákonem v řádném stavu. Ostatně stavební úřad vydal stavební povolení na práce na daném objektu. Stěžovatel v řízení neprokázal, že by stavbu nebylo možné realizovat právě v souladu s daným platným stavebním povolením, nebo že by toto stavební povolení bránilo v realizaci jeho nějakých (kupř. podnikatelských) záměrů. Obě závazná stanoviska jsou relativně podrobná a přezkoumatelným způsobem je v nich uvedeno, z jakého důvodu jsou provedené stavební práce nepřipustné z hlediska zájmu chráněného památkovým zákonem, a proč tedy zájmy na ochraně státní památkové péče v daném případě převážily nad individuálními zájmy stěžovatele. Sama skutečnost, že správní orgány dospěly k závěru odlišnému od zájmů sledovaných stěžovatelem, nemůže založit nezákonnost závazného stanoviska ani rozhodnutí stavebního úřadu.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 12260/2022 OPI ze dne 18. února 2022

Odpověď na žádost odvolacího orgánu památkové péče o určení příslušného orgánu památkové péče při posuzování novostavby na národní kulturní památce, která se nachází na území památkové zóny.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2022_012260-14537.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 40735/2021 OPI ze dne 11. června 2021

Dodatečné povolení či odstranění již realizovaných prací na kulturní památce či v městské památkové rezervaci, které byly provedeny v rozporu se zákonem o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2021_040735-14535.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 15909/2021 OPI ze dne 5. března 2021

Výkon památkové péče v krajinné památkové zóně a péče o zeleň.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2021_015909-14532.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 50627/2017 PI ze dne 28. srpna 2017

GG č. p. 123, prošetření postupu Magistrátu města HH při vydávání závazného stanoviska k odstranění kulturní památky a činnosti Krajského úřadu FF kraje na základě podnětů Národního památkového ústavu.

V daném případě měl prvoinstanční orgán památkové péče konstatovat svou nepřipustnost pro vydání takového závazného stanoviska a poukázat na skutečnost, že se již vede u Ministerstva kultury řízení, jehož předmětem je posouzení stěžejní otázky, nakořím v daném případě je stavba schopna si s ohledem na svůj stav uchovat hodnoty, pro které se stala kulturní památkou.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_050627-7883.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 75248/2016 PI ze dne 25. listopadu 2016

Žádost o stanovisko ve věci procesního postavení budoucího oprávněného z věcného břemene v řízeních a postupech podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

Na Ministerstvo kultury se obrátil pan KK, projektant společnosti DD (dále jen „tazatel“) se žádostí o stanovisko ve věci procesního postavení budoucího oprávněného z věcného břemene v řízeních a postupech podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. V žádosti je uvedeno, že při zpracování projektové dokumentace musí být podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů uzavřena mezi majitelem nemovitosti dotčené stavbou energetického zařízení a spol. WW smlouva o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene, která se dokládá k žádosti o územní rozhodnutí nebo souhlas příslušného stavebního úřadu.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_075248-5818.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 19517/2011 OPP ze dne 7. dubna 2011

Žádost o stanovisko k povinnosti vyžádat si závazné stanovisko k zamýšlené stavbě v památkové zóně.

Tedy pokud je nutné vydat závazné stanovisko orgánu památkové péče k tomu, aby žadatel mohl realizovat svá práva a dostát svým povinnostem podle výše zmíněných právních předpisů, je třeba postupovat dle § 11 odst. 3 památkového zákona. Řízení bude moci být zahájeno jak na návrh, tak z moci úřední (popř. i na základě podnětu kohokoliv), neboť § 11 odst. 3 žádná omezení neobsahuje. Orgán památkové péče bude aplikovat ta ustanovení § 14, která připadají v úvahu, tedy zejména odst. 3 a odst. 6. Sama o sobě ta skutečnost, že se účastníkovi řízení umožní vydání závazného stanoviska při porušení § 14 a je to tedy pro něj výhodné, znamená splnění podmínky, že analogie ve veřejném právu je možná jen ve prospěch adresátů normy.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2011_19517.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru legislativního a právního ze dne 20. dubna 2010

Má-li po vydání závazného stanoviska následovat územní souhlas (§ 96 stavebního zákona) či souhlas vydaný na základě ohlášení stavby (§ 106 stavebního zákona), je toto závazné stanovisko vydáváno orgánem památkové péče ve formě závazného stanoviska dle § 149 správního řádu, nikoliv jako samostatné rozhodnutí.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2010_sine_ii.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru legislativního a právního ze dne 20. dubna 2010

Závazná stanoviska podle památkového zákona stanovisko OLP ke sporu OPP a PI.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2010_sine_i.doc

Metodické sdělení Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru kultury a památkové péče zpracované v říjnu 2009

Koordinované závazné stanovisko je specifickým aktem, který byl uveden do tuzemského práva ustanovením § 4 odst. 6 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění.

Text sdělení: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2009_sine.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 10298/2007 ze dne 11. září 2007

Žádost o sdělení odborného názoru k postupu zmíněného správního úřadu při aplikaci pojmu prostředí kulturní památky.

Pojem "prostředí kulturní památky" by bylo možné použít i v daném případě. Je však nutné vysvětlit, proč je v daném případě s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu nutné tento pojem použít ve vztahu ke zcela určitým a konkrétním kulturně historickým hodnotám, které se výslovně váží k danému případu. Zde lze pak uzavřít s tím, že skutečnost, že se daná hala nachází v místech předchozí farské zahrady, může být výchozím krokem při úvahách o aplikaci pojmu "prostředí kulturní památky". Současně však na tomto historickém faktu bez vazby na dnešní stav a vazby na (do dnešních dnů dochované a popsané) hodnoty dané kulturní památky a jejího okolí nelze bez dalšího postavit negativní závěr, který má vyplývat ze současného stavu poznání hodnot dané kulturní památky a jejího okolí.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2007_10298.doc

§ 12

Oznamovací povinnost vlastníka kulturní památky

(1) Vlastník kulturní památky je povinen bez zbytečného odkladu každé ohrožení nebo poškození kulturní památky oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o národní kulturní památku krajskému úřadu, a vyžádat si jeho rozhodnutí o způsobu odstranění závady. Jde-li o nemovitou kulturní památku, která je stavbou, vyrozumí též stavební úřad.¹⁾

(2) Vlastník kulturní památky je povinen každou zamýšlenou změnu jejího užívání, a jde-li o nemovitou kulturní památku, i její zamýšlené vyklizení, předem oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o národní kulturní památku krajskému úřadu.

Z judikatury:

6 A 28/94 - 20 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 3. 1995)

Řízení podle § 12 odst. 1 zákona o státní památkové péči o žádosti na vydání rozhodnutí o způsobu odstranění závady je správním řízením podle správního řádu (§ 44 zákona o státní památkové péči), které je zahajováno výlučně na návrh účastníka řízení [§ 18 odst. 1 správního řádu (*dnes § 27 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele*)], na rozdíl od případů, kdy orgán památkové péče z moci úřední zahajuje řízení a vydává rozhodnutí, kterým vlastníku kulturní památky, který neplní své povinnosti, ukládá povinnost provést určitá opatření (tak např. ustanovení § 10 odst. 1 zákona o státní památkové péči). Ze zákona o státní památkové péči nelze dovodit, že by samotné splnění oznamovací povinnosti vlastníkem kulturní

památky bylo bez dalšího i návrhem na zahájení uvedeného správního řízení (žádostí o rozhodnutí o způsobu odstranění závady), a to tím spíše, pokud oznamovatel výslovně žádá o něco jiného.

§ 13

Právo státu na přednostní koupi kulturních památek

(1) Vlastník kulturní památky je povinen v případě zamýšleného prodeje (úplatného převodu vlastnictví) kulturní památky, jde-li o movitou kulturní památku nebo jde-li o národní kulturní památku, ji přednostně nabídnout ministerstvu kultury ke koupi (úplatnému nabytí do státního vlastnictví), s výjimkou prodeje mezi osobami blízkými nebo spoluvlastníky; je-li národní kulturní památkou pouze stavba, která není samostatnou věcí, vztahuje se právo státu na přednostní koupi na nemovitost, jíž je národní kulturní památka součástí.

(2) Ministerstvo kultury může na základě nabídky vlastníka kulturní památky z mimořádně závažných kulturně společenských důvodů uplatnit právo státu na přednostní koupi (úplatné nabytí do státního vlastnictví) kulturní památky buď přímo nebo prostřednictvím organizací zřizovaných ministerstvem kultury, a to za cenu stanovenou podle zvláštních právních předpisů⁴⁾, a nelze-li cenu takto určit, za cenu obvyklou odpovídající povaze věci. Přitom si ministerstvo kultury vyžádá od vlastníka kulturní památky doklad, popřípadě prohlášení o vlastnictví movité kulturní památky.

(3) Ministerstvo kultury, jemuž nabídka podle odstavce 1 došla, je povinno, jde-li o movitou věc ve lhůtě tří měsíců a jde-li o nemovitou věc ve lhůtě šesti měsíců od doručení nabídky oznámit vlastníku kulturní památky, že nabídku koupě (úplatného nabytí do státního vlastnictví) přijímá, jinak právo státu na přednostní koupi kulturní památky vůči vlastníku, který nabídku učinil, zaniká.

(4) Nesplní-li vlastník kulturní památky povinnost uvedenou v odstavci 1, je právní úkon, kterým převedl vlastnictví ke kulturní památce na jinou osobu, neplatný, pokud se této neplatnosti dovolá ministerstvo kultury. Ministerstvo kultury může toto právo uplatnit do tří let ode dne provedení uvedeného právního úkonu.

(5) Ustanovením odstavce 1 nejsou dotčeny předpisy upravující bezplatný převod věci do státního vlastnictví.⁶⁾

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 17138/2003 ze dne 31. října 2003

Stanovisko k problematice věcného předkupního práva zatěžujícího nemovitost, jíž má do svého vlastnictví nabyt darovací smlouvou Česká republika.

Povinnost nabídnout věc ke koupi tomu, kdo je z předkupního práva oprávněn, má vlastník věci pouze tehdy, hodlá-li věc prodat, tedy úplatně zcizit. Hodlá-li vlastník věci tuto věc, zatíženou věcným předkupním právem, darovat neboli zcizit bezúplatně, pak povinnost nabídnout věc ke koupi tomu, kdo je z předkupního práva oprávněn, vlastníka věci nestíhá, neboť to zákon nestanoví.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_17138.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 9266/2003 ze dne 2. června 2003

Žádost o vyjádření ve věci zástavního práva k národní kulturní památce.

Lze tedy shrnout, že zatížení nemovitosti, jež je národní kulturní památkou, smluvním zástavním právem není nikterak v rozporu s platným právním řádem. Postavení státu jako oprávněného z předkupního práva k národním kulturním památkám je upraveno právními předpisy, jimiž se zpeněžení zástavy řídí: bude-li případný prodej zastavených nemovitostí v souladu s těmito právními předpisy, nebude s předkupním právem státu k národním kulturním památkám v rozporu.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_09266_i.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 9266/2003 ze dne 24. června 2003

Nemovitá národní kulturní památka jako nepeněžitý vklad do akciové společnosti z hlediska předkupního práva státu podle § 13 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

⁴⁾ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ § 4 a 5 vyhlášky č. 90/1984 Sb., o správě národního majetku.

Výše uvedený převod vlastnictví nemovité národní kulturní památky lze považovat za úplatný a tedy podléhající režimu § 13 zákona o státní památkové péči *[s účinností od 1. 1. 2014 je v § 22 odst. 2 občanského zákoníku výslovně zakotveno, že i právnická osoba může být osobou blízkou a výjimka obsažená v § 13 odst. 1 zákona o státní památkové péči se vztahuje na zde popsanou situaci; poznámka vydavatele].*

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_09266_ii.doc

§ 14

Obnova kulturních památek

(1) Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí (dále jen „obnova“), je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, a jde-li o národní kulturní památku, závazné stanovisko krajského úřadu.

(2) Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny (§ 17), je povinen k zamýšlené stavbě, prodejnímu stánku, konstrukci a zařízení pro slavnostní výzdobu a osvětlení budov, jejichž umístění nepřesáhne 30 po sobě jdoucích dnů, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na této nemovitosti si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, není-li tato jeho povinnost podle tohoto zákona nebo na základě tohoto zákona vyloučena (§ 6a, § 17).

(3) V závazném stanovisku podle odstavců 1 a 2 se vyjádří, zda práce tam uvedené jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné a stanoví se základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést. Základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

(4) V územním řízení, při vydání územního souhlasu a v řízení o povolení staveb, změn staveb, terénních úprav¹⁾, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby a udržovacích prací, prováděném v souvislosti s úpravou území, na němž uplatňuje svůj zájem státní památková péče⁹⁾, nebo v souvislosti s obnovou nemovité kulturní památky, popřípadě se stavbou, změnou stavby, terénními úpravami¹⁾, umístěním nebo odstraněním zařízení, odstraněním stavby nebo udržovacími pracemi na nemovitosti podle odstavce 2, rozhoduje stavební úřad v souladu se závazným stanoviskem obecního úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o nemovitou národní kulturní památku, se závazným stanoviskem krajského úřadu. V souladu se závazným stanoviskem uvedených správních orgánů rozhoduje stavební úřad také ve společném územním a stavebním řízení podle stavebního zákona.

(5) Lze-li zamýšlenou obnovu nemovité kulturní památky podle odstavce 1, stavbu, změnu stavby, terénní úpravy¹⁾, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovací práce na nemovitosti podle odstavce 2 provést na základě ohlášení, může stavební úřad dát souhlas pouze v souladu se závazným stanoviskem obecního úřadu obce s rozšířenou působností, nebo jde-li o nemovitou národní kulturní památku, krajského úřadu.

(6) Orgán státní památkové péče příslušný podle odstavců 1 a 2 vydá závazné stanovisko po předchozím písemném vyjádření odborné organizace státní památkové péče, se kterou projedná na její žádost před ukončením řízení návrh tohoto závazného stanoviska. Písemné vyjádření předloží odborná organizace státní památkové péče příslušnému orgánu státní památkové péče nejpozději ve lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování, nestanoví-li orgán státní památkové péče ve zvlášť složitých případech lhůtu delší, která nesmí být delší než 30 dnů. Pokud ve lhůtě 20 dnů nebo v prodloužené lhůtě

⁹⁾ Památková rezervace, památková zóna, ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace a památkové zóny.

příslušný orgán státní památkové péče písemně vyjádření neobdrží, vydá závazné stanovisko bez tohoto vyjádření.

(7) Přípravnou a projektovou dokumentaci obnovy nemovité kulturní památky nebo stavby, změny stavby, terénních úprav, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravy dřevin nebo udržovacích prací na nemovitosti podle odstavce 2 vlastník kulturní památky nebo projektant projedná v průběhu zpracování s odbornou organizací státní památkové péče z hlediska splnění podmínek závazného stanoviska podle odstavců 1 a 2. Při projednávání poskytuje odborná organizace státní památkové péče potřebné podklady, informace a odbornou pomoc. Ke každému dokončenému stupni dokumentace zpracuje odborná organizace státní památkové péče písemné vyjádření jako podklad pro závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o nemovitou národní kulturní památku, jako podklad pro závazné stanovisko krajského úřadu.

(8) Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (dále jen „restaurování“), mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle § 14a, přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu.

(9) Vlastník kulturní památky je povinen odevzdat odborné organizaci státní památkové péče na její žádost 1 vyhotovení dokumentace.

(10) Podrobnosti o podmínkách pro dokumentaci obnovy a pro provádění obnovy kulturních památek stanoví obecně závazný právní předpis.

Z judikatury:

10 As 444/2021 – 44 (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2022)

Stěžovatelé tvrdí, že v pozdějším období (...) uskutečňovali již jen vnitřní změny stavby, a upozorňují, že tyto změny stavby nevyžadují podle § 17 zákona o státní památkové péči závazné stanovisko. ... Ovšem i kdyby (čistě teoreticky) měli stěžovatelé pravdu, ani tato skutečnost by jim nemohla prospět. Podle § 17 odst. 1 zákona o státní památkové péči povinnost žádat o závazné stanovisko nedopadá mj. na změnu stavby, jejímž provedením se nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu této nemovitosti. Tato výluka však dopadá pouze na stavby nacházející se v ochranných pásmech. V projednávané věci se však stavba vedle ochranného pásma nachází i v památkové zóně. Změna stavby nacházející se v památkové zóně podle zákona o státní památkové péči vyžaduje závazné stanovisko vždy.

22 A 15/2020 – 70 (Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2021)

Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, žalovaný se pečlivě věnoval rozboru významu vesnické památkové zóny, ochranného pásma kulturních památek v Malé Morávce, významu žalobcova pozemku v jejich rámci a rovněž z hlediska zvažovaného stavebního záměru žalovaný pečlivě přezkoumal všechna hlediska památkové péče v kontextu přípustnosti žalobcova stavebního záměru a zásahu do jeho vlastnického práva.

... veřejný zájem na zachování historického urbanismu v rámci památkové zóny a ochranného pásma kulturních památek v Malé Morávce a rovněž veřejný zájem na dodržení podmínek ochrany stanovených rozhodnutím Okresního úřadu v Bruntále č. 55/94 ze dne 16. 9. 1994 o zřízení ochranného pásma.

V bezprostřední blízkosti předmětného pozemku se nachází budova rychty č. p. 59, která byla historickým správním centrem obce. Předmětný pozemek tvořil historicky volné prostranství před rychtou, což vyplývalo z potřeb dědičných rychtářů zdůraznit reprezentativní úlohu rychet a udržet a prostorově ukotvit nejdůležitější sociální a shromažďovací prostor, sloužící ke komunikaci mezi rychtáři a obcemi, v rámci kterého byla vynášena rychtářská rozhodnutí a tlumočeny pokyny vrchnosti. Jakkoliv tedy na předmětném pozemku nikdy nestála stavba, jedná se o mimořádně cennou, historickým vývojem podmíněnou funkci volného prostranství před bývalou dědičnou rychtou č. p. 59. V ochranném pásmu je rovněž podmínkou přiměřenými úpravami zhodnocovat veškeré prostory obce, zachovat historický půdorys, interiér obce a zeleň. Právě historický půdorys odráží historický vývoj sídla. Obec Malá Morávka je jednou z nejlépe dochovaných lesních lánových obcí, kde památková hodnota kulturních památek spočívá rovněž v rozvolněnosti a odpovídajícím hospodářském zázemí, tedy i ve volném prostranství před rychtou a stavební záměr žalobce by tedy nepochybně narušil historický půdorys sídla. Realizace stavebního záměru žalobce v jakékoliv podobě by tedy byla v rozporu se stanovenými podmínkami ochrany.

Historický urbanismus, který tvoří jednu z podstat chráněných památkových hodnot vesnické památkové zóny, byl narušen novodobou zástavbou (panelové domy, chaty ze 70. a 80. let minulého století), ale za

existence této zástavby již bylo ochranné pásmo a památková zóna prohlášeny a existenci této zástavby tedy nelze odůvodnit další narušení historického urbanismu.

Je tedy pečlivě zhodnoceno a vypořádáno, čím převyšuje veřejný zájem na nezastavitelnosti pozemku nad žalobcovým vlastnickým právem. Krajský soud tedy uzavírá, že žalovaný postupoval v souladu s principem proporcionality, když proporcionalita zásahu do žalobcova vlastnického práva byla zvážena, byť text není jako test proporcionality výslovně označen.

Pakliže tedy žalovaný při svém rozhodování vycházel ze stanoviska příslušného odborně specializovaného správního orgánu, který se zabývá ochranou kulturních památek, z odborných publikací a expertního posouzení vypracovaného Ústavem dějin umění Akademie věd České republiky, byl tento postup v souladu s ust. § 14 odst. 3 památkového zákona.

Pakliže správní orgán převzal argumentaci z písemného vyjádření národního památkového ústavu, s níž se ztotožnil, do odůvodnění svého rozhodnutí, lze konstatovat, že tímto postupem nebyl žalobce zkrácen na svých právech.

3 As 51/2018 -27 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2020)

Je sice pravdou, že orgán památkové péče na straně 8 svého rozhodnutí zmiňuje užití předmětného metodického pokynu, nicméně stěžovatelce nelze dát za pravdu, že by své rozhodnutí založil výlučně na rozporu skutkového stavu s touto metodikou. Předmětná metodika byla užitá pouze jako jeden z podkladů při rozhodování, a to za účelem zajištění shodného rozhodování v obdobných případech, jak objasnil již orgán památkové péče v odůvodnění svého rozhodnutí. S touto námitkou stěžovatelky se nadto žalovaný vypořádal na straně 11 odůvodnění rozhodnutí o odvolání, kde správně uvedl, že prvoinstanční správní orgán v rámci řízení nikdy nepoukázal na to, že by daná metodika měla mít povahu závazného pramene práva, avšak při posuzování věci může jako jeden z podkladů užit i takovýto interní dokument. K tomu je na místě také dodat, že kromě toho, že orgán památkové péče vycházel při posuzování skutkového stavu z již vydaných závazných stanovisek, jeho rozhodnutí obsahuje rovněž řádné a poměrně obsáhlé odůvodnění nesouladu skutkového stavu s ustanovením § 9 odst. 2 a 3 památkového zákona, a to zejména na stranách 7 a 8 rozhodnutí, na které Nejvyšší správní soud pro stručnost odkazuje.

Záměr žadatele posuzovaný orgánem památkové péče v roce 2002 bezpochyby nebylo lze kvalifikovat jako údržbu, opravu, rekonstrukci či restaurování kulturní památky. Osazení reklamních bannerů je však tzv. jinou úpravou kulturní památky. Tento pojem je výslovně definován v § 9 odst. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb., ..., jako „modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky, dále nástavba či přístavba“. Z toho vyplývá, že „jinou úpravou kulturní památky“ není jakákoliv úprava kulturní památky, ale toliko jedna z činností vyjmenovaných v uvedeném ustanovení (jak zdůraznil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 7. 2009, č. j. 2 As 11/2009 – 64). Za „modernizaci budovy při nezměněné funkci“ lze považovat „takové její úpravy, při nichž se nahrazují její části modernějšími částmi za účelem odstranění následků opotřebení a zastarání vlivem technického rozvoje, zvyšuje se vybavenost budovy nebo se rozšiřuje její využitelnost, přičemž se však nemění její funkce. Pod pojem modernizace lze podřadit i osazení reklamního zařízení nebo jiného reklamního poutače. Například bez propagace a bez informování veřejnosti o funkci objektu by prostory využívané k této funkci byly využívané méně nebo i vůbec, pokud je jejich využití vázáno na veřejnou znalost tohoto využití kulturní památky. Propagace provozovny, jež se v objektu nachází (např. prodejny potravin, autoservisu, kadeřnictví apod.), může zvýšit i vybavenost nebo použitelnost kulturní památky“

5 A 57/2016 – 38 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2019)

Podstatné je, že žalobce byl seznámen již s písemným vyjádřením Národního památkového ústavu ze dne 17. 12. 2014, v němž tento orgán s působností v oboru státní památkové péče konstatoval, že „*předložená dokumentace – „podklady pro změny stavby“ je nedostatečná a vykazuje závažné nesrovnalosti mezi technickou průvodní zprávou a obtížně porovnatelnými výkresy. Ve zprávě je jednoznačně uvedeno, že stávající krov bude zachován a z výkresové dokumentace jasně vyplývá, že bude změněn. Nikde není popsána žádná změna stavby.*“ Přestože byla žalobci dána možnost, aby se ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu vyjádřil k těmto podkladům závazného stanoviska, této možnosti nevyužil. Tuto stěžejní argumentaci žalovaného žalobce výslovně nerozporoval ani v žalobě, v níž se omezil toliko na strohé konstatování, že „*ve skutečnosti nedochází ke zvýšení nástavby a toto tvrzení správního orgánu je nepravdivým.*“ ... Ministerstvo kultury ve svém stanovisku přitom uvedlo, že projektová dokumentace, jež vykazuje takto závažné nedostatky, nemůže být řádným podkladem, který by umožňoval vydání kladného závazného stanoviska. K tomu soud doplňuje, že úvaha vyjádřená nadřízeným správním orgánem je logická, neboť nejednoznačně definovaný záměr stavebníka nelze podrobit věcnému posouzení, mj. i z hledisek, k nimž je jako dotčený orgán oprávněn se vyjádřit orgán na úseku památkové péče.

Žalovaný rovněž v napadeném rozhodnutí poukázal na to, že zásadní posouzení záměru vychází z porovnání pohledů a řežů, které však nejsou dostatečně prokótovány. ... Žalobce měl tedy dostatečný prostor pro konkrétní věcnou polemiku, nicméně ani v žalobě směřující proti napadenému rozhodnutí neodstranil pochybnosti týkající se skutečného obsahu stavebního záměru spočívajícího ve změně stavby před jejím

dokončením, když ze závazného stanoviska a potvrzujícího stanoviska Ministerstva kultury vyplývají konkrétní nedostatky projektové dokumentace.

Jelikož žalobce nevěnoval patřičnou pozornost stěžejnímu důvodu napadeného rozhodnutí, v němž je poukazováno na nedostatky projektové dokumentace, žaloba již z tohoto důvodu nemůže obstát.

Námítku žalobce opřel o zjištění, že shodné prvky – dvě řady mansardových oken – se nacházejí jak na posuzovaném objektu z pohledu ulice x, tak na jiných objektech v blízkém okolí na území Pražské památkové rezervace, přičemž se rovněž jedná o objekty zapsané v seznamu nemovitých kulturních památek. Žalobce nicméně kromě předložení fotografické dokumentace jiných staveb neuvedl žádné relevantní argumenty o tom, že jde z historického a architektonického hlediska o srovnatelné objekty, ani to, za jakých podmínek byly v konkrétních (stavebních) řízeních provedeny stavební úpravy těchto objektů. Absence takových argumentů (a důkazů způsobilých k jejich prokázání) znemožňuje soudu učinit závěr o skutkové podobnosti žalobcova případu s odlišnými stavbami.

Navíc ze závazného stanoviska vyplývá, že realizace návrhu změny tvaru střechy a objemu střechy včetně druhé velké řady vikýřů byla ze strany dotčeného orgánu opakovaně vyloučena, a žalobce tudíž nemohl legitimně očekávat, že jeho žádosti bude vyhověno.

7 As 94/2018 – 26 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2018)

Zákon o památkové péči tento pojem zavádí jako legislativní zkratku v § 14 odst. 1 a rozumí jí údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí. ... Zbývající pojmy obsažené v legislativní zkratce (údržba, oprava, rekonstrukce) nejsou zákonem ani vyhláškou blíže definovány, což platí rovněž ve vztahu k pojmům použitým vyhláškou (modernizace, nástavba, přístavba) a k pojmu „prostředí kulturní památky“. Neobsahují-li právní předpisy na úseku památkové péče příslušnou definici, je třeba obsah pojmů obsažených v § 14 odst. 1 zákona o památkové péči dovodit výkladem.

Dle důvodové zprávy k § 14 zákona o památkové péči se povinnost vlastníka kulturní památky vyžádat si předem závazné stanovisko vztahuje na „všechny úpravy, při nichžby obecně mohl být ohrožen zájem společnosti na zachování kulturní památky nebo jejího prostředí v neporušeném stavu.“ Úmyslem zákonodárce tedy zjevně bylo podrobit předmětné povinnosti co nejširší spektrum činností souvisejících s kulturními památkami, a zabránit tak za pomoci institutu závazného stanoviska předem zamýšleným nežádoucím zásahům do kulturně-historických hodnot kulturních památek. Jedná se tedy o nástroj s preventivním charakterem, kdy teprve orgán státní památkové péče určí, zda je zamýšlený zásah z hlediska ochrany kulturně-historické hodnoty dané kulturní památky přípustný či nikoliv.

Z výše uvedeného vyplývá, že neobsahují-li právní předpisy na úseku památkové péče vlastní definici činností obsažených v § 14 odst. 1 zákona o památkové péči, je třeba vycházet z předpokladu, že mají stavebnětechnický význam, a při jejich výkladu využít předpisů z oblasti stavebního práva. ... Institut závazného stanoviska nemůže být vykládán tak, aby byla nutností si jej vyžádat paralyzována každodenní běžná péče a správa kulturní památky (např. úklid, zametení cesty, shrabání listí apod.), tedy činnosti, které stavebnětechnický či konstrukční charakter nemají.

7 As 388/2017 – 25 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2018)

Z uvedeného plyne, že o závazné stanovisko dle § 14 odst. 2 zákona o památkové péči může požádat vlastník nemovitosti, jíž se záměr týká. V nyní projednávané věci správní orgány žádost považovaly právě za žádost podanou vlastníkem nemovité věci, jak plyne z jejich rozhodnutí a ze správního spisu. Měly se proto zabývat tím, zda lze osoby, které žádost podaly, považovat za „vlastníka“ předmětného domu, resp. měly zjistit, zda lze na základě podané žádosti (kterou nepodalí všichni spoluvlastníci) vést předmětné řízení.

Právní vztahy v předmětném domě se tak řídí mj. právní úpravou bytového spoluvlastnictví, tj. ustanovením § 1158 a násl. občanského zákoníku (aplikovaného na základě přechodného ustanovení zakotveného v § 3041 odst. 1 občanského zákoníku). Toto sice odvolací orgán (stěžovatel) v rozhodnutí zmínil, ale místo toho pro určení postavení žadatelů aplikoval obecnější ustanovení § 1129 občanského zákoníku (které se týká „prostého“ spoluvlastnictví). ... Správa domu a pozemku zahrnuje vše, co nenáleží vlastníku jednotky a co je v zájmu všech spoluvlastníků nutné nebo účelné pro řádnou péči o dům a pozemek jako funkční celek a zachování nebo zlepšení společných částí. Správa domu zahrnuje i činnosti spojené s přípravou a prováděním změn společných částí domu nástavbou, přístavbou, stavební úpravou nebo změnou v užívání, jakož i se zřízením, udržováním nebo zlepšením zařízení v domě nebo na pozemku sloužících všem spoluvlastníkům domu.

Lze tedy uzavřít, že správní orgán se měl primárně zabývat otázkou, zda byl oprávněn na základě předmětné žádosti vydat předmětný správní akt (...). Správní orgán nemohl o podané žádosti meritorně rozhodnout, dokud nebylo postaveno najisto, že návrh je v souladu s právní úpravou bytového spoluvlastnictví v občanském zákoníku (viz např. §§ 1206 až 1209), se stanovami společenství (viz i § 2041 odst. 2 občanského zákoníku), resp. s prohlášením vlastníka.

65 A 7/2016 – 40 (Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. 11. 2017)

Zákon o památkové péči tedy nestanoví konkrétní pravidla, jak při vydání závazného stanoviska postupovat, nýbrž vychází především z účelu prohlášení památkové rezervace, kterým je obecně (podle § 5

zákonu o památkové péči) ochrana kulturních hodnot území, jehož charakter a prostředí určuje právě soubor nemovitých kulturních památek. Z hlediska památkové ochrany je klíčové zachování adekvátního vzhledu nemovitostí, které se nacházejí na území památkové rezervace, tj. vzhledu v širším slova smyslu původního, přičemž prostředkem k dosažení adekvátního vzhledu je i původnost materiálů či technologií použitých při stavebních zásazích do dotčené nemovitosti. ... Posuzování, zda zamýšlená úprava (v daném případě výměna výkladců a vstupních dveří) objektu nacházejícího se v památkové rezervaci, který sám není kulturní památkou, je slučitelná se zájmy památkové ochrany, je proces, v němž má orgán památkové péče nepochybně významný prostor pro správní uvážení.

Správní orgány přesvědčivě vysvětlily, proč havarijní stav budovy nemůže být akceptovatelným důvodem pro připuštění předmětné materiálové změny výkladců a vstupních dveří, když dle názoru správních orgánů by připuštění požadované změny vedlo naopak ke zhoršení tvrzeného stavu vlhkosti daného objektu. Uvedený argument považuje krajský soud za zcela racionální. ... Dovolával-li se totiž žalobce havarijního stavu budovy, způsobeného nijak neřešenou zemní vlhkostí, pak krajský soud považuje za legitimní, pokud správní orgán poukázal na skutečnost, že výměna materiálu výkladců a vstupních dveří sice možná vyřeší vlhnutí a trouchnivění těchto výplní samotných, celkový stav budovy však tato výměna ještě zhorší a vynaložení nákladů, jimž se snaží žalobce vyhnout, se tak stane nevyhnutelným. ... Rovněž správní orgány obou stupňů de facto přitakaly žalobci, že materiálové sjednocení výplní na budově je žádoucí, nicméně ve prospěch výplní ze dřeva, nikoli z plastu.

Toto zdůvodnění směřující k MPR Olomouc jako celku je pak bezpochyby dáno právě tím, že je dotčená budova chráněna nikoli jako individuální kulturní památka, nýbrž jako součást celku – památkové rezervace. Jasně však správní orgány popsaly umístění posuzované budovy v rámci samotné MPR, přičemž neshledaly důvody pro zeslabení památkové ochrany v jednotlivých částech MPR.

Žalovaný zdůraznil, že není žalobci bráněno ve výměně výkladců a vstupních dveří jako takových. Poté uvedl i důvody, pro které naopak výměnu materiálu výplní považuje za změnu, která dlouhodobě životaschopné využití předmětné budovy nepřinese, když naopak urychlí její „zkázu“. Konečně žalovaný popsal, proč nelze ekonomické zájmy vlastníka jedné nemovitosti nadřadit nad ekonomické zájmy vlastníků okolních nemovitostí, a to tím, že popsal, proč skutečnost, že se nemovitost nachází uvnitř památkové rezervace, zvyšuje její užitnou hodnotu, která by však byla narušena právě plánovaným neadekvátním zásahem. ... Tyto úvahy považuje krajský soud za přezkoumatelné, logické a racionální. Ztotožňuje se tudíž se závěrem žalovaného, že v posuzované věci nebyla žalobcem prokázána existence takových okolností, nutných pro ochranu jeho vlastnického práva, které by převažovaly nad zájmem na ochraně MPR Olomouc.

7 A 56/2012 – 40 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 12. 2016)

... byli žalobci správním orgánem I. stupně vyzváni, aby svou žádost ve lhůtě 60 dnů doplnili o kvalitní barevnou fotografickou dokumentaci nynějších oken (min. formát A5) a jejich detailní výkresovou dokumentaci – výkres tvaru 1:20, svislý řez 1:5, vodorovný řez 1:5.

Požadavek dokumentace původních oken je opodstatněný, protože při její neexistenci nelze vydat správní akt, kterým bude žalobcům povoleno původní okna nahradit jejich replikami. Závazné stanovisko, které by pouze v obecné rovině povolilo žalobcům současná okna nahradit okny novými, stejnými, by bylo neurčité a nemohlo by být ani dostatečně odůvodněno, pokud by v řízení nebylo postaveno najisto, jak současná okna vypadají.

Pokud by z podkladů shromážděných při vydávání závazného stanoviska nebylo zřejmé, jak stavba vypadala před provedením změny, nebyl by zřejmý skutečný stav předmětu řízení, tedy samotný předmět památkové ochrany.

Žalobci správnímu orgánu poskytli několik fotografií a hrubých náčrtků dotčené budovy a jejích oken. Kvalita těchto podkladů není zcela vyčerpávající, ruční náčrtky neodpovídají všem detailům okenních křídel, avšak je z nich patrný celkový vzhled oken, přičemž rozměry okenních křídel jsou dané stavební konstrukcí domu; přiložené náčrtky obsahují určitě detaily i s rozměry. Soud má za to, že vzhledem k okolnostem věci je pro posouzení důvodnosti žaloby nutné aplikovat zásadu proporcionality a poměřit význam chráněného zájmu ochrany památkové hodnoty dané lokality, resp. zásah do takového zájmu, a zásah do vlastnického práva (...).

Soud se ztotožňuje se správním orgánem I. st., že okna v uličním průčelí domu jsou neoddělitelnými komponenty vytvářejícími charakter domu a jeho architektonický výraz, zejména pokud sousední dům Seifertova č. p. 22 má shodná okna jako dům žalobců (z fotografie ve spisu), avšak v dané věci bylo záměrem žalobců vyměnit stávající okna za identické repliky, tedy zachovat původní stav. Z toho plyne požadovaná míra úplnosti předložených podkladů žadateli, jestliže shodu s původním stavem lze zjistit i jinak než předložením „odborných studií“ o dosavadním stavu, např. uložením podmínky dočasného uchování původních oken ve stanovisku správního orgánu, porovnáním stavu s fotografiemi a okny sousedních domů při kontrole. V případně vydání kladného stanoviska pro výměnu identických oken správní orgán nestanoví rozměry oken, pouze požadavek zachování prvků původních oken, použitý materiál a případně způsob výroby.

Výzva správního orgánu akceptovatelný rámec požadovaných údajů nerespektovala, požadavek správního orgánu předložit fotografie min. ve formátu A5 a další detailní výkresovou dokumentaci neměl

zákonnou oporu vzhledem k porušení zásady proporcionality, zásady hospodárnosti dle § 6 odst. 2 správního řádu a z toho plynoucí i zásady dobré správy v souladu s § 2 odst. 4 správního řádu, dle kterého správní orgán dbá na to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu.

Požadavek správních orgánů na předložení projektu, studie, fotografií velikosti A5, dalších vodorovných a svislých řezů apod., byl nepřiměřený povaze a účelu řízení o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči v dané věci spočívající ve výměně oken za identické kopie v domě v památkové zóně.

50 A 2/2016 – 38 (Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 10. 2016)

Prvoinstanční orgán se však nedostatečně vypořádal s podklady, které vedly k vydání rozhodnutí. Jedná se především o vyjádření Národního památkového ústavu, o kterém se v odůvodnění prvoinstanční správní orgán pouze zmiňuje, že o ně požádal a že bylo vydáno. V odůvodnění však nebyl uveden ani stručný obsah tohoto vyjádření, které bylo podkladem pro vydání napadeného závazného stanoviska. Nadřízený správní orgán se však v napadeném rozhodnutí na straně 4 řádně vypořádal s obsahem písemného vyjádření NPÚ, které bylo podkladem v řízení pro vydání závazného stanoviska. V daném případě soud poznamenává, že je nutno vzít v úvahu, že závazné stanovisko s jeho potvrzením správním orgánem nadřízenému správnímu orgánu příslušného k jeho vydání tvoří jeden celek.

Při vydávání závazných stanovisek podle § 149 správního řádu, jejichž obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu, je třeba přiměřeně použít nejen ustanovení o obsahu, formě a náležitostech rozhodnutí, ale je nutno dovodit i nezbytnost postupovat podle ustanovení o podkladech pro vydání rozhodnutí (§ 50 až 52 správního řádu).

Z toho vyplývá, že i na odůvodnění závazného stanoviska lze klást vysoké nároky, tedy že musí být řádně odůvodněno. Soud dospěl k závěru, že obě závazná stanoviska jsou přezkoumatelná a netrpí vnitřní rozporností. Byla vydána v souladu s právními předpisy. Jsou podrobně uvedeny důvody rozhodnutí a z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že se žalovaný zabýval námitkami žalobce. Na odvolací námitky bylo řádně reagováno. ... Správní orgán, který řízení vede, je však oprávněn zabývat se úplností, určitostí a srozumitelností závazného stanoviska, jakož i tím, zda se správní orgán příslušný k vydání závazného stanoviska nedopustil zjevného skutkového nebo právního pochybení.

6 As 12/2013 – 54 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 8. 2016)

Žalobní námitky směřují do naplnění znaku třetího, tedy k otázce, zda umístění světelných reklamních panelů v konkrétním nyní posuzovaném případě v meziplášti (pod vnějším skleněným pláštěm) budovy je podřaditelné pod některou z činností vymezených v ustanovení § 14 odst. 2 památkového zákona.

Jak již bylo výše uvedeno, ustanovení § 14 odst. 2 památkového zákona vymezuje jako činnosti, k nimž je zapotřebí předchozího závazného stanoviska, stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravu dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti. S výjimkou úpravy dřevin jde o činnosti, jejichž pojmové vymezení užívá označení činností vymezených v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále „stavební zákon“). Z hlediska principu jednotnosti a bezrovnosti právního řádu (k tomu srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2005, čj. 2 Afs 81/2004-54, publikovaný pod č. 791/2006 Sb. NSS, podle kterého právní řád, založený na principech jednoty, racionality a vnitřní obsahové bezrovnosti, s sebou nutně přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech či dokonce odvětvích) a právní jistoty lze dospět k závěru, že by stejné pojmy užívané v různých právních předpisech měly mít v zásadě stejný význam. Podle § 3 odst. 2 stavebního zákona se přitom zařízením rozumí informační a reklamní panel, tabule, deska či jiná konstrukce a technické zařízení, pokud nejde o stavbu podle § 2 odst. 3 stavebního zákona. Nabízí se tak interpretační východisko, které pojem „zařízení“ podle § 14 odst. 2 památkového zákona ztotožní s pojmem „zařízení“ podle § 3 odst. 2 stavebního zákona. Tomuto interpretačnímu východisku přisvědčil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 63/2012-37.

Otázkou tak je, zda lze reklamní zařízení umístěné žalobcem na jím užívané nemovitosti takto vymezenému pojmu „zařízení“ podřadit. Z hlediska legální definice podle ustanovení § 3 odst. 2 stavebního zákona není zjevně rozhodné technické provedení reklamního zařízení. Uvedená definice užívá toliko pojmů „panel“, „tabule“, „deska“ či „jiná konstrukce a technické zařízení“, tedy pojmů z hlediska konstrukčního uspořádání značně neurčitých.

Judikatura doposud dovodila (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2012, čj. 8 Ca 169/2009 – 42, ve spojení s právě citovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 63/2012-37), že pojmové znaky takového zařízení nebude splňovat pouhá zavěšená reklamní plachta, aniž k jejímu zavěšení bylo využito nějakých dalších konstrukčních prvků (zavěšení tzv. „horolezeckým způsobem“). Takovému závěru přisvědčuje i literatura; Macháčková, J. a kol.: Stavební zákon. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, uvádí k ustanovení § 3 odst. 2 stavebního zákona, že „pro plnění funkce zařízení jsou používány různé nosiče reklamy, rámy, rošty, konzoly, na něž je pak reklama (plakát, reklamní plachta apod.) upevňována, ta však sama o sobě zařízením není“. Stejně tak zdůrazňuje, že „pojem „zařízení“ je definován

pouze rámcově a nejsou řešeny otázky jeho technického provedení ani způsobu upevnění na nosnou konstrukci. Není řešeno ani jejich umístění na pozemku nebo stavbě“ (srov. str. 29 – 30).

V případě zařízení umístěného žalobcem se však již podle názoru soudu o zařízení splňující definiční znaky zařízení podle § 3 odst. 2 stavebního zákona jednalo. Velkoplošné LCD monitory umístěné na fasádě budovy (resp. pod vnějším transparentním opláštěním budovy), které slouží k šíření reklamních sdělení vizuálními prostředky, lze označit těžko za něco jiného než za informační či reklamní panel, resp. desku. Jde o technické zařízení, jež vyžaduje alespoň minimální konstrukční zásah směřující k jeho umístění, nejde o pouhé vyvěšení samotného hmotného nosiče reklamy v podobě plakátu či plachty. Funkci hmotného nosiče reklamního sdělení v případě LCD monitorů plní obrazovkové rozhraní, které však k plnění své funkce vyžaduje instalaci celého přístroje, který se svou hmotou a uspořádáním fakticky neliší od nejrůznějších „desek“, „panelů“ či jiných nosičů reklam. Na rozdíl od pouhého vyvěšení plakátu apod. tedy umístění velkoplošné LCD obrazovky vyžaduje již jistý konstrukční zásah srovnatelný s umístěním a upevněním desky, tabule, panelu či jiného konstrukčního prvku, na který je reklama umístována. Soud zdůrazňuje, že míra potřebného konstrukčního zásahu do konstrukčních prvků nemovitosti, na níž je zařízení pro reklamu umístováno, není z hlediska definice obsažené v § 3 odst. 2 stavebního zákona rozhodující. Že instalace zařízení žalobce vyžadovala nějaký konstrukční zásah, dosvědčuje ostatně sám žalobce, pokud uvádí, že „zařízení bylo vyrobeno speciálně pro tento účel, pro dané umístění na vnitřní stranu skel“.

S ohledem na výše podaný výklad pojmu „zařízení“ a s ohledem na zjištěný skutkový stav je nepřipadná námitka žalobce, že se nemohl dopustit porušení památkového zákona, neboť reklamní zařízení není umístěno na fasádě, není umístěno „na nemovitosti“, ale uvnitř nemovitosti, resp. že světelné LED panely jsou umístěny v interiéru jeho řádně pronajatých obchodních kancelářských prostor - v provozovně žalobce, v budově, která slouží jako kancelářská budova, a z této námitky plynoucí závěr, že každý, kdo užívá byt či nebytový prostor v budově v prostoru památkové rezervace města Prahy, by si tedy měl vyžádat souhlas odboru památkové péče s tím, aby si ve svém bytě či ve své provozovně mohl umístit barevnou LED televizi a sledovat na ní reklamy. Ze skutkových zjištění správního orgánu prvního stupně totiž jednoznačně vyplývá, že reklamní zařízení žalobce bylo umístěno bezprostředně pod vnějším opláštěním budovy, jež bylo provedeno transparentními skleněnými tabulemi, v meziprostoru mezi vnějším a vnitřním pláštěm budovy. Jde tak o situaci, kdy umístění reklamního zařízení využívá svébytného konstrukčního prvku dané budovy, je sice umístěno pod vnějším pláštěm, ale z hlediska funkčního jde o srovnatelnou situaci, jako kdyby bylo umístěno na vnějším plášti budovy. Konkrétní umístění zařízení v daném případě tedy rozhodně není srovnatelné se situací, kdy je LCD obrazovka umístěna uvnitř místnosti, jak žalobce ve svém poněkud „ad absurdum“ vyhoceném příkladu zmiňuje.

5 As 155/2015 – 35 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2016)

Z hlediska památkové ochrany je klíčové zachování adekvátního vzhledu nemovitosti, která se nachází na území památkové rezervace nebo zóny, tj. vzhledu v širším slova smyslu původního. ... Původnost vzhledu a v menší míře i původnost materiálů či technologií mají v rámci památkové ochrany zásadní váhu a musí být v rámci rozhodovací činnosti správního orgánu na úseku památkové ochrany zohledněny.

Účastník řízení se však nepochybně před správním orgánem může dovolávat obdobného zacházení jako v předchozích srovnatelných případech jen tehdy, byl-li tento předchozí postup správního orgánu v souladu se zákonem. To znamená, že se nemůže domáhat, aby správní orgán nadále dodržoval svoji předchozí nezákonnou správní praxi, i když nebyla relevantně napadena či jinými mechanismy uvedena do souladu se zákonem, ale může se domáhat pouze, aby správní orgán dodržoval takovou správní praxi, která se pohybuje v mezích prostoru pro uvážení, jenž je mu zákonem dán. V projednávané věci správní orgány uznaly svá předchozí pochybení v některých případech. Neobstojí proto námitka stěžovatele, že nebyly dány žádné skutečnosti a důvody, pro které by správní orgány měly měnit svůj dosavadní postup při povolování zateplování fasád na památkově významných objektech, resp. v historickém centru města; jinými slovy, potřeba zajistit dostatečnou míru památkové ochrany zde existovala i dříve, byť ne vždy byla respektována; existovaly zde zákonné a ústavní meze, v nichž byl, a nadále je správní orgán povinen se v rámci správního uvážení pohybovat.

6 A 17/2015 - 87 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2015)

V tomto stanovisku dotčený správní orgán uvedl, že příprava a provedení navrhovaných prací uvedených v předložené upravené projektové dokumentaci jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné za dále stanovených podmínek. Mezi těmito podmínkami bylo pod bodem 3 stanoveno, že v jižní a západní ploše horní části pseudomansardové střechy budou osazena pouze dvě střešní okna 800 mm x 1200 mm.

Ze shora uvedených skutečností vyplývá, že stavební úřad při vymezování podmínek pro umístění stavby nerespektoval závazné stanovisko dotčeného orgánu, neboť pod bodem 2. mimo jiné jako podmínku stanovil, že v části pseudomansardové budou osazeny v jižní a západní střešní ploše řady tří střešních oken 800 mm x 1200 mm. To znamená, že počet oken v horních částech jižní a západní plochy pseudomansardové střechy neodpovídá počtu oken uvedenému v závazném stanovisku dotčeného orgánu. Prvostupňové rozhodnutí je tedy v rozporu s citovaným ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu. I když tato skutečnost nebyla žalobcem namítána v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, bylo na žalovaném, aby v souladu s ustanovením 89 odst. 2 věta první správního řádu přezkoumal soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy i bez uplatněné odvolací

námítky a zabýval se tedy i shora uvedeným rozporem mezi podmínkami stanovenými v závazném stanovisku a v napadeném přezkoumávaném rozhodnutí stavebního úřadu. Pokud tak neučinil, zatížil řízení podstatnou vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, neboť závazné stanovisko dotčeného orgánu nebylo respektováno. Žalobní námitka ohledně této otázky byla tedy uplatněna důvodně.

52 A 22/2013 - 152 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 5. 6. 2015)

Případné zjištění poznatku o exponovanosti lokace nemovitosti z pohledu kulturně historického významu je proto závěrem, který musí být učiněn na základě provedení dokazování (fotografie, popis výhledu z místa, objasnění historického významu lokality) a na základě zhodnocení dokazování, aby mohla být správnost takového závěru přezkoumána.

Závěr žalovaného o exponovanosti místa dotčeného domu z pohledu historicky kulturního významu tak nemá oporu v provedeném dokazování. Prokázání té okolnosti, že dotčená nemovitost je situována na místě významně blízkém k dominantám města Králíky, je přitom i podle žalovaného klíčová právě pro posouzení toho, zda na průčelí předmětného domu žalobce lze osadit plastová okna či repliky původních dřevěných oken, případně jinou alternativu dřevěných oken.

Jestliže správní orgán na jedné straně nechá vyhotovit znalecký posudek, z něž ve svém rozhodnutí vychází, na druhé straně však tvrdí, že se nejednalo o dokazování znaleckým posudkem, nýbrž jakýmsi „*odborným posudkem*“, avšak při hodnocení důkazů se současně dovolává znalecké doložky (str. 11 prvostupňového rozhodnutí), dopustil se vady řízení při procesu dokazování, a to jak při zadání znaleckého posudku, kdy nebylo vydáno usnesení o ustanovení znalce, při provedení důkazu, kdy o něm nebyl žalobce vyrozuměn a rovněž tak při jeho hodnocení, když nemá jasno v tom, zda jej hodnotí jako listinný důkaz nebo jako znalecký posudek, když na jedné straně se označení za znalecký posudek brání, na druhé straně se však dovolává znalecké doložky zpracovatele posudku.

Je přitom na žalovaném, aby podle § 2 odst. 4 správního řádu postupoval v obdobných případech obdobně, tedy aby nečinil při zatěžování vlastníků kulturně historicky srovnatelných významných nemovitostí nedůvodné rozdíly. Krajský soud přitom současně upozorňuje na to, že s ohledem na jedinečnost konkrétních městských památkových zón a v nich umístěných nemovitostí je v daném typu řízení o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 3 památkového zákona nutno na druhé straně vyvarovat se paušalizace přístupu orgánů státní památkové péče. Pokud jde o použití publikace „*Péče o výplně historických okenních a dveřních otvorů*“ jako jednoho z podkladů pro posouzení kulturně historického významu nemovitosti, je její použití zákonným podkladem rozhodnutí, neboť má vztah k dané problematice, podává vodítko k postupu orgánu státní památkové péče. Platí však již shora uvedené, totiž že správní orgán ochrany památkové péče musí zohlednit jedinečnost konkrétní nemovitosti, která musí nabýt zcela konkrétního tvaru, musí být popsána a podložena.

10 As 220/2014 - 101 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2015)

Ve vztahu k dopisu generálního ředitelství NPÚ a podkladovému stanovisku vědecké rady NPÚ městský soud uvedl, že oba úkony byly učiněny ještě před vydáním závazného stanoviska (s obsahem zcela opačným, pročež bylo následně zahájeno přezkoumání řízení) a v souladu se zákonem, neboť žalovaný pouze realizoval „svá zákonem stanovená oprávnění a zákonnou povinnost, a proto nemůže být úspěšná ani žaloba, v níž se žalobce domáhá deklarace nezákonnosti takového úkonu, neboť pokud by správní soud takové žalobě přisvědčil, došlo by tímto postupem k popření vlastního účelu a smyslu existence žalovaného.“

... pro závěr svědčící pro důvodnost žaloby na ochranu před nezákonným zásahem je vyžadováno kumulativní splnění pěti podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a které byly zaměřeny přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka).

Nejvyšší správní soud dále poznamenává, že se shoduje s hodnocením městského soudu ve vztahu ke splnění 4. podmínky, jež ostatně stěžovatelka v průběhu dosavadního řízení nezpochybnila.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že v nyní posuzované věci nebyla naplněna již ani první a ani druhá podmínka pro vyslovení nezákonnosti zásahu, tj. přímé zkrácení na stěžovatelčiných právech. Vyjádření generálního ředitelství NPÚ obsažené v dopisu ze dne 24. 9. 2013, jakož i stanovisko vědecké rady NPÚ ze dne 19. 9. 2013, mají pouze podkladový charakter, neboť slouží výhradně pro potřeby dotčeného orgánu v rámci řízení o vydání závazného stanoviska, jak plyne z dikce § 14 odst. 6 věty první zákona o státní památkové péči.

Vyjádření žalovaného je pouze jedním z vícera podkladů, jež dotčený orgán za účelem vydání závazného stanoviska shromažďuje. Jakkoli takové vyjádření nepochybně může mít na výslednou podobu závazného stanoviska významný vliv, samo o sobě do stěžovatelčiny právní sféry nikterak nezasahuje a to ani nepřímo; dotčený orgán jím totiž není vázán a je na jeho uvážení, zda k závěrům ve vyjádření obsaženým přihledne či nikoli.

Tím však není řečeno, že napadená konání žalovaného jsou ze soudního přezkumu definitivně (navždy) zcela vyloučena. Ten je totiž v souladu s čl. 36 odst. 2 Listiny umožněn buď v rámci v rámci přezkoumání

závazného stanoviska, jež je dle § 14 odst. 1 a 2 zákona o státní památkové péči za určitých podmínek dle § 44a téhož zákona samostatným správním rozhodnutím, popř. konečného rozhodnutí ve věci dle § 75 odst. 2 s. ř. s.

30 A 64/2013 – 45 (Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21.1.2015)

V případě, že jde o rozhodnutí podmíněné závazným stanoviskem (§ 149 správního řádu), nepochybně tvoří jeden celek závazné stanovisko, rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, potvrzení závazného stanoviska správním orgánem nadřízeným správnímu orgánu příslušnému k jeho vydání a rozhodnutí odvolacího správního orgánu, jímž se odvolání zamítá a odvoláním napadené rozhodnutí potvrzuje.

Správní orgány se vyjádřily k tomu, jakými úvahami se řídily při hodnocení podkladů pro vydání rozhodnutí. Jsou zde uvedeny konkrétní důvody, proč byly aplikovány právě dané předpisy a proč byly aplikovány způsobem, který vedl k výslednému rozhodnutí.

Dodržení stanovených výškových a půdorysných limitů objektů, tj. hmotového řešení, pak bylo ze strany státní památkové péče, ve vazbě na umožnění a efektivnost podnikatelského záměru investora, kompenzováno v případě předmětné stavby zejména jejím patrovým řešením, akceptováním navržené rozsáhlé suterénní části stavby (původně parkoviště a od roku 2012 relaxačních pивních koupelí), provedením sedlových vikýřů na patrovém objektu, netradičním mírným sklonem střešních rovin a s tím spojeným uplatněním pálené taškové režné, ale typově vlnitým tvarem v území vesnické památkové rezervace Černice netradiční střešní krytiny.

V případě napadených rozhodnutí se správní orgány nedopustily výše uvedené nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nejistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadená rozhodnutí obsahují všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotný žalobce jejich obsahu porozuměl a pouze s jejich závěry nesouhlasí. ... Z faktu, že v rozporu s přesvědčením žalobce byl jeho záměr posouzen jako z hlediska památkové péče nepřipustný, ještě nevyplývá, že by byla předmětná rozhodnutí nepřezkoumatelná.

V právě rozhodované kauze se za prvé nejedná o jednorázový požadavek, nýbrž o požadavek ve velmi rozsáhlém kontextu. Co všechno na daném místě zrekonstruoval a vybudoval, žalobce stručně přiblížil v bodě III. své aktuální žaloby. Jak k celé řadě žalobcových návrhů na obnovu objektů v Černicích postupně přistupovala státní správa, je zase shrnuto v úvodních částech odůvodnění předmětného závazného stanoviska orgánu památkové péče. Obě strany sporu, pochopitelně každá ze svého hlediska, připouštějí, že v minulosti hledaly a nalézaly řadu kompromisních řešení mezi požadavky žalobce a požadavky státní památkové péče. Je skutečností, že orgán památkové péče již dříve signalizoval, že rozsah a povaha žalobcem požadovaných rekonstrukcí je na samé hranici přípustnosti z hlediska památkové péče. ... Nelze tu absolutizovat jeden fakt, je nutno vidět věc v náležitých souvislostech.

Lze tak shrnout, že v daném případě je podle názoru soudu opodstatněna preference památkové ochrany před právem vlastníka nakládat se svým majetkem, resp. je náležitě odůvodněno upřednostnění té složky veřejného zájmu, které sleduje ochranu památek, oproti té složce veřejného zájmu, která spočívá v ochraně vlastnického práva.

Soud nemůže nahrazovat znalecký posudek svou vlastní odbornou úvahou; je však oprávněn hodnotit znalecký posudek – a tím spíše posudek zpracovaný v rámci odborné pomoci osobě soukromého práva – z takových hledisek, jako je úplnost, srozumitelnost, určitost, relace mezi zadáním a závěrem, relevance, kterou to má pro výsledek řízení, apod.

Z provedené rekapitulace je zřejmé, že se znalec nevyrovnal s účelem posudku, neboť neposoudil vliv stávající střešní konstrukce a pláště na charakter okolní zástavby a architektury Vesnické památkové rezervace Černice. ... Soud se vzhledem k obsahu posudku samozřejmě nemůže ztotožnit ani s názorem žalobce, že znalec Ing. J. Ž. hodnotil navrhovanou změnu předmětné stavby komplexně. Lze tak uzavřít, že zde rozhodně nestojí proti sobě dva rovnocenné podklady, neboť komplexní je odborné vyjádření Národního památkového ústavu, kdežto posudek Ing. J. Ž. se omezuje jen na jeden aspekt věci, a to jej ještě traktuje v očividných rozporech.

52 A 24/2013 – 106 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích ze dne 9. 12. 2013)

Podle § 44 odst. 2 správního řádu, pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich; správní orgán o zahájení řízení i ostatní žadatele vyrozumí.

Podle § 29 odst. 5 správního řádu úkony týkající se společných věcí nebo práv činí účastníci společně, pokud ze zvláštního zákona nevyplývá něco jiného.

A právě tímto „zvláštním zákonem“ ve smyslu ust. § 29 odst. 5 správního řádu je nepochybně občanský zákoník.

V dané věci je nepochybně (a žalobkyně nic takového ani v žalobě nenamítla), že v dané věci byl dodržen výše zmíněný majoritní princip. Pokud žalobkyně brojí proti tomu, že by na domě měly být prováděny opravy bez jejího souhlasu, tak v tomto soudním řízení se rozhoduje pouze o přezkumu žádosti o vydání povolení k provedení těchto oprav. Pokud žalobkyně nesouhlasí s projevem vůle ostatních spoluvlastníků provést tyto opravy, tak řešení tohoto sporu nenáleží do pravomoci soudu rozhodujícího ve správním soudnictví,

ale žalobkyně se může obrátit na příslušný civilní soud, který bude rozhodovat o platnosti či neplatnosti rozhodnutí o hospodaření se společnou věcí, tj. o rozhodnutí o provedení uvedené opravy.

52 A 28/2012 – 50 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích ze dne 5. 12. 2012)

Právě s poukazem na toto nesouhlasné závazné stanovisko stavební úřad zamítl žalobcovu žádost o dodatečné povolení stavebních úprav, aniž by ve věci shromáždil další podklady. Soud hodnotí tento postup jako správný, nepřezkoumatelnost rozhodnutí stavebního úřadu neshledal.

Z citovaných ustanovení jednoznačně vyplývá, že závazné stanovisko dotčeného orgánu, v tomto případě orgánu památkové péče, je pro stavební úřad závazné, jinak řečeno, je-li nesouhlasné, nemůže stavební úřad rozhodnout o žalobcem podané žádosti kladně. Za této situace je pak skutečně získávání dalších podkladů zbytečné, bezdůvodně protahující řízení a nevedoucí k jinému než zamítavému rozhodnutí. Stavební úřad tedy jednal v souladu se zásadami hospodárnosti a rychlosti řízení a co nejmenšího zatěžování účastníků.

Řízení o dodatečném povolení stavebních úprav bylo zahájeno na žádost žalobce podanou po zahájení řízení o odstranění těchto stavebních úprav. ... Žalobce nijak nebrojil proti řízení o odstranění stavby, naopak na oznámení o zahájení tohoto řízení reagoval žádostí o dodatečné povolení stavby a v řízení o této žádosti nedal před stavebním úřadem najevo žádné pochybnosti, až v průběhu odvolacího řízení začal namítat, že stavba vlastně žádnému povolení či ohlášení nepodléhá. Reagoval-li žalovaný na tuto jeho odvolací námitku, postupoval správně a nijak tím žalobci neodňal možnost odvolání, když důvod zamítnutí žalobcovy žádosti o dodatečné povolení stavby zůstal stejný – nesouhlasné závazné stanovisko orgánu památkové péče. V řízení o žádosti o dodatečné povolení stavby by měl žalobce z logiky věci snášet argumenty a podklady právě pro toto dodatečné povolení, neboť již jen podáním této žádosti dal sám žalobce najevo, že si je vědom toho, že stavba je postavena bez příslušného povolení či ohlášení. ... Nesouhlasil-li žalobce s odůvodněním žalovaného, měl uvést, v čem spatřuje konkrétní důvod svého nesouhlasu, žalobce tak ovšem neučinil, toliko předestřel opačné tvrzení bez jakýchkoliv vlastních úvah. Pouhé konstatování opačného právního názoru není konkrétním žalobním bodem. Je přitom povinností žalobce, aby uvedl, jakých konkrétních pochybení se správní orgány dopustily tak, aby soud mohl konkrétně reagovat. ... V tomto ohledu soud poukazuje na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 24.8.2010, č.j. 4 As 3/2008-78, v němž je mimo jiné uvedeno: „Smyslem uvedení žalobních bodů (§ 71 odst. 1 písm. d) s.ř.s.) je jednoznačné ustanovení rámce požadovaného soudního přezkumu ve lhůtě zákonem stanovené k podání žaloby. Zákonný požadavek je proto naplněn i jen zcela obecným a stručným, nicméně srozumitelným a jednoznačným, vymezením skutkových a právních důvodů tvrzené nezákonnosti nebo procesních vad správního aktu tak, aby bylo zřejmé, v jaké části a z jakých hledisek se má soud věcí zabývat ... Není naprosto namístě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobcovy advokáta.“

Žalovaný na straně 10 v prvním odstavci napadeného rozhodnutí stručně uvedl obsah vyjádření ze dne 10.2.2012, jímž nadřízený dotčený orgán opětovně potvrdil nesouhlasné závazné stanovisko orgánu památkové péče a doplnil své dřívější závazné stanovisko. Tímto konstatováním ovšem úvahy žalovaného vztahující se k závaznému stanovisku ve znění jeho doplnění ze dne 10.2.2012 (dále jen „závazné stanovisko“) neskončily. Naopak, v další části strany 10 a na straně 11 uvádí jednotlivé konkrétní skutečnosti, které z tohoto závazného stanoviska a případně i z dalších podkladů vyplývají a kterými je reagováno na žalobcovu odvolací námitku nestejně rozhodování ve stejných či obdobných případech. Zcela konkrétní argumentace jednoznačně svědčí o dostatečnosti závazného stanoviska.

Žalobcem tvrzenou nezákonnost závazných stanovisek ze dne 4.11.2010 a ze dne 10.2.2012 soud neshledal. V závazném stanovisku ze dne 4.11.2010 orgán památkové péče uvádí, jaké stavby se jeho stanovisko týká, proč je závazné stanovisko vyžadováno (stavba je na území ochranného pásma nemovité kulturní památky státního hradu Kunětická hora), odkazuje na podklad, z něhož vycházel (vyjádření NPÚ ze dne 27.10.2010), uvádí vlastní úvahy a závěry. Stejně tak vyjádření ze dne 10.2.2012, kterým bylo doplněno původní závazné stanovisko nadřízeného orgánu památkové péče, není nepřezkoumatelné. Dotčený orgán v něm reaguje na jednotlivé odvolací námítky žalobce, uvádí konkrétní skutečnosti i podklady, z nichž tyto skutečnosti vyplynuly, předestírá vlastní úvahy i závěry. Nepřezkoumatelnosti obou závazných stanovisek tak soud nemohl přisvědčit.

Na rozdíl od žalobce je soud přesvědčen, že stanovisko ze dne 10.2.2012 je důkazem toho, že musí být brány v úvahu konkrétní okolnosti každého jednotlivého případu a že v obdobných případech je rozhodováno obdobně, neboť ze stanoviska jednoznačně vyplynulo, že umístění fotovoltaických či solárních panelů v rozsahu žalobcovy stavby neodsouhlasily orgány památkové péče nikomu.

Žalobce neuvádí konkrétní skutečnosti, z nichž dovozuje nedodržení podmínek ochrany, konstatování, že zainteresované orgány zaujímala pouze střecha domu, je pak spíše úsměvné, neboť pokud jsou fotovoltaické panely umístěny na střeše, těžko se lze záměru o tuto střechu vyhnout.

52 A 4/2011 - 63 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích ze dne 15. 9. 2011)

Žalovaný v dalším řízení zajistí, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a který umožní úplnou aplikaci zásady proporcionality. Především je třeba zjistit, zda je pravdivé tvrzení žalobce, že plastová okna mohou podobou zcela kopírovat stávající okna špaletová, jaká by byla cena takových plastových oken, zda je stávající špaletová okna možné renovovat, případně za jakou cenu, nebo zda přichází v úvahu pouze pořízení nových oken a cena takových nových špaletových oken. Poté je třeba zodpovědět otázku, zda plastová okna mohou být adekvátní náhražkou dosavadních oken špaletových a zda postačí k dosažení cílů památkové ochrany, pokud rovnocennou náhražkou být nemohou, zda lze po vlastníci domu č.p. 329, který není kulturní památkou, a tudíž neopravňuje k žádosti o příspěvek, spravedlivě požadovat vynaložení nákladů na nová špaletová okna, resp. jejich renovaci, nebo zda v souladu se zásadou proporcionality bude nižší omezení vlastníků, tedy povolení plastových oken, a to i vzhledem k jejich užitným vlastnostem.

8 As 42/2009 - 232 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2010)

V posuzovaném případě došlo ke střetu práva žadatele o stanovisko, který má v úmyslu určitým způsobem naložit s nemovitostí ve svém vlastnictví, s právem stěžovatelky na ochranu obydlí. Zásah do nedotknutelnosti obydlí směřoval k ochraně práv a svobod žadatele o vydání stanoviska, který měl oprávněný zájem na rychlém ukončení řízení a zhodnocení přípustnosti oprav. Rychlé ukončení řízení a zahájení oprav bylo nepochybně i v zájmu stěžovatelky. Cílem zásahu - ohledání na místě - pak byl nepochybně zájem na ochraně národní kulturní památky hrad B. Ochrana kulturního bohatství České republiky, jehož je předmětná národní kulturní památka součástí, je legitimním cílem vyplývajícím z Ústavy České republiky. Zájem na ochraně a zachování kulturních památek je pak promítnut i do čl. 35 odst. 3 Listiny. Z tohoto článku vyplývá obecný zákaz poškozovat nebo ohrožovat kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Z této negativní povinnosti nepoškozovat vyplývá i implicitní právo každého na zachování kulturní památky, přičemž garantem daného práva je stát. Zájem na ochraně kulturní památky a právo každého na jejím zachování bylo dalším legitimním cílem zásahu do práva stěžovatelky.

Poslední podmínkou přípustnosti zásahu do nedotknutelnosti obydlí je nezbytnost zásahu v demokratické společnosti. Nezbytnost provedení důkazu ohledáním vyplynula v posuzovaném případě z nutnosti zjištění stavu národní kulturní památky hrad B. pro účely řízení podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a dále z chování stěžovatelky, která od zjištění havárie dne 22. 2. 2006 neumožnila vstup do prostor poškozených havárií. I když byla v den havárie provedena fotodokumentace škod v prostorách obývaných stěžovatelkou, tato dokumentace nezachycovala další vývoj škod způsobených havárií, např. výskyt plísní v místnostech zasažených havárií. Provedení důkazu ohledáním mělo umožnit zjištění skutkového stavu, na základě kterého by správní orgán mohl kvalifikovaně rozhodnout o žádosti o vydání stanoviska.

Nejvyšší správní soud opakovaně podotýká, že předmětem řízení není zjištění původce havárie. Lze předpokládat, že neodstraněním vzniklých škod by mohlo dojít k dalšímu poškození objektu. Správce objektu za této situace postupoval v souladu s obecnou povinností vyplývajících z čl. 35 odst. 3 Listiny a rozhodl se provést opravy objektu, které by potlačily a odstranily negativní následky havárie.

6 As 36/2009 - 162 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2010)

Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu zkonstatoval, že odborné vyjádření Národního památkového ústavu pro účely řízení před správním orgánem je velmi kusé a neobsahuje věcnou, odbornou ani právní argumentaci. Rovněž podnět Národního památkového ústavu k přezkumu rozhodnutí správního orgánu není nijak odborně odůvodněn a opět nemá ani dvě strany textu. Pouze zdůrazňuje, že by jednopatrová prosklená hranolová novostavba v bezprostřední blízkosti významné klášterní stavby zcela znehodnotila výjimečnou hodnotu areálu H. kláštera, bez odůvodnění, jak k tomuto závěru Národní památkový ústav dospěl a z jakých úvah při tom vycházel. Naopak rozhodnutí správního orgánu má šest stran, vypořádává se se zamítavým stanoviskem Národního památkového ústavu a polemizuje s ním svými argumenty, argumenty účastníka řízení (stěžovatele) i argumenty svého sboru expertů. Argumentace správního orgánu je pak ještě rozšířena přípisem ze dne 22. 12. 2005, který poukazuje na to, že v památkové péči jsou doklady úspěšného a organického začlenění soudobého architektonického novotvaru do historického prostředí, a to i v areálu nejnvýznačnější národní kulturní památky.

Ze správního spisu dále vyplývá, že známé a publikované dobové veduty i pozdější fotografie zobrazují H. klášter od jihovýchodu, tedy od tzv. T...., zatímco posuzovaná stavba je navržena na západní straně sýpky, tedy za sýpkou, na ploše, která na těchto vedutách a fotografiích není vidět.

Je to však správní orgán, který v případě, že dodrží podmínku zákona, spočívající v tom, že podmínky obnovy kulturní památky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, má i odbornou diskreci v rozhodování i schvalování způsobu, jakým má být obnova kulturní památky provedena.

Samotný odlišný názor příslušného orgánu na způsob obnovy kulturní památky však nezpůsobuje protiprávnost jeho rozhodnutí, pokud je dobře věcně vyargumentován.

2 As 11/2009 - 64 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2009)

Rozhodnutí správního orgánu I. stupně ani rozhodnutí žalovaného nespécifikuje, kterou z činností, jež v sobě legislativní zkratka „obnova“ zahrnuje, měl stěžovatel provádět; obě pouze konstatují výčet prací a nazývají je obnovou. K tomu, aby stěžovatel mohl být pokutován za provádění obnovy bez předchozího vyžádání závazného stanoviska, se však musí jednat o některou z forem, jimiž lze pojem „obnova“ naplnit.

Se závěrem krajského soudu, že pod pojem „obnova“ spadá jakýkoliv zásah do kulturní památky, nelze souhlasit. V citovaném ustanovení je uveden výčet konkrétních činností, které pod pojem „obnova“ lze podřadit. Jen za situace, že by stěžovatel prováděl její údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky, mohl provádět obnovu ve smyslu zákona o památkové péči a jen v tom případě byl povinen k vyžádání zmíněného závazného stanoviska. Tyto pojmy přitom mají jiný obsah ve vztahu k nemovitým a k movitým kulturním památkám. Ve vztahu k nemovitým je třeba respektovat jejich význam stavebnětechnický (za předpokladu, že vůbec jde o pojem, který může být ve vztahu k nemovitosti naplněn), pokud není pro potřeby památkové péče stanoveno jinak. Ovšem ani podle stavebního práva nejde vždy o pojmy definované; výjimkou je pojem údržba stavby, jímž je třeba podle § 3 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování

a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, třeba rozumět „práce, jimiž se zabezpečuje její dobrý stavební stav tak, aby nedocházelo ke znehodnocení stavby a co nejvíce se prodloužila její životnost. Při vnímání těchto pojmů ve stavebnětechnickém smyslu se jeví jako nejpravděpodobnější podřazení stěžovatelem provedených prací jako tzv. „jiné úpravy kulturní památky“. Z vyjádření žalovaného lze usuzovat, že právě tuto kategorii měly správní orgány za naplnění pojmu „obnova“. Ostatně i úvahu krajského soudu o naplnění tohoto pojmu jakýmkoliv zásahem by bylo lze akceptovat s tím, že onen „jakýkoliv zásah“ je logicky podřaditelný pod pojem „jiná úprava kulturní památky“. Takovému posouzení však brání skutečnost, že právě pojem „jiná úprava kulturní památky“ je výslovně definován prováděcím předpisem. Podle § 9 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů se jinou úpravou kulturní památky podle § 14 odst. 1 zákona rozumí modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky, dále nástavba či přestavba.

Pojem „obnova“ tedy nemůže být naplněn jakýmkoliv zásahem do památky, ale jen některou z činností, pro které zákon o památkové péči tuto legislativní zkratku zavedl. Při podřazení zásahu do nemovitě kulturní památky pod tyto typy zásahů, je třeba respektovat jejich definice obsažené v právních předpisech, případně jejich stavebnětechnický význam.

3 As 9/2007 - 132 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007)

Podle Nejvyššího správního soudu vyplývají ze správních rozhodnutí Ministerstva kultury a posléze i ministra zcela jasně a zřetelně důvody, pro které bylo pravomocné rozhodnutí Magistrátu o závazném stanovisku zrušeno postupem přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení v režimu § 65 správního řádu [zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, poznámka vydavatele]. Soud prvního stupně v této souvislosti nijak nepochybil, když shrnul, že těmito důvody byla nezákonnost rozhodnutí Magistrátu i jeho nepřezkoumatelnost. Nejvyšší správní soud považuje tyto stížnostní námitky za nedůvodné a dodává, že rozhodnutí obsahují přesnou konkretizaci toho, v čem Magistrát ve svém rozhodnutí pochybil, když důvodem nezákonnosti byl shledán rozpor rozhodnutí Magistrátu s požadavky vyhlášky č. 10/1993 Sb. hl. m. Prahy a jeho nepřezkoumatelnost. Tím, že Magistrát ve svém rozhodnutí nerespektoval závazná ustanovení a požadavky citované vyhlášky, které představují prostor a současně meze pro správní uvážení a uvedenou vyhlášku nezákonným způsobem přizpůsobil pro své vlastní rozhodování v dané věci, stalo se jeho rozhodnutí rovněž nezákonným. Nejvyšší správní soud dále konkretizuje, že jak v rozsudku soudu prvního stupně, tak i v obou navazujících správních rozhodnutích je jasně uveden věcný důvod rozporu rozhodnutí Magistrátu s vyhláškou č. 10/1993 Sb., kdy důvodem v rovině nezákonnosti bylo shledáno porušení požadavků čl. 2, čl. 3 písm. a) a d) a čl. 4 písm. d) výše zmíněné vyhlášky, ale ve svém důsledku i § 47 odst. 3 správního řádu [dnes § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele] v rovině nepřezkoumatelnosti, neboť nepřezkoumatelné rozhodnutí je rovněž rozhodnutím nezákonným. Vyšší míra obecnosti při vyslovení rozporu s konkrétními ustanoveními vyhlášky č. 10/1993 Sb. hl. m. Prahy je způsobena i mírou obecnosti přezkoumávaného rozhodnutí Magistrátu o vydání závazného stanoviska.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku stěžovatele, že nebyl dán důvod ke zrušení rozhodnutí Magistrátu v rovině jeho nepřezkoumatelnosti. Soud prvního stupně správně uvedl, že stanovením podmínky v rozhodnutí Magistrátu o závazném stanovisku, podle které fasáda bude členěna horizontálně a vertikálně, vylučuje, aby toto rozhodnutí mohlo být považováno za rozhodnutí, jež ve smyslu § 47 odst. 1 správního řádu [dnes § 68 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele] odůvodnění nepotřebuje, neboť se v něm nevyhovuje účastníkům řízení v plném rozsahu. Nejvyšší správní soud dodává, že stanovením, byť třeba i marginální a dílčí podmínky ve správním rozhodnutí, nedochází k vyhovění účastníkovi v plném rozsahu a splnění požadavků § 47 odst. 1 správního řádu [dnes § 68 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele], aby odůvodnění takové rozhodnutí nemuselo obsahovat. Nejvyšší správní soud odmítá, že by šlo o formalistický a nezákonný postup, jak uvádí stěžovatel, naopak jej považuje za postup odpovídající požadavkům výkonu veřejné správy jako dobré správy. Nejvyšší správní soud k tomu podotýká, že důvodem nepřezkoumatelnosti byla absence odůvodnění, v němž by Magistrát hlavního města Prahy uvedl, z jakých důvodů se osobně neztotožnil s negativním odborným vyjádřením a jak celou věc sám posoudil.

Úkolem a cílem odůvodnění je dát celému rozhodnutí přesvědčivost, při uvedení všech skutečností, které byly relevantní pro vydání rozhodnutí. Jsou-li v průběhu správního řízení rozhodujícím správním orgánem získávány zvláštními právními předpisy předvídané podklady pro vydání rozhodnutí, je povinností rozhodujícího správního orgánu tyto podklady ve svém rozhodnutí nejen označit a uvést, ale rovněž i sdělit jejich obsah. Ztotožní-li se následně rozhodující správní orgán s těmito podklady, měl by uvést důvody, proč tomu tak učinil. Neztotožní-li se s těmito podklady, tím spíše by měl správní orgán ve svém odůvodnění uvést a řádně zdůvodnit jím zastávaný odlišný názor. Podle Nejvyššího správního soudu, shodně se správními orgány a soudem prvního stupně, těmto požadavkům Magistrát nedostál, což učinilo jeho rozhodnutí nepřezkoumatelným.

11 Ca 259/2007 - 50 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2008)

Žalobou napadeným rozhodnutím správní orgány státní památkové péče vydaly závazné stanovisko o tom, že provedení navrhovaného odstranění 72 kusů dřevin v horní části dané kulturní památky je z hlediska

zájmů státní památkové péče přípustné bez podmínek. Nejedná se proto o rozhodnutí, kterým by správní úřad povolil kácení dřevin, proto se toto rozhodnutí nijak nedotýká oprávnění orgánu ochrany přírody a krajiny rozhodnout o kácení podle ustanovení § 8 zákona č. 114/1992 Sb. Správní úřad dal najevo, že provedení navrhovaného odstranění dřevin z hlediska jeho předmětu výkonu veřejné správy, tj. z hlediska ochrany památek, nic nebrání a nemá potřebu stanovit jakékoli podmínky.

Skutečnost, že napadeným rozhodnutím nebylo rozhodnuto o povolení kácení dřevin, vyplývá ostatně i z odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde je na straně 4 tato skutečnost jednoznačně vyjádřena. Pokud je v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukázáno na to, že následně bude postupováno podle ustanovení § 8 odstavce 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, jde o údaj nadbytečný, který však nezpůsobuje nicotnost tohoto rozhodnutí. To, zda pro faktické kácení dřevin je potřeba povolení podle § 8 odstavce 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, či zda bude postupováno podle ustanovení § 8 odstavce 2 tohoto zákona, je na úvaze orgánů ochrany přírody a krajiny, jejich ingerence nebyla žalovaným správním orgánem vyloučena.

9 Ca 221/2007 - 61 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 1. 2010)

Závazné stanovisko je podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči vydáváno na základě žádosti vlastníka nemovitosti. Vlastník nemovitosti je tak v souladu s dispoziční zásadou povinen v podané žádosti vymezit předmět řízení a s vymezeným předmětem řízení může následně i disponovat. Správní orgán je vymezeným předmětem řízení vázán a nesmí se od něj odchýlit.

Soud má v dané věci za to, že správní orgány své požadavky neměnily, trvaly na použití pálené střešní tašky a žalobcům navrhovaly alternativní řešení, které ani v jednom z uvedených případů nebylo ze strany žalobců akceptováno. Nad výše uvedené soud konstatuje, že správní orgány ani své požadavky měnit nemohly, neboť se toliko vyjadřovaly k návrhu žalobců použít pro obnovu střešního pláště betonovou střešní krytinu xxx.

Dům pochází z 2. poloviny 19. století, roku 1905 byl opatřen novou historizující fasádou. Jedná se o patrovou stavbu, krytou sedlovou střechou s pálenými taškami Holand. Dům je nedílným prvkem Lázeňské ulice, které dává výraz zejména jednotná orientace sedlových střech domů řadové zástavby na severní straně. Použití betonové krytiny, nevhodné pro historické stavby, by rozhodně poškodilo poměrně malebný pohled do ulice při příchodu od historického jádra, hlavního náměstí.

Dále soud odkazuje na stanovisko Národního památkového ústavu a na rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, s nimiž se soud plně ztotožňuje a pouze opakuje, že využití betonové střešní krytiny není v daném případě vhodné. Hmotnostní zatížení není, vzhledem k tomu, že předmětná střecha byla dimenzována na mnohem větší zátěž, podstatné. Cenová dostupnost se v jednotlivých případech příliš neodlišuje a záruka u všech navrhovaných krytin je dlouhodobá s tím, že v případě betonové krytiny je výrazně delší. Dle soudu hledisko ceny a doby záruky nelze v rámci ochrany kulturních památek a památkově chráněných území považovat za hledisko zásadní, určující rozhodnutí správního orgánu.

59 Ca 59/2005 - 32 (Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 6. 2006)

Podle § 47 odst. 3 správního řádu [*dnes § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., poznámka vydavatele*] v odůvodnění správní orgán uvede, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval.

Přezkoumáním soud zjistil, a v tomto směru je žaloba důvodná, že žalovaný [*příslušný krajský úřad, poznámka vydavatele*] ale i městský úřad při svém rozhodování takto nepostupoval, resp. z odůvodnění napadeného rozhodnutí (i rozhodnutí učiněného v prvním stupni) nelze spolehlivě zjistit, o jaké konkrétní skutkové závěry se opřel a jak je promítl v závěrech právních.

Vyjádření odborné organizace státní památkové péče (Národního památkového ústavu) by mělo být ve svých závěrech odůvodněno tak, aby bylo zjevné, jak je naplněn smysl zákona o státní památkové péči a navazující ustanovení § 3 písm. c) vyhlášky Ministerstva kultury č. 476/1992 Sb. V předmětné věci se to týká požadavku o sladění výsledku stavebních prací s daným panoramatem ulice a s výrazem historického středu města, jak je citováno i ve vyjádření Národního památkového ústavu. Lze v tomto směru poukázat (analogicky) na ustanovení § 34 a § 36 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů [*dnes § 51 odst. 1 a § 56 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele*], o znaleckém dokazování, ale i na ustanovení § 13 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., neboť znalecký posudek (tedy i odborné vyjádření) musí obsahovat pasáž o tom, jak k daným závěrům příslušný odborník dospěl, je-li to s přihlédnutím k povaze věci odůvodněné. Sám žalovaný v napadeném rozhodnutí poukázal na to, že stanovené podmínky ve vyjádření Národního památkového ústavu nejsou odůvodněny, tudíž vyjádření nemohlo poskytnout městskému úřadu dostatečnou oporu pro jeho závěry. Z tohoto zjištění však žádné odpovídající závěry žalovaný nevyvodil. Nepřihlédl ke skutečnosti, že zřejmě i tento nedostatek vedl k tomu, že ani odůvodnění závazného stanoviska neobsahuje konkrétní skutková zjištění, kterými by byly za použití příslušné normy konkrétně odůvodněny podmínky, stanovené městským úřadem pod body 1 až 7. Poté v podstatě žalovaný nereaguje (nevypovídá se) na tvrzení tehdy odvolatele (dnes žalobce), který namítá, že kolorit místa, ulice nemůže být fakticky narušen díky již existujícím stavebním úpravám na okolních nemovitostech, např. u oken. Je sice nesporné, co tvrdí žalovaný, že benevolentní postup, který by mohl být uplatněn u jiných staveb, není precedentem v předmětném řízení. Obecně je tato zásada nezpochybnitelná.

Podstatným pro posouzení věci je však také to, zda žalobcem navržený způsob přestavby může reálně s ohledem na skutečné místní podmínky vést ke znehodnocení či poškození koloritu památkové zóny N či nikoli. Tímto zjištěním se však správní orgány obou stupňů nezabývaly, resp. z odůvodnění obou rozhodnutí nelze zjistit, zda tak učinily. Ani správní spis neobsahuje nic, co by poukazovalo na dokazování v naznačeném směru. V tomto směru trpí napadené rozhodnutí vadou řízení, a to nepřezkoumatelností, spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního. Za daného stavu řízení totiž soud nemohl z důvodů, výše rozvedených, zaujmout stanovisko k zákonnosti a odůvodněnosti napadeného rozhodnutí.

5 Ca 93/2004 - 81 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2006)

Odvolává-li se rozhodnutí městského úřadu ze dne 15.1.2003 shora uvedeným stručným způsobem na projednání věci Sborem expertů, postrádá takovéto odůvodnění jakékoliv zhodnocení předmětu ochrany v dané památkové zóně, kterým je historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotná skladba a panorama památkové zóny s hlavními dominantami v blízkých i dálkových pohledech [čl. 3 písm. a) a d) vyhlášky č. 10/1993 Sb. hl. m. Prahy]. Není zde ani nijak zhodnoceno, jak byl pro zabezpečení ochrany památkové zóny zohledněn charakter a měřítko zástavby a prostorové uspořádání památkové zóny vzhledem k nové výstavbě pohledech [čl. 4 písm. d) vyhlášky č. 10/1993 Sb. hl. m. Prahy]. Pouhé odvolání se na projednání věci Sborem expertů považuje soud za zcela nedostatečné. Ani ze zápisu z tohoto jednání Sboru expertů nelze zjistit, jak konkrétně byl projekt změněn tak, že v rámci celé L. již nepůsobí rušivě, ačkoli i po zapracovaných změnách se stále jedná o zamýšlenou výstavbu nové administrativní budovy se třemi podzemními a sedmi nadzemními podlažími. V rozhodnutí správního orgánu tak chybí jakákoli úvaha, ze které by bylo zřejmé, že tento správní orgán jako orgán státní památkové péče při vydávání svého rozhodnutí k zamýšlené stavbě v památkové zóně respektoval příslušná ustanovení vyhlášky o vymezení dané památkové zóny.

7 A 133/99 - 55 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 3. 2002)

Důvodná je i námitka žalobce týkající se specifikace nemovitostí v rozhodnutí. Ta musí odpovídat stavu v době vydání rozhodnutí a nemovitosti musejí být konkretizovány tak, jak jsou v době rozhodnutí zapsány v katastru nemovitostí. Pokud se toto označení liší od označení historického, lze to zmínit v důvodech rozhodnutí. Jen tak lze předejít pochybnostem, na který objekt se rozhodnutí vztahuje.

7 A 17/99 - 57 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze 11. 6. 2001)

Z ustanovení § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči vyplývá, že povinnost (a tedy i právo) podat žádost o vydání závazného stanoviska má pouze vlastník, správce nebo uživatel předmětných nemovitostí a tento subjekt je také účastníkem řízení o podané žádosti (srov. § 14 odst. 2 správního řádu [*nově účastenství upravuje § 27 a následující zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění, včetně možnosti, že účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon, poznámka vydavatele*]). Ze spisového materiálu předloženého soudu žalovaným vyplývá, že žádost o stanovisko ze dne 13. 11. 1996 L. spol. s r.o. podala „ve věci umístování sloupů městského mobiliáře firmy JC. na území města P.“. V žádosti není uvedeno, že ji tato společnost podává v zastoupení žalobce či v zastoupení jiného subjektu. Z žádosti nevyplývá, že se jakkoli týká žalobce; žádost byla podána ve věci subjektu označeného názvem „firma JC.“ (ze spisu nelze seznat, zda takto označený subjekt vůbec právně existuje, zda nejde o neexistující subjekt - non-subjekt, z obsahu žádosti pak nelze dovodit, že tímto označením byl míněn žalobce či v žalobě zmiňovaný subjekt JC. I. nebo jiný subjekt - viz obchodní jména společníků uvedená ve výpisu z obchodního rejstříku). Žádost o stanovisko ze dne 13. 11. 1996 tedy podala L. spol. s r.o. vlastním jménem, nikoli v zastoupení jiného subjektu, tj. vlastníka, správce nebo uživatele nemovitostí podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči.

Propůjčení nemovitostí či zmocnění vlastníkem nemovitostí k podávání žádostí o vydání rozhodnutí příslušným správním orgánem však nezakládá samo o sobě postavení žalobce jako vlastníka, uživatele nebo správce těchto nemovitostí ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči, a tudíž ani jeho procesní postavení účastníka řízení, které je vedeno o návrhu jiného subjektu.

5 A 67/96 - 29 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 12. 1998)

Odborná organizace státní památkové péče ve svém písemném vyjádření obecně uvádí, že plastová okna jsou nevhodná pro použití na domech v památkové zóně, a to ze tří již uvedených důvodů. Uvedené vyjádření se tedy v prvních dvou bodech nevyjadřuje konkrétně ke konkrétnímu záměru, nýbrž obecně na základě zkušeností k tomu, jakým způsobem bývají zhotovovány napodobeniny původních dřevěných oken ve formě plastové. V třetím bodě pak zaujímá zcela odmítavé stanovisko k použití jiného materiálu než dřeva v památkových zónách vůbec.

Ministerstvo kultury v odůvodnění zamítnutí odvolání konstatuje toliko dosavadní průběh řízení, svůj závěr pak opírá o stanovisko odborné organizace státní památkové péče, které však jakýkoli odborný závěr stran předmětu řízení nečiní, až na tvrzení, že "okna byla vyrobena na objednávku podle oken původních". Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí cituje část stanoviska, přičemž v závěru poukazuje na to, že odvolatelé se dopustili přestupku podle § 39 odst. 1 písm. e) zákona o státní památkové péči. Přitom se stanovisko odborné organizace státní památkové péče věcně vůbec nezabývalo možností či nemožností náhrady stávajících dřevěných oken za okna plastová, nýbrž toliko poukazovalo na již daný stav věci, že totiž k výměně bylo přistoupeno a dále poukazovalo na možnost postihu stavebníků s tím, že nepostupovali pravděpodobně ani v souladu se stavebním

zákonem ani v souladu se zákonem o památkové péči.

Předmět řízení Ministerstvo kultury tedy v odůvodnění svého rozhodnutí vůbec nepostihlo. Jakákoliv úvaha v tom smyslu, zda v daném konkrétním případě, jestliže byla vyrobena na zakázku podle původních oken dřevěných okna plastová a to speciálně pro daný případ, lze takovou výměnu z hlediska památkové péče akceptovat či nikoliv a co kladnému stanovisku brání tj. zda tomu brání užitý materiál, který není vhodný podle památkové péče k užití v památkové zóně, v rozhodnutí odvolacího orgánu chybí. Odůvodnění zamítavého stanoviska k provedené výměně není možno opřít o skutečnost, že vlastníci nemovitosti postupovali v rozporu ať už se stavebním zákonem nebo zákonem o státní památkové péči.

7 A 121/95 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 4. 1998)

Výše citovaná zákonná úprava (§ 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči) umožňuje správnímu orgánu rozhodnout dvojím způsobem, a to a) pozitivně, tj. vyslovit přípustnost zamýšlených prací a stanovit základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést, nebo b) negativně, tj. vyslovit nepřipustnost, avšak již bez připojování jakýchkoli podmínek. Tímto zákonným ustanovením se správní orgán I. stupně neřídil, neboť z jím formulovaného výroku závazného stanoviska není zřejmé, co mínil tím, když vyslovil nepřipustnost předložené projektové dokumentace, avšak současně stanovil podmínky. Stanovení podmínek by přicházelo v úvahu pouze v případě kladného rozhodnutí o podané žádosti. Není tedy zřejmé, zda v daném případě správní orgán I. stupně ukládal žadateli povinnost nebo zda se ze strany správního orgánu jednalo pouze o doporučení, jak má žadatel postupovat, aby jeho případná nová žádost mohla být připuštěna. Jednalo-li se v daném případě o doporučení, pak pro ně není místa ve výroku rozhodnutí, nýbrž mělo být součástí odůvodnění závazného stanoviska.

6 A 139/94 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 2. 1997)

Závazné stanovisko především výslovně samo nestanoví prakticky žádné konkrétní povinnosti, které by žalobce byl povinen dodržovat. Odkazuje totiž pouze na odborné stanovisko Památkového ústavu z 26. 4. 1993, nadto nepřiliš jasně na nutnost „akceptovat výsledky SHP a restaurátorského průzkumu“ a předpokládá založení povinností dalšími akty a úkony v budoucnu vzniklými bez účasti správního úřadu.

Povinnosti lze ukládat toliko na základě zákona v jeho mezích (čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Zákon (§ 14 zákona o státní památkové péči) předpokládá, že taková povinnost bude uložena orgánem státní památkové péče. Ten je oprávněn rozhodovat ve správním řízení a zakládat práva a povinnosti individuálními správními akty.

Je zapotřebí přisvědčit tomu, že si žalovaný neopatřil všechny důkazy, jimiž by skutkový stav byl přesně a úplně zjištěn [§ 32 odst. 1 správního řádu (dnes § 50 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, poznámka vydavatele)]; shora zmíněný jednoznačný rozpor v otázce pro rozhodnutí naprosto klíčové není možno pominout. V podobných případech je povinností správního úřadu, plynoucí z ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu [dnes § 3, § 5, § 50 odst. 2 a 3 zákona č. 500/2004 Sb., poznámka vydavatele] opatřit - je-li reálně možný - další důkaz, jímž bude vzniklý rozpor odstraněn. V posuzované věci se zejména nabízel možnost důkazu znaleckým posudkem [§ 36 správního řádu (dnes § 56 zákona č. 500/2004 Sb., poznámka vydavatele)], provedeným osobou na věci nijak nezainteresovanou.

Teprve po vyčerpání možnosti provést dokazování k odstranění existujících rozporů může správní orgán přistoupit k hodnocení důkazů [§ 34 odst. 5 správního řádu (dnes § 50 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., poznámka vydavatele)]. Jestliže se však ani úplným dokazováním nepodaří odstranit rozpory mezi důkazy, je naprosto nezbytné, aby správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí vyložil, v čem rozpor spočíval, co bylo učiněno pro jeho odstranění, proč se to nepodařilo a ke kterým důkazům se nakonec při svém hodnocení správní orgán přichýlil a které důkazy odmítl (jinak řečeno, proč vyšel z jedněch skutkových zjištění a nikoli ze zjištění protichůdných).

Pokud tak správní orgán nepostupoval, přiklonil se bez jakéhokoli zdůvodnění ke skupině důkazů, které podporují verzi o tom, že žalobce spáchal správní delikt [§ 35 odst. 1, písm. c) zákona o státní památkové péči: „poškození“, „znehodnocení“, „zničení“] a pominul důkazy, z nichž vyvěrá opak, vykročil tím ze zákonných mezí, které mu zákon vytyčuje pro hodnocení důkazů, a proto je jeho rozhodnutí pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelné. Proto také soud napadené rozhodnutí zrušil.

2 B 94.2926 (Rozsudek bavorského Správního soudního dvora ze dne 6.11.1996)

Proti zamýšlenému použití bílých dvoukřídlych plastových oken v uliční fasádě chráněného domu hovoří závažné zájmy ochrany památek (čl. 6 odst. 2 věta 1, odst. 3 bavorského zákona o ochraně a péči o památky z 5. června 1973). Proti tomuto nemůže být s úspěchem postaveno ani to, že by dosud realizovaná výměna pěti dřevěných oken za plastová v uliční fasádě vedla k tomu, že by již z památkově významných důvodů nebylo možné vycházet z památkově hodnotné fasády. Pod závažnými důvody ochrany památek „pro nezměněné zachování dosavadního stavu“ uvedené v čl. 6 odst. 2 věta 1 zmíněného zákona nemůže být rozuměno, že by dosavadní stav musel být uspokojivý. Formulace znamená pouze, že závažné důvody ochrany památek zamýšlenou změnu stavební památky nepřipustí. Nebylo-li by totiž možné označit zamýšlenou změnu již poškozené kulturní památky s ohledem na toto předchozí poškození jako právně závažnou, byla by stavební památka krok za krokem ve své podobě a možná i ve své podstatě zcela vydána v šanc úplnému zničení. Takový

výklad by odporoval účelu ochrany a nebyl by slučitelný ani s článkem 141 odst. 2 bavorské ústavy. Mnohem více se tyto v zákoně uvedené „závažné důvody ochrany památek“ stanoví nezávisle na neúnosných změnách stavební památky, kterým byla stavební památka v minulosti vystavena. Také pak, pokud stávající stav neodpovídá originálnímu stavu a pokud ke změně stavu došlo v souladu s právními předpisy a pokud tak existují jiná předchozí poškození, mohou stát proti zamýšlené změně významné zájmy ochrany památek. Proto nebylo v tomto případě rozhodující otázkou, zdali byla fasáda změněna před nebo po postavení pod ochranu. Tyto proti zamýšlené změně hovořící závažné důvody ochrany památek odpadnou pouze tehdy, pokud je zjištěno, že by se stavební památka stala v blízké budoucnosti nevyužitelnou.

Na základě ustálené judikatury se postupuje jinak než v případě znešvařování ve stavebním právu, kde je měřítkem estetické citění vzdělaného průměrného člověka. Při rozhodnutí, zda je zachování stavební památky ve veřejném zájmu, je třeba se mnohem více opírat o stav vědy a poznání znalců, protože pouze oni disponují nutnými znalostmi a informacemi, aby objektivizovatelným způsobem popsali zájem na zachování stavebního díla, který přesahuje zájmy jednotlivce.

Požadovaná výměna dřevěných oken za dvoukřídlá bílá plastová okna by trvale negativně mohla poškodit vnější vzhled stavební památky. V této souvislosti je třeba se zaměřit především na zásadu materiálové pravdivosti, pravdivosti díla a pravdivosti formy. Při všech opatřeních na stavební památce mají být používány stavební materiály, které odpovídají historickým materiálům nebo jsou s existující substancí srovnatelné. Zpravidla odpovídají stavební památce jen tradiční materiály. Stavbě přiměřeným materiálem je tudíž dřevo, které rozhodujícím způsobem spoluurčuje vzhled povrchových ploch a profilaci. Plastová okna tato kritéria nesplňují. Sice jsou v současné době k dispozici bohatě profilovaná plastová okna, ve své povrchové podobě však nejsou k vlastnostem stavební památky pravdivá. Nelze odmítnout to, že jejich první optický dojem odráží hladkost a nediferencovanost. Také stárnutí materiálu neodpovídají žádané harmonické souhře všech na fasádě použitých materiálů a jejich povrchů. Z pohledu památkové péče je při výběru nových oken cílem přiblížit se co nejvíce původnímu stavu. Není proto možné shledat cokoli závadného na tom, když se žalovaný zaměřil na osazení dřevěných oken. Ačkoli dává soudní dvůr za pravdu žalobci, že použití dřevěných oken vedle již osazených plastových oken v jeho objektu a v sousedních objektech povede k jen málo uspokojivému stavu, tak je tento přechodný problém snesitelný a z pohledu památkové péče s ohledem na možnost osazování plastových oken tím nejmenším zlem. Bylo také poukázáno na to, že předchozí okna v sousedství byla vyměněna za plastová již v 70. letech 20. století, takže lze předpokládat, kdy budou opět muset být vyměněna. Žalobcem namítané výhody plastových oken oproti oknům dřevěným nejsou tak závažné, že by zájmy ochrany památek musely ustoupit. Pokud žalobce odkazuje na zvýšené náklady spojené se zachováním dřevěných oken v porovnání s náklady u oken plastových, nemůže se vycházet z toho, že by náklady stály v nepřiměřeném poměru k užitkové hodnotě obytného domu a šly by tak nad rámec přiměřeného očekávání. Nad to zásadně existuje možnost využít daňová zvýhodnění. Pokud se žalobce zaměřuje na to, že jsou již před nabytím účinnosti památkového zákona osazená jednotabulová okna kryta ochranou stávajícího stavu, nepřichází tato myšlenka vůbec v úvahu, protože v probíhajícím řízení nešlo o požadavek úřadu obnovit původní stav podle čl. 15 odst. 3 zmíněného zákona, nýbrž o otázku, jakým požadavkům musí odpovídat okna, která chce žalobce do svého památkově chráněného domu osadit. Proto nehrají hlediska ochrany stávajícího stavu, které by mohly skončit demontáží dotčených plastových oken, žádnou roli.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 27586/2022 OPI ze dne 5. května 2022

Sdělení k žádosti Policie ČR podle § 18 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky – vyvěšení vlajky Ukrajiny na kulturní památce.

Vyvěšením vlajky diplomaticky uznaného státu na kulturní památce, popř. národní kulturní památce lze v konkrétním případě porušit ustanovení § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči pouze za předpokladu, že by v souvislosti s vyvěšením vlajky došlo k fyzickému poškození kulturní památky, popř. národní kulturní památky.

Ministerstvo kultury výše popsalo důvody, ze kterých důvodů nemůže vyvěšení vlajky Ukrajiny představovat porušení jiných povinností podle zákona o státní památkové péči než těch, které byly zmíněny v bodě ad 1.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2022_027586-14896.docx.

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 12260/2022 OPI ze dne 18. února 2022

Odpověď na žádost odvolacího orgánu památkové péče o určení příslušného orgánu památkové péče při posuzování novostavby na národní kulturní památce, která se nachází na území památkové zóny.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2022_012260-14537.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 77870/2021 OPI ze dne 8. prosince 2021

Stanovisko Ministerstva kultury v záležitosti odvolání ve věci záměru demolice stodoly v ochranném pásmu kulturních památek a existence fiktivního i písemného závazného stanoviska ve věci.

V daném případě nadřízený dotčený orgán podle § 149 odst. 7 správního řádu buď vyjádří závěr, že zamýšlené práce jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné bez podmínek a fakticky potvrdí fiktivní

závazné stanovisko, anebo formuluje podmínky pro realizaci zamýšlených prací, popř. nepřipustnost těchto prací a fakticky tak fyzicky neexistující fiktivní závazné stanovisko bez čísla jednacího změny.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2021_077870-14536.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 36430/2021 OPI ze dne 25. května 2021

Odpověď na žádost o výkladové stanovisko k fikci vydání souhlasného závazného stanoviska bez podmínek.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2021_036430-14534.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 18898/2021 OPI ze dne 22. března 2021

Stanovisko Ministerstva kultury k problematice vydání závazného stanoviska orgánu státní památkové péče k nemovitosti v městské památkové zóně s neznámým většinovým vlastníkem.

Lze tak shrnout, že problém popsáný v podání tazatele, nemá aktuálně jednoduché a dlouhodobé řešení, nicméně jde v první řadě o problematiku civilního práva a její úpravy.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2021_018898-14533.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 15909/2021 OPI ze dne 5. března 2021

Výkon památkové péče v krajinné památkové zóně a péče o zeleň.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2021_015909-14532.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 43686/2018 PI ze dne 20. června 2018

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci určení příslušnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností rozhodovat o stavebních úpravách pozemních komunikací v památkových rezervacích, památkových zónách.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_043686-9674.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 6763/2018 PI ze dne 16. února 2018

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci určení aktivní legitimace pro vedení řízení dle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči v případě údržby a opravy ohradní zdi hřbitova v P, který je kulturní památkou.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_006763-8596.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 3611/2018 PI ze dne 17. ledna 2018

Vlastník navrhuje provést obnovu předmětné nemovité kulturní památky tak, že tato bude rozebrána na stavební materiál (jednotlivé cihly atd.) po úroveň podlahy 1. nadzemního podlaží a následně znovu vystavěna za použití zachovalého použitelného stavebního materiálu. Národní památkový ústav ve svém písemném vyjádření tento způsob obnovy kulturní památky vzhledem k jejímu současnému stavu z hlediska zájmu památkové péče nerozporoval.

V této souvislosti se magistrát táže, zda je přípustná obnova kulturní památky formou jejího rozebrání až po úroveň podlahy 1. nadzemního podlaží vzhledem k důvodné obavě, že tímto postupem kulturní památka naprosto ztratí svoji historickou autenticitu? Dále se magistrát táže, zda tímto postupem nedojde k zániku samotné stavby, s ohledem na rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 22 Cdo 2088/2001, ze dne 28. 5. 2003, vzhledem ke skutečnosti, že tímto postupem nebude již patrné členění prvního nadzemního podlaží? V případě, že odpověď na první otázku je záporná a uvedeným postupem dojde k zániku kulturní památky, se dále magistrát táže, zda je správný názor, že jediná možnost jak provést popsané práce na předmětné nemovité kulturní památce je nejdříve její prohlášení za kulturní památku a následně s ní zacházet jako s „běžným stavebním objektem“.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_003611-8595.docx

Stanovisko Ministerstva pro místní rozvoj, odboru stavebního řádu č.j. MMR 46311/2017 – 82 ze dne 18. ledna 2018

Ministerstvo pro místní rozvoj je toho názoru, že chytré solární lavičky ani chytré solární dobíjecí sloupy nejsou stavbou ani výrobkem plnicím funkcí stavby ve smyslu § 2 odst. 3 stavebního zákona ani zařízením ve smyslu § 3 odst. 2 stavebního zákona, a proto nepodléhají posuzování podle tohoto zákona.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_046311-8594.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 52900/2017 PI ze dne 30. srpna 2017

Sdělení k dotazu HH na náležitosti žádosti o vydání závazného stanoviska dle ust. § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči v případě podání žádosti společenstvím vlastníků.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_052900-7887.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 40583/2017 PI ze dne 21. července 2017

Vysvětlení pojmů kopie, faksimile, replika.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_040583-7881.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 17369/2017 OPP ze dne 29. března 2017

K problematice dočasných staveb v oblasti památkové péče.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_017369-7880.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 69872/2016 OPP ze dne 20. prosince 2016

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci postupu orgánu památkové péče při odstraňování částí kulturní památky v rámci obnovy kulturní památky.

Na Ministerstvo kultury, odbor památkové péče, se obrátil Krajský úřad WW kraje, odbor kultury a památkové péče (dále jen „krajský úřad“), o právní názor na správnost procesního postupu v případě záměru odstranění dvou přístaveb kulturní památky, a to v případě, kdy lze stavbu rozdělit vertikálně na hlavní budovu a dvě přístavby. Záměrem stavebníka je v daném případě odstranit dvě dvoupatrové přístavby, každá o půdorysu cca 4 m x 9,5 m, bez náhrady. Přístavby jsou funkčně propojené se stavbou hlavní, jsou na společné parcele (boční křídla spojená s obytnou částí), a celá stavba, tzn. vč. obou přístaveb, byla zapsána do státního seznamu nemovitých kulturních památek v roce 1984 podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách.

Text stanoviska: http://www.mkr.cz/doc/cms_library/2016_069872-5816.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 75248/2016 PI ze dne 25. listopadu 2016

Žádost o stanovisko ve věci procesního postavení budoucího oprávněného z věcného břemene v řízeních a postupech podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

Na Ministerstvo kultury se obrátil pan KK, projektant společnosti DD (dále jen „tazatel“) se žádostí o stanovisko ve věci procesního postavení budoucího oprávněného z věcného břemene v řízeních a postupech podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. V žádosti je uvedeno, že při zpracování projektové dokumentace musí být podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů uzavřena mezi majitelem nemovitosti dotčené stavbou energetického zařízení a spol. WW smlouva o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene, která se dokládá k žádosti o územní rozhodnutí nebo souhlas příslušného stavebního úřadu.

Text stanoviska: http://www.mkr.cz/doc/cms_library/2016_075248-5818.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 72514/2016 PI ze dne 14. listopadu 2016

Výkon památkové péče v krajinné památkové zóně vyhlášené pro ochranu dokladů hornické činnosti.

Na Ministerstvo kultury, Památkovou inspekci, se obrátil Magistrát města Teplice, odbor územního plánování a stavebního řádu (dále jen „prvoinstanční orgán“), s dotazem na výkon památkové péče v krajinné památkové zóně Hornická kulturní krajina Krupka, respektive spolupráce a koordinace s dalšími příslušnými orgány, do jejichž rozhodovací kompetence náleží povolování činností souvisejících s hornictvím. Dotaz prvoinstančního orgánu je obsáhlý a rozpadá se do několika okruhů. Z toho důvodu nelze ani u odpovědi Ministerstva kultury, která vznikla po společném jednání s Českým báňským úřadem a Ministerstvem životního prostředí, očekávat přílišnou stručnost.

Text stanoviska: http://www.mkr.cz/doc/cms_library/2016_072514-5817.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 69339/2016 PI ze dne 31. října 2016

Sdělení Památkové inspekce Ministerstva kultury k žádosti Magistrátu města WW, odboru NN o stanovisko k umístění reklamních nosičů v památkové rezervaci v RR.

Text stanoviska: http://www.mkr.cz/doc/cms_library/2016_069339-5815.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 48591/2016 PI ze dne 29. července 2016

Obnova varhan dle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkr.cz/doc/cms_library/2016_048591-4796.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 9739/2016 PI ze dne 10. února 2016

Umístění sněhových zachytávačů, odvětrávacích tašek při rozhodování orgánů památkové péče.

Památková inspekce musí rozhodně odmítnout názor, že pokud výrobce označí svůj výrobek jako vhodný pro památkové objekty, pak že tento výrobek je oborem památkové péče „dopředu“ schválen. Samo množství a různorodost památkovou péčí chráněných věcí a staveb takový závěr předem vylučuje. Ne na každou věc nebo stavbu, která je kulturní památkou nebo se nachází v památkově chráněném území, by uváděná krytina byla vhodná ale i použitelná např. místo dřevěného šindele nebo jiných lehkých krytin. Základní zásadou činnosti správních orgánů je zjištění stavu věci, o kterém nejsou důvodné pochyby. Platí to i pro řízení ukončené vydáním závazného stanoviska dle § 149 správního řádu. V každém případě v řízení mají být zjištěny kulturněhistorické hodnoty předmětu řízení, od nichž se pak odvíjí konkrétní vhodné řešení. Následně může být orgánem památkové péče záměr buď schválen, nebo podmínkou závazného stanoviska upraven nebo i zamítnut. Zároveň platí další základní zásada činnosti správních orgánů, že v obdobných případech rozhoduje správní orgán obdobně, ve stejných stejně, ale ani tato nemůže znamenat předchozí schválení určitého výrobku, protože správní orgán musí vždy zkoumat, zda se jedná o stejný nebo podobný případ. Vhodnost použití jednoho výrobku nelze bez výše uvedeného zjišťování automaticky vztahovat na všechny předměty ochrany památkové péče, které přicházejí v úvahu, neboť tento soubor tvoří prvky s různorodým spektrem chráněných hodnot.

Text stanoviska: http://www.mkr.cz/doc/cms_library/2016_009739-4792.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 627/2016 PI ze dne 14. ledna 2016

Ministerstvo kultury obdrželo dotaz ohledně upřesnění obsahu projektové dokumentace, která se příkládá k žádosti o vydání závazného stanoviska orgánu památkové péče podle § 14 zákona o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_00627.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 77675/2015 PI ze dne 18. prosince 2015

Osazování mobilní zeleně a rozhodovací pravomoc orgánu památkové péče dle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2015_077675.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 55370/2015 PI ze dne 25. září 2015

Na Památkovou inspekci se obrátil krajský úřad s žádostí o metodickou pomoc ve věci opakované konzumace závazného stanoviska.

Daná problematika není spojena se stářím závazného stanoviska, ale s touto základní otázkou, zda ten, kdo obdržel oprávnění na základě takového závazného stanoviska něco provést, své oprávnění využil. Někdy se o tom hovoří jako o konzumaci oprávnění či práva. Lidově řečeno, pokud si své oprávnění z roku 2007 vlastník „snědl“ (provedl opravu konkrétního úseku ohradního zdiva), pak v roce 2015 nemá nic dalšího, co by „snědl“ (opravu stejného úseku ohradního zdiva tedy nemá krytou žádným novým „nesnědeným“ oprávněním).

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2015_055370.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 52011/2015 PI ze dne 7. září 2015

Závazné stanovisko uvedené v § 7 odst. 5 písm. b) zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, v platném znění a průkaz energetické náročnosti podle § 7a téhož zákona.

V tomto případě tedy novela oproti dosavadní právní úpravě u těchto budov přinesla relativně zásadní změnu, neboť do přijetí této novely platilo, že u těchto budov nemusí být pouze plněny požadavky na energetickou náročnost budov, pokud by tyto změny negativně ovlivnily jejich charakter nebo vzhled. I v případě negativního postoje orgánu státní památkové péče k navrhovaným opatřením platila pro vlastníka budovy povinnost zpracovat průkaz energetické náročnosti podle § 7a zákona o hospodaření energií. Nové znění § 7a odst. 5 zákona o hospodaření energií již takovýto požadavek na vlastníka neklade, a to obecně bez vztahu k postoji orgánu památkové péče.

V souvislosti se změnou ustanovení § 7a odst. 5 pochopitelně odpadá i povinnost umístit v budově průkaz energetické náročnosti a tím i vazba na vyhlášku č. 78/2013 Sb., o energetické náročnosti budov, která upravuje povinnost umístění grafického znázornění průkazu.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2015_052011.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 42377/2015 PI ze dne 16. července 2015

Výklad pojmu obnova kulturní památky.

Ministerstvo kultury, aniž by si tento případ atrahovalo, nemůže na místo krajského úřadu přijmout závěr, zda v konkrétním případě šlo nebo nešlo o obnovu kulturní památky ve smyslu definice podle zákona o státní památkové péči a jeho prováděcí vyhlášky. Na druhou stranu však považovalo Ministerstvo kultury v obecné rovině za nezbytné upozornit na kontext, ve kterém je i Národním památkovým ústavem pojem obnova kulturní památky standardně vykládán.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2015_042377.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 29112/2015 PI ze dne 5. května 2015

Výkladové stanovisko ve věci postupu při obnově kulturní památky silničního mostu X v K.

Stavební úřad měl možnost, pokud by s podmínkou zhotovení repliky nebo zachování stávajícího zábradlí nesouhlasil, postupovat podle § 4 odst. 8 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů a vyvolat řízení o rozporu, kde by se na jednání mezi stavebním úřadem a prvoinstančním orgánem památkové péče jako dotčeným orgánem rozpor řešil postupem podle § 136 odst. 6 správního řádu. Takový krok však stavební úřad neučinil a jeho rozhodnutí nabylo právní moci 3. února 2014. Dnes po uplynutí roční lhůty, pokud odhlédneme od ochrany práv nabytých v dobré víře, nelze toto rozhodnutí podrobit přezkumnému řízení, ve kterém by mohlo být změněno nebo zrušeno, pro rozpornost. Avšak tuto vadu Památková inspekce v daném rozhodnutí neshledává. Argumentem je již uvedený § 2 odst. 1 vyhlášky č. 268/2009 Sb., a rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 74/2012 – 21 ze dne 16. 4. 2013, neboť obdobná výtka byla předmětem žaloby.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2015_029112.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 41324/2014 PI ze dne 22. srpna 2014

Odpověď na dotaz Krajského úřadu N kraje, odboru ve věci výkladu pojmu modernizace.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_041324.docx

Stanovisko Ministerstva kultury památkové inspekce č.j. MK 32427/2014 PI ze dne 26. června 2014

Stanovisko k úpravám schválené projektové dokumentace, k zastavení stavebních prací a k předmětu konzultací podle § 14 odst. 7 zákona o státní památkové péči.

Obecně samozřejmě Památková inspekce vítá situace, kdy se odborné organizaci státní památkové péči podaří napravit předchozí odborné pochybení, ať již jsou kořeny tohoto pochybení jakékoli. Za výše popsané

situace se však nemůže jednat o mocenský, autoritativní zásah do účastnických práv nabytých v dobré víře. Platí, že je pouze na uvážení vlastníka, v jakém rozsahu svých práv využije a pokud je přesvědčen, že má svá práva čerpat pouze v omezené míře nebo má přikročit ke změně postupů a k této změně postupů dojde legálně, nejde o postup nezákonný. Nejen k ochraně veřejných zájmů ale i oprávněných zájmů vlastníka jsou vydávány jednotlivé správní akty a je to právě vlastník, kdo se v případě zásahu do svých práv musí primárně bránit. Vůli vlastníka podniknout kroky ke své vlastní obraně nebo vůli ke změně postupů doprovobených legálním posouzením veřejných zájmů nelze nahradit a je jen na uvážení vlastníka, kterou cestu v konkrétním případě zvolí. Je pochopitelně profesní nezbytností, pokud autor projektu v daném případě vidí zásadní slabinu v postupu vlastníka, aby na tuto slabinu vlastníka upozornil, ale stále zůstává na svobodné vůli vlastníka, jaká rizika hodlá podstoupit.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_032427.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 27423/2012 PI ze dne 10. května 2012

Demolice dvou domů v městské památkové zóně H.

V daném případě tak stavební úřad přijal imperfektní ohlášení, a aniž by z hlediska zájmů státní památkové péče učinil opatření k nápravě tohoto stavu, i když s ohledem na jiné zájmy takový krok stavební úřad podnikl, bez znalosti tohoto veřejného zájmu k odstranění stavby dal souhlas. I z tohoto pohledu lze na postup při odstraňování předmětných staveb pohlížet jako na postup nezákonný.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2012_27423.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 65745/2011/ PI ze dne 19. prosince 2011

Aktivní legitimace k podání žádosti o vydání závazného stanoviska dle § 149 správního řádu v případě podílového spoluvlastnictví věci.

Památková inspekce zastává názor, že žádost o vydání závazného stanoviska dle § 149 správního řádu dle § 14 odst. 1 nebo 2 památkového zákona je třeba posoudit jako řízení o žádosti dle § 44 a následujících. Správní řád bude aplikován dle § 154 přiměřeně. Správní řád v § 27 odst. 1 stanoví, že účastníky řízení jsou v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu. Podílové spoluvlastnictví vytváří takové společenství práv. Nakládání s věcí v podílovém spoluvlastnictví upravuje zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, v § 139. Odstavec 2 tohoto ustanovení určuje, že o hospodaření se společnou věcí rozhodují spoluvlastníci většinou, počítanou podle velikosti podílů. Při rovnosti hlasů nebo nedosáhne-li se většiny anebo dohody, se mohou spoluvlastníci obrátit na soud. V daném případě nebylo dosaženo dohody, protože žádost o vydání závazného stanoviska podal pouze poloviční, nikoliv nadpoloviční vlastník věci *[s účinností od 1. 1. 2014 řeší tuto problematiku ještě o něco přísněji zejména ustanoven § 1126 odst. 2 a § 1129 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, podle § 1129 odst. 1 k rozhodnutí o významné záležitosti týkající se společné věci, zejména o jejím podstatném zlepšení nebo zhoršení, změně jejího účelu či o jejím zpracování (což jsou případy podřaditelné svým významem pod pojem obnova kulturní památky nebo srovnatelné s významem prací, uvedených v § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči), je třeba alespoň dvoutřetinově většiny hlasů spoluvlastníků; nedosáhne-li se této většiny, rozhodne podle téhož ustanovení zákona č. 89/2012 Sb. na návrh spoluvlastníka soud, poznámka vydavatele].*

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2011_65745.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. 17082/2011 PI ze dne 24. března 2011

Otázka závaznosti či nezávaznosti závazného stanoviska (rozhodnutí) výkonného orgánu státní památkové péče pro odbornou organizaci státní památkové péče při vyjadřování se ke každému dokončenému stupni dokumentace – od studie až po dokumentaci k provedení stavby – v rámci jedné akce obnovy.

Písemným vyjádřením odborné organizace státní památkové péče nelze následně zužovat nebo dokonce odebírat práva, která již byla adresátovi závazného stanoviska pravomocně přiznána, popř. omezení či odebrání takových práv navrhopat. Tím, že odborná organizace státní památkové péče setrvává na svých dosavadních postojích bez zohlednění toho, že správní orgán dospěl k jiným závěrům, velmi zásadním způsobem snižuje možnost prosazení odborných závěrů odborné organizace státní památkové péče k navazující dokumentaci, neboť paušálním odmítnutím s poukazem na svůj předchozí (správním orgánem nerespektovaný) názor odborné organizace státní památkové péče fakticky svou účast na dalším hledání podrobnějšího věcně nejvhodnějšího řešení vylučuje. Nerespektování práv nabytých v dobré víře je zásadní překážkou, aby takovýto důkaz mohl být v řízení před správním orgánem použit a je pouze dokladem formálního splnění povinnosti správního orgánu vyžádat si písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, aniž by tento postup mohl mít jakýkoli dopad na věcnou správnost následně přijatého řešení.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2011_17082.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 35503/2010 OPP ze dne 7. prosince 2010

Žádost o sdělení právního názoru ve věci odstraňování staveb z pozemků, které jsou národní kulturní památkou

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2010_35503.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru legislativního a právního ze dne 20. dubna 2010

Má-li po vydání závazného stanoviska následovat územní souhlas (§ 96 stavebního zákona) či souhlas vydaný na základě ohlášení stavby (§ 106 stavebního zákona), je toto závazné stanovisko vydáváno orgánem památkové péče ve formě závazného stanoviska dle § 149 správního řádu, nikoliv jako samostatné rozhodnutí.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2010_sine_ii.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru legislativního a právního ze dne 20. dubna 2010

Závazná stanoviska podle památkového zákona, stanovisko OLP ke sporu OPP a PI.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2010_sine_i.doc

Metodické sdělení Krajského úřadu Středočeského kraje, odboru kultury a památkové péče zpracované v říjnu 2009

Koordinované závazné stanovisko je specifickým aktem, který byl uveden do tuzemského práva ustanovením § 4 odst. 6 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění.

Text sdělení: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2009_sine.doc

Sdělení Ministerstva životního prostředí, odboru legislativního a odboru péče o krajinu, č. 15, částka Věstníku MŽP 8-9/2008

Kácení dřevin rostoucích mimo les a obnova kulturních památek.

Nachází-li se dřevina v nemovité kulturní památce, např. jde o hřbitov, park nebo zahradu, příp. v památkové rezervaci nebo památkové zóně, a kácení je prováděno za účelem obnovy kulturní památky ve smyslu § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), je k provedení kácení zásadně třeba povolení podle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Text sdělení: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2008_15_8_9.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 13400/2006 ze dne 16. října 2006

Stav poznání kulturně historických hodnot.

O stavu poznání kulturně historických hodnot lze obecně konstatovat, že se neustále prohlubuje. Na otázku, zda v posledních 10 – 13 letech došlo k nějakému posunu stavu kulturně historických hodnot, je tudíž nutno odpovědět kladně. Existuje totiž řada aktivit, které k dosažení takového „posunu“ cílí.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2006_13400.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 9618/2006 ze dne 12. července 2006

Dotaz Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v N k aplikaci vybraných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, v souvislosti s aplikací zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2006_09618.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 11357/2005 ze dne 9. srpna 2005

Žádost správního úřadu o stanovisko k významu pojmu kulturní památky.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2005_11357.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 8731/2005 ze dne 13. června 2005

Žádost správního úřadu o výklad pojmů uváděných v § 14 odst. 2 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2005_08731.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 1334/2005 ze dne 24. ledna 2005

Žádost Magistrátu správního úřadu o vydání metodického pokynu za účelem významového ujasnění některých termínů. Konkrétně jde o termín "udržovací práce", obsažený v § 14 odst. 2 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Podobné nesrovnalosti dle správního úřadu komplikují situaci v případě § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči z hlediska pojmu "prostředí kulturní památky" [*toto stanovisko se souběžně zabývalo pojmem "udržovací práce na nemovitosti" a pojmem "prostředí kulturní památky"; s ohledem na novou konstrukci údržby stavby podle § 3 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, již část textu věnující se pojmu "udržovací práce na nemovitosti" postrádá aktuální obsah a byla vypuštěna, poznámka vydavatele*].

Dané termíny lze dle názoru Ministerstva kultury označit jako neurčité právní pojmy. Neurčité právní pojmy zahrnují jevy nebo skutečnosti, které nelze zcela nebo přesně definovat. Jejich obsah a rozsah se může měnit, bývá podmíněn úrovní poznání v technických vědách i časem a místem aplikace normy. Zakonodárce vytváří prostor správě, aby zhodnotila, zda konkrétní případ patří do rozsahu neurčitého pojmu. Vyžaduje především její odbornost.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2005_01334.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 15912/2004 ze dne 15. října 2004

Žádost správního úřadu o zaujmutí stanoviska k § 14 zákona o státní památkové péči ve věci zasypání nemovité kulturní památky.

V letech 1962 a 1975 zde proběhl archeologický výzkum, při kterém byly odkryty doposud zasypané středověké konstrukce, které byly v tomto období konzervovány. Následně nebyla další obnova kulturní památky prováděna a přirozeným procesem a rukou vandalů dochází k jejímu devastování. V letošním roce se osoba, která s danou kulturní památkou ve vlastnictví České republiky hospodaří, rozhodla provést vyjma vyčištění celého prostoru také zasypaní odkrytých konstrukcí, domodelování terénu a vybudování stopy původního zdíva. Nadřízený správní orgán však vyjádřil pochybnost, zdali tyto úpravy jsou obnovou kulturní památky.

Ministerstvo kultury je toho názoru, že s ohledem na charakter dané kulturní památky je možné v daném případě hovořit o údržbě této kulturní památky a že je tak i právní titul pro vydání závazného stanoviska v takto charakterizované věci.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2004_15912.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 21719/2003 ze dne 22. prosince 2003

Žádost správního úřadu o vyjádření k umístování prodejních stánků na území památkové rezervace N a zároveň v prostředí národní kulturní památky Čestného sloupu Nejsvětější Trojice.

Otázku prostředí kulturní památky je však třeba v konkrétním případě řešit podrobněji zejména ve vztahu k zamýšleným pracím a ve spolupráci s odbornou organizací státní památkové péče. V dopise správní úřad vylučuje, že by bylo v daném případě možné hovořit o obnově prostředí národní kulturní památky. Ministerstvo kultury se domnívá, že tento výklad je příliš zužující, neodpovídající vlastnímu obsahu daného ustanovení. Zde je velmi významným pojmem pojem "jiné úpravy kulturní památky".

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_21719.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 7817/2003 ze dne 19. května 2003

Žádost správního úřadu o stanovisko k vydávání závazného stanoviska k záměru, který předpokládá změnu v již z hlediska zájmů státní památkové péče připuštěném zásahu.

Podmínkou pro vydání závazného stanoviska obecně je, že vlastník požádá o závazné stanovisko k zamýšleným, tedy ještě nerealizovaným, pracím předem. Ministerstvo kultury se domnívá, že závazné stanovisko podle § 14 zákona o státní památkové péči nelze vydat v případě, kdy jsou zamýšlené práce jako celek již realizovány. Rozhodující okamžik pro posouzení, zdali již byly práce jako celek realizovány, je den podání žádosti o závazné stanovisko.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_07817.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 7285/2002 ze dne 14. června 2002

Dopis správního úřadu, ve kterém se obrací na Ministerstvo kultury s několika problematickými okruhy výkonu státní správy na úseku státní památkové péče.

U zvláště složitých otázek tak lze spíše považovat za klad řízení, když si správní úřad opatří více odborných posouzení, protože právě mnohost různých odůvodněných názorů minimalizuje dopad zmiňovaného subjektivního pohledu na ten či onen konkrétní záměr.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2002_07285.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 6328/2002 ze dne 21. května 2002

Dotaz odborné organizace státní památkové péče ve věci výkladu § 14 odst. 1 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Obsah pojmu "jiná úprava kulturní památky" vymezuje § 9 odst. 1 vyhlášky Ministerstva kultury České socialistické republiky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Podle tohoto ustanovení se jinou úpravou kulturní památky podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči rozumí modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky, dále nástavba či přístavba.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2002_06328.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 4031/2002 ze dne 22. března 2002

Žádost správního úřadu o stanovisko ve věci dodržování zákonnosti v postupu výkonného orgánu státní památkové péče.

Pokud ve svém písemném vyjádření krajská organizace státní památkové péče ani nepíše, v čem je třeba spatřovat konkrétní památkově významné hodnoty, tedy hodnoty, které jsou určující pro další zachování předmětu ochrany, ať již jím je památková zóna nebo nemovitá kulturní památka, neměl by takový důkaz sloužit jako důkaz posouzení předmětného návrhu z hlediska zájmů státní památkové péče. Odborné závěry krajské organizace státní památkové péče jsou pak v důsledku uvedených formálních a obsahových pochybení nepřezkoumatelné. V takových případech nelze příslušnému správnímu úřadu nikterak zazlívát, že toto zjištění zájmů státní památkové péče považuje za nedostatečné a že je tak nucen řízení doplnit o další důkazy.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2002_04031.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 10904/97 ze dne 10. října 1997

Povaha písemného vyjádření odborné organizace státní památkové péče podle § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči.

Rozsah a způsob zjišťování podkladů pro rozhodnutí určuje správní orgán sám. Je tedy pouze na výsledku zhodnocení důkazů správním orgánem, zda na základě provedeného správního řízení, s ohledem na konkrétní

povahu kulturní památky, dojde k závěru, že v závazném stanovisku pro přípravu a realizaci obnovy podle § 14 odst. 1 a 2 zákona o státní památkové péči, stanoví i podmínku provedení stavebně historického průzkumu [§ 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky ministerstva kultury České socialistické republiky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči].

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/1997_10904.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru legislativního a právního č.j. 11790/96 ze dne 2. prosince 1996

Limity správního uvážení v řízeních podle § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/1996_11790.doc

§ 14a

Povolení k restaurování kulturní památky

(1) Restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, může provádět fyzická osoba, která je plně svéprávná a bezúhonná, na základě povolení (dále jen "povolení k restaurování").

(2) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný v souvislosti s restaurováním, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen. Za účelem doložení bezúhonnosti fyzické osoby si ministerstvo kultury vyžádá podle zvláštního právního předpisu¹¹⁾ výpis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup. V případě, že fyzická osoba není státním občanem České republiky, doloží svou bezúhonnost výpisem z evidence Rejstříku trestů nebo obdobným dokladem vydaným příslušným orgánem státu původu této fyzické osoby; tyto doklady nesmí být starší 3 měsíců.

(3) Povolení k restaurování uděluje ministerstvo kultury fyzické osobě po předchozím prokázání jejích odborných předpokladů.

(4) Odborné předpoklady se prokazují splněním

- a) odborné kvalifikace, kterou se rozumí dosažená kvalifikace a odborná praxe pro restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění, jimiž je vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném magisterském studijním programu^{11a)} v oblasti umění se zaměřením na restaurování, nebo vysokoškolské vzdělání získané studiem v magisterském programu v příslušném uměleckém oboru doplněné osvědčením o absolvování restaurátorského studia v rámci celoživotního vzdělávání,^{11a)} nebo vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném bakalářském studijním programu^{11a)} v oblasti umění se zaměřením na restaurování a 2 roky odborné praxe, a pro restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou uměleckořemeslnými pracemi, vyšší odborné nebo úplné střední odborné vzdělání v oboru restaurování nebo vyšší odborné nebo úplné střední odborné vzdělání v příslušném oboru a 5 let odborné praxe; pro specializace, pro něž středoškolské studium nebylo zřízeno, vyučení v příslušném oboru^{11b)} a 8 let praxe při restaurování věcí, které nejsou kulturními památkami, a
- b) odborných schopností, které jsou souhrnem znalostí a dovedností, zaručujících zachování hmotné podstaty kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi při respektování jejich autenticity; prokazují se předložením dokumentace, ze které vyplývá, že fyzická osoba

¹¹⁾ Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

^{11a)} § 44 až 46 a § 60 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění zákona č. 210/2000 Sb. a zákona č. 147/2001 Sb.

^{11b)} Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

žadající o udělení povolení k restaurování již úspěšně a samostatně restaurovala věci, které nejsou kulturními památkami.

(5) Povolení k restaurování je udělováno na základě písemné žádosti, která musí obsahovat vymezení požadované restaurátorské specializace podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu. K žádosti se přikládají

- a) vyplněný evidenční dotazník, jehož vzor je uveden v příloze č. 2 k tomuto zákonu,
- b) ověřené kopie dokladů o dosažené kvalifikaci a odborné praxi podle odstavce 4 písm. a), nejde-li o fyzickou osobu, na kterou se vztahuje postup při uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti podle zákona o uznávání odborné kvalifikace (dále jen „uchazeč“)^{11c)},
- c) dokumentace nejméně 3 restaurátorských prací na věcech, které nejsou kulturními památkami, z nichž nejméně 1 nesmí být starší 2 let, provedených v restaurátorské specializaci, v níž se žádá o udělení povolení k restaurování.

(6) Dokumentace podle odstavce 4 písm. b) musí obsahovat komplexní vyhodnocení příslušných průzkumů a výzkumů, fotodokumentaci stavu díla před započítím restaurátorské práce, v průběhu jednotlivých etap, a po ukončení práce, popis použitých technických a technologických postupů a materiálů, rozbor a vyhodnocení případných nových zjištění o díle a pokyny pro jeho další ochranný režim.

(7) V rozhodnutí o udělení povolení k restaurování ministerstvo kultury stanoví specializaci restaurátorské činnosti podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu a další podmínky pro její výkon.

(8) Ministerstvo kultury vede Seznam osob s povolením k restaurování (dále jen "seznam osob"), do něhož se zapisuje

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, rodné číslo, bylo-li přiděleno, státní občanství, trvalý pobyt, popřípadě přechodný pobyt či bydliště, a identifikační číslo osoby; identifikační číslo osoby poskytne správce základního registru osob^{11d)},
- b) specializace restaurátorské činnosti,
- c) změny uvedených údajů,
- d) zrušení povolení k restaurování nebo pozastavení výkonu práv spojených s povolením k restaurování.

Do seznamu osob může nahlížet každý, kdo osvědčí právní zájem. Ochrana osobních údajů, které se zapisují do seznamu osob, se řídí zvláštním právním předpisem.^{11e)}

(9) Držitel povolení k restaurování je povinen oznámit změnu údajů podle odstavce 8 písm. a) neprodleně ministerstvu kultury a zároveň je tuto skutečnost povinen doložit do 30 dnů od vzniku těchto změn.

(10) Ministerstvo kultury zruší povolení k restaurování, jestliže držitel povolení k restaurování

- a) byl omezen ve svéprávnosti,
- b) přestal splňovat podmínku bezúhonnosti,
- c) hrubým způsobem nebo méně závažným způsobem, ale opakovaně prokazatelně poškodil při restaurování kulturní památku nebo její část, která je dílem výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi,
- d) uvedl v žádosti podle odstavce 5 nepravdivé údaje,
- e) požádal o zrušení povolení k restaurování.

^{11c)} § 1 zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů.

^{11d)} Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

^{11e)} Zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech.

(11) Ministerstvo kultury může rozhodnout o pozastavení restaurátorské činnosti prováděné na základě povolení k restaurování, jestliže proti jeho držiteli

a) bylo zahájeno trestní řízení, v jehož důsledku může přestat splňovat podmínku bezúhonnosti,

b) bylo zahájeno řízení o omezení svéprávnosti,

a to až do nabytí právní moci rozhodnutí, kterým toto řízení končí.

(12) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na fyzické osoby, které vykonávají restaurátorskou činnost jako součást svého řádného studia v oboru restaurování na vysoké škole nebo na vyšší odborné škole zařazené v síti škol, předškolních zařízení a školských zařízení^{11b)} pod dohledem pedagoga, který je držitelem povolení k restaurování.

(13) Uchazeči ministerstvo kultury udělí za podmínek podle odstavců 1 a 3 povolení k restaurování, pokud je mu uznána odborná kvalifikace a bezúhonnost.

(14) V případě řízení o udělení povolení k restaurování uchazeči se vede společné řízení o udělení povolení k restaurování a o uznání odborné kvalifikace a bezúhonnosti^{11f)}.

Z judikatury:

8 A 133/2016 - 78 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2020)

Splnění odborných předpokladů znamená, že žadatel, splňuje podmínku dosažené odborné kvalifikace a zároveň disponuje odbornými schopnostmi. To vyplývá ze znění § 14a odst. 4 zákona a použití spojovací spojky „a“ mezi odstavci a) a b).

Žadatel prokazuje své odborné schopnosti tím, že předloží dokumentaci o tom, že již úspěšně a samostatně restauroval věci, které nejsou kulturními památkami. Takto formulovaný zákonný požadavek logicky vyplývá ze smyslu samotné zákonné úpravy, jak je definována v § 1 odst. 2 zákona o státní památkové péči.

... předloží svou práci, tedy doloží, že již nějakou věc restauroval. Nemůže však jít o kulturní památku (...), ale o jinou věc. Právě tato podmínka však ze strany žalobkyně splněna nebyla.

Ze správního spisu se podává a mezi účastníky ani nebylo sporu o tom, že žalobkyně předložila restaurátorské práce, které prováděla na kulturních památkách. Žalovaný nemohl postupovat jinak, než žádost zamítnout.

... § 14a odst. 12 *zákona o státní památkové péči* ... Nejedná se o zákonnou výjimku, ale zvláštní (speciální) úpravu umožňující fyzické osobě – studentovi oboru restaurování, vykonávat restaurátorské práce pod dohledem k tomu oprávněného pedagoga na kulturních památkách i bez povolení k restaurování. Nepochybně se jedná o úpravu umožňující praktický nácvik odborných dovedností u studentů, kteří se po ukončení vzdělání hodlají stát restaurátory.

5 A 63/2001 - 41 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003)

Z citovaného ustanovení vyplývá, že ve správním řízení o odnětí povolení k restaurování podle ustanovení § 14a odst. 10 písm. c) zákona o státní památkové péči je třeba zaměřit dokazování na prokázání hrubého a prokazatelného poškození kulturní památky a pokud bude taková skutečnost prokázána (při dodržení procesních předpisů), dojde k odejmutí povolení k restaurování.

Jak v prvostupňovém rozhodnutí, tak v rozhodnutí o rozkladu absentuje hodnocení některých důkazů, zejména znaleckých posudků, u nichž je v obou rozhodnutích pouze konstatováno, co uvádějí, není s nimi však nakládáno jako s důkazy, které je třeba hodnotit zejména v kontextu s důkazy dalšími. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť rozhodnutí ministra není odůvodněno tak, aby z něj bylo zřejmé, co je důvodem odnětí povolení k restaurování v případě žalobce, zda je jím jen poškození kulturní památky a nikoliv skutečnosti, které jsou uváděny v prvostupňovém i rozkladovém rozhodnutí, ale nejsou v přezkoumávaném rozhodnutí dány do souvislosti s poškozením kulturní památky.

19 Co 387/2003 - 38 (Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2003)

Každý státní orgán je oprávněn řešit jen ty otázky, které jsou do jeho pravomoci svěřeny. V posuzovaném případě je žalovaná Česká republika, Ministerstvo kultury ČR, které jako ústřední orgán státní správy má ze zákona o státní památkové péči rozhodovat o povolení k restaurování; vztah mezi žalobcem a žalovanou týkající se oprávnění žalobce k restaurování proto není občanskoprávním vztahem a projednávání žaloby podle občanského soudního řádu brání jedna z podmínek řízení, tj. pravomoc soudu.

19 C 45/2002 (Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 5. 5. 2003)

Podle § 14a odst. 3 a 5 zákona o státní památkové péči povolení k restaurování uděluje Ministerstvo kultury fyzické osobě po předchozím prokázání její odborné způsobilosti. Povolení k restaurování je uděleno na základě písemné žádosti, která musí obsahovat vymezení požadované restaurátorské specializace podle přílohy

^{11f)} § 25 zákona č. 18/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

č. 1 k tomuto zákonu. K žádosti se přikládají vyplněný evidenční dotazník, ověřené kopie dokladů o dosaženém odborném vzdělání a dokumentace nejméně tří restaurátorských prací na věcech, které nejsou kulturními památkami, z nichž nejméně jedna nesmí být starší dvou let.

Z obsahu spisu vyplývá, že Ministerstvo kultury nerozhodovalo ve věci žádosti žalobce ze dne 9. 4. 2001 o udělení dalšího povolení k uvedené specializaci restaurování, neboť žalobce k této žádosti nedoložil v souladu s ustanovením § 14a odst. 5 zákona o státní památkové péči nezbytné doklady.

Uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti uchazeče pro restaurování kulturních památek

§ 14b

(1) Při uznávání odborné kvalifikace a bezúhonnosti uchazeče postupuje Ministerstvo kultury podle zákona o uznávání odborné kvalifikace^{11g)}.

(2) Na osobu, která Ministerstvu kultury oznámila svůj záměr provést restaurování v rámci svobody poskytování služeb a přiložila doklady podle zákona o uznávání odborné kvalifikace a zároveň doložila náležitosti oznámení podle odstavce 3 (dále jen „osoba oprávněná k restaurování“)^{11h)}, se nevztahuje ustanovení § 14a odst. 1.

(3) Oznámení podle odstavce 2 obsahuje vedle náležitostí podle zákona o uznávání odborné kvalifikace^{11h)}

- a) adresu pro doručování písemností,
- b) předpokládanou dobu restaurování na území České republiky,
- c) restaurátorskou specializaci, kterou hodlá osoba oprávněná k restaurování na území České republiky vykonávat.

(4) Ministerstvo kultury vede evidenci osob oprávněných k restaurování, do níž se zapisuje

- a) jméno a příjmení osoby oprávněné k restaurování,
- b) adresa pro doručování písemností,
- c) restaurátorská specializace,
- d) doba platnosti oprávnění k restaurování na území České republiky,
- e) předpokládaná doba restaurování na území České republiky osobou oprávněnou k restaurování,
- f) zákaz restaurování podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3.

Ochrana osobních údajů, které se zapisují do evidence, se řídí zvláštním právním předpisem.^{11e)}

§ 14c

(1) Pokud je uchazeči uloženo podle zákona o uznávání odborné kvalifikace kompenzační opatření¹¹ⁱ⁾, Ministerstvo kultury v rozhodnutí současně stanoví

- a) pro případ volby splnění kompenzačního opatření formou rozdílové zkoušky rozsah rozdílové zkoušky, která může zahrnovat ověření jak teoretických, tak i praktických dovedností uchazeče, které nejsou podle předloženého dokladu součástí odborné kvalifikace uchazeče, a školu, na které uchazeč složí rozdílovou zkoušku podle restaurátorské specializace, ve které hodlá v České republice působit, a
- b) pro případ volby splnění kompenzačního opatření formou adaptačního období délku a odborné zaměření adaptačního období, včetně oblastí, jejichž znalost je nezbytná pro restaurování v restaurátorské specializaci, ve které uchazeč hodlá působit v České

^{11g)} Zákon č. 18/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{11h)} § 36a a 36c zákona č. 18/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹¹ⁱ⁾ § 10 a § 11 odst. 1 zákona č. 18/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

republiky, a které nejsou podle předloženého dokladu součástí odborné kvalifikace uchazeče, obsahu dokumentace restaurátorských prací v rozsahu nejvýše 3 prací provedených během adaptačního období a způsobu jejího vyhodnocení a způsobu vyhodnocení adaptačního období.

(2) Školu podle odstavce 1 písm. a) určí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na žádost Ministerstva kultury ve lhůtě 1 měsíce ode dne doručení této žádosti. Ministerstvo kultury v žádosti stanoví rozsah rozdílové zkoušky, která může zahrnovat ověření jak teoretických, tak i praktických dovedností uchazeče. Podrobnosti obsahu a formy rozdílové zkoušky stanoví určená škola.

(3) V případě volby splnění kompenzačního opatření formou adaptačního období uchazeč absolvuje adaptační období odbornou praxí v oboru restaurování vykonanou

- a) v muzeu nebo galerii zřizovaných Ministerstvem kultury nebo krajem, v odborné organizaci státní památkové péče nebo Národní knihovně České republiky, pokud je v nich vytvořeno restaurátorské pracoviště, ve kterém je nejméně 1 zaměstnanec držitelem povolení k restaurování pro restaurátorskou specializaci, ve které uchazeč hodlá působit v České republice, nebo
- b) pod dohledem fyzické osoby, která je držitelem povolení k restaurování pro restaurátorskou specializaci, ve které uchazeč hodlá působit v České republice, a která je současně pedagogem v oboru restaurování ve stejné specializaci na vysoké škole nebo vyšší odborné škole zařazené v síti škol a školských zařízení.^{11b)}

(4) Teoretické a praktické oblasti, které tvoří obsah vzdělávání a přípravy vyžadované v České republice pro výkon činnosti restaurování, jsou stanoveny v příloze č. 3 k tomuto zákonu.

§ 15

Opatření k zajištění péče o kulturní památky

(1) Jestliže vlastník kulturní památky v určené lhůtě neprovede opatření podle § 10 odst. 1, může obecní úřad obce s rozšířenou působností, a jde-li o národní kulturní památku, krajský úřad, rozhodnout, že se nezbytná opatření pro zabezpečení kulturní památky provedou na náklad jejího vlastníka.

(2) Vyžaduje-li to důležitý společenský zájem, může krajský úřad z vlastního podnětu nebo na návrh obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo na návrh ministerstva kultury, jde-li o movitou kulturní památku nebo movitou národní kulturní památku, uložit jejímu vlastníku povinnost určitým způsobem s ní nakládat, popřípadě mu uložit, aby ji bezplatně svěřil na nezbytně dlouhou dobu do úschovy odborné organizaci, kterou krajský úřad zároveň určí.

(3) Zanedbává-li vlastník nemovité kulturní památky, která není státním majetkem, trvale své povinnosti a ohrožuje tím její zachování nebo užívá-li kulturní památku v rozporu s jejím kulturně politickým významem, památkovou hodnotou nebo technickým stavem, může se ve společenském zájmu, nedojde-li k dohodě s vlastníkem o jejím prodeji státu, výjimečně kulturní památka na návrh obecního úřadu obce s rozšířenou působností rozhodnutím vyvlastňovacího úřadu vyvlastnit. V případě vyvlastnění nemovité národní kulturní památky zahajuje řízení o vyvlastnění vyvlastňovací úřad na návrh krajského úřadu. Jinak platí pro vyvlastnění obecné předpisy.¹²⁾

(4) Je-li kulturní památka bezprostředně ohrožena, provede obec s předchozím souhlasem obecního úřadu obce s rozšířenou působností nutná opatření k její ochraně. Jde-li o nemovitou kulturní památku, která je stavbou, dá obec podnět stavebnímu úřadu k nařízení

¹²⁾ Zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění).

udržovacích prací nebo nezbytných úprav nebo k nařízení neodkladných zabezpečovacích prací podle zvláštních předpisů a vyzoomí o tom obecí úřad obce s rozšířenou působností, a jde-li o národní kulturní památku, i krajský úřad. Je-li kulturní památka v společenském vlastnictví, vyzoomí o tom též nadřízený orgán organizace, která kulturní památku spravuje nebo je jejím vlastníkem.

Z judikatury:

7 A 144/94 - 32 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 7. 1996)

Ustanovení § 15 zákona o státní památkové péči vypočítává, co se má stát, jestliže vlastník kulturní památky neprovede opatření podle § 10 odst. 1 zákona o státní památkové péči. V takovém případě především vydá správní orgán rozhodnutí o tom, že nezbytná opatření pro zabezpečení kulturní památky (zjevně tedy nikoli opatření jakákoli, byť i podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona o státní památkové péči uložená, ale jen pro zabezpečení nezbytná) se provedou na náklad jejího vlastníka.

§ 16

Příspěvek na zachování a obnovu kulturní památky

(1) Vlastníku kulturní památky může obec nebo kraj na jeho žádost poskytnout ze svých rozpočtových prostředků, jde-li o zvlášť odůvodněný případ, příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky za účelem jejího účinnějšího společenského uplatnění. Příspěvek může poskytnout i tehdy, nemůže-li vlastník kulturní památky uhradit z vlastních prostředků náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky.

(2) V případě mimořádného společenského zájmu na zachování kulturní památky může na obnovu kulturní památky poskytnout ze státního rozpočtu příspěvek ministerstvo kultury buď přímo, nebo prostřednictvím krajského úřadu, nebo prostřednictvím obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

(3) Podrobnosti o poskytování příspěvku na zachování a obnovu kulturní památky stanoví obecně závazný právní předpis.

§ 17

Ochranné pásmo

(1) Vyžaduje-li to ochrana nemovité kulturní památky nebo jejího prostředí, vydá obecní úřad obce s rozšířenou působností po vyjádření odborné organizace státní památkové péče územní rozhodnutí o ochranném pásmu¹⁾ a určí, u kterých nemovitostí v ochranném pásmu, nejsou-li kulturní památkou, nebo u jakých druhů prací na nich, včetně úpravy dřevin, je vyloučena povinnost vyžádat si předem závazné stanovisko podle § 14 odst. 2; tato povinnost je vyloučena vždy, jde-li o stavbu, změnu stavby, udržovací práce, umístění nebo odstranění zařízení, jejichž provedením se nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu této nemovitosti. Obecní úřad obce s rozšířenou působností může v ochranném pásmu omezit nebo zakázat určitou činnost nebo učinit jiná vhodná opatření na základě závazného stanoviska dotčeného orgánu.

(2) Je-li nezbytné k vytvoření ochranného pásma získat některé pozemky nebo stavby, popřípadě provést jejich odstranění a nedojde-li k dohodě s vlastníkem, lze pozemky a stavby vyvlastnit.¹²⁾ Lze také nařídit nezbytné úpravy stavby, jiného zařízení nebo pozemku.

(3) Jde-li o ochranu nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny nebo jejich prostředí, vymezí obdobně obecní úřad obce s rozšířenou působností ochranné pásmo na návrh krajského úřadu po vyjádření odborné organizace státní památkové péče. Povinnost vyžádat si závazné stanovisko podle § 14 odst. 2 je vyloučena, jde-li o stavbu, změnu stavby, udržovací práce, umístění nebo odstranění zařízení, jejichž

provedením se nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu nemovitosti v tomto ochranném pásmu, která není kulturní památkou.

(4) Vznikne-li vlastníku nebo uživateli pozemku, který není ve státním majetku, majetková újma v důsledku opatření podle odstavců 1, 2 a 3, přísluší mu přiměřená náhrada, kterou poskytuje obec s rozšířenou působností.

(5) O změně ochranného pásma nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností na návrh krajského úřadu, který tento návrh předem dohodne s ministerstvem kultury.

(6) Obecní úřad obce s rozšířenou působností může po vyjádření odborné organizace státní památkové péče pravomocné rozhodnutí vydané podle odstavců 1 nebo 3 změnit, pokud se změnil účel, pro který bylo ochranné pásmo vymezeno, a může je i zrušit, pokud zanikl předmět ochrany.

(7) Podrobnosti o vymezení ochranného pásma stanoví obecně závazný právní předpis.

Z judikatury:

52 A 121/2018 – 55 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích ze dne 30. 10. 2019)

Kolem rotundy a na svazích návrší je maloměstská, většinou přízemní zástavba se sedlovými střechami. Srovnání dnešního stavu s plánem stabilního katastru města z r. 1839... nepotvrzuje, že by od té doby došlo k podstatnějšímu nárůstu zástavby na návrší. Většina objektů je novodobě upravená, přesto hmotově rušivých objektů je jen několik. Co se objemu zástavby týká, je obraz návrší překvapivě blízký stavu z doby pořízení plánu stabilního katastru. V popředí ve směru pohledu od města je nižší zástavba a volné plochy kolem Třebovky, což z řady míst ponechává volný průhled k rotundě. Rotunda je patrná i ze střední části náměstí. ... návrší s rotundou celkově charakterizovat jako kulturně-historicky významné místo se svébytným charakterem, jež obohacuje městské prostředí a přidává mu další kvalitu. Ochrana tohoto prostředí formou ochranného pásma kaple – rotundy sv. Kateřiny se jeví jako přiměřená významu rotundy i charakteru zdejší zástavby. Způsob formulace podmínek ochranného pásma vede vlastníky, aby preferovali zachování stávajícího vzhledu nemovitostí, což může zabránit neuváženým stavebním úpravám s rušivým vlivem.

Soud se po přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí co do zjištění skutkového stavu věci a co do právního názoru na něj plně ztotožňuje s žalovaným rozhodnutím a na toto odkazuje. Smyslem soudního přezkumu totiž není podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody s názorem soudu a odůvodněným napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění.

Žalobce v žalobě (poněkud obecně) namítal nepřiměřenost zásahu do vlastnického práva vlastníků nemovitostí nacházejících se v určeném ochranném pásmu. V nyní posuzované věci však žalovaný v napadeném rozhodnutí (...) podrobně a srozumitelně odůvodnil svůj závěr o nezbytnosti vymezení ochranného pásma ve stanoveném rozsahu, jakož i o přiměřenosti určených omezení. ... Vzhledem k nadregionálnímu významu předmětné kulturní památky a jejího prostředí ve vazbě na městskou památkovou zónu České Třebové je vymezení ochranného pásma zcela v souladu s § 17 odst. 1 památkového zákona. Celkově nižší zástavba v ochranném pásmu svou hmotou a objemem doposud neruší maloměstský charakter prostředí a nenarušuje drobné měřítko románské stavby. Zachovány jsou průhledy jak k rotundě od města, tak průhledy od rotundy na městskou památkovou zónu. Dálkové a blízké pohledové osy na rotundu lze spatřit od ploch kolem řeky Třebovky i v širším okolí ulic a zástavby návrší.

Podle žalovaného nelze omezit ochranné pásmo na požadovaných pouhých 50 m od hřbitovní zdi kaple sv. Kateřiny, neboť se jedná o zachování vzájemných dálkových a blízkých pohledů (průhledů) mezi rotundou a městem, včetně průhledů na kapli na odvrácených stranách návrší a kolem řeky Třebovky. ... Vymezená plocha ochranného pásma pak navíc patří mezi nejmenší ochranná pásma v Pardubickém kraji. ... Ochranné pásmo neslouží k památkové ochraně nemovitostí, které se v něm nacházejí, a nesnaží se je „památkově vylepšovat“, ale sleduje stavební činnost výlučně z hlediska jeho působení na předmět ochrany (kaple sv. Kateřiny). ... Dále žalovaný konstatoval, že částečně vyhověl všem odvolatelům a změnou části výroku C. II. 2. připustil stavební činnost na objekty, které nepřevyšují jedno nadzemní podlaží, na pozemcích vedených jako orná půda nebo louky, pastviny, sady, zahrady a lesy. Navržené úplné vypuštění tohoto omezení není možné, protože zástavba vyšší než jedno nadzemní podlaží by poškodila ve vztahu ke kapli sv. Kateřiny stabilizovanou hmotovou skladbu v ochranném pásmu a přerušila by ustálené pohledové vazby.

Krajský soud se proto s hodnocením žalovaného ztotožňuje a podotýká, že žalobce relevantním způsobem nevyvrátil předstřené úvahy a racionalitu žalovaného rozhodnutí, které je založeno primárně na odborných závěrech GRŇ NPÚ. Argumentace obsažená v žalobě se nesla pouze v obecné rovině, žalobce

konkrétně nespořoval význam dané památky a dotčené lokality, namítal však nepřiměřenost omezení vyplývajícího z vymezení ochranného pásma.

V prvním kroku testu proporcionality (kritérium vhodnosti) dané opatření obstálo. Vymezení ochranného pásma a stanovení nepřipustných úprav a zásahů v památkovém ochranném pásmu je opatřením, které je schopno dosáhnout sledovaného legitimního cíle.

V druhém kroku testu proporcionality probíhá posouzení, zda byl při výběru prostředků použit ten z nich, který je k základnímu právu nejšetnější (kritérium potřebnosti). I zde krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovanému danému kritériu dostalo. Namítal-li žalobce, že veřejný zájem na ochraně kulturní památky lze naplnit i v jednotlivých správních řízeních, soud konstatuje, že žalobce nespécifikoval, jaká správní řízení měl na mysli a jak konkrétně v nich lze šetrněji dosáhnout nezbytné ochrany dotčeného veřejného zájmu. Dle závěru soudu však neexistuje mírnější opatření (...), které by dostatečným způsobem chránilo hodnotu památky i jejího prostředí. ... Soud dodává, že žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně objasnil (str. 12,13), že omezení výstavby obytného podkroví stávajících objektů se nedotýká takové výstavby, při níž nedojde k navýšení objemu stavební hmoty.

Pokud jde o krok třetí testu proporcionality, i v něm napadené rozhodnutí obstálo.

Dle závěru soudu tak zde existuje významný veřejný zájem na zachování vzájemných blízkých a dálkových pohledů (průhledů) mezi městskou památkovou zónou a danou památkou. ... zakázána tedy není veškerá stavební činnost na pozemcích vedených jako orná půda nebo louky, pastviny, sady, zahrady a lesy, ale toliko výstavba objektů převyšujících jedno nadzemní podlaží na těchto pozemcích. Stejně tak zákaz zvyšování stávající zástavby o další podlaží včetně obytného podkroví je vzhledem k historickému významu dané kulturní památky opatřením nezbytným pro ochranu dotčeného veřejného zájmu. Tato opatření (...) krajský soud hodnotí jako přiměřená a nezbytná, nikoliv svévolná či neúnosná. Co se týče otázky snížení tržní hodnoty předmětných nemovitostí, soud přisvědčil žalovanému, který poukázal na to, že v obdobných ochranných pásmech nemovitých kulturních památek na území Pardubického kraje nebylo zaznamenáno snížení tržní hodnoty nemovitostí či nemožnost (ztížení) jejich prodeje, naopak tyto nemovitosti jsou vyhledávány pro svou stabilitu a hodnotu prostředí pro stavební činnost.

Ojedinelá necitlivá přestavba objektu č.p. 254 byla zjevně nepřiměřeným zásahem do veřejného zájmu na ochranu kulturní památky (kaple sv. Kateřiny) a jejího okolí, nadto tento případ nelze považovat za zavedenou správní praxi, tudíž se žalobce nemůže dovolávat obdobného zacházení. Právě toto pochybení ve vztahu k ochraně kulturní památky bylo důvodným podnětem pro stanovení ochranného pásma a současně důkazem o tom, že samotné stavební řízení nebylo dostatečnou zárukou ochrany této kulturní památky.

10 As 380/2017 - 46 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2018)

... řízení o vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky dle § 17 odst. 1 památkového zákona nelze zahájit návrhem fyzické nebo právnické osoby, i když je vlastníkem uvedené památky, ale pouze z moci úřední (nejedná se tedy o řízení návrhové); zákon ponechává možnost zahájení řízení na příslušném správním orgánu.

9 As 210/2014 - 26 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2015)

Z díkce tohoto ustanovení je zřejmé, že daný typ řízení lze zahájit z moci úřední. Zákon přitom explicitně nestanoví a nelze ani dovodit ze žádného jeho ustanovení, že by toto řízení mohlo být zahájeno na návrh fyzické nebo právnické osoby. Návrh stěžovatele byl tedy ve skutečnosti podnětem k tomu, aby žalovaný řízení o vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky zahájil a sám provedl z úřední povinnosti. Aby bylo založeno veřejné subjektivní právo na vedení řízení a vydání rozhodnutí ve věci, jež se navíc závažným způsobem dotýká práv jiných osob, musí tak stanovit zákon. Toto pojetí odpovídá obecně platným principům v oblasti veřejné správy, kdy jedním ze základních principů je princip oficiality (správní orgány rozhodují z úřední povinnosti bez návrhu) a princip dispozitivnosti (správní orgán rozhoduje na návrh), který se ale uplatní pouze tam, kde to zákon výslovně stanoví. V rozhodné právní úpravě, kterou je zákon o státní památkové péči, však takové ustanovení absentuje.

Zákon u nemovité národní kulturní památky stanoví věcnou příslušnost krajského úřadu k podání návrhu na vymezení ochranného pásma (§ 17 odst. 3 zákona o státní památkové péči). Závěr, který vychází z toho, že absentuje-li v § 17 odst. 1 téhož zákona takové vymezení, *a contrario* tedy může řízení návrhem zahájit kdokoliv, postrádá logiku. Je tomu tak proto, že se nic nemění na již vysloveném závěru, že řízení o vymezení ochranného pásma je zahajováno z moci úřední, a jiný *návrh* je neformálním podnětem k zahájení řízení z úřední moci.

Ochrana kulturních památek je nepochybně veřejným zájmem, nicméně osoby, které na ní mají zájem, jsou oprávněny podat podnět k zahájení řízení o vymezení ochranného pásma takové památky, což vyplývá již z textu čl. 18 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Jakákoliv fyzická či právnická osoba je tedy oprávněna podat podnět (nikoliv však návrh) k zahájení výše zmíněného řízení, správní orgán je povinen tento podnět vyhodnotit a řízení poté z moci úřední zahájit nebo důvody k zahájení řízení neshledá.

Nejvyšší správní soud proto i v tomto případě uzavírá, že řízení o vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky podle § 17 odst. 1 zákona o státní památkové péči nelze zahájit návrhem fyzické nebo právnické osoby, i když je vlastníkem uvedené památky, ale pouze z moci úřední.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 25735/2018 PI ze dne 10. dubna 2018

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci posouzení platnosti vyhlášeného ochranného pásma národní kulturní památky keltského hradiště H.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_025735-9673.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 62635/2017 PI ze dne 6. října 2017

Sdělení k dotazu Magistrátu města HH k otázce možné podjatosti zaměstnanců krajského úřadu v řízení o změně ochranného pásma, které bylo zahájeno na základě podání téhož krajského úřadu.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_062635-7886.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 41476/2017 PI ze dne 12. července 2017

Dotčenost krajského úřadu v procesu změny ochranného pásma.

Skutečnost, že kulturní památka, kvůli jejíž ochraně nebo ochraně jejího prostředí bylo vymezeno ochranné pásmo, byla prohlášena za národní kulturní památku, je pro posuzování příslušnosti krajského úřadu skutečností zásadní. Od prohlášení kulturní památky za národní kulturní památku slouží stejné ochranné pásmo k ochraně národní kulturní památky nebo jejího prostředí. V takovémto případě, což je i případ ochranného pásma zámku a parku ve GG, obecní úřad obce s rozšířenou působností vede řízení o změně nad veškerou pochybnost výhradně na návrh krajského úřadu podle § 17 odst. 5 zákona o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_041476-7882.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 29157/2015 PI ze dne 5. května 2015

Z výše uvedeného vyplývá, že vymezení ochranného pásma podle § 17 zákona o státní památkové péči není řízením o žádosti, ale je vedeno z moci úřední a není zapotřebí obstarávat souhlasy vlastníků pozemků nebo staveb, na nichž bude ochranné pásmo vyhlášováno. Jinými slovy není zapotřebí, aby návrhem krajského úřadu na vymezení ochranného pásma z § 17 zákona o státní památkové péči byl vyplněný formulář přílohy č. 5 vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, která se vztahuje k řízení o žádosti. Podrobnější obsah náležitostí uvádí prováděcí vyhláška k zákonu o státní památkové péči č. 66/1988 Sb., v § 17 odst. 1 stanoví, že vymezení ochranného pásma obsahuje určení předmětu ochrany, důvod vymezení, popis hranice ochranného pásma, kopii pozemkové mapy se zákresem průběhu hranic ochranného pásma a stanovení podmínek pro činnosti v ochranném pásmu. Tím je dle názoru Ministerstva kultury určen i rozsah návrhu, který krajský úřad předloží obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2015_029157.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru legislativního a právního č.j. 9064/2007 ze dne 19. července 2007

Žádost správního úřadu o sdělení, kdo je věcně příslušný podle § 17 odst. 1 zákona o státní památkové péči k provedení změny v rozhodnutí o ochranném pásmu.

Rozhodnutí o změně ochranného pásma nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny může být vydáno obecním úřadem obce s rozšířenou působností pouze na návrh krajského úřadu, který tento návrh předem dohodne s Ministerstvem kultury (§ 17 odst. 5 zákona o státní památkové péči), zatímco žádost, resp. návrh na změnu rozhodnutí o ochranném pásmu nemovité kulturní památky zákon o státní památkové péči neupravuje a je zde tedy prostor pro využití stavebního zákona zejména ustanovení § 94 odst. 2; rozhoduje opět obecní úřad obce s rozšířenou působností, jak je uvedeno výše. Podmínky, za nichž pak může obecní úřad obce s rozšířenou působností změnit nebo zrušit rozhodnutí o ochranném pásmu (vydané podle § 17 odst. 1 nebo 3) dále stanoví § 17 odst. 6 zákona o státní památkové péči, přičemž vždy musí takovému rozhodnutí předcházet vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2007_09064.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 7661/2004 ze dne 8. června 2004

Žádost správního úřadu o posouzení obsahu podmínek ochranného pásma historického jádra města N.

Zásadní otázkou v daném případě je, jakou povahu má obecně ochranné pásmo podle zákona o státní památkové péči a dále jakou povahu má přímo konkrétní ochranné pásmo.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2004_07661.doc

§ 18

Přemístění kulturní památky

(1) Stavbu, která je kulturní památkou, lze přemístit jen s předchozím souhlasem krajského úřadu po vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

(2) Movitou věc, která je kulturní památkou, lze z veřejně přístupného místa trvale přemístit jen s předchozím souhlasem krajského úřadu po vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

(3) Krajský úřad, který dal souhlas k přemístění kulturní památky podle odstavců 1 a 2, uvědomí o tom odbornou organizaci státní památkové péče.

Z judikatury:

31 Cdo 3310/2009 (Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2011)

Účinnost soukromoprávního, resp. občanskoprávního úkonu by neměla být právním předpisem veřejného (správního) práva v posuzovaném případě přímo podmíněna. Výpověď z nájmu nebytových prostor je svým charakterem oprávněným výkonem vlastnického práva k nemovitosti. ... Naproti tomu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o státní památkové péči přemístění movité kulturní památky je zákonným vyjádřením výkonu správního dozoru jako zvláštní kontrolní činnosti veřejné správy, směřující vůči jí nepodřízeným subjektům.

Nejvyšší soud dochází k závěru, že účinnost výpovědi z nájmu nebytových prostor jako výkonu vlastnického práva nelze bezprostředně podřídit výše stanovenému způsobu správního dozoru. Má za to, že souhlas příslušného správního orgánu by jako podmínka výpovědi z nájmu nebytových prostor musel být v tomto případě stanoven občanským zákoníkem, což se neděje.

Vše řečené však neznamená, že by ustanovení § 18 odst. 2 zákona o státní památkové péči mělo být při realizaci vlastnického práva opomenuto. Účel tohoto ustanovení, tedy dozor státu při přemístění kulturní památky, aby nedošlo k jejímu poškození, zničení či jinému faktickému úkonu, který by snížil její hodnotu, musí nalézt výraz při případném výkonu rozhodnutí (exekuci), jestliže by povinnost žalovaného vyklidit nebytový prostor nebyla splněna dobrovolně. Je zřejmé, že v tomto případě by přicházel v úvahu výkon rozhodnutí (exekuce) vyklizením nebytového prostoru podle ustanovení § 340 - § 342 občanského soudního řádu. Provedení výkonu rozhodnutí či exekuce by pak bylo vázáno na souhlas správního orgánu podle § 18 odst. 2 zákona o státní památkové péči s přemístěním kulturní památky, jež se stala konkrétním předmětem výkonu rozhodnutí. Tento souhlas je oprávněn obstarat soudní vykonavatel, resp. soudní exekutor; postup směřující k získání souhlasu jako správního rozhodnutí může iniciovat též kterýkoli z účastníků vykonávacího řízení a bude tak vyvoláno správní řízení o tomto souhlasu.

5 Ca 308/2008 - 104 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2009)

Čl. 5 Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy stanoví, že každá strana se zavazuje zakázat přemístění celku nebo části jakékoli chráněné památky, kromě případů, kdy fyzická ochrana takových památek přemístění nezbytně vyžaduje. Za těchto podmínek přijme příslušný úřad nezbytná opatření k jejich demontáži, převozu a opětovnému postavení na vhodném místě.

Soud vykládá pojem "přemístění" památky použitý v ustanovení § 18 odst. 1 zákona o státní památkové péči jako nejen její odstranění z místa původního, ale rovněž opětovné umístění na jiné vhodné místo. Předchozí souhlas s přemístěním památky tak dle výkladu soudu musí zahrnovat jak souhlas s tím, že památka bude "odstraněna" z místa původního, tak rovněž i souhlas s místem novým, kde bude nově nainstalována. Soud je proto toho názoru, že souhlas s přemístěním památky jako takový je ve smyslu § 18 odst. 1 zákona o státní památkové péči udělen, vztahuje-li se k oběma, úzce souvisejícím a vzájemně se podmiňujícím skutečnostem. Teprve po udělení souhlasu s přemístěním zahrnujícím obě uvedené složky (tj. souhlas s odstraněním z původního místa a zároveň jejím novým umístěním na jiné vhodné místo), může být památka fakticky přemístěna. Výklad přijatý žalovaným by ve svém důsledku znamenal, že správní orgán by při udělování "části" souhlasu fakticky se vztahujícího k odstranění nemovité památky z původního místa nemusel zvažovat úzce související otázku jejího nového vhodného umístění. To by v krajní situaci mohlo vést k tomu, že památka nebude přemístěna, ale fakticky odstraněna. Dle mínění soudu nelze přehlédnout ani to, že nové umístění nemovité památky může do určité míry předurčit i způsob jejího rozebrání a transportu. Souhlas s umístěním na nové konkrétní místo by tedy měl předcházet před rozhodnutím o způsobu, jímž památka bude na toto nové místo přemístěna.

Přemístění stavby jakožto nemovité kulturní památky, by ve smyslu čl. 5 Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy přicházelo v úvahu tehdy, pokud by ochrana kulturní památky takové přemístění vyžadovala.

§ 19

Užívání kulturních památek pro vědecký výzkum nebo pro účely výstavní

(1) Vlastník kulturní památky je povinen umožnit osobám pověřeným orgány státní památkové péče vědecký výzkum kulturní památky, popřípadě pořízení její dokumentace. Jde-li o důležitý společenský zájem, je vlastník movité kulturní památky povinen kulturní

památku přenechat především odborné organizaci k dočasnému užívání pro účely vědeckého výzkumu nebo pro účely výstavní na náklad toho, jemuž se kulturní památka přenechá k užívání.

(2) O podmínkách přenechání kulturní památky nebo národní kulturní památky k dočasnému užívání rozhodne krajský úřad po vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

§ 20

Kulturní památky ve vztahu k zahraničí

(1) Kulturní památku lze v zahraničí vystavovat, do zahraničí zapůjčit nebo do zahraničí vyvézt pro jiné účely jen s předchozím souhlasem ministerstva kultury.

(2) Věc, která vykazuje znaky kulturní památky podle § 2 odst. 1, lze trvale převézt ze zahraničí do České republiky jen s předchozím souhlasem příslušného orgánu státu, z něhož má být dovezena, je-li zaručena vzájemnost.¹⁶⁾

(3) Věc vykazující znaky kulturní památky podle § 2 odst. 1, která byla na území České republiky zapůjčena cizím státem, jenž prohlásil, že tato věc je v jeho vlastnictví, nepodléhá provedení jakéhokoliv výkonu rozhodnutí ani exekuci a předběžným opatřením nelze uložit s takovou věcí nenakládat; nelze ani přijmout jakékoli rozhodnutí nebo opatření, které by bránilo vrácení takové věci tomuto cizímu státu.

(4) Ustanovením odstavců 1 a 2 nejsou dotčeny předpisy upravující hospodářské styky se zahraničím.¹⁷⁾

(5) Podrobnosti o udílení souhlasu s vývozem kulturních památek do zahraničí stanoví obecně závazný právní předpis.

Č Á S T T Ě T Í

ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY A NÁLEZY

§ 21

Oprávnění k archeologickým výzkumům

(1) Archeologické výzkumy je oprávněn provádět Archeologický ústav Akademie věd České republiky (dále jen „Archeologický ústav“), který se také vyjadřuje k ochraně archeologického dědictví^{17a)} v řízeních podle zvláštních právních předpisů^{17b)}.

(2) Ministerstvo kultury může na žádost v odůvodněných případech po dohodě s Akademií věd České republiky povolit provádění archeologických výzkumů vysokým školám, pokud je provádějí při plnění svých vědeckých nebo pedagogických úkolů, muzeím nebo jiným organizacím, popřípadě fyzické osobě, které mají pro odborné provádění archeologických výzkumů potřebné předpoklady (dále jen „oprávněná organizace“). Oprávněná organizace uzavírá s Akademií věd České republiky dohodu o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů.

¹⁶⁾ Úmluva UNESCO o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků z roku 1970 (vyhláška č. 15/1980 Sb.).

¹⁷⁾ Zákon č. 142/1970 Sb., o devizovém hospodářství.

Celní zákon č. 44/1974 Sb.

Zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím.

^{17a)} Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná), vyhlášená pod č. 99/2000 Sb. m. s.

^{17b)} Například zákon č. 62/1988 Sb., ve znění zákona č. 543/1991 Sb., zákona č. 366/2000 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 3/2005 Sb.

(3) Potřebnými předpoklady podle odstavce 2 se rozumí odborná kvalifikace fyzické osoby žádající o udělení povolení, nebo odborná kvalifikace fyzické osoby, která je v pracovním nebo jiném obdobném poměru k osobě žádající o udělení povolení, jejichž prostřednictvím bude zajištěna odbornost provádění archeologických výzkumů, a vybavení laboratorním zařízením a prostory nezbytně nutnými pro vědecké poznání a dokumentaci archeologických nálezů a dočasné uložení movitých archeologických nálezů. Odborná kvalifikace se prokazuje splněním dosažené kvalifikace, jíž je vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném magisterském studijním programu^{11a)} v oblasti společenských věd se zaměřením na archeologii, a 2 roky odborné praxe.

(4) Oprávněná organizace je povinna oznámit Archeologickému ústavu zahájení archeologických výzkumů a podat mu o jejich výsledcích zprávu. Jde-li o archeologické výzkumy na území prohlášeném za kulturní památku, národní kulturní památku, památkovou rezervaci nebo památkovou zónu, Archeologický ústav a oprávněné organizace oznámí zahájení archeologických výzkumů odborné organizaci státní památkové péče, které podají též zprávu o jejich výsledcích.

(5) Ministerstvo kultury po dohodě s Akademií věd České republiky může odejmout povolení k provádění archeologických výzkumů oprávněné organizaci, která porušila podmínky, za kterých jí bylo povolení uděleno.

(6) Uchazeči Ministerstvo kultury udělí za podmínek podle odstavce 2 povolení k provádění archeologických výzkumů, pokud mu je uznána odborná kvalifikace.

(7) V případě řízení o udělení povolení k provádění archeologických výzkumů uchazeči se vede společné řízení o udělení povolení k provádění archeologických výzkumů a o uznání odborné kvalifikace.^{11f)}

Z judikatury:

1 As 78/2018 – 47 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 9. 2018)

§ 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči je třeba interpretovat tak, že smluvní přímus stanovuje.

Z gramatického výkladu § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči je zcela nepochybné, že právě a jedině Ministerstvo kultury je správním orgánem, který má (za aktivní součinnosti Akademie věd) pravomoc rozhodovat o tom, kdo může provádět archeologický výzkum a kdo nikoliv (tj. kdo je oprávněnou organizací). ... Naopak zákon nepředvídá možnost, že by k uzavření takové dohody mohlo „nedojít“, nestanoví žádná hlediska, formu ani postup pro takové odepření.

Nemohlo být úmyslem racionálního zákonodárce, aby Akademie věd měla na jednu stranu významný vliv na rozhodnutí Ministerstva kultury – jakožto ústředního správního úřadu v oblasti památkové péče včetně archeologických nálezů – o udělení povolení k archeologické činnosti oprávněné osobě a současně mohla neuzavřením navazující dohody toto rozhodnutí fakticky anulovat, resp. zabránit jeho vykonatelnosti. Jako zcela racionální se naopak jeví výklad, že Akademii věd jako odbornému orgánu v oblasti archeologických výzkumů je ponechán prostor ke sjednání „provozních“ podmínek výkonu oprávnění uděleného ministerstvem.

Předně, sám zákon o státní památkové péči stanoví možnost žalované iniciovat odejmutí povolení (§ 21 odst. 5 zákona o státní památkové péči), a to jak v případech, kdy je z časového hlediska ještě stále platná v minulosti uzavřená veřejnoprávní smlouva, tak (jako v nyní projednávané věci) v případě, kdy již platnost smlouvy skončila. ... Pakliže Ministerstvo kultury shledá závažnost a především důvodnost tvrzení žalované, tento závěr může vést k odejmutí povolení k provádění archeologických výzkumů. Žalovaná má v tomto řízení, kromě své iniciační role, navíc postavení dotčeného orgánu [§ 21 odst. 5 zákona o státní památkové péči, § 136 odst. 1 písm. b) správního řádu].

1 As 292/2016 - 28 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 3. 2017)

Stěžovatelka uzavřela s žalovanou na základě výše uvedeného povolení Ministerstva kultury postupně celkem tři dohody o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů. Opakovaná výzva stěžovatelky k opětovnému uzavření (v pořadí již čtvrté) dohody byla žalovanou odmítnuta.

Nejvyšší správní soud se nejprve ztotožnil s městským soudem, který dohodu o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů správně kvalifikoval jako subordinační veřejnoprávní smlouvu.

V nyní projednávaném případě je však situace v určité míře odlišná, neboť k uzavření veřejnoprávní smlouvy na rozdíl od výše zmíněného rozsudku vůbec nedošlo a věc tedy nelze řešit postupem pro řešení sporů z veřejnoprávních smluv.

Podle § 163 odst. 3 písm. c) správního řádu nabídka k uzavření veřejnoprávní smlouvy zaniká okamžikem, kdy projev odmítnutí návrhu smlouvy dojde navrhovateli smlouvy. Odmítnutí učiněné přípisem je tedy třeba kvalifikovat jako neakceptaci stěžovatelčiny nabídky k uzavření veřejnoprávní smlouvy.

Je tedy nesprávný názor městského soudu, že odmítnutí nabídky k uzavření dohody o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů zakládá spor z veřejnoprávní smlouvy, který má řešit nadřízený správní orgán (tj. Ministerstvo kultury), proti jehož rozhodnutí je teprve možná ochrana ve správním soudnictví. ... Jestliže však v posuzovaném případě veřejnoprávní smlouva nebyla uzavřena, nemůže se jednat o spor z takové smlouvy.

Nečinnostní žaloba podle ustálené judikatury přichází v úvahu tehdy, jestliže správní orgány otálejí s vydáním rozhodnutí ve věci samé či osvědčení, tedy nikoliv s uzavřením veřejnoprávní subordinační smlouvy.

Jelikož se v případě odmítnutí uzavření dohody s ohledem na výše uvedené nejedná o nečinnost, ani o rozhodnutí v materiálním slova smyslu, proti němuž by žalobkyně mohla brojit žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s., v úvahu přichází pouze žaloba zásahová.

V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu se lze zásahovou žalobou domáhat ochrany i proti takovému nekonání ze strany správního orgánu, které není nečinností ve smyslu § 79 s. ř. s.

Požadavek žalobkyně lze stejně dobře posoudit jako petit nečinnostní (...) i jako petit zásahové žaloby. ... Ačkoliv v textu žaloby se stěžovatelka dovolává „ochrany před nečinností Akademie věd“, petit svědčí o snaze domoci se obrany před omisivním zásahem žalované, spočívajícím v neuzavření dohody o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů.

Není ani možno odhlédnout od značně komplikované procesní situace stěžovatelky, zapříčiněné nedostatky právní úpravy archeologických prací v režimu zákona o státní památkové péči (o tom obsáhle pojednává výše uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 99/2011 - 73). Obvykle (například v režimu stavebního zákona) totiž žalobce může v případě neuzavření veřejnoprávní smlouvy iniciovat správní řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí plně přezkoumatelné ve správním soudnictví. Zákon o státní památkové péči však žádnou alternativu dohody o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů jakožto subordinační veřejnoprávní smlouvy nestanoví a v případě jejího neuzavření se žalobce nemůže domáhat vydání správního rozhodnutí.

76 A 35/2012 - 51 (Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 12. 5. 2014)

Podle § 39 odst. 2 písm. g) zákona č. 20/1987 Sb. i spáchání přestupku o státní památkové péči, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí i ke dni spáchání přestupku, krajský úřad může uložit pokutu až do výše 4 000 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že provádí v rozporu s § 21 odst. 2 archeologický výzkum, nebo provádí archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2, nebo postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4.

K pojmu archeologický výzkum soud především konstatuje, že ačkoliv legální definice tohoto pojmu neexistuje (v obecně závazných právních předpisech), je třeba se řídit významem slov v běžném jazyce. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, č. j. 2 As 37/2009-62, www.nssoud.cz, není-li pojem (zde nerozpuštěné nečistoty) definován v právním předpise jinak, je třeba mu při jeho výkladu přisoudit takový význam, jaký má v běžném jazyce. Přestože podzákonné právní předpisy nejsou v souladu s čl. 95 odst. 1 část věty před středníkem Ústavy pro soud závazné (soudce je při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu), s ohledem na citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu o obvyklém významu slov v právu soud odkazuje na interní předpis Archeologického ústavu Akademie věd, který definici archeologického výzkumu podává: záchranný archeologický výzkum (dále jen výzkum) je odbornou archeologickou činností vyvolanou ohrožením či narušením území s archeologickými nálezy. Výsledkem výzkumu je soubor artefaktů (movitých nálezů) a nálezová zpráva (zpráva o výsledcích výzkumu dle díky § 21 odst. 3 zákona č. 20/87Sb., v platném znění), která detailně dokumentuje a interpretuje archeologické situace nenávratně zničené stavební, těžební či jinou činností. Z tohoto důvodu se výzkumem rozumějí veškeré etapy archeologické práce na území s archeologickými nálezy až do stadia nálezové zprávy, tedy vlastní terénní práce (odkryv), provedení úplné dokumentace odkrytých situací, geodetické zaměření plochy výzkumu, evidence a ošetření movitých archeologických nálezů, další zpracování terénní dokumentace podle obvyklého standardu (např. překreslení plánů, digitalizace), dokumentace movitých nálezů včetně jejich případné konzervace, uložení movitých nálezů do vhodného depozitáře, analýza odebraných vzorků (kromě artefaktů také např. zvířecích a lidských kostí, zbytků rostlin, mineralogických materiálů atd.) a komplexní vyhodnocení výsledků výzkumu.

O veřejném zájmu v oblasti zachování kulturního dědictví není pochyb – a významu tohoto veřejného zájmu svědčí už to, že v nejvyšším zákoně našeho právního řádu – Ústavě - se v Preambuli hovoří o tom, že... My, občané České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,... odhodláni společně sřežít a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství, odhodláni řídit se všemi osvědčenými principy právního státu, prostřednictvím svých svobodně zvolených zástupců přijímáme tuto Ústavu České republiky. Podle čl. 10 Ústavy vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se

mezinárodní smlouva. Součástí právního řádu je tak Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy, citovaná výše.

Strany Úmluvy se zavázaly uplatňovat procedury k povolování vykopávek ... aby vykopávky a další potenciálně destruktivní techniky byly prováděny pouze kvalifikovanými, zvláště oprávněnými osobami; učinit používání detektorů kovů a jakýchkoli jiných detekčních zařízení nebo postupů archeologického výzkumu předmětem specifického předchozího oprávnění, kdykoli s tím počítá vnitřní právní úprava státu.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 41142/2016 PI ze dne 17. června 2016

Soutěž o nejkrásnější nález jara prezentovaná na webu www.lokxxxbu.cz.

V tomto směru musí Ministerstvo kultury konstatovat, že tento záměr nepovažuje za šťastný, neboť svými nejasně formulovanými soutěžními podmínkami, u nichž není jasné, za jakých okolností došlo k nálezu (viz citace z webových stránek „vlozte nalezený a odevzdaný předmět“), nepřímo nabádá účastníky soutěže k porušování zákona o státní památkové péči.

Tuzemská úprava v zákoně o státní památkové péči předpokládá, že provádění archeologických výzkumů bez ohledu na používanou metodu vyžaduje povolení Ministerstva kultury vydané se souhlasem Akademie věd ČR a dále uzavření dohody mezi osobou, která získá takové povolení, a Akademií věd ČR o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů. Tedy i používání detektorů kovů pro prospekci terénu za účelem objevení archeologických nálezů patří mezi činnosti, k nimž je třeba mít povolení Ministerstva kultury a následně uzavřenou dohodu s Akademií věd ČR.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_041142-4795.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 20289/2016 PI ze dne 16. března 2016

Vedení sankčního řízení za provádění archeologických výzkumů bez dohody uzavřené s Akademií věd České republiky.

Z výše uvedeného vyplývá, že pro provádění archeologických výzkumů je nutné splnit obě podmínky z § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Není-li uzavřena dohoda mezi oprávněnou organizací a Akademií věd České republiky nebo bylo-li oprávněné organizaci povolení Ministerstva kultury odebráno postupem podle § 21 odst. 5 zákona o státní památkové péči, pak se nemůže jednat o legální provádění archeologických výzkumů. Stejný názor zastávají i oba komentáře k zákonu o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_020289-4793.docx

Uznávání odborné kvalifikace uchazeče pro provádění archeologických výzkumů

§ 21a

(1) Při uznávání odborné kvalifikace uchazeče postupuje Ministerstvo kultury podle zákona o uznávání odborné kvalifikace^{11g)}.

(2) Na osobu, která Ministerstvu kultury oznámila svůj záměr provést archeologický výzkum v rámci svobody poskytování služeb a přiložila doklady podle zákona o uznávání odborné kvalifikace a zároveň doložila náležitosti oznámení podle odstavce 3 (dále jen „osoba oprávněná k výzkumům“)^{11h)}, se nevztahuje ustanovení § 21 odst. 2.

(3) Oznámení podle odstavce 2 obsahuje vedle náležitostí podle zákona o uznávání odborné kvalifikace^{11h)}

- a) adresu pro doručování písemností,
- b) předpokládanou dobu provádění archeologických výzkumů na území České republiky,
- c) místo, kde se mají archeologické výzkumy provést,
- d) důvody pro provedení archeologických výzkumů,
- e) popis odborných postupů, které mají být při archeologických výzkumech použity,
- f) smlouvu uzavřenou s muzeem o uložení movitých archeologických nálezů učiněných při provádění archeologických výzkumů.

(4) Ministerstvo kultury vede evidenci uchazečů, kterým bylo uděleno povolení k provádění archeologických výzkumů, a osob oprávněných k výzkumům, do níž se zapisuje

- a) jméno a příjmení uchazeče, kterému bylo uděleno povolení k provádění archeologických výzkumů,
- b) jméno a příjmení osoby oprávněné k výzkumům,

- c) adresa pro doručování písemností,
 - d) doba platnosti oprávnění k provádění archeologických výzkumů na území České republiky,
 - e) předpokládaná doba provádění archeologických výzkumů na území České republiky osobou oprávněnou k výzkumům,
 - f) zákaz provádění archeologických výzkumů podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4.
- Ochrana osobních údajů, které se zapisují do evidence, se řídí zvláštním právním předpisem.^{11e)}

§ 21b

(1) Pokud je uchazeči uloženo podle zákona o uznávání odborné kvalifikace kompenzační opatření¹¹ⁱ⁾, Ministerstvo kultury v rozhodnutí současně stanoví

- a) pro případ volby splnění kompenzačního opatření formou rozdílové zkoušky rozsah rozdílové zkoušky, která může zahrnovat ověření jak teoretických, tak i praktických dovedností uchazeče, které nejsou podle předloženého dokladu součástí odborné kvalifikace uchazeče, a školu, na které uchazeč složí uloženou rozdílovou zkoušku, a
- b) pro případ volby splnění kompenzačního opatření formou adaptačního období délku adaptačního období, oblasti, jejichž znalost je nezbytná pro provádění archeologických výzkumů a které nejsou podle předloženého dokladu součástí odborné kvalifikace uchazeče, povinnost předložit závěrečnou zprávu o průběhu adaptačního období a způsob vyhodnocení adaptačního období.

(2) Školu podle odstavce 1 písm. a) určí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na žádost Ministerstva kultury ve lhůtě 1 měsíce ode dne doručení této žádosti. Ministerstvo kultury v žádosti stanoví rozsah rozdílové zkoušky, která může zahrnovat ověření jak teoretických, tak i praktických dovedností uchazeče. Podrobnosti obsahu a formy rozdílové zkoušky stanoví určená škola.

(3) V případě volby splnění kompenzačního opatření formou adaptačního období uchazeč absolvuje adaptační období pod dohledem odborně způsobilé fyzické osoby odbornou praxí v oboru provádění archeologických výzkumů vykonanou u Archeologického ústavu nebo oprávněné organizace.

(4) Teoretické a praktické oblasti, které tvoří obsah vzdělávání a přípravy vyžadované v České republice pro provádění archeologických výzkumů, jsou stanoveny v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

§ 21c

Povinnosti stanovené oprávněným organizacím v § 21 odst. 4, § 22, § 23 odst. 3 a § 24 platí pro osobu oprávněnou k výzkumům obdobně.

§ 22

Provádění archeologických výzkumů

(1) Archeologický ústav a oprávněné organizace jsou povinny před zahájením archeologických výzkumů uzavřít dohodu s vlastníkem (správcem, uživatelem) nemovitosti, na které se mají archeologické výzkumy provádět, o podmínkách archeologických výzkumů na nemovitosti. Nedojde-li k dohodě, rozhodne krajský úřad o povinnostech vlastníka (správce, uživatele) nemovitosti strpět provedení archeologických výzkumů a o podmínkách, za nichž archeologické výzkumy mohou být provedeny.

(2) Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady záchranného archeologického výzkumu tento stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.

Z judikatury:

5 A 242/2010 – 42 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2014)

Je pravda, že zákon nedefinuje pojem území s archeologickými nálezy; z toho však nelze dovozovat, jak to činí žalobce, že takové území může vymezit jen nařízení kraje. ... Nelze přijmout myšlenku nastíněnou v žalobě, totiž že by stavebníkovi něco mělo „objektivně signalizovat“ možnost archeologických nálezů. ... Podle Státního archeologického seznamu České republiky (informační systém o území s archeologickými nálezy spravovaný Národním památkovým ústavem) lze za území s archeologickými nálezy považovat prostor, kde již byly registrovány jakékoli archeologické nálezy movité či nemovité povahy, a rovněž tak prostor, kde je možné vzhledem k přírodním podmínkám či dosavadnímu historickému vývoji tyto nálezy s vysokou pravděpodobností očekávat. Kdyby bylo vydáno nařízení kraje, stavebníkům by to usnadnilo situaci; není-li však nařízení kraje vydáno, musí stavebník z opatrnosti předpokládat, že archeologické nálezy nejsou vyloučeny.

7 As 24/2012 - 24 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2012)

Byla-li by oznamovací povinnost v roce 2007 splněna, nemohla by být naplněna skutková podstata přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči. Pro posouzení naplnění této skutkové podstaty je proto zcela nerozhodné, že byla mezi oprávněnou organizací a stěžovatelem uzavřena dohoda o provedení I. fáze záchranného archeologického výzkumu pouze ve vztahu k části předmětného pozemku, že byl záchranný archeologický výzkum realizován pouze na části předmětného pozemku a že byl stěžovatel v expertním dodatku ke stavební činnosti ze dne 27. 8. 2007 požádán, aby další stavební aktivity na parcele hlásil s předstihem alespoň 5 pracovních dnů.

Oprávněná organizace zde totiž nevystupuje z pozice vrchnostenského orgánu a není proto oprávněna stěžovateli ukládat jednostranně žádné povinnosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 99/2011 - 73). Pokud stěžovatel nerespektoval „žádost“ obsaženou v expertním posudku oprávněné organizace, rozhodně nelze mít za to, že by tím mohl naplnit skutkovou podstatu přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči.

Pokud by stěžovatel odmítl podepsat dohodu o provedení záchranného archeologického výzkumu k části pozemku, muselo by být postupováno podle ust. § 22 odst. 1 věty druhé zákona o státní památkové péči.

Nutno dodat, že důvody, proč nebyla dohoda uzavřena ve vztahu k celému pozemku a proč práce nebyly provedeny na celém pozemku, nebyly vůbec zkoumány. Nelze tak za daného stavu v žádném případě tvrdit, že by si takový postup skutečně vymínil stěžovatel. Nicméně i kdyby tomu tak bylo, nemohlo by to mít žádný vliv na posouzení, zda stěžovatel naplnil skutkovou podstatu přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči, tj. zda nesplnil oznamovací povinnost stanovenou § 22 odst. 2 citovaného zákona.

Navíc ze správního spisu vyplývá, že oprávněná organizace měla při uzavírání dohody k dispozici nákres celého záměru stavební činnosti stěžovatele, včetně stavby bazénu a zahradního domku.

6 Ca 205/2006 - 29 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2009)

Soud považuje za nutné uvést, že jak vyplývá z předloženého obsahu správního spisu, žalobce o oznamovací povinnosti v minulosti věděl a bylo to dle názoru soudu v průběhu správního řízení jednoznačně prokázáno. Důkazem je mimo jiné i samotné odvolání žalobce, ve kterém sám uvedl, že o této povinnosti byl poučen, a to jak formou územního rozhodnutí, tak dopisem správního orgánu. Že byl žalobce seznámen i s příslušnými ustanoveními zákona o státní památkové péči, svědčí i skutečnost, že na základě tohoto zákona požádal o vyplacení odměny. Nelze souhlasit ani s námitkou žalobce, že stavební úřad v daném případě porušil svou povinnost tím, že mu neuložil ve stavebním povolení povinnost, aby oznámil své záměry stavební činnosti Archeologickému ústavu před zahájením stavebních prací. Nelze přisvědčit žalobci ani v jeho tvrzení, že se tak údajně domníval, že od této povinnosti stavební úřad upustil, když nebyla uvedena v podmínkách stavebního povolení. Žalobci je oznamovací povinnost dána jako stavebníkovi přímo a jednoznačně v § 22 zákona o státní památkové péči a nemůže se tak dovolávat ustanovení § 60 stavebního zákona [zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), poznámka vydavatele], který upravuje stavební řízení. Oznamovací povinnost žalobce je stanovena ve speciálním zákoně o státní památkové péči a není dána tím, že bude tato podmínka uvedena ve stavebním povolení. I případná nevědomost žalobce v oznamovací povinnosti by nevedla k tomu, že by žalobce za své jednání nemohl být postižen sankcí. V daném případě se jedná o objektivní

odpovědnost žalobce, která znamená, že se dopustí výše uvedeného deliktu tím, že svým jednáním (popř. opomenutím), způsobil porušení povinnosti stanovené zákonem.

32 Odo 765/2004 - 103 (Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2004)

Soudy nižších instancí pochybily, když na základě jazykového výkladu ustanovení § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči dovodily, že náklady archeologického výzkumu hradí pouze stavebník – právnická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného výzkumu. Ve výše citovaném ustanovení ve větě první není uvedeno „je-li stavebníkem právnická nebo fyzická osoba“, nýbrž „právnická osoba nebo fyzická osoba“ a protože zákonodárce použil jednotné číslo, vložená část věty „při jejímž podnikání“ se nemůže vztahovat k oběma podstatným jménům – podmětům, vztahuje se pouze k podstatnému jménu – podmětu bezprostředně předcházejícímu, tj. k „fyzické osobě“. Pokud tedy zákonodárce nepoužil v citovaném ustanovení legislativní zkratku „osoba“, která zahrnuje jak fyzickou, tak i právnickou osobu, nebo spojení, které nesprávně uvedl v odůvodnění rozhodnutí soud prvního stupně, „právnická nebo fyzická osoba“, vyjádřil tak povinnost hradit náklady záchranného archeologického výzkumu stavebníkovi právnické osobě bez ohledu na to, zda podniká či nikoliv, a pouze stavebník fyzická osoba hradí tyto náklady tehdy, vznikly-li v souvislosti s jeho podnikáním. Závěr odvolacího soudu o tom, že žalovaná strana není povinna hradit náklady záchranného archeologického výzkumu ve smyslu § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči, neboť je stavebníkem právnickou osobou, která nepodniká, tedy není správný.

59 Ca 59/2002 - 35 (Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 9. 2002)

Z vyjádření Okresního muzea Č. ze dne 13. 8. 2001 vyplývá, že přístavba k sakristii kostela sv. Václava se nachází na území s archeologickými nálezy, kterými jsou například gotický kostel, slovanské hradiště, hradiště ze starší doby železné. Ve věci není sporu o tom, že stavební práce nebyly Archeologickému ústavu oznámeny. Jak již soud uvedl shora, odpovědnost za porušení oznamovací povinnosti dle § 22 odst. 2 zákona o památkové péči je upravena jako objektivní. Splnění povinnosti není zákonem vázáno ani na znalost skutečnosti, že jde o území s archeologickými nálezy, ani na to, zda stavebními pracemi nebo jinou činností dojde či nedojde k zásahu do archeologického naleziště. Důvodem pro zproštění odpovědnosti za porušení této povinnosti nejsou ani předchozí zásahy do lokality s archeologickými nálezy. Soud upozorňuje, že žalobkyně není zásadně oprávněna činit závěr o tom, zda na místě je či není něco archeologicky zajímavého, protože předchozí práce zasáhly do značné hloubky a vybagrovaný materiál byl vyvezen na skládku. Jak vyplývá z ustanovení § 23 odst. 1 zákona o státní památkové péči, archeologickým nálezem je věc (soubor věcí), která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí. Výraz zpravidla znamená, že archeologickým nálezem může být věc nebo soubor věcí nikoli pouze pod zemí. Rovněž skutečnost, že dle tvrzení žalobkyně nedošlo k poškození archeologického naleziště, nemá vliv na odpovědnost za porušení oznamovací povinnosti Archeologickému ústavu. Pokud žalobkyně namítala, že není zřejmé, k jaké jiné oprávněné organizaci lze oznámení učinit, z ustanovení § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči jasně vyplývá, že oznámení se vždy činí Archeologickému ústavu. Jiná oprávněná organizace může být případně jen oprávněna ve smyslu ustanovení § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči k provádění archeologického výzkumu. Uložení pokuty též za porušení oznamovací povinnosti dle § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči soud shledal v souladu se zákonem.

5 A 8/2000 - 40 (Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 5. 2002)

V daném případě rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgánu I. stupně se zřetelem na formulaci výroků obou rozhodnutí ukládá povinnost jen S., a to povinnost strpět provedení archeologického výzkumu za podmínek ve výroku rozhodnutí uvedených. Z této povinnosti stavebníka strpět provedení záchranného archeologického výzkumu, které se nikterak nebránil, vyplynulo pro žalobce jen oprávnění, nikoli povinnost tento archeologický výzkum provést. Toto oprávnění žalobce, které mohl či nemusel využít, bylo založeno až tímto rozhodnutím, neboť ze žádného ustanovení zákona o státní památkové péči nelze dovodit monopolní oprávnění žalobce archeologické výzkumy provádět. Uvedený zákon v § 21 odst. 1 stanoví v obecné poloze, že archeologické výzkumy je oprávněn provádět Archeologický ústav Akademie věd České republiky. V odst. 2 tohoto ustanovení je pak uvedeno, že Ministerstvo kultury může v odůvodněných případech po dohodě s Akademií věd České republiky povolit provádění archeologických výzkumů i dalším subjektům uvedeným v tomto ustanovení.

Z uvedeného tedy vyplývá, že archeologické výzkumy jsou oprávněny provádět kromě žalobce i další oprávněné organizace. Protože ze zákona o státní památkové péči ani z jiného právního předpisu žádné subjektivní právo žalobce provádět v konkrétním případě (za určitých podmínek) archeologické výzkumy nevyplyvá a oprávnění, nikoli však povinnost, provést záchranný archeologický výzkum na hradě K., bylo pro žalobce založeno až napadeným rozhodnutím, dospěl soud k závěru, že žalobce nemohl být tímto rozhodnutím v právech, které nemá, resp. které před právní mocí rozhodnutí neměl, zkrácen.

Pokud v této věci žalobce nechtěl využít svého oprávnění záchranný archeologický výzkum provést z důvodů, že na jeho provedení nemá dostatek finančních prostředků, nemusel toto své oprávnění realizovat a žádné náklady spojené s jeho provedením by mu tím pádem nevznikly.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 1401/2016 PI ze dne 8. ledna 2015

Sdělení k žádosti Městského úřadu o stanovisko k výkladu pojmů ze zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Vždy stejně jako v ilustrativním případě je třeba vycházet z konkrétních okolností daného případu a míry doložitelnosti předpokladů, za kterých byl záchranný archeologický výzkum zahájen, a skutečnosti, zda se tyto předpoklady potvrdily nebo vyvrátily. Právě situace, kdy záchranným archeologickým výzkumem byly vyvráceny odborné předpoklady, na kterých byl záchranný archeologický výzkum postaven, je tou situací, kdy lze uvažovat o aplikaci pojmu „nepředvídaný nálezy“.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_001401.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 53049/2014 PI ze dne 13. října 2014

Odpověď na dotaz Krajského úřadu N kraje, odboru, který se týkal výkladu ustanovení § 22 odst. 2 a § 23b zákona o státní památkové péči

V § 23b zákona o státní památkové péči je navíc dána pouze fakultativní možnost (nikoliv povinnost) pomocí nařízení kraje ulehčit stavebníkovi přípravu stavby, konkrétně získávání informace, zdali jeho stavební záměr bude prováděn v území s archeologickými nálezy či nikoliv, a tím šetřit jeho čas a peníze. Jak je uvedeno výše, stavebník jako laik v oblasti archeologie si nemůže sám učinit úsudek, jestli svůj záměr provádí na území s archeologickými nálezy nebo ne. Rozhodně není v § 23b o státní památkové péči zákona stanoveno, že by nevydáním tohoto nařízení radou kraje zákonná povinnost daná v § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči přestala platit. Nic jiného než zákon zákonnou povinnost zrušit nemůže.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_053049.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 34668/2014 PI ze dne 9. července 2014

Uzavření dohody se stavebníkem, který není vlastníkem dotčených pozemků, o provedení záchranného archeologického výzkumu.

Za situace, kdy bude osoba stavebníka a vlastníka nemovitosti v převážně většině případu rozdílná, je třeba reálnost ohrožení archeologického dědictví dovozovat z povolovací pravomoci správních orgánů, tedy zejména ze skutečnosti, že rozhodnutí příslušných stavebních úřadů nabyta právní moci. Teprve v okamžiku nabytí právní moci konkrétního rozhodnutí stavebního úřadu lze v konkrétní lokalitě přistoupit k provedení záchranného archeologického výzkumu, protože až v tuto chvíli je pravomocně rozhodnuto o tom, kdo je stavebník, zda a v jakém rozsahu může realizovat stavební činnost a teprve v tuto chvíli lze uvažovat o tom, nakolik tato povolená činnost může ohrozit archeologické dědictví a zachování informací o něm.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_034668.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 37894/2011 PI ze dne 28. července 2011

Aplikace právních předpisů při provádění záchranných archeologických výzkumů.

K otázce hrazení nákladů ZAV pouze poznamenáváme, že sice lze respektovat otázku smluvní volnosti, ale nelze opomenout, že oprávněná organizace rozhodně není v postavení, v jehož rámci by mohla určovat stavebníkovi povinnost podílet se na nákladech ZAV, ač mu tato povinnost z § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči nesvědčí (není právnickou osobou ani osobou fyzickou, při jejímž podnikání nutnost ZAV vznikla). V dopise vyslovujete názor, že postup oprávněné organizace, jenž v dohodě o provedení ZAV zakotvuje povinnost stavebníka podílet se na úhradě nákladů ZAV, je v souladu s ustanovením § 53 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla). Povinnost ukládající příspěvkové organizaci plnit určené úkoly nejhospodárnějším způsobem ovšem neopravňuje organizaci k tomu, aby si upravovala okruh osob, které jsou podle § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči povinny hradit náklady ZAV. Povinnost chovat se hospodárně neznamená vymáhat platby za služby, jejichž náklady na základě zákona nemá uživatel těchto služeb nést.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2011_37894.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 22917/2011 PI ze dne 21. dubna 2011

Přístavba domu čp. xxx v městě O. – sdělení k prošetření postupu orgánů státní správy ve věci poškozených archeologických nálezů.

V dané věci je sice předmětem sporu termín, kdy byl záchranný archeologický výzkum zahájen, nicméně památková inspekce je toho názoru, že bez ohledu na tuto otázku začal ABC řešit danou záležitost natolik pozdě, že již neměl krajský úřad možnost na žádost ABC reagovat tak, aby zničení archeologických nálezů mohl zabránit. Ačkoli z předmětu žádosti vyplývá, že neshodu na termínu dokončení záchranného archeologického výzkumu bylo možno zjistit nejspíše dne 4. prosince 2010, obrátil se ABC na krajský úřad až 9. prosince 2010, navíc toto podání je z velké míry neurčitě, chybí doložení existence neshody (přílohou není žádný doklad, ze kterého by obsah sporu vyplýval) stejně jako návrh, jak by podle názoru ABC měl být spor vyřešen. Tyto podklady doplnil ABC až 13. prosince 2010, kdy již byla regulace vztahu mezi stavebníkem a ABC bezpředmětná, neboť lokalita již byla odtěžena.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2011_22917.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 13386/2006 ze dne 11. října 2006

Žádost pana F. o odbornou pomoc, týkající se záchranného archeologického výzkumu.

Úvodem je třeba zdůraznit, že ačkoli z pohledu podatele jde o jednoduchý a hlavně jednoduše zodpověditelný dotaz, představuje daný dotaz spíše zadání pro vědeckou práci zejména na téma preventivní archeologie.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2006_13386.doc

Stanovisko Ministerstva kultury č.j. 9442/2003 ze dne 9. června 2003

Dopis společnosti B ve věci záchranného archeologického výzkumu.

Základní podmínkou pro provádění jakéhokoli archeologického výzkumu je podle § 22 odst. 1 zákona o státní památkové péči uzavření smlouvy mezi Archeologickým ústavem AV ČR, popř. oprávněnou organizací (§ 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči) s vlastníkem, správcem nebo uživatelem nemovitosti, na které se mají archeologické průzkumy provádět. Přičemž povinnost zahájit jednání o uzavření takové smlouvy leží nesporně na straně Archeologického ústavu AV ČR nebo oprávněné organizace. Dále je třeba připomenout, že ustanovení § 22 odst. 1 zákona o státní památkové péči pochopitelně pamatuje i na situaci, kdy k dohodě o strpění provedení archeologického výzkumu nedojde.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_09442.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 8185/2003 ze dne 21. května 2003

Dopis odborného ústavu - archeologická památková péče v lokalitě S.

Oprávnění, nikoli však povinnost, provést záchranný archeologický výzkum mohl, ale nemusel Archeologický ústav nebo jiná oprávněná organizace v daném případě využít. Z toho však nelze dovodit, že by toto právo Archeologického ústavu AV ČR snímalo ze stavebníka povinnost za podmínek, uvedených v citovaném předpise, umožnit provedení záchranného archeologického výzkumu.

Zákon o státní památkové péči sice používá termín podnikání, sám jej však neupravuje a nevymezuje. Základním předpisem, který pojem podnikání definuje, je zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění *[s účinností od 1. 1. 2014 je tato problematika řešena především v § 420 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, podle kterého se za podnikatele se zřetelem na následně uvedenou činnost považuje ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, poznámka vydavatele]*.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_08185.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 15460/2002 ze dne 31. října 2002

Žádost paní A o stanovisko v jejím sporu s odborným ústavem ohledně financování záchranného archeologického výzkumu v N.

Z toho, že Archeologický ústav nebo jiná oprávněná organizace neprojeví vůli záchranný archeologický výzkum provést, však nelze vyjma skutečnosti, že ani Archeologický ústav ani jiná oprávněná organizace nepovažují provedení záchranného archeologického ústavu za nezbytné, dovodit cokoli jiného. Zejména však při naplnění výše uvedených povinností ze strany stavebníka nelze hovořit o porušení jeho povinností a možnosti ho za takové porušení sankcionovat.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2002_15460.doc

§ 23

Archeologické nálezy

(1) Archeologickým nálezem je věc (soubor věcí), která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí.

(2) O archeologickém nález, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů, musí být učiněno oznámení Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu buď přímo nebo prostřednictvím obce, v jejímž územním obvodu k archeologickému nález došlo. Oznámení o archeologickém nález je povinen učinit nálezce nebo osoba odpovědná za provádění prací, při nichž došlo k archeologickému nález, a to nejpozději druhého dne po archeologickém nález nebo potom, kdy se o archeologickém nález dověděl.

(3) Archeologický nález i naleziště musí být ponechány beze změny až do prohlídky Archeologickým ústavem nebo muzeem, nejméně však po dobu pěti pracovních dnů po učiněném oznámení. Archeologický ústav nebo oprávněná organizace učiní na nalezišti všechna opatření nezbytná pro okamžitou záchranu archeologického nález, zejména před jeho poškozením, zničením nebo odcizením.

(4) Jde-li o archeologický nález uvedený v odstavci 2, má nálezce právo na odměnu, kterou mu poskytne krajský úřad, a to do výše ceny materiálu; je-li archeologický nález

zhotoven z drahých kovů nebo jiných cenných materiálů, v ostatních případech až do výše deseti procent kulturně historické hodnoty archeologického nálezů určené na základě odborného posudku. Nálezce má právo na náhradu nutných nákladů, které mu vznikly v souvislosti s archeologickým nálezem. O náhradě rozhodne a náhradu poskytne krajský úřad. Podrobnosti o podmínkách pro poskytování odměny a náhrady nálezci stanoví obecně závazný právní předpis.

(5) O archeologických nálezích, k nimž dojde v souvislosti s přípravou nebo prováděním stavby, platí zvláštní předpisy.¹⁾

Z judikatury:

4 T 96/2007 (Trestní příkaz Okresního soudu v Nymburce ze dne 14. 6. 2007)

Obviněný jako zaměstnanec firmy H při drcení kamene našel torzo bronzového meče pocházejícího z mladší doby bronzové přibližně 1300 - 1200 před naším letopočtem v tržní hodnotě 35000 Kč, v historické hodnotě 105000 Kč, nález záměrně oficiálně nikde neohlásil a meč v úmyslu soukromě ho prodat, si v rozporu s ustanovením § 23a odst. 1 zákona o státní památkové péči ke škodě Krajského úřadu X kraje ponechal, přesto, že věděl, že dle ustanovení § 23a odst. 1 zákona o státní památkové péči, byl meč jako movitý archeologický nález vlastnictvím X kraje, tedy přisvojil si cizí věc nikoli nepatrné hodnoty, která se dostala do jeho moci nálezem. Tím spáchal trestný čin zatajení věci podle § 254 odst. 1 trestního zákona (*dnes § 219 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, poznámka vydavatele*).

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové inspekce č.j. MK 6017/2021 OPI ze dne 26. ledna 2021

Stanovisko Ministerstva kultury k pojmu „archeologický nález“ v rámci ustanovení § 23 zákona o státní památkové péči ve vztahu k pozůstatkům vojenské techniky z období 2. světové války.

Lze tedy shrnout, že odkrytí pozůstatků vojenské techniky z 2. světové války s výjimkou funkčních střelných zbraní a munice – příkladmo trosky sestřelené německé stíhačky nalezené pod ornici – lze s ohledem na výše uvedené úvahy podřadit pod pojem archeologický nález. V případě nálezů střelné zbraně nebo munice platí speciální ustanovení § 68 odst. 2 a § 70t odst. 2 zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů, která na tuto problematiku dopadají výslovně.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2021_006017-13038.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, Památkové inspekce č.j. MK 24779/2019 PI ze dne 22. března 2019

Stanovisko ve věci uskutečnění převodu nebo přechodu vlastnictví dle soukromého práva u archeologických nálezů dle dnešních a i předchozích právních předpisů.

Obecný závěr o tom, že před rokem 1958 bylo nabývání archeologických nálezů zcela legální, tak lze dle názoru Památkové inspekce považovat za poněkud zjednodušující a rozhodně není obecně platný.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2019_24779-10519.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 9711/2007 ze dne 26. července 2007

Stanovisko k poskytování odměny podle § 23 odst. 4 zákona o státní památkové péči.

Na základě výše vysvětlených důvodů je Ministerstvo kultury toho názoru, že uvedenému nálezci, který cíleně s detektorem kovů hledal archeologické nálezy, by neměla být poskytnuta odměna podle § 23 odst. 4 zákona o státní památkové péči. K tomuto závěru dochází Ministerstvo kultury jak v případě, kdy posoudí nálezce jako archeologický výzkum (a k této variantě se Ministerstvo kultury přiklání), tak i v případě, kdy nálezce jako archeologický výzkum ve smyslu zákona o státní památkové péči považována.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2007_09711.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 16190/2005 ze dne 22. listopadu 2005

Žádost správního úřadu o zaujmutí stanoviska - § 22 zákona o státní památkové péči – neumožnění provedení záchranného archeologického výzkumu.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2005_16190.doc

§ 23a

Vlastnictví movitých archeologických nálezů

(1) Movité archeologické nálezy jsou vlastnictvím kraje, nejsou-li vlastnictvím státu nebo obce podle odstavce 2.

(2) Movité archeologické nálezy jsou vlastnictvím kraje, v jehož územním obvodu byly učiněny, nejde-li o movité archeologické nálezy učiněné při archeologických výzkumech

prováděných příspěvkovou organizací nebo organizační složkou obce, které jsou vlastnictvím této obce, nebo o movité archeologické nálezy učiněné při archeologických výzkumech prováděných státní organizací nebo organizační složkou státu, které jsou vlastnictvím České republiky.

(3) Movité archeologické nálezy, které jsou vlastnictvím kraje, se ukládají v jím zřízeném muzeu. Movité archeologické nálezy, které jsou vlastnictvím obce, se ukládají v muzeu zřízeném touto obcí, případně v muzeu zřízeném jinou obcí nebo krajem. S movitými archeologickými nálezy, které jsou vlastnictvím České republiky, jsou příslušné hospodařit^{18a)} státní organizace nebo organizační složky státu, které při provádění archeologických výzkumů podle odstavce 2 nález učinily; tyto movité archeologické nálezy se ukládají zpravidla v muzeích zřízených ministerstvem kultury nebo v jiných státních organizacích nebo organizačních složkách státu, pokud jsou v nich trvale uchovávány sbírky muzejní povahy.

(4) Kraj a obec jsou povinny převést movitý archeologický nález do vlastnictví České republiky za cenu stanovenou v posudku znalcem, pokud je o to ministerstvo kultury písemně požádá ve lhůtě 3 let ode dne, kdy byl movitý archeologický nález učiněn. V tomto případě je ministerstvo kultury současně povinno uhradit kraji nebo obci nutné náklady, které jim vznikly v souvislosti s movitým archeologickým nálezem, s výjimkou odměny a náhrady poskytnutých nálezci podle § 23 odst. 4. Znalce určí a náklady spojené s vyhotovením posudku nese ministerstvo kultury.

§ 23b

Plány území s archeologickými nálezy

(1) Kraj může vydat v dohodě s ministerstvem kultury nařízením kraje plán území s archeologickými nálezy v kraji nebo ve vymezené části kraje, ve kterém se vyznačí území, na nichž se vyskytují nebo se mohou odůvodněně vyskytovat archeologické nálezy, a který slouží pro zabezpečení archeologického dědictví^{17a)} a jako podklad pro plnění oznamovací povinnosti stavebníka podle § 22 odst. 2.

(2) Plán území s archeologickými nálezy lze vydat na dobu nejdéle 20 let.

(3) Plán území s archeologickými nálezy lze změnit, pokud se významně změnila vědecké poznatky o archeologických nálezech a jejich výskytu v území. Pro vydání změny plánu území s archeologickými nálezy se použije odstavec 1 obdobně.

(4) Archeologický ústav a odborná organizace státní památkové péče poskytují kraji na požádání bezplatně potřebnou odbornou pomoc a odborné podklady, údaje a informace nezbytné pro vydání plánu území s archeologickými nálezy.

(5) Náležitosti a obsah plánu území s archeologickými nálezy stanoví ministerstvo kultury prováděcím právním předpisem.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 53049/2014 PI ze dne 13. října 2014

Odpověď na dotaz Krajského úřadu N kraje, odboru, který se týkal výkladu ustanovení § 22 odst. 2 a § 23b zákona o státní památkové péči

V § 23b zákona o státní památkové péči je navíc dána pouze fakultativní možnost (nikoliv povinnost) pomocí nařízení kraje ulehčit stavebníkovi přípravu stavby, konkrétně získávání informace, zdali jeho stavební záměr bude prováděn v území s archeologickými nálezy či nikoliv, a tím šetřit jeho čas a peníze. Jak je uvedeno výše, stavebník jako laik v oblasti archeologie si nemůže sám učinit úsudek, jestli svůj záměr provádí na území s archeologickými nálezy nebo ne. Rozhodně není v § 23b o státní památkové péči zákona stanoveno, že by nevydáním tohoto nařízení radou kraje zákonná povinnost daná v § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči přestala platit. Nic jiného než zákon zákonnou povinnost zrušit nemůže.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_053049.docx

^{18a)} § 9 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

§ 24

Náhrada za majetkovou újmu

(1) Při provádění archeologických výzkumů jsou Archeologický ústav a oprávněné organizace povinny dbát zájmů chráněných zvláštními předpisy, spolupracovat s orgány zabezpečujícími ochranu těchto zájmů a co nejvíce chránit práva a oprávněné zájmy vlastníků (správců, uživatelů) nemovitostí, popřípadě jiného majetku.

(2) Je-li vlastník (správce, uživatel) nemovitosti nebo jiného majetku prováděním archeologického výzkumu nebo opatřeními na ochranu archeologického nálezu podstatně omezen v běžném užívání nemovitosti nebo jiného majetku, má právo, aby mu Archeologický ústav nebo oprávněná organizace poskytly přiměřenou jednorázovou náhradu. Po ukončení prací jsou Archeologický ústav nebo oprávněná organizace povinny uvést nemovitost nebo jiný majetek do předešlého stavu. Není-li to možné nebo hospodářsky účelné, má vlastník (správce, uživatel) nemovitosti nebo jiného majetku právo na peněžitou náhradu.

(3) Právo na náhradu za majetkovou újmu podle odstavce 2 je třeba uplatnit u Archeologického ústavu nebo u oprávněné organizace do šesti měsíců od ukončení archeologického výzkumu nebo od ukončení opatření na ochranu archeologického nálezu, jinak právo zaniká. Nedojde-li k dohodě, rozhoduje o náhradě a její výši krajský úřad.

Č Á S T Č T V R T Á
ORGÁNY A ORGANIZACE STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE

§ 25

Organizační uspořádání státní památkové péče

(1) Státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou Ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

(2) Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče.

(3) Orgány státní památkové péče ve spolupráci s ostatními orgány státní správy a za odborné pomoci odborné organizace státní památkové péče, vědeckých, uměleckých a dalších odborných organizací a ústavů dbají, aby se státní památková péče zabezpečovala plánovitě, komplexně a diferencovaně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje.

§ 26

Ministerstvo kultury

(1) Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro kulturní památky v České republice.

(2) Ministerstvo kultury

- a) zpracovává prognózy, koncepce a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní památkové péče,
- b) sestavuje, vyhláší a provádí programy komplexní péče o kulturní památky a vytváří pro ni všestranné podmínky, posuzuje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů obnovy kulturních památek,
- c) uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje, územnímu rozvojovému plánu a k zásadám územního rozvoje, a dále stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková rezervace, nebo nemovitá věc nebo soubor nemovitých

- věci zapsané na Seznamu světového dědictví^{18b)}, a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území,
- d) je dotčeným orgánem k projednání návrhu opatření obecné povahy podle § 6a,
 - e) usměrňuje kulturně výchovné využívání národních kulturních památek a kulturně výchovné využívání ostatních kulturních památek v souladu se zájmy státní kulturní politiky,
 - f) koordinuje vědeckovýzkumnou činnost v oboru státní památkové péče,
 - g) zřizuje jako svůj odborný poradní orgán vědeckou radu pro státní památkovou péči,
 - h) spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a vysokými školami při výchově pracovníků v oboru státní památkové péče, podílí se na jejich dalším vzdělávání,
 - i) zabezpečuje mezinárodní spolupráci v oboru státní památkové péče,
 - j) vydává statut odborné organizace státní památkové péče, která je státní příspěvkovou organizací s celostátní působností,
 - k) plní další úkoly stanovené mu tímto zákonem.

(3) Ministerstvo kultury je dotčeným orgánem při posuzování zralosti projektů společného zájmu energetické infrastruktury³¹⁾ a uplatňuje závazné stanovisko ve společném územním a stavebním řízení pro stavby projektů společného zájmu z hlediska působnosti ministerstva, krajských úřadů a obecních úřadů v oblasti státní památkové péče.

Z judikatury:

6 As 222/2017 - 26 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2017)

Zásah žalovaného b) jakožto dotčeného orgánu státu do procesu územního plánování ve formě vydání závazného stanoviska má svou oporu v § 26 odst. 2 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, a dále v § 4 odst. 2 písm. b) a § 50 odst. 2 stavebního zákona. Zásah obou žalovaných ve formě uzavření dohody o vypořádání rozporu se pak opírá o městským soudem citovaná ustanovení § 4 odst. 8 stavebního zákona ve spojení s § 136 odst. 6 správního řádu. ... Jelikož obec není stranou dohody o řešení rozporu, nelze ze zákona dovodit požadavek, aby byla účastna podpisu dohody. Z principů dobré správy a základních zásad správního řízení by nanejvýš bylo možno vyvodit, že obec by měla být v procesu uzavírání takové dohody slyšena a měla by mít možnost vyjádřit své stanovisko. To však v daném případě bylo splněno, jak vyplývá ze správních spisů i ze samotného obsahu dohody.

4 As 92/2017 - 37 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2017)

Lichá je též námitka stěžovatele, že odpůrce napadenou částí územního plánu obchází zvláštní úpravu ochrany památek stanovenou v zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Podle § 18 odst. 3 stavebního zákona je totiž cílem činnosti orgánů územního plánování mj. koordinovat veřejné i soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizovat ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů (včetně zákona o státní památkové péči). Podle § 19 odst. 1 písm. d) stavebního zákona je pak úkolem územního plánování také stanovovat urbanistické, architektonické a estetické požadavky na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny, zejména na umístění, uspořádání a řešení staveb, a podle písm. m) téhož ustanovení vytvářet podmínky pro ochranu území podle zvláštních právních předpisů před negativními vlivy záměrů na území, přičemž toto ustanovení přímo odkazuje na zákon o státní památkové péči. Odpůrce tedy nepochybil, pokud v rámci vydaného územního plánu zohlednil mj. ochranu architektonických a estetických hodnot území a vzal v úvahu i zde přítomné památky v podobě staveb lidové architektury.

4 As 81/2015 - 120 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2015)

Navrhovatel se totiž dovolává usnesení rady odpůrce ze dne 5. 8. 2008, podle kterého rada města v bodě 21. tohoto usnesení k developerskému záměru G v bodě 1. vzala na vědomí důvodovou zprávu k tomuto záměru, přičemž v bodě 2. schválila stanovisko k developerskému záměru G a vyjádřila tomuto záměru podporu, přičemž navrhovatel tuto studii považoval za možné východisko pro zahájení projednání záměru v rámci územního řízení. K hledisku výškové hladiny navrhované zástavby je (bude) podle tohoto usnesení klíčová kvalita konkrétního architektonického řešení; realizace výškové dominanty bude podmíněna předložením

^{18b)} Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, vyhlášená ve Sbírce zákonů pod č. 159/1991 Sb.

³¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 347/2013 ze dne 17. dubna 2013, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušuje rozhodnutí č. 1364/2006/ES a mění nařízení (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009.

architektonického řešení na nejvyšší úrovni soudobé architektury. Při dalším dopracování dopravního řešení bude rada klást důraz na minimalizaci negativních dopadů na dopravní situaci a kvalitu životního prostředí v lokalitě a na minimalizaci negativních dopadů vlastní realizace výstavby, na život ve městě včetně koordinace záměru s ostatními velkými investičními záměry, připravovanými na území města.

Z konceptu napadeného územního plánu z roku 2010 Nejvyšší správní soud zjistil, že obě varianty konceptu umožňovaly realizaci projektu navrhovatele. Je tedy zřejmé, že odpůrce původně s realizací tohoto záměru počítal, čehož se ostatně dovolává i navrhovatel, přičemž k následné změně předmětné výškové regulace nedošlo na základě přehodnocení přístupu samotným odpůrcem, ale na základě negativního stanoviska Ministerstva kultury ze dne 5. 8. 2010, č. j. MK 14204/2010 OOP, které s navrhovanou výškovou regulací zásadně nesouhlasilo s argumentací, že by z památkového hlediska došlo ke znehodnocení daného území, protože by nová výstavba znemožnila pohled na panorama městské památkové rezervace z ulice V. Tímto stanoviskem přitom byl odpůrce podle tehdy platného ustanovení § 48 odst. 3 stavebního zákona vázán a musel s ohledem na ně přepracovat výškovou regulaci v dané lokalitě. Nejvyšší správní soud tedy zdůrazňuje, že i kdyby u navrhovatele vzniklo legitimní očekávání na základě usnesení rady odpůrce ze dne 5. 8. 2008 (k tomu podrobněji níže) mohl by se jej dovolávat pouze vůči odpůrci, nikoli vůči Ministerstvu kultury, které jím nebylo vázáno.

Na základě tvrzeného legitimního očekávání se tedy navrhovatel nemohl domoci stanovení výškové regulace podle svých představ, pokud významné omezující podmínky pro tuto regulaci stanovil jiný k tomu povolaný správní orgán, postupující podle příslušného právního předpisu. (Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů). Zjednodušeně řečeno, navrhovatel nemůže prostřednictvím údajného legitimního očekávání požadovat, aby správní orgán, který toto legitimní očekávání zjevně nezaložil, nepostupoval podle příslušného zákona, důsledkem čehož by mělo být vydání úplně jiného, navrhovatelem požadovaného kladného stanoviska. Za situace, kdy dotčený správní orgán postupuje v souladu s příslušným zvláštním zákonem a kdy chrání tam uvedené zvláštní zájmy, bez ohledu na to, jestli jeho závěry byly následně shledány správnými a přezkoumatelnými, nelze přisvědčit argumentaci navrhovatele, že mu svědčilo legitimní očekávání, že odpůrce, tedy zcela jiný než dotčený správní orgán, vzdor tomuto stanovisku, vysloví podporu jeho záměru. Legitimní očekávání navrhovatele v zachování tvrzené rozhodovací praxe se totiž váže k praxi toho správního orgánu, který ji založil – srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006 – 132.

Nejvyšší správní soud v tomto ohledu zdůrazňuje, že v dané věci ani nebyly splněny podmínky pro možnost úspěšného dovolání se navrhovatele tzv. legitimního očekávání, neboť to se nevztahovalo k rozhodovací praxi správního orgánu. Ve výše citovaném usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006 – 132, Nejvyšší správní soud totiž vysvětlil, že „ze zásady zákazu libovůle a neodůvodněné nerovného zacházení (čl. 1 věta první Listiny základních práv a svobod), vyplývá princip vázanosti správního orgánu vlastní správní praxí v případě, že mu zákon dává prostor pro uvážení, pokud se taková praxe vytvořila. Vyslovil dále, že obecně se od vytvořené určité správní praxe lze odchýlit, avšak zásadně do budoucna a z racionálních důvodů. V dispozici správního orgánu je tuto správní praxi změnit nebo nestanovit pravidla žádná, ovšem něco takového může platit jen do budoucna. Nejvyšší správní soud vyjádřil názor, že interní instrukce má ve správním řízení a potažmo i ve správním soudnictví význam z toho důvodu, že adresáti povinností jsou v dobré víře, že jednou zvolený postup při interpretaci a aplikaci práva nebudou orgány veřejné správy bezdůvodně a libovolně měnit. Podmínkou nicméně je, že jde o směrnici, která se nachází intra legem, a není tedy ani contra legem, ani praeter legem; smyslem takového interního předpisu je omezit škálu možných významů interpretace zákona.“ Z citované části usnesení vyplývá, že navrhovatel by se mohl dovolávat legitimního očekávání za předpokladu, že by toto bylo založeno ustálenější dlouhodobou rozhodovací praxí správního orgánu. O takový případ v posuzované věci zjevně nejde, protože navrhovateli byl jen dán odpůrcem příslib o budoucí podpoře jeho záměru. Navrhovateli totiž bylo sděleno pouze jednou usnesením rady odpůrce, že jeho projekt bude podporovat. Nejedná se tedy o „ustálenou rozhodovací praxi odpůrce“ ve smyslu výše uvedeného výkladu, z níž by mohl navrhovatel vycházet. Naopak z obsahu spisu a předložených vyjádření vyplývá, že navrhovatel byl dokonce už průběhu roku 2008 informován o problematičnosti jeho záměru, zejména s ohledem na výšku plánovaných staveb z důvodu ochrany pohledů na městskou památkovou rezervaci – srov. sdělení ke konzultaci záměru rozvoje území H – G ze dne 17. 1. 2008.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že podle nálezu Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 420/09 je „legitimní očekávání stěžovatele nutno chápat jako očekávání určitého postupu orgánů veřejné moci, které bude odpovídat jednoznačnému obsahu právního řádu.“ V nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 525/02 se uvádí, že „každému navrhovateli vzniká v řízení před orgánem veřejné moci legitimní očekávání, že bude-li postupovat v souladu se zákonem a konkrétními pokyny tohoto orgánu, povede to v případě úspěchu ve sporu k vydání reálné vykonatelného rozhodnutí ... Soudy právního státu chránícího individuální lidská práva a svobody, jsou ústavně zavázány promýšlet důsledky svých rozhodnutí, zohledňovat svůj předchozí postup, dbát na vynutitelnost vydávaných rozhodnutí a neposuzovat věc jenom z hlediska izolovaného výkladu jednoho ustanovení. Důvěra v soudní rozhodování a reálná vynutitelnost práva totiž patří mezi základní mimoprávní atributy právního státu.“

Dále z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 2/02 vyplývá, že „z judikatury Ústavního soudu stran legitimního očekávání, která je v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, vyplývá pojetí ochrany legitimního očekávání jako majetkového nároku, který byl již individualizován právním aktem nebo je individualizovatelný na základě právní úpravy.“

Nejvyšší správní soud se rovněž zabýval tím, zda pouze na základě předmětného usnesení rady města ze dne 5. 8. 2008 vzniklo navrhovateli legitimní očekávání a dospěl k závěru, že nikoli. Toto usnesení totiž není natolik konkrétní, aby se z něj dalo usuzovat, že odpůrce s předloženým záměrem bez výhrad souhlasí. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že rada odpůrce záměru navrhovatele vyjádřila pouze podporu a výslovně uvedla, že předloženou studii považuje za možné východisko pro zahájení projednání záměru v rámci územního řízení. Nelze tudíž hovořit o tom, že na základě takto obecně a neurčitě formulované podpory bez jednoznačného závěru o vyslovení bezvýhradného souhlasu mohlo navrhovateli vzniknout legitimní očekávání stran bezproblémové budoucí realizace jeho záměru.

Nejvyšší správní soud rovněž považuje za nutné při posouzení legitimního očekávání navrhovatele zohlednit i další okolnosti případu, které spatřuje v tom, že navrhovatel již od ledna 2008 měl informaci, že jeho projekt je problematický právě z hlediska výškové regulace vzhledem k nutnosti ochrany městské památkové rezervace. Rovněž předmětné usnesení z 5. 8. 2008 odkazuje na důvodovou zprávu, která také poukazuje na problém s výškou projektu. Pokud tedy navrhovatel, vzdor vědomí obsahu sdělení odpůrce ze dne 17. 1. 2008 o problematičnosti výšky zástavby, se neseznámil ani s důvodovou zprávou k usnesení ze dne 5. 8. 2008, dospívající k týmž závěrům, a vycházel pouze z obecně formulované podpory rady města, která obsahovala de facto pouze proklamaci toho, že daný záměr bere odpůrce na vědomí a že jej bude považovat za relevantní jako možné řešení dané oblasti, nepostupoval navrhovatel zjevně dostatečně opatrně, rozumně, logicky a s péčí řádného hospodáře, neboť své údajné legitimní očekávání stran investice, jejíž náklady sám vyčíslil v řádech miliard korun, zakládal na tomto zcela obecném a nekonkrétním příslibu. Při zohlednění složitosti problematiky umístění komplexu staveb v blízkosti městské památkové rezervace, čehož si navrhovatel musel být vědom minimálně již od ledna 2008, nelze podle názoru Nejvyššího správního soudu tvrdit, že navrhovatel mohl zakládat svou jednoznačnou víru a důvěru o realizovatelnosti jeho záměru jen na zcela nekonkrétním usnesení rady odpůrce. Krajský soud v tomto směru správně poukázal na to, že legitimní očekávání navrhovatele by mohl zakládat zcela jiný instrument, a to územně plánovací informace, nikoli usnesení rady odpůrce, a to zvláště za situace, kdy se rada vyjadřovala k otázce, k jejímuž závaznému řešení fakticky neměla jakoukoli pravomoc.

79 A 6/2014 -193 (Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. února 2015)

Otázkou vázanosti dřívějšího ÚP při tvorbě nového se NSS zabýval např. v rozsudku ze dne 21.10.2009, č.j. 6 Ao 3/2009-76, v němž vyslovil, že z existence dřívějšího územního plánu či řešení navrhovaných v raných fázích územního plánování nelze dovozovat utvoření „závazné správní praxe“ – tím by byla popřena sama podstata územního plánování. Z žádného ustanovení stavebního zákona či jiného právního předpisu nelze dovést závaznost obsahu ÚP ve vztahu k územnímu plánu budoucímu, což má své logické opodstatnění v tom, že ÚP vytvářejí předpoklady pro výstavbu a udržitelný rozvoj území ve vztahu do budoucna a vycházejí přitom nejen z aktuálního stavu daného území, ale také z koncepce budoucího rozvoje s ohledem na měnící se hodnoty a podmínky území.

Stanovení výškové hladiny zástavby je jedním z nástrojů prostorového uspořádání území, jež je dle § 19 odst. 1 písm. d) a § 43 odst. 1 stavebního zákona, a dále přílohy č. 7 odst. f) vyhlášky č. 500/2006 Sb., obsahovou náležitostí územního plánu.

Příslušnost orgánu státní památkové péče se tedy dle uvedené konstrukce řídí "nejvyšším" stupněm ochrany, uvedeným ve zmocnění, i když v předmětném území jsou další nemovitosti s "nižším" stupněm ochrany, k nimž by byl jinak příslušný krajský úřad podle § 28 odst. 1 písm. c), resp. úřad obce s rozšířenou působností podle § 29 odst. 2 písm. c) zákona o státní památkové péči. Tato skutečnost vyplývá z § 43 odst. 4 stavebního zákona, podle něhož se územní plán pořizuje a vydává pro celé území obce, s výjimkou vymezené části území hlavního města Prahy.

Stejně tak nelze vytýkat odpůrci, že v odůvodnění rozhodnutí o námítce neuvedl vlastní postoj k závěrům stanoviska, či že s tímto stanoviskem nepolemizoval, neboť polemika s odbornými závěry stanoviska dotčeného orgánu odpůrci nepřísluší. Po seznámení soudu s výkresem I/S1 (Schéma výškové regulace a polycentrického systému) totiž soud jednak dává za pravdu odpůrci v tom, že zamýšlená stavba HHH se nachází výrazně blíže historickému jádru MPR, než navrhovatelem namítané stavby (BBB a CCC), zejména však je třeba zdůraznit, že orgány územního plánování musely vycházet z reálného stavu území, který podléhal regulaci dřívějším územním plánem, jenž v souladu se starým stavebním zákonem prostorové uspořádání území neupravoval. O diskriminačním přístupu by tedy bylo možné hovořit pouze tehdy, pokud by mělo docházet k umístění těchto výškových staveb právě dle přijímaného ÚP.

Krajský soud nesouhlasí s navrhovatelem, že by bylo nezbytné z hlediska přezkoumatelnosti blíže vysvětlit či snad (uvedením přesných vzdáleností v metrech) definovat sousloví „blízký pohled“ a „dálkový pohled“, neboť těmto běžně užívaným pojmům lze bez potíží porozumět tak, že se jedná o pohledy na určitý objekt „z blízka“ a „z dálky“, tj. v zásadě ze všech myslitelných vzdáleností.

Soud se však ztotožňuje s navrhovatelem v tom, že stanovisko Ministerstva kultury, stejně jako ÚP jasně neříká, jakým (negativním či nežádoucím) způsobem by se výšková zástavba a výšková dominanta v lokalitě 03/056P v pohledech na panorama MPR projeví, ani ve kterých konkrétních pohledech. Nadto stanovisko Ministerstva kultury zjevně vychází toliko z modelu kompaktní zástavby (jednotlivé hrady), aniž by se zabývalo jinými variantami zástavby.

Zásadní nepřezkoumatelnosti se však stanovisko Ministerstva kultury, a tudíž i ÚP dopustily zejména v tom, že neuvádí žádnou úvahu o tom, proč je v dané lokalitě akceptovatelná výška zástavby 19/23 m, jež vzešla z dohody mezi dotčeným orgánem a pořizovatelem ÚP. Pokud Ministerstvo kultury a ve shodě s ním i ÚP postavily odůvodnění výškové regulace zástavby v ploše 03/056P na nutnosti ochrany panoramatu MPR, postrádá soud alespoň tvrzení o tom, že zástavba ve výšce 19/23 m se v pohledech na MPR nežádoucím způsobem neprojeví.

Takové tvrzení by však zřetelně nebylo pravdivé. Z fotografií a modelů, na nichž je zachycen pohled směrem k MPR z ulice Velkomoravské za současného stavu v létě a v zimě, a dále při znázornění hmot uvažované zástavby ve výškách 17/21m a 19/23m v zimním období, totiž vyplývá, že k úplnému překrytí (znemožnění) pohledu na MPR, zejména kostel sv. JJJ, z ulice KKK by došlo i v případě zástavby ve výškové hladině 19/23 m, ba dokonce i v případě zástavby 17/21 m. Obdobná skutečnost vyplývá i z fotografií zachycujících pohled na MPR z ulice RRR, tj. rovněž z jihu města (Obr. D.079 - D.081 v části D odůvodnění ÚP). Argumentace nutností stanovení maximální výšky zástavby 19/23 m v ploše 03/056P pro dosažení ochrany pohledů na MPR z ulice KKK tudíž zcela postrádá přesvědčivost, neboť je zřejmé, že předmětný regulativ k dosažení stanoveného cíle vést nemůže. Žádným jiným konkrétním pohledem na MPR, než pohledem z KKK ulice, argumentováno nebylo, tudíž smysl výškové regulace v hladině 19/23m v ploše 03/056P postrádá ratio.

Soudu není zřejmé, proč je zrovna tento pohled na MPR relevantní, když je obecně známou skutečností, že Velkomoravská ulice je vnitřním tranzitem města, a dále je-li ze shora specifikovaných fotografií zřejmé, že (alespoň z místa, kde byla fotografie pořízena) se z KKK ulice příliš výrazný pohled na MPR nenaskýtá, v létě přes hustý porost není panorama města vidět prakticky vůbec.

Po přezkoumání shora citovaných kusých stanovisek Ministerstva kultury, podávaných v jednotlivých fázích projednávání ÚP, však krajský soud dospěl k závěru, že tato stanoviska nemohou být způsobitelnými podklady pro přezkoumávaný ÚP, ve vztahu k ploše 03/056P, neboť závěry v nich uvedené nejsou přesvědčivě odůvodněny a trpí nelogičností shora popsanou.

Odpůrci sice nelze vytýkat, že by nezaslal Ministerstvu kultury návrh rozhodnutí o námitkách, s ohledem na okolnosti případu a intenzitu námitek navrhovatele je však nezbytné, aby odpůrce vyjádření dotčeného orgánu k námitkám navrhovatele zajistil tím, že jej k takovému vyjádření alespoň výslovně vyzve, neboť § 52 odst. 3 stavebního zákona s vyjádřením dotčeného orgánu k námitkám zjevně počítá. Vyjádření dotčeného orgánu k námitkám je pak třeba v rozhodnutí o nich promítnout.

59 A 5/2014 – 123 (Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 19. 3. 2015)

Je tu ovšem třeba jasně říci: to, že určité pozemky jsou v územním plánu zařazeny do plochy výroby zemědělské, ještě neznamená, že na nich lze postavit jakoukoli stavbu či zařízení pro zemědělství (zvláště má-li jít, jak se vyjádřil navrhovatel, o zimoviště pro 120 krav). Na tom nic nemění ani to, že v návrhu jednotlivých funkčních složek sídla se přímo hovoří o nových zařízeních živočišné výroby v Pístově (bod A.3.4.2 textové části Územního plánu) a že regulativy prostorového využití území jsou u ploch výroby zemědělské stanoveny pro stavebníky značně výhodně (bod A.6.4 textové části Územního plánu).

Omezení stavebníků totiž vyplývá jak ze samotného Územního plánu (viz výše), tak z příslušných právních předpisů. Jedná se zejména o stavební zákon a právní předpisy k jeho provedení, jakož i zvláštní právní předpisy stanovující limity zejména hygienické, památkové, veterinární, požární, vodohospodářské apod. Tato omezení jsou logicky tím větší, čím více je plocha výroby zemědělské vklíněna do ploch pro bydlení (nebo pro nemovitě kulturní památky) přívětivějších.

I když jsou některé pozemky zařazeny do ploch výroby zemědělské, evidentně je rozdíl, jsou-li následně využity např. pro stavby pro administrativu, správu či vědu a výzkum nebo jsou-li na nich vybudovány stavba či zařízení pro živočišnou výrobu většího či velkého rozsahu. Především ve druhém z těchto případů nemusí jít o výkon práva (vyplývajícího bez dalšího z Územního plánu), může tu naopak jít o zneužití práva, tzn. jeho vykonání k právem neodůvodněné újmě někomu jinému nebo veřejnému zájmu. Ke zneužití práva zde může dojít tak, že se sice postaví stavba či zařízení na příslušné ploše přípustná nebo přípustné, ale za ignorance korektivů obsažených již v Územním plánu, tj. zejména že negativní účinky a vlivy z provozování staveb a zařízení zhoršující kvalitu životního prostředí nad přípustnou mírou se nesmějí projevit mimo hranice vymezené lokality a že řešení zachovává Pístov jako centrum pro trvalé bydlení a také pro rekreaci a zemědělství, jakož i limitů obsažených v naznačených právních předpisech (...). V daném případě tudíž soud neshledává příčinnou souvislost mezi oprávněním založeným Územním plánem a zkrácením navrhovatele na jeho právech, kauzální nexus by tu ovšem mohl být mezi zneužitím práva nebo výkonem práva in fraudem legis (domněle plynoucích z Územního plánu) a újmou způsobenou navrhovatelí.

Navrhovatel namítá, že řešení přijaté Územním plánem ohrožuje dominantu výjimečné a jedinečné kulturní památky – kostela sv. Bartoloměje v Pístově. Soudu je známo, že ve středu obce na vyvýšené terase stojí farní kostel postavený v letech 1750 až 1765 patrně podle plánů slavného barokního stavitele Kiliána Dietzenhofera (1689 - 1751) a zasvěcený jednomu z dvanácti Ježíšových apoštolů sv. Bartoloměji, patronu různých živnostníků a sedláků, který zde byl uctíván zřejmě již od 15. století. Ve správním soudnictví ovšem soudy poskytují ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.). ... Jelikož však český právní řád nezakotvuje právo fyzických osob na to, aby s nemovitými kulturními památkami, resp. s jejich okolím bylo určitým způsobem zacházeno, nelze tu dovodit, že by navrhovatel mohl v tomto ohledu nějaké veřejné subjektivní právo mít a být na něm nějak zkrácen a tudíž být oprávněn se jeho ochrany u soudu domáhat.

5 As 122/2014 – 89 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2015)

Územní plán představuje základní koncepční dokument řízení územního rozvoje obce, který je v podstatě míře zaměřen na urbanistickou koncepci a stanovení funkčního a prostorového využití ploch a jejich vzájemného uspořádání. Jednotlivé limity prostorového využití území (např. maximální procento zastavění pozemku, maximální podlažnost, výšková regulace) ani jejich konkrétní hodnoty jako součást urbanistické koncepce územních plánů obcí nejsou právní úpravou unifikovány.

Skutečnost, že v daném případě Územní plán konkrétní limity prostorového využití území pro novou stavbu ve stabilizovaném území nestanoví, tedy neznamená, že pro nové stavby umístované do již stabilizovaného území vůbec žádné limity prostorového využití (mimo obecného koncepčního východiska) neexistují.

Lze tedy konstatovat, že nestanovuje-li územní plán pro stabilizované území v čl. 41a Vyhlášky konkrétní limity prostorového využití území, je při umístování nové stavby do stabilizovaného území nutné brát ohled na souvislosti a charakter okolní zástavby a regulaci odvozovat od ní. Limity využití území je přitom třeba vykládat v souladu s cíli a úkoly územního plánování.

1 As 145/2014 – 61 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015)

Pojem *genius loci*, v souvislosti s nímž je nepřezkoumatelnost namítána, se však v rozsudku krajského soudu objevuje pouze v souvislosti s vyjádřením odpůrce. V územním plánu (dále jen ÚP) Štramberka, respektive v jeho textové části se vyskytuje na několika místech, a to v návaznosti na užití tohoto pojmu Ministerstvem kultury. Pouhé užití tohoto pojmu však nemůže zakládat nepřezkoumatelnost. ... „ani skutečnost, že uvedená pravidla chování (jednalo se o zásady územního rozvoje) používají neurčité, odborné či jinak na první pohled možná ne zcela jednoznačné nebo obsahově zřejmé pojmy není důvodem, pro který by bylo možno dovodit jejich nezákonnost. Právní pravidla často obsahují takové pojmy a je zcela běžné, že jejich obsah a význam je určován výkladem za pomoci jejich obecného jazykového významu, významu přisuzovaného v odborných kruzích, jde-li o odborné pojmy, a s přihlédnutím ke kontextu užití daného pojmu a smyslu a účelu právní úpravy, v níž se objevuje.“ (...). K označení *genius loci* soud v tomtéž rozhodnutí podotkl, že toto „(...) je pojmem obecně užívaným pro označení specifické atmosféry či specifických, někdy jedinečných, podmínek určitého místa.“

... dle § 4 odst. 2 písm. b) stavebního zákona vydávají dotčené orgány „pro postupy podle tohoto zákona, které nejsou správním řízením, stanoviska, která nejsou samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak; stanoviska jsou závazným podkladem pro politiku územního rozvoje a pro opatření obecné povahy vydávaná podle tohoto zákona.“ V případě územního plánu, vydávaného dle § 43 odst. 4 stavebního zákona ve formě opatření obecné povahy, se tedy nejedná o závazná stanoviska ve smyslu § 149 správního řádu, nýbrž o závazné podklady. ... „je tedy nepochybné, že bez ohledu na to, že sporná stanoviska dotčených orgánů nejsou stavebním zákonem jako závazná označena, závaznými v dané věci ve skutečnosti jsou [§ 4 odst. 2 písm. b), věty za středníkem, stavebního zákona].“

Nelze rovněž souhlasit s tvrzením stěžovatelů, že „změnou územního plánu byly zasaženy jen nemovitosti ve vlastnictví stěžovatelů, nikoli však pozemky v bezprostředním okolí“ (např. pozemky parc. č. 2953, 2954/2 a 2954/1). Tyto označené pozemky jsou rovněž součástí plochy Z42 a i v jejich případě došlo ke změně funkční plochy a týká se jich podmínka zpracování regulačního plánu.

Z kontextu procesu územního plánování ve městě Štramberk nevyplývá, že by při rozhodování docházelo k diskriminaci ze strany odpůrce. Ze správních spisů i z vypořádání námitek stěžovatelů jsou zřejmé úvahy odpůrce a důvody, které vedly k tomuto omezení, a to včetně podkladů, o něž se rozhodnutí opírá.

Dle Nejvyššího správního soudu lze zásah vyvolaný územním plánováním vzhledem k zákonnému zakotvení územního plánování, včetně jeho cílů (srov. § 18 a §19 stavebního zákona) nepochybně označit za legitimní a zákonem aprobovaný cíl. ... Ze stanovisek dotčených orgánů uplatněných v roce 2002 během pořizování Změny č. 1 předchozího územního plánu je zřejmé, že o možnosti výstavby bylo již tehdy uvažováno pouze ve velmi omezené míře a předchozí územní plán ve znění této změny obsahoval podmínku umístění 4 domů. Lze proto souhlasit s názorem krajského soudu, že úprava obsažená v ÚP Štramberk není ničím jiným, než setrváním na těchto konstantních závěrech správních orgánů, a že navrhovateli tvrzené legitimní očekávání

možnosti využívání pozemků v jejich vlastnictví v souladu s jejich investičními záměry nemá a ani v minulosti nemělo reálný podklad.

11 Ca 350/2009 - 26 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2010)

S výše uvedeným úzce souvisí také požadavek na předvídatelnost rozhodování správních úřadů (tj. rozhodování skutkově obdobných případů obdobným způsobem), a s ním spjatá zásada zákazu diskriminace. Žalobce nepochybně mohl nabýt na základě veřejně publikovaného stanoviska Ministerstva pro místní rozvoj oprávněné očekávání o způsobu rozhodování stavebních úřadů, neboť Ministerstvo pro místní rozvoj, jakkoli není správním orgánem, který by rozhodnutí stavebních úřadů instančně přezkoumával, s ohledem na oblast své působnosti stavební úřady metodicky vede a tím sjednocuje jejich činnost.

§ 27

Památková inspekce

(1) Ministerstvo kultury zřizuje památkovou inspekci jako svůj specializovaný kontrolní orgán v oboru státní památkové péče. Hlavním posláním památkové inspekce je vykonávat ústřední dozor nad dodržováním tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení.

(2) Památková inspekce plní zejména tyto úkoly:

- a) dozírá, jak je zabezpečována komplexní péče o kulturní památky,
- b) dozírá, jak jsou dodržována rozhodnutí orgánů státní památkové péče k zajištění péče o kulturní památky a jak vlastníci (správci, uživatelé) kulturních památek plní stanovené povinnosti,
- c) na základě poznatků získaných při výkonu dozoru provádí rozbor stavu státní památkové péče a navrhuje opatření k jejímu prohloubení.

(3) Památková inspekce při plnění svých úkolů spolupracuje s orgány státní památkové péče a ostatními správními úřady, kontrolními orgány, kraji, obcemi a odbornou organizací státní památkové péče a opírá se o jejich pomoc.

(4) Zjistí-li památková inspekce nedostatky v péči o kulturní památky, navrhne příslušnému orgánu státní památkové péče opatření k odstranění zjištěných nedostatků, popřípadě uložení pokuty, a dozírá, aby se uložena opatření řádně plnila.

(5) Podrobnosti o úkolech a oprávněních památkové inspekce stanoví obecně závazný právní předpis.

§ 27a

(1) Celní úřady

- a) kontrolují, jak je dodržován předchozí souhlas Ministerstva kultury (§ 20 odst. 1) a zda kulturní památka vystavovaná, zapůjčená nebo pro jiné účely vyvezená do zahraničí byla ze zahraničí vrácena zpět a v dobrém stavu,
- b) kontrolují u věcí, které vykazují znaky kulturní památky podle § 2 odst. 1 a mají být trvale převezeny ze zahraničí do České republiky, zda se jejich převoz provádí s předchozím souhlasem příslušného orgánu státu, z něhož mají být dovezeny, je-li zaručena vzájemnost,¹⁶⁾
- c) se podílejí na dokumentaci, výzkumech a průzkumech zejména movitých kulturních památek.

(2) Celní úřady při plnění svých úkolů spolupracují s orgány státní památkové péče, jimž podle jejich příslušnosti podávají v případě zjištění nedostatků podněty pro přijetí opatření k nápravě nebo návrhy na zahájení řízení podle § 35 a 39. Dále spolupracují s odbornou organizací státní památkové péče a památkovou inspekcí.

§ 28

(1) Krajský úřad metodicky řídí výkon státní památkové péče v kraji.

(2) Krajský úřad

- a) plní úkoly orgánu státní památkové péče pro národní kulturní památky, pokud nepřísluší Ministerstvu kultury nebo vládě České republiky,
- b) dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných pro jeho provedení,
- c) uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková zóna nebo nemovitá národní kulturní památka, nejde-li o působnost ministerstva kultury podle § 26 odst. 2 písm. c), a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území,
- d) je dotčeným orgánem k zabezpečení nepředvídaných nálezů kulturně cenných předmětů, detailů stavby nebo archeologických nálezů, k nimž došlo při řízení nebo postupu podle zvláštního právního předpisu¹⁾, nejde-li o nálezy učiněné při přípravě nebo provádění obnovy kulturní památky nebo při přípravě nebo provádění prací v území, na němž uplatňuje svůj zájem státní památková péče⁹⁾,
- e) vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko^{2a)} a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních právních předpisů¹⁹⁾, jde-li o zabezpečení péče o národní kulturní památky,
- f) vykonává dozor při obnově národních kulturních památek z hlediska státní památkové péče,
- g) plní další úkoly stanovené tímto zákonem.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 7961/2003 ze dne 6. června 2003

Výkon státní památkové péče na území národní kulturní památky Pražský hrad.

Současná právní úprava působnosti v oblasti památkové péče v areálu Pražského hradu je sice poněkud nejednoznačná, ale podle názoru Ministerstva kultury lze dovodit, že k jejímu výkonu je podle platné právní úpravy příslušná Kancelář prezidenta republiky.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_07961.doc

§ 28a

Kraj v samostatné působnosti

- a) schvaluje koncepci podpory státní památkové péče v kraji v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice a po projednání s Ministerstvem kultury,
- b) schvaluje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů a programů zachování a obnovy kulturních památek v kraji,
- c) usměrňuje kulturně výchovné využití kulturních památek v kraji.

¹⁹⁾ Například zákon č. 183/2006 Sb.

§ 29

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

(1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností vykonává a organizuje státní památkovou péči ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice.

(2) Obecní úřad obce s rozšířenou působností

- a) podílí se na zpracování krajské koncepce podpory státní památkové péče a na zpracování střednědobých a prováděcích plánů a programů obnovy kulturních památek,
- b) zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky a nemovitosti, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§ 17), a v souvislosti s tím vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko^{2a)} a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních právních předpisů¹⁹⁾,
- c) uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je nemovitá kulturní památka nebo ochranné pásmo nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny, nejde-li o působnost ministerstva kultury podle § 26 odst. 2 písm. c) nebo působnost krajského úřadu podle § 28 odst. 2 písm. c), a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území,
- d) usměrňuje péči o kulturní památky zajišťovanou obcemi,
- e) vykonává státní správu na úseku státní památkové péče, pokud podle tohoto zákona není příslušný jiný orgán státní památkové péče,
- f) koordinuje jednotné označování nemovitých kulturních památek tabulkou opatřenou nápisem „Kulturní památka“ a velkým státním znakem, popřípadě i značkami stanovenými mezinárodními smlouvami,
- g) vykonává dozor při obnově kulturních památek a při stavbě, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu (§ 17) z hlediska státní památkové péče¹⁾,
- h) dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení,
- i) plní další úkoly stanovené mu tímto zákonem.

(3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností se při plnění svých úkolů opírá o odbornou pomoc odborné organizace státní památkové péče.

(4) Podrobnosti o způsobech zabezpečování předpokladů pro komplexní péči o kulturní památky obecními úřady obcí s rozšířenou působností stanoví ministerstvo kultury vyhláškou.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva vnitra odboru veřejné správy, dozoru a kontroly č.j. MV- 24711-40/ODK-2015 ze dne 29. května 2015

Stanovisko - opakované ukládání pokut v rámci prováděné kontroly při aplikaci zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), v platném znění (dále jen „kontrolní řád“).

Konkrétně tedy v případě, kdy je prováděna kontrola, při které je kontrolovaná osoba kontrolujícím vyzvána k tomu, aby v určitý časový okamžik poskytla určitou součinnost (např. aby v určitý okamžik – den A a hodinu B - umožnila vstup na pozemky, do staveb a jiných prostor), přičemž kontrolovaná osoba tuto povinnost nesplní, pak správní orgán zahájí řízení o správním deliktu a uloží pokutu. Pokud protiprávní stav trvá i po zahájení řízení o správním deliktu, kdy je kontrolovaná osoba kontrolujícím znovu vyzvána v rámci téže kontroly ke splnění téže součinnosti (tj. aby v určitý okamžik – den X a hodinu Y - umožnila vstup na pozemky,

do staveb a jiných prostor) a kontrolovaná osoba toto nesplní, jedná se o nový skutek a nový správní delikt, za který lze uložit další pokutu, neboť předchozí pokuta nevedla k odstranění protiprávního stavu. To znamená, že pokaždé, když se správní orgán dozví o trvání protiprávního stavu (porušování povinnosti součinnosti, kterým dochází k trvajícím znemožňování výkonu kontroly) – tedy i v rámci jedné a téže probíhající kontroly, zahájí řízení o správním deliktu a uloží pokutu. Takto může správní orgán postupovat až do odstranění protiprávního stavu pachatelem s tím, že prekluzivní lhůta pro zánik odpovědnosti za správní delikt (zde kombinace objektivní a subjektivní lhůty pro zahájení řízení – k tomu srov. § 17 odst. 3 kontrolního řádu) začne běžet znovu pokaždé, kdy se správní orgán dozví o trvání (udržování) protiprávního stavu.

Výše popsaný postup lze vztáhnout též na skutkovou podstatu správního deliktu podle § 16 odst. 1 písm. b) kontrolního řádu, který se týká povinné osoby, jež je na základě § 10 odst. 3 téhož zákona povinna poskytovat kontrolujícímu součinnost potřebnou k výkonu kontroly, nelze-li tuto součinnost zajistit prostřednictvím kontrolované osoby.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2015_024711_40.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 17488/2003 ze dne 24. června 2004

Žádost o zaujetí stanoviska - § 14 zákona ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění - označování nemovitých kulturních památek tabulkou s nápisem "Kulturní památka".

Označování nemovitých kulturních památek tabulkou opatřenou nápisem "Kulturní památka" a velkým státním znakem nelze samo o sobě označit jako obnovu kulturních památek. Výroba a distribuce jednotných tabulek pro označení nemovitých kulturních památek, zmocnění, resp. povinnost uložená obecním úřadům obcí s rozšířenou působností podle § 29 odst. 2 písm. e) zákona o státní památkové péči [*k datu revize § 29 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči, poznámka vydavatele*] a uvedená směrnice upravující postup při označování mají za cíl právě eliminaci nebezpečí poškození kulturních památek.

Na druhé straně však mohou existovat v praxi případy, kdy vnější označení nemovité kulturní památky není jednoduché a mohlo by znamenat takový zásah do kulturní památky, který by mohl mít za následek její event. poškození či částečné znehodnocení. V takovém případě je nutné se vždy obrátit na příslušný orgán státní památkové péče nebo na odbornou organizaci, které mají ze zákona povinnost jak koordinovat jednotné označování, tak poskytovat odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2003_17488.doc

§ 30

Obec

(1) Obec pečuje o kulturní památky v místě a kontroluje, jak vlastníci kulturních památek plní povinnosti uložené jim tímto zákonem. Obec vychází přitom z odborných vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

(2) Obec může podle místních podmínek po projednání s obecním úřadem obce s rozšířenou působností zřídit právnickou osobu nebo organizační složku pro obnovu kulturních památek.

§ 31

Komise státní památkové péče, konzervátor státní památkové péče a zpravodajové státní památkové péče

(1) Rada kraje a rada obce s rozšířenou působností zřizují podle potřeby pro všestranné posuzování a koordinaci úkolů státní památkové péče komise státní památkové péče jako pracovní komise.²¹⁾

(2) Obecní úřad obce s rozšířenou působností jmenuje po vyjádření odborné organizace státní památkové péče konzervátora státní památkové péče (dále jen „konzervátor“) jako dobrovolného pracovníka. Konzervátor je členem komise státní památkové péče zřízené radou obce s rozšířenou působností.

(3) Úkolem konzervátora je soustavně sledovat stav kulturních památek, podávat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností zprávy o jejich stavu, o péči o ně a jejich

²¹⁾ § 65 zákona o národních výborech.

využití, navrhnout obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností potřebná opatření a napomáhat propagaci kulturních památek a státní památkové péče.

(4) Na návrh konzervátora může obecní úřad obce s rozšířenou působností pověřit pro určitý vymezený územní obvod dobrovolné pracovníky funkcí zpravodaje státní památkové péče (dále jen „zpravodaj“), kteří spolupracují s konzervátorem při plnění jeho úkolů.

(5) Činnost konzervátora a zpravodaje řídí obecní úřad obce s rozšířenou působností. Odbornou pomoc mu přitom poskytuje odborná organizace státní památkové péče.

(6) Podrobnosti o úkolech konzervátorů a zpravodajů stanoví obecně závazný právní předpis.

§ 32

Odborná organizace státní památkové péče

(1) Odborná organizace státní památkové péče je organizace pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů a ideově metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče.

(2) Odborná organizace státní památkové péče

- a) zpracovává rozboru stavu a vývoje státní památkové péče, podklady pro prognózy, koncepce a dlouhodobé výhledy rozvoje státní památkové péče,
- b) organizuje, koordinuje a plní vědeckovýzkumné úkoly státní památkové péče, rozpracovává teorii a metodologii státní památkové péče a metodiku společenského uplatnění kulturních památek,
- c) plní úkoly odborně metodického, dokumentačního a informačního pracoviště pro úsek státní památkové péče a zabezpečuje průzkumy, výzkumy a dokumentaci kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón a je současně poskytovatelem údajů podle zvláštního právního předpisu¹⁾,
- d) vede ústřední seznam kulturních památek,
- e) připravuje odborné podklady pro ministerstvo kultury, zejména pro prohlašování kulturních památek,
- f) zpracovává potřebné odborné podklady pro ostatní orgány státní památkové péče, metodicky usměrňuje činnost konzervátorů a zpravodajů a poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky,
- g) zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky a nad jejich soustavným využíváním,
- h) sleduje kulturně výchovné využití kulturních památek a jejich propagaci a zabezpečuje kulturně výchovné využití a zpřístupnění kulturních památek, s nimiž hospodaří,
- i) zabezpečuje další vzdělávání pracovníků v oboru státní památkové péče,
- j) plní další úkoly na úseku státní památkové péče, kterými ji pověří ministerstvo kultury.

(3) Odborná organizace státní památkové péče si pro zajištění činností pro výkon státní památkové péče vytváří se souhlasem ministerstva kultury a po projednání s krajem krajská, popřípadě i další územní odborná pracoviště (střediska).

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 7468/2007 ze dne 13. června 2007

Dotaz ve věci poskytování územně analytických podkladů ve smyslu § 27 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Poskytovatelem údajů podle § 27 stavebního zákona a § 32 odst. 2 písm. c) zákona o státní památkové péči je za oblast státní památkové péče výlučně Národní památkový ústav, kterému by měla být žádost úřadu územního plánování postoupena.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2007_07468.doc

§ 33

Zrušen

§ 34

Oprávnění orgánů a odborné organizace státní památkové péče

(1) Orgán nebo odborná organizace státní památkové péče, popřípadě celní úřady vydají osobám pověřeným plněním úkolů státní památkové péče osvědčení, na základě kterého jsou oprávněny:

- a) vstupovat do podniků, závodů, zařízení, objektů a na ostatní nemovitosti,
- b) vykonávat v nich potřebné odborné práce na ochranu kulturních památek nebo pro vědecké účely, zejména dokumentační a konzervační, jakož i odborný dozor,
- c) požadovat za tím účelem potřebné údaje a vysvětlení,
- d) nahlížet do příslušných dokladů.

(2) Při činnosti uvedené v odstavci 1 se osoby pověřené plněním úkolů státní památkové péče mohou seznamovat se státním hospodářským a služebním tajemstvím, jen jsou-li k tomu určeny podle zvláštních předpisů.²²⁾ Jsou přitom povinny dbát zájmů obrany státu a zachovávat státní, hospodářské a služební tajemství. Své úkoly jsou povinny plnit tak, aby organizace ve své činnosti nebo občan ve svých právech byli omezeni jen v nezbytném rozsahu.

(3) Pro vstup do objektů a zařízení ozbrojených sil a ozbrojených sborů platí zvláštní předpisy.²³⁾

Č Á S T P Á T Á PŘESTUPKY

Přestupky právnických a podnikajících fyzických osob

§ 35

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) nechrání věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo odcizením od doručení vyrozumění o podání návrhu na prohlášení za kulturní památku nebo o tom, že ministerstvo kultury hodlá věc nebo stavbu prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu, až do rozhodnutí ministerstva kultury,
- b) nesplní oznamovací povinnost stanovenou v § 3 odst. 5, § 12 tohoto zákona,
- c) nepečuje o zachování kulturní památky, neudrzuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě

²²⁾ § 9, § 17 až 19 zákona č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství.

§ 3 nařízení vlády ČSSR č. 148/1971 Sb., o ochraně hospodářského a služebního tajemství.

²³⁾ Např. § 5 zákona č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech.

§ 22 zákona č. 40/1961 Sb., o ochraně Československé socialistické republiky.

Zákon č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti.

Zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

- nebo technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí,
- d) porušuje podmínky určené v rozhodnutí o vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny,
 - e) provádí obnovu kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo nedodržuje podmínky určené v tomto závazném stanovisku,
 - f) provádí restaurování, jde-li o kulturní památku, prostřednictvím fyzické osoby, která nemá povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, prostřednictvím fyzické osoby, které byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo prostřednictvím fyzické osoby, která není osobou oprávněnou k restaurování podle § 14b odst. 2, nebo která postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,
 - g) provádí stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravu dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně, v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 14 odst. 2 nebo nedodržuje podmínky uvedené v tomto závazném stanovisku, nejde-li o případ vyloučení povinnosti tohoto vlastníka (správce, uživatele) vyžádat si závazné stanovisko (§ 17).

- (2) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že
- a) nepečuje o zachování národní kulturní památky, neudržuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí,
 - b) provádí obnovu národní kulturní památky bez závazného stanoviska krajského úřadu nebo nedodržuje podmínky určené v tomto závazném stanovisku,
 - c) provádí restaurování, jde-li o národní kulturní památku, prostřednictvím fyzické osoby, která nemá povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, prostřednictvím fyzické osoby, které byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo prostřednictvím fyzické osoby, která není osobou oprávněnou k restaurování podle § 14b odst. 2, nebo která postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,
 - d) přemístí bez předchozího souhlasu krajského úřadu stavbu, která je kulturní památkou, nebo trvale bez předchozího souhlasu krajského úřadu přemístí z veřejně přístupného místa movitou věc, která je kulturní památkou,
 - e) zapůjčí do zahraničí nebo se pokusí do zahraničí vyvézt nebo vyveze kulturní památku bez předchozího souhlasu ministerstva kultury,
 - f) nesplní oznamovací povinnost stanovenou v § 21 odst. 4, § 22 odst. 2 nebo § 23 odst. 2 tohoto zákona,
 - g) provádí v rozporu s § 21 odst. 2 archeologický výzkum, nebo provádí archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2, nebo postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4.

(3) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba oprávněná k restaurování dopustí přestupku tím, že hrubým způsobem nebo méně závažným způsobem, ale opakovaně prokazatelně poškodila při restaurování kulturní památku nebo její část, která je dílem výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi.

(4) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba oprávněná k provádění

archeologických výzkumů dopustí přestupku tím, že provádí archeologické výzkumy, které archeologické nálezy ohrožují nebo poškozují.

(5) Za přestupek lze uložit pokutu do

- a) 2 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,
- b) 4 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2.

(6) Za přestupek podle odstavce 3 nebo 4 lze uložit zákaz činnosti nejdéle na 2 roky.

Z judikatury:

14 A 79/2019 - 27 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 10. 2021)

Podle § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením.

Podle § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nepečuje o zachování kulturní památky, neudrzuje ji v dobrém stavu, užívá ji způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu, nechrání ji před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením nebo ji znehodnotí nebo zničí.

... nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 21/04 ze dne 26. 4. 2005 vyhlášeným dne 17. 6. 2005 ve Sbírce zákonů pod č. 240/2005 Sb. ... Shora uvedený náleží Ústavního soudu nepůsobí zpětně, soudy by k němu přihlížely v těch případech, kdyby přezkoumávaly konkrétní rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku. O takový případ se však nyní nejedná. Rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku není rozhodnutím podkladovým, které by bylo možné přezkoumat spolu s rozhodnutím o porušení povinnosti podle zákona o státní památkové péči, neboť se jedná o rozhodnutí, které lze napadnout samostatnou žalobou ve správním soudnictví (§ 75 odst. 2 s.ř.s.). Vzhledem ke shora uvedenému má soud za to, že v daném případě je třeba rozhodnutí Ministerstva kultury ze dne 26. 9. 2003 o prohlášení předmětné nemovitosti za kulturní památku považovat za nadále platné a žalovaný nepochybil, jestliže jednání žalobce posuzoval z hlediska zákona o státní památkové péči.

Pokud žalobce argumentoval tím, že mu nemůže být dáváno za vinu, že nedeponoval a neochránil hodnotné prvky interiéru (chybí dveře, okna, kování), když není autoritativně rozhodnutím státního orgánu specifikováno, o jaké dveře, jaká okna a jaké kování šlo, pak s touto argumentací se soud neztotožnil. ... V těchto závazných stanoviscích byla vždy zmíněna inventarizace hodnotových prvků. Totéž platí pro kování u oken. ... Žalobci muselo být z uvedených závazných stanovisek odboru památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy zřejmé, že všechny původní dveře, okna, kování či další zařizovací předměty je třeba buď ochránit tak, aby nemohlo dojít v průběhu doby k jejich poškození nebo je deponovat, aby mohly být následně použity v rámci prováděné stavební úpravy či následně v interiérech nemovitosti. Již od počátku bylo ohledně předmětné nemovitosti deklarováno, že její význam spočívá nejen ve venkovní podobě, ale i ve vybavení interiéru.

... korekce uložené sankce nastupuje v případech, že by sankce, pohybující se v zákonném rozmezí a odpovídající i všem zásadám pro její ukládání a zohledňující kritéria potřebná pro její individualizaci, zjevně neodpovídala zohlednitelné představě o adekvátnosti a spravedlnosti sankce.

V daném případě k takovému závěru soud nedospěl. Pokuta uložená v dolní polovině zákonné sazby se nejeví jako zjevně nepřiměřená, když nelze nepřihlídnout k tomu, že žalobce přes poměrně dlouhý časový úsek neprojevil významné úsilí o zachování a opravu předmětné nemovitosti.

3 As 51/2018 -27 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2020)

Městský soud pak na stranách 8 a 9 napadeného rozsudku přisvědčil argumentaci žalovaného ohledně irelevance stěžovatelkou předložených fotografií z 20. a 30. let a stavu okolních budov. ... Shodně s názorem žalovaného uvedl, že stěžovatelka nebyla v nyní řešené věci postížena za umístění bannerů, nýbrž za to, že udržovala protiprávní stav a ohrožovala památkovou a estetickou hodnotu předmětné kulturní památky. Argumentaci stěžovatelky spočívající v tom, že její jednání mělo oporu v citovaném stanovisku ze dne 28. 6. 2002, pak městský soud shledal nepřipadnou s ohledem na skutečnost, že stěžovatelka před zahájením nyní posuzovaného řízení o uložení správní sankce byla vyrozuměna o tom, že umístění předmětných reklamních bannerů není v souladu s pravidly pro ochranu kulturních památek.

Jednak je třeba brát v potaz, že stěžovatelka byla již před zahájením řízení o uložení správní sankce vyrozuměna o tom, že umístění předmětných reklamních bannerů není v souladu s pravidly pro ochranu kulturních památek, a to opakovaně (...). Dále je třeba zdůraznit zejména skutečnost, že rozsah úprav realizovaných stěžovatelkou na kulturní památce byl značně vyšší, než původní záměr posuzovaný orgánem památkové péče v roce 2002. Není tedy pravdou, že by se jednalo pouze o bannery umístěné na budovu kulturní památky v roce 2002. Současně je na místě přihlídnout k tomu, že v době rozhodování správních orgánů v nyní projednávané věci byl již veřejně k dispozici výše zmiňovaný metodický orgánu památkové péče, který má za úkol v zájmu ochrany práv dotčených subjektů správní praxi sjednotit. Právě rozsah (nikoli podoba) stěžovatelkou provedených úprav přitom byl zásadní při posuzování souladu stavu kulturní památky se zákonem.

V neposlední řadě je také nutno poznamenat, že ve vztahu k jednání stěžovatelky nebylo vydáváno závazné stanovisko podle § 14 odst. 1 památkového zákona, ale podle § 11 odst. 3 památkového zákona. Stěžovatelka totiž o vydání závazného stanoviska požádala zpětně poté, co již byly úpravy na budově kulturní památky provedeny. Bylo tak posuzováno její plnění povinností stanovených v § 9 odst. 2 a 3 památkového zákona (nikoliv soulad umístění reklamních bannerů s § 14 odst. 1 památkového zákona) a stěžovatelce byla uložena sankce za správní delikt spočívající v udržování protiprávního stavu způsobeného umístěním reklamních prvků podle § 35 odst. 1 písm. c) památkového zákona (nikoliv za jejich samotné umístění bez závazného stanoviska podle § 35 odst. 1 písm. e) téhož zákona).

4 As 73/2018 – 31 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2018)

Nejvyšší správní soud přisvědčil správním orgánům, že správní delikt podle § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči, tak jak jej vymezil prvoinstanční orgán ve skutkové větě výroku rozhodnutí, má trvalý povahu. Správní orgány však pochybily, neboť trvání správního deliktu vymezily časovým obdobím, které začalo až zahájením správního řízení. ... je „třeba identifikovat úkon, který pro potřeby přestupkového řízení nejbližší odpovídá tomu, jaký smysl a účel má v oblasti trestního řízení sdělení obvinění. Jedním z důvodů, proč dochází k přetržení pokračování v trestném činu, je preventivní působení deliktního řízení „na samotného pachatele, kdy se mu dostává varování ohledně jeho současného i budoucích skutků“.

Ostatně, Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 15. 4. 2015, č. j. 2 As 204/2014 - 71, uvedl, že „[ř]ízení ve věci uložení pokuty za deliktní jednání stěžovatele bylo zahájeno dne 13. 1. 2003. Ze shora popsaných závěrů nutno dovodit, že jednání stěžovatele po tomto datu se pro účely ukládání sankce považuje za nový skutek.“ Stěžovatelka mohla v posuzované věci seznat, že je důvodně podezřelá ze spáchání správního deliktu k okamžiku oznámení o zahájení správního řízení. Ve stejném okamžiku tedy ve smyslu výše citované judikatury došlo k přetržení trvání správního deliktu a prvoinstanční orgán nebyl oprávněn vést se stěžovatelkou řízení o skutku, ke kterému mělo dojít až později.

11 A 307/2011 – 29 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2013)

Argumentoval-li žalobce v podané žalobě za podpory citace judikatury Nejvyššího správního soudu (zejména rozsudky sp.zn. 3As 3/2003 a 4As 28/2006), že žalobce nedal pokyn respektive ani nevěděl o tom, že došlo ke stržení schodiště, je podle názoru soudu třeba konstatovat, že naplnění znaku skutkové podstaty správního deliktu podle ustanovení § 9 odstavec 1 zákona o státní památkové péči v části, kdy památka není chráněna před poškozením, ohrožením či znehodnocením, nevyžaduje aktivní činnost vlastníka památky k následku v podobě poškození. ... V případě stavby je tedy povinen ji aktivně chránit tak, aby zůstala zachována, aby byla zhodnocena a aby nedocházelo ke zchátrání. Z uvedeného pohledu zastává soud názor, že zejména v této části jednání žalobce došlo k naplnění zákonných znaků skutkové podstaty správního deliktu, neboť bylo v řízení nade vše pochybnost zjištěno, že objektivně nebyla žalobcem činěna opatření k tomu, aby se předmětné schodiště nezřítilo.

Lze důvodně předpokládat, že žalobce v době, kdy jednal o koupi předmětné nemovité kulturní památky, byl seznáměn jak s jejím technickým stavem, tak se skutečností, že bude třeba značných investic a právních kroků k zabezpečení toho, aby nedocházelo k další její devastaci.

... v souvislosti s likvidací kulturní památky Zimní stadion Na Štvanici, má soud za to, že se o nedůvodnou nerovnost při úvahách o výši ukládané sankce nejedná, neboť nelze vycházet pouze ze skutečnosti, že vlastníku zimního stadionu byla uložena pokuta „jen“ ve výši 150.000,- Kč, když toto žalobní tvrzení nezohledňuje fakt, že kromě vlastníka byl v řízení ve věci zimního stadionu sankcí postižen i nájemce nemovitosti a celková výše uložené pokuty přesáhla částku jednoho milionu korun.

45 A 41/2015 – 39 (Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 26. 6. 2017)

Žalobkyně namítá, že žalovaný nesprávně vyhodnotil správní delikt § 35 odst. 1 písm. g) zákona o památkové péči jakožto delikt objektivní povahy. ... Každý správní delikt spáchaný podnikatelem, bude správním deliktem s objektivní odpovědností.

Ze správního spisu totiž vyplynulo, že již v roce 2014 bylo vyžádáno vyjádření Národního památkového ústavu k osazení nových oken (...), přičemž toto vyjádření bylo negativní a jeho důsledkem bylo rovněž negativní závazné stanovisko Magistrátu. Žalobkyně si tedy prokazatelně byla vědoma toho, že osazení nových oken povoleno nemá a že ho k provedení udržovacích prací potřebuje, avšak svévolně tak učinila, přestože věděla, že tím naruší ráz stavby a celé památkové zóny S.

Stejně tak je nepřipadná argumentace žalobkyně, že vycházela z platného stavebního povolení z roku 1988. Výměna oken je udržovacími pracemi ... a stavební povolení z roku 1988 se na udržovací práce realizované v období od prosince 2014 do ledna 2015 nevztahuje. ... Tato povinnost ostatně žalobkyni byla známa, neboť – jak již bylo uvedeno – o jeho vydání v souvislosti s výměnou oken požádala. Magistrát negativní závazné stanovisko, které je součástí správního spisu. Žalobkyně se tedy tím spíše nemůže dovolávat toho, že se na základě stavebního povolení z roku 1988 domnívala, že okna vyměnit smí. Pokud i přes toto negativní stanovisko žalobkyně výměnu oken provedla, je sankce ze strany správního orgánu I. stupně logickým důsledkem protiprávního jednání.

Okna jsou oproti původním příliš mohutná, umožňují vertikální otevírání, jsou ahistoricky opatřena kovovými okapnicemi, nadto v odlišné barvě; celkově působí v rámci stavby a celého historického jádra obce S. těžkopádně a nepatřičně. Mimo estetickou stránku věci také Národní památkový ústav zdůraznil, že maximální těsnost, jíž se okna typu Euro vyznačují, způsobuje zvýšenou vnitřní vlhkost, což je pro historické stavby zcela nevhodné.

5 A 152/2012 – 27 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2016)

Z citovaného ustanovení vyplývá, že SVJ */miněno společenství vlastníků jednotek/* je koncipováno jako právnická osoba, jež nedisponuje generální právní subjektivitou (běžnou pro ostatní právnické osoby), ale toliko subjektivitou omezenou. Jedná se o právnickou osobu sui generis, která vzniká přímo ze zákona, jestliže jde o dům s alespoň pěti jednotkami a nastanou podmínky, s nimiž zákon spojuje vznik SVJ.

Pro posuzovaný případ je relevantní především věta první § 9 odst. 1 zákona o vlastnictví bytů, podle níž je SVJ způsobilé vykonávat práva a zavazovat se pouze ve věcech spojených se správou, provozem a opravami společných částí domu.

Z výše uvedeného vyplývá, že žalobce byl obecně způsobilý vykonávat práva a zavazovat se v souvislosti se stavebními úpravami týkajícími se společných částí domu.

Správní orgány založily svůj závěr o žalobcově odpovědnosti za správní delikt na tom, že závazné stanovisko, které bylo při stavebních úpravách porušeno, se týkalo druhu a vzhledu střešních oken. Střecha patří mezi společné části domu podle § 2 písm. g) zákona o vlastnictví bytů.

Nejvyšší správní soud se sice ve své judikatuře nezabýval otázkou vlastnictví oken, ovšem pro účely řešeného případu jsou balkóny a okna bez dalšího srovnatelná: jedná se o součásti domu, které k němu ze své povahy náležejí a nemohou být odděleny, aniž se tím dům znehodnotí – a ke kterým má přitom leckdy přístup jen jediný vlastník bytové jednotky.

Jinak než NSS hledí na věc doktrína. Pro posouzení otázky vlastnictví oken klade v první řadě důraz na jejich vymezení v prohlášení vlastníka budovy. ... V řešeném případě žalobce poukazoval na smlouvu o výstavbě (...), která podle něj výslovně neupravuje charakter oken; ve správním řízení (ani v řízení před soudem) však tato smlouva předložena nebyla.

Podle převažujících názorů odborné veřejnosti (...) se okna považují za společnou část domu, a to především s ohledem na extenzivně pojatý význam společného užívání v rámci spoluvlastnictví budovy. ... Z logiky věci totiž vyplývá, že nosné prvky neslouží pouze vlastníku bytu, který toliko užívá jejich vnější povrch, ale svou technickou funkcí slouží všem vlastníkům jednotek v domě.

Občanský zákoník v § 1222 dále odkazuje na prováděcí nařízení vlády č. 366/2013 Sb., o úpravě některých záležitostí souvisejících s bytovým spoluvlastnictvím. Toto nařízení v § 5 odst. 1 písm. b) označuje za společnou část domu „střechu včetně výplní výstupních otvorů, izolací, hromosvodů, lávek, dešťových žlabů a svodů venkovních či vnitřních“; odst. 1 písm. d) téhož ustanovení říká, že se dále jedná o „zápraží, schody, vchody a vstupní dveře do domu, průčelí, schodiště, chodby, výplně stavebních otvorů hlavní svislé konstrukce (okna včetně okenic)“. Je rovněž vhodné zdůraznit, že odst. 1 písm. f) tohoto ustanovení výslovně označuje za společné části domu i části přístupné pouze z bytu (jako balkóny, lodžie a terasy), jež jsou ve výlučném užívání vlastníka příslušné jednotky.

S ohledem na shora řečené proto nelze bez dalšího souhlasit se žalobcovým tvrzením, že střešní okna osazená v bytové jednotce nemohou patřit do společných částí domu.

Dále se soud zabýval povahou správního deliktu podle § 35 odst. 1 písm. h) zákona o státní památkové péči.

Tímto způsobem je nutno interpretovat i § 35 zákona o státní památkové péči, který oproti § 39 téhož zákona (postihující přestupky fyzických osob) dopadá na právnické osoby a podnikající fyzické osoby. Soud tedy uzavírá, že v řešeném případě mohl být žalobce stíhán na základě § 35 odst. 1 písm. h) zákona o státní památkové péči, přestože není podnikatelským subjektem.

Jinak řečeno, SVJ bylo způsobilé porušit § 35 odst. 1 písm. h), ovšem výlučně svými pracemi či stavebními úpravami na společných částech domu. V žádném případě ale nelze přistoupit na to, že SVJ je automaticky odpovědnou osobou, kdykoli proběhnou práce či stavební úpravy na společných částech domu. Pro posouzení otázky žalobcovy odpovědnosti proto není tolik podstatné, jestli okna měla či neměla být kvalifikována jako společná část domu – ale jestli žalobce naplnil hypotézu použité normy, tj. jestli „prováděl stavbu“ (změnu stavby).

Obsah správního spisu přitom takovému závěru nesvědčí. ... Jelikož stavební úpravy prováděla paní R. a podmínky závazného stanoviska svým jednáním porušila ona, je i ona osobou odpovědnou za probírané závadné jednání.

6 As 12/2013 – 54 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 8. 2016)

Žalobní námitky směřují do naplnění znaku třetího, tedy k otázce, zda umístění světelných reklamních panelů v konkrétním nyní posuzovaném případě v meziplášti (pod vnějším skleněným pláštěm) budovy je podřaditelné pod některou z činností vymezených v ustanovení § 14 odst. 2 památkového zákona.

Jak již bylo výše uvedeno, ustanovení § 14 odst. 2 památkového zákona vymezuje jako činnosti, k nimž je zapotřebí předchozího závazného stanoviska, stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravu dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti. S výjimkou úpravy dřevin jde o činnosti, jejichž pojmové vymezení užívá označení činností vymezených v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále „stavební zákon“). Z hlediska principu jednotnosti a bezrozpornosti právního řádu (k tomu srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2005, čj. 2 Afs 81/2004-54, publikovaný pod č. 791/2006 Sb. NSS, podle kterého právní řád, založený na principech jednoty, racionality a vnitřní obsahové bezrozpornosti, s sebou nutně přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech či dokonce odvětvích) a právní jistoty lze dospět k závěru, že by stejné pojmy užívané v různých právních předpisech měly mít v zásadě stejný význam. Podle § 3 odst. 2 stavebního zákona se přitom zařízením rozumí informační a reklamní panel, tabule, deska či jiná konstrukce a technické zařízení, pokud nejde o stavbu podle § 2 odst. 3 stavebního zákona. Nabízí se tak interpretační východisko, které pojem „zařízení“ podle § 14 odst. 2 památkového zákona ztotožní s pojmem „zařízení“ podle § 3 odst. 2 stavebního zákona. Tomuto interpretačnímu východisku přisvědčil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 63/2012-37.

Otázkou tak je, zda lze reklamní zařízení umístěné žalobcem na jím užívané nemovitosti takto vymezenému pojmu „zařízení“ podřadit. Z hlediska legální definice podle ustanovení § 3 odst. 2 stavebního zákona není zjevně rozhodné technické provedení reklamního zařízení. Uvedená definice užívá toliko pojmů „panel“, „tabule“, „deska“ či „jiná konstrukce a technické zařízení“, tedy pojmů z hlediska konstrukčního uspořádání značně neurčitých.

Judikatura doposud dovodila (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2012, čj. 8 Ca 169/2009 – 42, ve spojení s právě citovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 63/2012-37), že pojmové znaky takového zařízení nebude splňovat pouhá zavěšená reklamní plachta, aniž k jejímu zavěšení bylo využito nějakých dalších konstrukčních prvků (zavěšení tzv. „horolezeckým způsobem“). Takovému závěru přisvědčuje i literatura; Macháčková, J. a kol.: Stavební zákon. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, uvádí k ustanovení § 3 odst. 2 stavebního zákona, že „pro plnění funkce zařízení jsou používány různé nosiče reklamy, rámy, rošty, konzoly, na něž je pak reklama (plakát, reklamní plachta apod.) upevňována, ta však sama o sobě zařízením není“. Stejně tak zdůrazňuje, že „pojem „zařízení“ je definován pouze rámcově a nejsou řešeny otázky jeho technického provedení ani způsobu upevnění na nosnou konstrukci. Není řešeno ani jejich umístění na pozemku nebo stavbě“ (srov. str. 29 – 30).

V případě zařízení umístěného žalobcem se však již podle názoru soudu o zařízení splňující definiční znaky zařízení podle § 3 odst. 2 stavebního zákona jednalo. Velkoplošné LCD monitory umístěné na fasádě budovy (resp. pod vnějším transparentním opláštěním budovy), které slouží k šíření reklamních sdělení vizuálními prostředky, lze označit těžko za něco jiného než za informační či reklamní panel, resp. desku. Jde o technické zařízení, jež vyžaduje alespoň minimální konstrukční zásah směřující k jeho umístění, nejde o pouhé vyvěšení samotného hmotného nosiče reklamy v podobě plakátu či plachty. Funkci hmotného nosiče reklamního sdělení v případě LCD monitorů plní obrazovkové rozhraní, které však k plnění své funkce vyžaduje instalaci celého přístroje, který se svou hmotou a uspořádáním fakticky neliší od nejrůznějších „desek“, „panelů“ či jiných nosičů reklam. Na rozdíl od pouhého vyvěšení plakátu apod. tedy umístění velkoplošné LCD obrazovky vyžaduje již jistý konstrukční zásah srovnatelný s umístěním a upevněním desky, tabule, panelu či jiného konstrukčního prvku, na který je reklama umístěná. Soud zdůrazňuje, že míra potřebného konstrukčního zásahu do konstrukčních prvků nemovitosti, na níž je zařízení pro reklamu umístěná, není z hlediska definice obsažené v § 3 odst. 2 stavebního zákona rozhodující. Že instalace zařízení žalobce vyžadovala nějaký konstrukční zásah, dosvědčuje ostatně sám žalobce, pokud uvádí, že „zařízení bylo vyrobeno speciálně pro tento účel, pro dané umístění na vnitřní stranu skel“.

S ohledem na výše podaný výklad pojmu „zařízení“ a s ohledem na zjištěný skutkový stav je nepřipadná námitka žalobce, že se nemohl dopustit porušení památkového zákona, neboť reklamní zařízení není umístěno na fasádě, není umístěno „na nemovitosti“, ale uvnitř nemovitosti, resp. že světelné LED panely jsou umístěny v interiéru jeho řádně pronajatých obchodních kancelářských prostor - v provozovně žalobce, v budově, která slouží jako kancelářská budova, a z této námítky plynoucí závěr, že každý, kdo užívá byt či nebytový prostor v budově v prostoru památkové rezervace města Prahy, by si tedy měl vyžádat souhlas odboru památkové péče s tím, aby si ve svém bytě či ve své provozovně mohl umístit barevnou LED televizi a sledovat na ní reklamy. Ze skutkových zjištění správního orgánu prvního stupně totiž jednoznačně vyplývá, že reklamní zařízení žalobce bylo umístěno bezprostředně pod vnějším opláštěním budovy, jež bylo provedeno transparentními skleněnými tabulemi, v meziprostoru mezi vnějším a vnitřním pláštěm budovy. Jde tak o situaci, kdy umístění reklamního zařízení využívá svěbytného konstrukčního prvku dané budovy, je sice umístěno pod vnějším pláštěm, ale z hlediska funkčního jde o srovnatelnou situaci, jako kdyby bylo umístěno na vnějším plášti budovy. Konkrétní umístění zařízení v daném případě tedy rozhodně není srovnatelné se situací, kdy je LCD obrazovka umístěna uvnitř místnosti, jak žalobce ve svém poněkud „ad absurdum“ vyhoceném příkladu zmiňuje.

V této souvislosti lze poukázat na to, že podle čl. 60 odst. 1 vyhlášky č. 26/1999 Sb. HMP hlavního města Prahy o obecných technických požadavcích na výstavbu v hlavním městě Praze, jež byla účinná v době rozhodování správního orgánu prvního stupně, stavby a zařízení pro informace, reklamu a propagaci svým provedením a umístěním nesmějí porušovat vzhled města nebo krajiny, ohrožovat bezpečnost silničního provozu, bránit rozhledu na pozemních komunikacích a dráhách a nad přípustnou míru obtěžovat okolí, zejména obytné prostředí, hlukem nebo světlem, obzvláště přerušovaným; podle odst. 6 písm. a) téhož ustanovení stavby a zařízení pro informace, reklamu a propagaci umístěné na budovách pak nesmí rušit základní členění průčelí a jeho významné detaily. Z hlediska zájmů chráněných jak památkovým zákonem, tak zákonem stavebním, je v případě umístění reklamních zařízení relevantní právě jejich vnější působení v kontextu s budovou, na níž jsou umístěny. Z tohoto hlediska, má-li být tento chráněný zájem respektován, nelze jako rozhodnou skutečnost zohlednit to, že v případě žalobce pouze proto, že to umožňovalo specifické architektonické ztvárnění fasády nemovitosti, bylo reklamní zařízení umístěno bezprostředně pod vnějším pláštěm budovy. Jak v případě památkového zákona, tak v případě zákona stavebního je předmětem ochrany mj. estetická kvalita nemovitosti, jež jsou předmětem zásahu v podobě umístění reklamního zařízení. V případě budovy, v níž bylo zařízení žalobce umístěno, je významným estetickým prvkem, jak podrobně správní orgán prvního stupně ve svém rozhodnutí rozvedl, právě ztvárnění fasády jako jedolitého subtilního skleněného pláště („transparentní skleněný plášť tvarovaný půdorysně do křivky nehmotně definuje základní objem domu, přičemž jeho subtilní hladký vzhled je podtržen použitím zdvojené skleněné fasády“). Umístění reklamního zařízení do meziprostoru mezi takto zdvojenou skleněnou fasádou tedy nepochybně vnější vzhled budovy ovlivní a z hlediska chráněných zájmů nelze takové umístění shledat obdobným jako umístění reklamního panelu uvnitř místnosti (či za výlohou apod.).

Lze tak uzavřít, že sice neobstojí úvaha správního orgánu prvního stupně v tom smyslu, že pokud památkový zákon neobsahuje definici pojmu „zařízení“, pak je nutno vycházet „z úmyslu zákonodárce a účelu památkového zákona, jímž je zájem na tom, aby nebyl narušen vzhled Pražské památkové rezervace“, neboť takový přístup byl již výše uvedenou judikaturou odmítnut, nicméně sám závěr správního orgánu o tom, že zařízení umístěné žalobcem definiční znaky „zařízení“ podle § 14 odst. 2 památkového zákona ve spojení s § 3 odst. 2 stavebního zákona splňuje, obstojí a obstojí tedy rovněž závěr o naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 35 odst. 1 písm. h) památkového zákona jednáním žalobce, jež bylo vymezeno ve výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

6 As 138/2016 – 25 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 7. 2016)

Nejvyšší správní soud se musel ztotožnit s konstatováním městského soudu, že uvedené okolnosti, které nepochybně souvisí se závažností jednání žalobkyně, nebyly ve správním řízení hodnoceny a že není zřejmé, zda a jak o nich správní orgány uvažovaly při posouzení závažnosti jednání žalobkyně. Je tomu tak tím spíše, že tato tvrzení tvořila základ procesní obrany žalobkyně již ve správním řízení. ... Z rozhodnutí správních orgánů však nelze vyčíst, zda a jakým způsobem magistrát a stěžovatel tyto okolnosti hodnotily či nikoliv. ... Ačkoliv stěžovatel k této otázce předložil v kasační stížnosti poměrně obsáhlou argumentaci, které nelze upřít rozumnost a přesvědčivost, jedná se o typy argumentů, které měly být součástí již správního rozhodnutí. Jakkoliv by se argumentace stěžovatele mohla ukázat jako správná a přesvědčivá, měla být obsažena nejpozději v jeho odvolacím rozhodnutí. Jestliže se správní orgány se zmíněnými otázkami, které navíc tvořily základ obrany žalobkyně, nevyrovnaly, nelze než souhlasit s městským soudem, že zatížily svá rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů.

Z povahy věci i z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že za situace, kdy se v řízení nejedná o kulturní památku ve smyslu § 2 památkového zákona, třetí kritérium § 36 památkového zákona – kulturně politický význam kulturní památky – nelze hodnotit.

9 As 28/2015 – 46 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2015)

Nejvyšší správní soud přisvědčuje tomu, že správní spis neobsahuje žádnou listinu svědčící o zjištění magistrátu o probíhajících stavebních pracích. Ve spise skutečně není protokol o místním šetření ani jiný důkazní prostředek, ze kterého by tato skutečnost vyplývala.

Svědék vypovídal především o již provedených stavebních pracích a době umístění plachty, která dle něj byla ochranná. Ve vztahu ke stavebním pracím prováděným v době výslechu, respektive v době, kterou byl specifikován správní delikt (v době od 22. 12. 2011 do 3. 9. 2012), lze vztáhnout pouze tato jeho vyjádření: „Dále probíhalo zabezpečení stávající dřevěné konstrukce budovy (trámové stropy, krov, střecha). Ještě letos by měla proběhnout oprava štítové zdi přiléhající k objektu Mendlovo nám. 9. Pokud jde o harmonogram dalších prací, nejsem schopn o něm v tuto chvíli podat informace, neboť to závisí na finanční situaci majitele domu.“ Z toho však není zřejmé, kdy přesně mělo probíhat zabezpečení stávající dřevěné konstrukce, zda a kdy bylo započato s opravou štítové zdi, ani jestli majitel (tedy žalobkyni) finanční situace dovolila provést jakékoli jiné stavební práce. Jinými slovy ze samotné svědecké výpovědi nelze dovodit, zda nějaké zásadní práce směřující k obnově v předmětné době prováděny byly, či nikoli.

Z tohoto pohledu je opodstatněná také výtka, že magistrát měl provést výslechy dalších navrhovaných osob. Přestože opačný názor správních orgánů je dle Nejvyššího správního soudu srozumitelně a logicky

vysvětlen, nemůže obstát, neboť je založen na tom, že podstatné skutečnosti již byly dostatečně objasněny. Jak je uvedeno výše, správní spis k tomu neobsahuje dostatečné podklady.

Nejvyšší správní nepochybuje o tom, že magistrát, respektive stěžovatel, má dobré povědomí o obsahu spisů vedených v řízeních týkajících se dotčené kulturní památky, to ovšem nic nemění na tom, že i správní spis v projednávané věci musí obsahovat podklady pro zjištění skutkový stav.

Nejvyšší správní soud na tomto místě odkazuje na správní závěr krajského soudu, že *správní spis musí být veden uživatelsky přívětivě tak, aby se každý průměrně rozumný člověk byl schopen, po nahlédnutí do něj, v něm zorientovat a eventuálně vyhledat potřebné dokumenty*. Rozhodnutí magistrátu obsahuje značný počet odkazů či citací na jiná rozhodnutí, vyjádření a listiny, z nichž mnohé nejsou součástí správního spisu a v některých případech ani není jasné, kterých věcí se týkají. Správní orgány měly zhodnotit, které okolnosti jsou pro věc podstatné, jimi se zabývat a kopie souvisejících listin do správního spisu zařadit, což však neučinily.

10 As 261/2014 – 49 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2015)

Žalovaný zhodnotil protiprávní jednání stěžovatele jako velmi významné. Citací výňatku z metodické pomůcky Národního památkového ústavu, nazvané Péče o výplně historických okenních a dveřních otvorů, doložil, že v odborné veřejnosti bývají okenní výplně považovány za významné prvky památkově chráněných budov.

Krajský soud byl povinen se zabývat při přezkumu výroku ukládajícího stěžovateli sankci pouze tím, zda správní orgán zohlednil všechna zákonem stanovená kritéria, zda jeho úvahy o výši pokuty jsou racionální, ucelené, koherentní a v souladu se zásadami logiky, zda správní orgán nevybočil z mezí správního uvážení nebo jej nezneužil, ale rovněž, zda uložená pokuta není likvidační.

Od Magistrátu města Brna si krajský soud k návrhu stěžovatele učiněnému po zrušení prvního rozsudku krajského soudu v této věci vyžádal navržená rozhodnutí, která se měla týkat stejného správního deliktu, odpovědným subjektem zde byla ale Městská část VV-JJ. Za tyto delikty ovšem byla uložena pokuta v mnohem nižší výši (60.000 Kč v případě domu HH, resp. 120.000 Kč ve věci domů NN a nám. RR). Krajský soud z těchto rozhodnutí následně zjistil, že ač se jednalo o stejný správní delikt, skutkové okolnosti, které měly vliv na úvahy o výši pokuty, byly naprosto odlišné od projednávané věci. V obou případech totiž pachatel své pochybení v průběhu správního řízení uznal a ihned začal činit opatření k obnovení autentického vzhledu příslušné památky. Navíc, správní orgán zohlednil též skutečnost, že ve druhém z uvedených případů z katastru nemovitostí nevyplývalo, že jde o památkově chráněné objekty. Ve druhém případě správní orgány zohlednily i skutečnost, že nezákonná výměna oken proběhla pouze ve 2. NP z celkově čtyřpodlažního objektu, atd.

Při ukládání pokuty vzal do úvahy rovněž potřebu preventivního působení nejen vůči stěžovateli, ale rovněž vůči ostatním vlastníkům nemovitostí tvořících tuto kulturní památku.

Navíc, tvrzení stěžovatele o likvidační povaze uložené pokuty zůstalo dosud v průběhu řízení pouze v rovině tvrzení; stěžovatel nijak neprokazoval či nedokládal, že výše uložené sankce, i po jejím snížení, je pro něj likvidační.

Porušení principu rovnosti stěžovatel vnímá ve dvou rovinách. Nejprve poukazuje na vedlejší vchod NN, který prováděl výměnou okenních výplní paralelně se stěžovatelem, ten však žádost o závazné stanovisko ani nepodal a to bylo dle stěžovatele důvodem, proč mu následně po provedení kontroly žalovaným žádná sankce uložena nebyla. K tomu zdejší soud uvádí, že tato námitka byla poprvé uplatněna až v řízení o kasační stížnosti, ač jí stěžovatel mohl uplatnit již dříve v řízení o žalobě (tam je ovšem včas neuplatnil). Z tohoto důvodu je proto uvedená námitka nepřípustná.

Dále stěžovatel spatřuje nerovnost v tom, že památkový úřad ukládá jiné, výrazně nižší pokuty za stejná porušení subjektům podnikajícím v oblasti pronájmu bytů a nebytových prostor, jako jsou např. městské části VV, které mají navíc i odborné a ekonomické zázemí. ... Na výši sankce v těchto případech měly vliv další skutečnosti, které v případě stěžovatele dány nebyly. Proto nelze konstatovat, tak, jak se zřejmě snaží učinit stěžovatel, že šlo o skutkově shodné nebo podobné případy, kde by postupem správních orgánů došlo k nedůvodným rozdílům při rozhodování věci.

5 A 119/2011 – 32 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2015)

Na nemovitosti nacházející se na území památkové rezervace v hl. m. Praze (která se podle § 42 odst. 2 památkového zákona považuje za rezervaci podle památkového zákona) však nepochybně zároveň dopadají i povinnosti založené památkovým zákonem (tedy i povinnost dle § 14 odst. 2 památkového zákona). Soud se ztotožňuje s názorem žalovaného vyjádřeným v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, že nařízení vlády č. 66/1971 Sb. nemůže měnit povinnosti dané památkovým zákonem (normou vyšší právní síly) a že podmínky dle § 3 vládního nařízení nemohou samy o sobě založit právo k provedení oprav chodníků nacházejících se v Pražské památkové rezervaci. Podmínky pro stavební činnost v památkové rezervaci v hlavním městě Praze stanovené v § 3 nařízení vlády č. 66/1971 Sb. lze chápat jako podmínky toliko obecné (a to v souladu s § 5 odst. 2 památkového zákona.)

Žalobce provedl opravy chodníků nacházejících se na území Pražské památkové rezervace, a to bez závazného stanoviska orgánu památkové péče podle § 14 odst. 2 památkového zákona. Polemika žalobce v žalobě o právním postavení chodníku není podle soudu na místě. Skutečnost, zda chodník má být posouzen jako

součást pozemku či jako samostatná věc (stavba), nic nemění na tom, že se v každém případě jedná o věc nemovitou (ani sám žalobce v žalobě nedovojuje možnost posoudit chodník jako věc movitou). Jedná-li se tedy v případě chodníku o věc nemovitou, pak i práce prováděné na chodníku, který se nachází v památkové rezervaci, jsou pracemi na nemovitosti nacházející se v památkové rezervaci dle 14 odst. 2 památkového zákona.

Související poukaz žalobce na ustálený právní názor, podle něhož nelze nepřesná ustanovení zákona vykládat k tíži účastníka, není podle soudu na místě, neboť zákonné ustanovení § 14 odst. 2 památkového zákona, které požaduje vyžádat si předem závazné stanovisko k vyjmenovanému okruhu prací prováděných na nemovitosti nacházející se v památkové rezervaci, nelze považovat za nejasné.

Jako nedůvodnou soud posoudil rovněž žalobní námitku, že pokuta neměla být uložena žalobci, který není vlastníkem ani uživatelem chodníků, ... Do správního spisu je založena zřizovací listina příspěvkové organizace... Podle čl. II. zřizovací listiny je hlavním účelem ... správa, údržba a opravy pozemních komunikací...

Je tedy zřejmé, že žalobce pro vlastníka ... zajišťuje mimo jiné i správu pozemních komunikací, ... Jestliže ust. § 14 odst. 2 památkového zákona stanoví, že vyžádat si předem závazné stanovisko je povinen vlastník (správce, uživatel) nemovitosti nacházející se v památkové rezervaci, pak žalobce jakožto správce předmětných chodníků spadá pod okruh subjektů této povinnosti.

... provedené práce spočívaly (jak uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí a žalobce to nezpochybnil) v předláždění mnoha desítek, resp. cca 150 metrů chodníku nacházejícího se v Pražské památkové rezervaci, což za drobnější úpravu považovat nelze. Rozsah provedených prací lze dovodit i z fotodokumentace založené do správního spisu. Podle soudu nelze mít za to, že žalobce prováděl toliko drobné práce, nic nespovídá ani pro tvrzení žalobce, že šlo o havarijní stav. ... Důvody, o které žalobce opírá své dotčení ve svých právech tak podle soudu nenastaly.

Okruh prací, k nimž je nutné předem vyžádat závazné stanovisko, je stanoven v § 14 odst. 2 památkového zákona.

Žalobce však nikterak konkrétněji nedovojuje, že jím provedené práce nelze pod uvedený výčet podřadit; v tomto směru žaloba postrádá bližší argumentaci, s níž by se soud byl povinen vypořádat.

Podmínkou pro postup dle cit. ust. /miněn § 78 odst. 2 s.ř.s./ tedy je, že trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši. Žalobce však proti samotné výši uložené pokuty nikterak nebrojil, zjevnou nepřiměřenost pokuty v žalobě nenamítal a s ohledem na to, že pokuta ve výši 10 000,- Kč byla uložena při samé dolní hranici sazby (za správní delikt dle § 35 odst. 1 písm. h/ památkového zákona lze uložit pokutu až do výše 2 000 000,- Kč) její zjevnou nepřiměřenost podle soudu ani dovodit nelze. Skutečnosti, na jejichž základě žalobce žádal o upuštění od uložení pokuty, nejsou z hlediska ust. § 78 odst. 2 s.ř.s. relevantní.

52 A 35/2014 – 67 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 4. 2. 2015)

„[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“. ... Ostatně i Ústavní soud v případě, že námítka stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok rozhodnutí, tyto nevypořádává, neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci - pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů - nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů.

Stěžejní a spornou otázkou v dané věci je, zda závazné stanovisko vydané orgánem státní památkové péče podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči je rozhodnutím, kterým se žalobci v dané věci založilo právo provést uvedenou stavbu či nikoliv.

Krajský soud tak dospěl ve shodě se správními orgány k závěru, že uvedené závazné stanovisko nezaložilo žalobci právo realizovat tuto stavbu, tedy je zcela nepochybné, že k takové realizaci stavby, resp. právo stavby, by vzniklo žalobci až s příslušného rozhodnutí stavebního úřadu podle stavebního zákona, nikoli z uvedeného závazného stanoviska. ... V dané věci závazné stanovisko nebylo vydáno k provedení stavby, když z tohoto stanoviska ani právo provést stavbu žalobci nemohlo vzniknout (argumentace soudu viz výše), zároveň ani nebyly dodrženy podmínky v uvedeném závazném stanovisku. Byl tedy dán důvod k postihu podle cit. ustanovení zákona o státní památkové péči, tj. za zmíněný správní delikt. ... Předmětem soudního přezkumu však nebyl věcný přezkum tohoto závazného stanoviska. ... Předmětem postihu podle ust. § 35 odst. 1 písm. h) zákona o státní památkové péči pak je jednání, kdy v tomto ustanovení uvedený subjekt „provede“ stavbu bez závazného stanoviska, přičemž tímto závazným stanoviskem lze rozumět stanovisko obsahující souhlas příslušného orgánu k provedení stavby. Takové závazné stanovisko vydáno nebylo.

5 A 242/2010 – 42 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2014)

Odpovědnost za spáchaný delikt, stejně jako odpovědnost za jakýkoli tzv. jiný správní delikt, je odpovědností objektivní a delikvent se jí nemůže zprostit poukazem na pochybení jiné osoby, se kterou byl ve smluvním vztahu. Žalobce by se mohl nanejvýš domáhat od Ing. arch. H. odškodnění prostředky soukromého

práva; nemůže však na něj přenášet své veřejnoprávní povinnosti a svou veřejnoprávní odpovědnost, která jej tíží jako stavebníka.

3 A 27/2012 - 37 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 11. 2014)

K obecně pojaté námitce spočívající v tvrzeném, nedostatečně zjištěném skutkovém stavu (s poukazem na § 50 odst. 3 správního řádu), aniž by v žalobce uvedl konkrétní obsah této námitky, soud po seznámení se se spisovým materiálem uvádí, že námitka je vyvrácena obsahem správního spisu, který odráží průběh správního řízení a skutečnost, že správní orgány shromáždily důkazní prostředky (fotodokumentace vztahující se k předmětnému deliktu, přípisy a vyjádření účastníka řízení, vyjádření správce nemovitosti, nájemní smlouva) v dostatečné míře a vyvodily z nich skutkové závěry odpovídající skutkovým zjištěním.

Odvolací orgán konstatoval, že tvrzení účastníka řízení, že to nebyl on, kdo zařízení na předmětnou budovu umístil, nýbrž jeho obchodní partner, kterého nemůže identifikovat, není totožné s jeho tvrzením v počáteční fázi řízení, kdy uváděl, že nevěděl o tom, že předmětná nemovitost se nachází v památkové zóně a že je povinen si k umístění zařízení vyžádat závazné stanovisko. Takový posun v tvrzením má vliv na hodnocení věrohodnosti a vypovídací hodnotu jednotlivých tvrzení účastníka. ... K námitce, že reklamní zařízení na nemovitosti neumístil účastník řízení, nýbrž jeho obchodní partner, odvolací orgán dodal, že účastník řízení byl povinen své tvrzení doložit, tj. označit důkaz tuto skutečnost prokazující. Svě tvrzení však nijak nedoložil a na výzvu správního orgánu ohledně identifikace tohoto subjektu reagoval odmítnutím sdělení této skutečnosti, aniž by uvedl zákonný důvod.

V daném případě nečiní žalobce sporným, že v období od července r. 2010 do 31.5.2011 bylo na fasádě budovy č.p. xx, postavené na pozemku parc. č. xxx v k.ú. xxx, obci xxx, nacházející se na území památkové zóny xxx, umístěno velkoplošné reklamní zařízení s nápisem „xxxxxxx“, a dva kusy nasvětlovacích reflektorů, a to bez závazného stanoviska příslušného správního orgánu vydaného podle § 14 odst. 2 památkového zákona. Svou obranu staví žalobce na tvrzení, že není subjektem odpovědným za umístění předmětného reklamního zařízení, což vyvozuje ze skutečnosti, že i když byl v označeném období nájemcem předmětné části fasády, reklamní zařízení umístil na fasádu jiný subjekt, jeho obchodní partner, s nímž uzavřel smlouvu.

Městský soud v Praze předně konstatuje, že památkový zákon upravuje odpovědnost za správní delikt obsažený v ust. § 35 odst. 1 písm. h) jako odpovědnost se znaky odpovědnosti objektivní. Těto odpovědnosti se proto nelze zprostit odkazem na smluvní ujednání či odkazem na porušení povinnosti ze strany jiného (tedy např. i smluvního) subjektu. Sama tvrzená skutečnost, že žalobce uzavřel se svým obchodním partnerem smlouvu, kterou mu umožnil realizovat umístění velkoplošné reklamní zařízení a dvou kusů nasvětlovacích reflektorů na fasádě budovy, nemohla žalobce zbavit jeho odpovědnosti.

V daném případě na základě nájemní smlouvy č. xxxxxxxx ze dne xxxxxxxxxx, ve znění pozdějších dodatků, měl žalobce v pronájmu předmětnou část fasády budovy. Dle čl. I. odst. 2 věty druhé nájemní smlouvy pronajímatel přenechává nájemci předmět nájmu do užívání za účelem umístění a provozování reklamního zařízení, reklamy. Bylo však povinností žalobce jako uživatele části fasády budovy v rozhodné době vyžádat si předem před umístěním předmětného reklamního zařízení závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče ve smyslu ust. 14 odst. 2 památkového zákona, neboť výše označená nemovitost se nachází na území památkové zóny xxx. ... Spoléhal-li se, že tak učiní jiný subjekt (jak žalobce tvrdí), je tato okolnost pro jeho odpovědnost za spáchaný správní delikt, nerozhodná.

Pokud žalobce namítá, že není odpovědným subjektem ve smyslu ust. § 35 odst. 1 písm. h) památkového zákona, neboť se ve správním řízení nepodařilo prokázat, že je tím subjektem, který umístil reklamní zařízení na fasádu předmětné nemovitosti, je třeba uvést, že se staví do pozice toho, komu je sice známo, který subjekt konkrétně velkoplošné reklamní zařízení s nápisem „xxxxxxxxxxxxx“ a dva kusy nasvětlovacích reflektorů na fasádu předmětné budovy umístil, nechce jej však identifikovat, protože s tímto subjektem, kterého označuje za svého obchodního partnera, uzavřel smlouvu, v níž si sjednal s obchodním partnerem „značnou smluvní pokutu“. Protože uvedené tvrzení žalobce nemá vliv na posouzení jeho odpovědnosti (viz výše), je lhostejno, že žalobce uvedené tvrzení v průběhu správního řízení žádným důkazním prostředkem nepodpořil. Soud se zcela shoduje se závěrem správních orgánů, že uváděné tvrzení žalobce má pouze účelový charakter a žalobce se takto snaží vyhnout své odpovědnosti za spáchaný správní delikt.

Městský soud v Praze dospěl v daném případě k závěru, že uložená pokuta ve výši 45 000 Kč není pokutou zjevně nepřiměřenou, nýbrž její výše odpovídá danému porušení zákona i zákonnému rozpětí stanovenému v ust. § 35 odst. 2 písm. h) památkového zákona v rozmezí do 2 000 000 Kč; z uvedeného vyplývá, že pokuta byla uložena při dolní hranici sazby a to ve výši 2,25 % maximálně možné výše pokuty.

Pokutu v této výši s ohledem na konkrétní okolnosti posuzovaného správního deliktu, které popsal magistrát na str. 6 rozhodnutí (závažnost protiprávního jednání a doba trvání správního deliktu, včetně zohlednění skutečnosti, že provedená instalace je vratná), shledává soud adekvátní zjištěnému skutkovému stavu.

7 As 44/2014 – 79 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014)

Z ust. § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči plynou vlastníku kulturní památky povinnosti, jejichž porušení je na základě ust. § 35 odst. 1 písm. c) tohoto zákona sankcionováno uložením pokuty až do výše 2.000.000 Kč. Jelikož se jedná o různorodý okruh povinností, také k jejich porušení může docházet jednáním

rozdílného charakteru a s různými důsledky. Proto ust. § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči nelze pokládat za jedinou skutkovou podstatu správního deliktu, nýbrž jako souhrn relativně různorodých skutkových podstat.

... jednotlivé správní delikty popsané v ust. § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči lze rozčlenit na delikty ohrožovací a poruchové. Důvodem je skutečnost, že u některých jednání zjevně postačuje ohrožení právem chráněného zájmu, zatímco jiné již ze své povahy způsobují porušení právem chráněného zájmu.

Do první skupiny spadá „nepečování o zachování kulturní památky“, „neudržování kulturní památky v dobrém stavu“, „užívání kulturní památky způsobem neodpovídajícím jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu“ a „nechránění kulturní památky před ohrožením, poškozením nebo znehodnocením“. Ve všech těchto případech k naplnění skutkové podstaty správního deliktu nemusí dojít k účinku, tj. změně na hmotném předmětu útoku, zde konkrétně ke zhoršení stavu kulturní památky. Jedná se tedy o delikty ohrožovací.

Druhou skupinu tvoří „znehodnocení kulturní památky“ a „zničení kulturní památky“. U obou těchto skutkových podstat je z jejich popisu zřejmé, že musí dojít ke zhoršení stavu kulturní památky (k jejímu znehodnocení či zničení). Jde tedy o delikty poruchové.

Způsobení účinku ovšem automaticky nevede k závěru, že pachatelovo jednání není ohrožovacím deliktem. Účinek v takovém případě sice není obligatorním znakem skutkové podstaty, může však být pachateli přičítán k tíži při stanovení výše sankce. Takovýto postup by byl obecně možný, ovšem pouze v případě, že by dané jednání s ohledem na vzniklý účinek nenaplněvalo také skutkovou podstatu poruchového deliktu (zakotveného v zákoně na ochranu téhož zájmu).

Obsahuje-li skutková podstata poruchového deliktu všechny znaky ohrožovacího deliktu a navíc ještě znak účinku, jsou obě skutkové podstaty v poměru subsidiarity. Tato okolnost vylučuje jednočinný souběh obou deliktů. Nedojde-li k účinku, popisovanému ve skutkové podstatě poruchového deliktu, je nutno jednání (při splnění všech znaků skutkové podstaty) kvalifikovat pouze jako ohrožovací delikt. Dojde-li k takovému účinku je totéž jednání nutno kvalifikovat výlučně jako poruchový delikt.

Klíčový je zde výklad pojmů „znehodnotí“ a „zničí“.

Nejvyšší správní soud má za to, že pojmy „znehodnocení“ a „zničení“ je nutno v souladu s jejich obecným významem vykládat jako podstatné snížení kulturní hodnoty památky (až na hodnotu nulovou), respektive její podstatné poškození (až destrukci). Zatímco v případě „zničení“ jde o fyzickou změnu stavu památky k horšímu (např. výrazné chátrání památkově chráněného domu), pro „znehodnocení“ postačuje snížení kulturní hodnoty památky (např. poškození fresky, pro kterou je dům památkově chráněn). Pro naplnění obou skutkových podstat tedy nemusí dojít ke krajní situaci, kdy již památka nemá zcela žádnou kulturní hodnotu, respektive kdy dojde k její úplné destrukci. Zároveň však nepostačuje snížení kulturní hodnoty či poškození památky pouze v nepodstatné míře.

Dojde-li tedy v důsledku jednání vlastníka kulturní památky pouze k nepodstatnému snížení kulturní hodnoty památky nebo k jejímu nepodstatnému poškození, může se jednat pouze o některý z ohrožovacích deliktů dle ust. § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči.

Dojde-li však k podstatnému snížení hodnoty či poškození kulturní památky, zákon nerozlišuje mezi způsoby, jakými k tomuto účinku došlo. ... Skutkové podstaty poruchových deliktů dle ust. § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči jsou oproti zde obsaženým skutkovým podstatám ohrožovacích deliktů toliko doplněny o jeden znak, konkrétně dostatečně intenzivní účinek.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu k naplnění skutkové podstaty vyjádřené použitím slovesa v dokonavém vidu (zde „znehodnotí“, resp. „zničí“) může dojít jak jednorázovým aktem, tak jednáním rozloženým do delšího časového úseku. ... Dojde-li v důsledku jednání (konání či opomenutí) vlastníka k pozvolnému chátrání kulturní památky, které nabude intenzity „zničení“, stále bude možné vyslovit závěr, že vlastník památku „zničil“. Jeho jednání tedy bude možné vyjádřit slovesem v dokonavém vidu. ... Není tedy například nutné v rozhodnutí o správním deliktu popsat (včetně časové identifikace) a v řízení prokázat každou postupnou změnu na předmětu útoku. Podstatná je celková změna mezi původním stavem v okamžiku zahájení jednání vlastníka a konečným stavem v době ukončení jednání. Tyto stavy však musí být správním orgánem dostatečně popsány a prokázány. Je proto lichá obava stěžovatele, že by musel například prokazovat, kdy odpadla konkrétní částice omítky nebo dřevokazná houba vypustila konkrétní spóru. Ačkoliv některé úvahy krajského soudu tuto obavu stěžovatele podporují, postačuje závěry krajského soudu v tomto směru korigovat.*)

S ohledem na skutkový stav, jak je správními orgány popisován, je zcela zřejmé, že poškození dotčených objektů není nijak nepodstatné. ... Takováto rozsáhlá a intenzivní poškození je přitom v souladu s

^{*)} Poznámka vydavatele: V tomto směru jde především o korekturu závěru rozsudku Krajského soudu v Plzni sp. zn. 57 A 37/2012 - 201: „Správní orgány si nepřipustně zjednodušily postup v řízení. Pokud by totiž uvedly poruchové delikty ve výroku prvoinstančního rozhodnutí, byly by povinny konkrétním způsobem především popsat k jakému poškození té které památky došlo, kdy se tak stalo a jak se tak stalo. ... Uvedení časového údaje spáchání deliktu je přitom u poruchových deliktů zcela zásadní, neboť pro ně platí, že objektivní lhůta stanovená v ustanovení § 37 odst. 2 zákona o státní památkové péči počíná běžet již ode dne, kdy ke škodě na kulturní památce došlo.“

výše uvedeným závěry nutno považovat za „zničení“ ve smyslu ust. § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči.

8 As 63/2012 – 37 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013)

Zákon o památkové péči pojem „zařízení“ nedefinuje a nečiní tak ani prováděcí předpisy k němu. Bez legislativně řádné definice jsou však příslušná ustanovení zákona, v prvé řadě sankční, obtížně aplikovatelná. ... Dalo by se pak uvažovat i nad tím, zda dětský obrázek pověšený na okně či vlnka umístěná v okně či na budově je „zařízením“ či ne. ... Pokud by správní orgány takto postihovaly i výměnu těchto různých „zařízeních“, došlo by nejen k zákonem zřejmě nepředvídané zátěži samotných správních orgánů, ale i nepřiměřené a zákonem nepředvídané zátěži jednotlivců. Ve všech případech by pak orgány státní památkové péče narážely na naprostou právní nejistotu ohledně toho, co je postižitelné jako správní delikt a co nikoliv. Taková situace je však v právním státě vyloučena.

Z uvedených důvodů tak Nejvyšší správní soud uzavírá, že je třeba pojem „zařízení“ obsažený v zákoně o památkové péči, dokud tento zákon nebo jeho prováděcí předpisy vlastní definicí pojmu neobsahují, vykládat ve shodě s definicí obsaženou v § 3 odst. 2 stavebního zákona (zařízením se pro účely stavebního zákona rozumí informační a reklamní panel, tabule, deska či jiná konstrukce a technické zařízení, pokud nejde o stavbu podle § 2 odst. 3; v pochybnostech, zda se jedná o stavbu nebo zařízení, je určující stanovisko stavebního úřadu; zařízení o celkové ploše větší než 8 m² se považuje za stavbu pro reklamu.)

Konečně čl. 4 Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy. Pokud pak druhý bod tohoto článku hovoří o předcházení „znetvoření, zchátrání nebo demolici“ chráněných statků, je tento soud toho názoru, že vyvěšování reklamních plachet nezpůsobuje žádný z těchto následků. Zchátrání nemovitosti či její demolici vyvěšení reklamní plachty nezpůsobí. Aby tedy vzhledem k etymologii slova došlo ke znetvoření, muselo by docházet ke změně vnějšího tvaru budovy. I o znetvoření člověka hovoříme tehdy, došlo-li k (trvalému) poškození jeho vzhledu, např. částí jeho těla nebo obličeje, a nikoli tehdy, pokud je jen neslušivě oblečen. Tuto úvahu pak nepřímou potvrzuje Úmluva samotná, když v čl. 4 bodu 2 pod písmenem b) vyžaduje předkládání plánů památkovým úřadům, které obsahují demolici budov, výstavbu nových budov nebo závažné změny, které se dotýkají charakteru architektonického souboru nebo místa (v originálech substantial alterations, modifications importantes, ve Vysvětlující zprávě k Úmluvě pak major alterations). Jakkoli tedy vyvěšení reklamní plachty v památkové zóně může vést k nevhlednosti budovy, nelze jej označit za závažnou změnu na budově samotné ve výše vyloženém smyslu.

1 As 65/2013 - 34 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2013)

Správní orgán ... uvedl, že byt se jedná o společenství vlastníků bytových jednotek, nevylučuje tato skutečnost uložení pokuty. Správní orgán I. stupně nicméně zohlednil, že nejde o subjekt podnikatelského typu, jemuž by uložil pokutu výrazně vyšší.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se stěžovatelem v tom, že pasáž o plastových oknech má v odůvodnění rozhodnutí stěžovatele pouze doplňkovou funkci. Pokud by tomu tak nebylo a materiál užitých okenních výplní byl pro stanovení výše sankce významný, pak by stěžovatel nepřistoupil ke snížení sankce. Správní orgán I. stupně totiž vyšel z toho, že do uličního průčelí byly osazeny dřevěné okenní výplně. V případě, že by stěžovatel mínil klást důraz na materiál nových okenních výplní (plastová okna), jednalo by se v porovnání s úvahami správního orgánu I. stupně o novou přitěžující okolnost, kterou by nezpochybnitelným způsobem jako takovou ve svém rozhodnutí označil. Namísto toho pouze konstatoval, že oproti správnímu orgánu I. stupně shledal, že možnost částečné nápravy nevyhovujícího stavu pro futuro snižuje závažnost protiprávního jednání.

Krajský soud tedy nesprávně interpretoval odůvodnění rozhodnutí stěžovatele, neboť věcně nesprávná část zde popisovaného skutkového stavu věci se nikterak nepromítla do stanovení výše pokuty.

Odpovědnost za rychlý průběh správního řízení je plně na bedrech správních orgánů a není žádného důvodu, aby správní soudy přihlížely ke skutečnosti, že po zrušení správního řízení již nebude možné ve správním řízení pokračovat z důvodu prekluze.

7 A 179/2010 - 43 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2013)

Památkový zákon upravuje odpovědnost za správní delikt obsažený v ust. § 35 odst. 2 písm. f) jako odpovědnost se znaky odpovědnosti objektivní. Této odpovědnosti se proto nelze zprostit odkazem na smluvní ujednání či odkazem na porušení povinnosti ze strany jiného (tedy např. i smluvního) subjektu. Sama tvrzená skutečnost, že žalobce uzavřel s H smlouvu, ať již ve formě ústní či písemné, kterou smluvně přenesl realizaci své zákonné povinnosti na jiný subjekt, nemohla žalobce zbavit jeho odpovědnosti. ... Spoléhal-li se žalobce, že tak učiní jiný subjekt (jak žalobce tvrdí), je tato okolnost pro jeho odpovědnost za spáchaný správní delikt nerozhodná. V daném případě byl stavebníkem žalobce, proto bylo pouze na něm, aby splnil oznamovací povinnost.

Lze dodat, že postup správního orgánu I. stupně, který před zahájením správního řízení přistoupil nejprve k ověření skutečnosti, zda žalobce splnil svou povinnost vyplývající z ust. § 22 odst. 2 památkového zákona u archeologického ústavu, byl správný. ... Současně není pochyb o tom, že předmětnou stavební činnost prováděl žalobce jako stavebník na území s archeologickými nálezy, což bylo v dostatečné míře odůvodněno správním orgánem I. stupně a o čemž dostatečně vypovídá i skutečnost, že předmětná stavební činnost byla prováděna v

centru města H, v němž byla vymezena městská památková zóna. Lze rovněž dodat, že stavebník byl v daném případě upozorněn na povinnost vyplývající z ust. § 22 odst. 2 památkového zákona i v závazném stanovisku.

Provádět výsledek svědků k objasnění skutečnosti, která je pro rozhodnutí ve věci irelevantní, je z důvodů výše uvedených (žalobce se nemohl zprostit odpovědnosti odkazem na smluvní ujednání, tedy tato skutečnost nebyla rozhodná pro zjištění, zda byla naplněna skutková podstata předmětného správního deliktu žalobcem), nadbytečné, v rozporu se zásadou procesní ekonomie (§ 6 odst. 1 a 2 správního řádu) a vedlo by toliko k neadekvátnímu prodlužování správního řízení.

2 As 11/2009 - 64 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2009)

Rozhodující je, zda stěžovatel naplnil znaky skutkové podstaty deliktu podle § 35 odst. 1 písm. e) zákona o památkové péči, tedy zda prováděl obnovu kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností, jak je mu kladeno za vinu. Pro posouzení důvodnosti této kasační námitky je rozhodující výklad pojmu „obnova“. V památkové péči vykládá např. Ilustrovaná encyklopedie (Encyklopedický dům, 1996) obnovu památky jako různé způsoby odborného ošetření narušené nebo poškozené památky, která na rozdíl od konzervace zahrnuje i změnu její zachované podoby. Tyto úvahy však nejsou rozhodné, pokud je pojem definován zákonem. Zákon o památkové péči pojem „obnova“ zavádí jako legislativní zkratku v ustanovení § 14 odst. 1 a rozumí jí údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí.

Rozhodnutí správního orgánu I. stupně ani rozhodnutí žalovaného nespécifikuje, kterou z činností, jež v sobě legislativní zkratka „obnova“ zahrnuje, měl stěžovatel provádět; obě pouze konstatují výčet prací a nazývají je obnovou. K tomu, aby stěžovatel mohl být pokutován za provádění obnovy bez předchozího vyžádání závazného stanoviska, se však musí jednat o některou z forem, jimiž lze pojem „obnova“ naplnit.

Se závěrem krajského soudu, že pod pojem „obnova“ spadá jakýkoliv zásah do kulturní památky, nelze souhlasit. V citovaném ustanovení je uveden výčet konkrétních činností, které pod pojem „obnova“ lze podřadit. Jen za situace, že by stěžovatel prováděl její údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky, mohl provádět obnovu ve smyslu zákona o památkové péči a jen v tom případě byl povinen k vyžádání zmíněného závazného stanoviska. Tyto pojmy přitom mají jiný obsah ve vztahu k nemovitým a k movitým kulturním památkám. Ve vztahu k nemovitým je třeba respektovat jejich význam stavebnětechnický (za předpokladu, že vůbec jde o pojem, který může být ve vztahu k nemovitosti naplněn), pokud není pro potřeby památkové péče stanoveno jinak. Ovšem ani podle stavebního práva nejde vždy o pojmy definované; výjimkou je pojem údržba stavby, jímž je třeba podle § 3 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, třeba rozumět „práce, jimiž se zabezpečuje její dobrý stavební stav tak, aby nedocházelo ke znehodnocení stavby a co nejvíce se prodloužila její životnost. Při vnímání těchto pojmů ve stavebnětechnickém smyslu se jeví jako nejpravděpodobnější podřazení stěžovatelem provedených prací jako tzv. „jiné úpravy kulturní památky“. Z vyjádření žalovaného (aniž by soud připouštěl, že by vyjádřením k žalobě či ke kasační stížnosti mohl žalovaný vyvážit deficit neexistence úvahy ve správních rozhodnutích) lze usuzovat, že právě tuto kategorii měly správní orgány za naplnění pojmu „obnova“. Ostatně i úvahu krajského soudu o naplnění tohoto pojmu jakýmkoliv zásahem by bylo lze akceptovat s tím, že onen „jakýkoliv zásah“ je logicky podřaditelný pod pojem „jiná úprava kulturní památky“. Takovému posouzení však brání skutečnost, že právě pojem „jiná úprava kulturní památky“ je výslovně definován prováděcím předpisem. Podle § 9 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů se jinou úpravou kulturní památky podle § 14 odst. 1 zákona rozumí modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky, dále nástavba či přestavba.

Pojem „obnova“ tedy nemůže být naplněn jakýmkoliv zásahem do památky, ale jen některou z činností, pro které zákon o památkové péči tuto legislativní zkratku zavedl. Při podřazení zásahu do nemovité kulturní památky pod tyto typy zásahů, je třeba respektovat jejich definice obsažené v právních předpisech, případně jejich stavebnětechnický význam.

Bylo sice zjištěno, jaké práce byly provedeny, ovšem vzhledem k tomu, že žalovaný vůbec neprovedl podřazení těchto prací jednotlivým typům činností, jimiž lze tento pojem naplnit, nelze dospět k závěru o úplnosti dokazování. Není totiž zřejmé, zda by tohoto podřazení byl správní orgán sám schopen na základě svých odborných znalostí, nebo zda by musel vyžádat posouzení prací odborníkem znalým kategorizace stavebních prací (tj. kategorizace ve smyslu pojmů obsažených v § 14 odst. 1 zákona). Tím se však správní orgány obou stupňů vůbec nezabývaly a ničím neodůvodněná úvaha krajského soudu v tomto směru se jeví jako zcela nahodilá.

11 Ca 216/2009 - 46 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2012)

Žalobce v podané žalobě namítal závažné procesní nedostatky, a to zejména nedostatečnou specifikaci skutku ve výroku rozhodnutí správního orgánu. ... Tuto námitku soud shledal důvodnou. Podle již ustálené judikatury ... se musí výrok rozhodnutí o správním deliktu obsahovat popis skutku s uvedením místa, času a způsobu spáchání. ... V daném případě bylo žalobou napadeným rozhodnutím potvrzeno rozhodnutí správního orgánu, v jehož výroku je sice označen subjekt, který se měl správního deliktu dopustit, je zřejmé i místo spáchání tohoto deliktu, chybí však uvedení času a způsobu spáchání. Ve výroku rozhodnutí je pouze

konstatováno, že pokuta se ukládá za neplnění skutkové podstaty podle § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči, a to za soustavné porušování povinností uložených ustanovením § 9 odst. 1 téhož zákona. Z uvedeného výroku není zřejmé, v jakém konkrétním jednání či opomenutí správní orgány shledaly naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle uvedeného právního ustanovení. Odkaz na právní ustanovení, které měl žalobce porušit (...), pro konkretizaci a specifikaci způsobu jednání či spáchání správního deliktu nepostačuje. ... Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči je vlastník kulturní památky povinen na vlastní náklad pečovat o jejich zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu. Z odkazu na ustanovení § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči, ..., pak nevyplývá, které porušení povinnosti vlastníka kulturní památky je žalobci vytýkáno.

Nelze samozřejmě vyloučit, aby protokol, který byl sepsán stavebním úřadem v rámci kontrolní prohlídky stavebního úřadu, byl použit i jako listinný důkaz v jiném řízení, než je řízení stavebního úřadu (...), o této skutečnosti by měl však být účastník řízení vyrozuměn.

Žalobce dále namítal nedostatečné odůvodnění obou rozhodnutí, když bylo povinností správních orgánů, uvést v jakém konkrétním jednání spatřují naplnění jednotlivých znaků skutkové podstaty správního deliktu. K této námitce se soud blíže nemůže vyjádřit s přihlédnutím k závěru o nedostatečném skutkovém vymezení správního deliktu ve výroku napadeného rozhodnutí. ... V tomto směru je výrok nepřezkoumatelný. Proto také nelze učinit závěr o tom, zda takovýto výrok je dostatečným způsobem odůvodněn či nikoli. V obecné poloze je však nutno konstatovat, že z odůvodnění obou rozhodnutí vyplývá, že se správní orgány soustředily na konstatování dlouhodobé devastace předmětné nemovitosti, aniž by bylo konkretizováno, za jaké konkrétní období a jaké konkrétní jednání či opomenutí je žalobci uložena pokuta.

K naplnění skutkové podstaty správní deliktu může dojít nejen aktivním jednáním určité osoby, ale také opomenutím, nečinností. Z ustanovení § 9 odst. 1 zákona o státní památkové péči vyplývá povinnost vlastníka kulturní památky aktivně konat, aktivně pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji. Pokud tak vlastník u kulturní památky nečiní, tedy aktivně nejedná, nekoná, tedy nepečuje, neudržuje a nechrání kulturní památku, porušuje povinnosti, které jsou v tomto ustanovení uvedeny.

57 Ca 50/2009 - 99 (Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 22. 12. 2010)

Žalobce se dopustil správního deliktu podle § 35 odst. 1 písm. e) památkového zákona při výkonu svého podnikání. Nelze pominout ani to, že žalobce tuto skutečnost v průběhu správního řízení nijak nerozporoval. Ve vyjádření ze dne 4. 2. 2009 žalobce uvedl, že „dům na náměstí č.p. x jsem koupil v roce 1994 za účelem podnikání“. V řízení o žalobě žalobce v přehledu svého majetku, který přiložil k návrhu na přiznání odkladného účinku, uvedl, „dům na náměstí je vložen v majetku v podnikání“. Ve stejné listině žalobce uvedl, že mezi jeho dluhy patří „úvěr v bance na rekonstrukci domu na náměstí L x v N. 2.700.000 Kč splatný 20.4.2021. 1.200.000 Kč splatný 20.9.2016.“ Ze smluv o úvěru s Q bankou a.s., které žalobce doložil k prokázání výše svých dluhů, vyplývá, že žalobce je uzavřel jako podnikatel, když byl v záhlaví smluv označen svým IČ. Za této situace je nutné dospět ke stejnému závěru, ke kterému dospěly správní orgány, a to, že prováděl opravu kulturní památky při výkonu svého podnikání.

7 A 124/97 - 33 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 4. 2000)

Závazné stanovisko podle ustanovení § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči vydává orgán státní památkové péče na základě žádosti vlastníka nemovitosti ve správním řízení (§ 44 zákona o státní památkové péči), a to správním rozhodnutím [*dnes formu závazného stanoviska upravuje § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči, poznámka vydavatele*]. Za takové nelze považovat sdělení stavebního úřadu, jímž reagoval na ohlášení provedení reklamního nápisu v souladu s ustanovením § 57 odst. 2 stavebního zákona [*dnes § 106 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), poznámka vydavatele*], a to bez ohledu na to, zda v něm řešil jako předběžnou otázku přípustnost prací z hlediska památkové péče.

Jestliže si žalobce nevyžádal předem závazné stanovisko a reklamní nápis realizoval pouze na základě sdělení stavebního úřadu, že tento nemá proti jeho provedení námitky, porušil tím povinnost uloženou mu v ustanovení § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči a zároveň naplnil skutkovou podstatu ustanovení § 35 odst. 1 písm. i) tohoto zákona [*dnes § 35 odst. 1 písm. g) zákona o státní památkové péči, poznámka vydavatele*]. Námitka, že žalovaný neval v úvahu závaznost sdělení stavebního úřadu, je proto s ohledem na shora uvedené právně irelevantní.

5 A 63/97 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze)

Tím, kdo „provádí obnovu kulturní památky bez vyžádání závazného stanoviska okresního národního výboru“, resp. orgánu státní památkové péče, ve smyslu ustanovení § 35 odst. 1 písm. e) zákona o státní památkové péči, je tedy nutno rozumět vlastníka kulturní památky, event. zmíněného uživatele, nikoli právnickou osobu (v dané věci žalobce), která toliko na základě soukromoprávního smluvního vztahu provádí pro vlastníka či uživatele kulturní památky vlastní práce v rámci obnovy (obdobně viz pojem stavebník ve stavebním řízení a jeho sankční odpovědnost na rozdíl od smluvního dodavatele stavebních prací - zhotovitele). Není tedy možné za uvedené protiprávní jednání uložit pokutu této právnické osobě („zhotoviteli“).

Jinak by tomu bylo v případě, kdy by vlastník kulturní památky naopak splnil své zákonné povinnosti, vyžádal by si předchozí závazné stanovisko, dodavatele („zhotovitele“) by uvědomil, že věc je kulturní památkou (§ 9 odst. 4 zákona o státní památkové péči) a seznámil by jej se závazným stanoviskem, přičemž zhotovitel by postupoval v rozporu s podmínkami určenými v tomto stanovisku. Rovněž i sankci za znehodnocení či zničení kulturní památky [§ 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči] tu lze uložit přímo zhotoviteli - dodavateli, neboť se jedná o sankci za porušení povinnosti uvedené v ustanovení § 9 odst. 3 zákona o státní památkové péči, tedy povinnosti vztahující se nikoli jen na vlastníky či uživatele kulturní památky [ostatně to, že by aplikace ustanovení § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči snad nepřicházela v úvahu, nenamítá ani žalobce)].

6 A 117/93 (Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 9. 1994)

Správní sankce byla žalobci uložena podle § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči.

Jak je však z obsahu spisu a zejména z odůvodnění napadeného rozhodnutí zřejmé, byla sankce uložena za to, že žalobce nesplnil opatření jemu uložené pravomocným rozhodnutím, vydaným podle § 10 zákona o státní památkové péči. Byla tedy sankce uložena za něco jiného, než za co zákon její uložení umožňuje. Nejde tu o pochybení formální. Aby bylo možno uložit sankci, je nutno v řízení prokázat, že delikvent nepečoval, neudržoval, užíval neodpovídajícím způsobem, nechránil atd. Žádný takový důkaz relevantním způsobem proveden v řízení nebyl. Tímto důkazem samozřejmě není konstatování, že žalobce nesplnil (popř. nedostatečně splnil) opatření jemu uložená.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 45645/2018 PI ze dne 29. června 2018

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci rozhodování orgánu památkové péče o novostavbě vzniklé na pozemku, který je kulturní památkou, po 1. lednu 2014 včetně možného vedení přestupkového řízení

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_045645-9675.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 72566/2017 PI ze dne 20. listopadu 2017

Postih v případě ohrožení nebo poškození kulturní památky, ilustrovaný případem národní kulturní památky.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2017_072566-8151.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 20289/2016 PI ze dne 16. března 2016

Vedení sankčního řízení za provádění archeologických výzkumů bez dohody uzavřené s Akademií věd České republiky.

Z výše uvedeného vyplývá, že pro provádění archeologických výzkumů je nutné splnit obě podmínky z § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Není-li uzavřena dohoda mezi oprávněnou organizací a Akademií věd České republiky nebo bylo-li oprávněné organizaci povolení Ministerstva kultury odebráno postupem podle § 21 odst. 5 zákona o státní památkové péči, pak se nemůže jednat o legální provádění archeologických výzkumů. Stejný názor zastávají i oba komentáře k zákonu o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_020289-4793.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 55679/2014 OPP ze dne 21. října 2014

Posouzení správních deliktů a přestupků na úseku státní památkové péče jako správních deliktů a přestupků trvajících – žádost o výkladové stanovisko

Pro počátek běhu prekluzivní lhůty z hlediska uvedených skutkových podstat, je rozhodný moment, kdy byly zastaveny (dokončeny) práce, prováděné bez závazného stanoviska podle § 14 odst. 2 památkového zákona (případně zahájeno sankční řízení k určitému datu předcházejícímu dokončí nebo zastavení prací).

V reálu může nastat několik základních momentů, např. stavebník uposlechne výzvy a fakticky zastaví probíhající práce (nějak se zakonzervuje rozběhnutá, ale nedokončená stavba) nebo už není nic dalšího, co by stavebník prováděl (dokončil vše, co bez závazného stanoviska provést chtěl). V tomto smyslu se jedná o správní delikt nebo přestupek trvajících.

Naproti tomu, pokud lze správní delikt nebo přestupek spáchat v rádech hodin či jednoho až dvou dnů (výměna stávajících oken za okna nová, přišroubování nové tabule na fasádu, zbourání dvou polí plotu) tak jeho trvání bude fakticky obtížné postihnout, protože se o něm správní orgán dozví zpravidla až po ukončení deliktního jednání a prekluzivní lhůta již běží. Jiný by samozřejmě byl případ např. „na černo“ realizované dvoupodlažní nástavby, tam o trvání, pokud se o ní (té nástavbě) dozví správní orgán včas, nelze pochybovat.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_055679.docx

Stanovisko Ministerstva vnitra, odboru dozoru a kontroly veřejné správy, č.j. MV – 37046-3/ODK-2012 ze dne 11. dubna 2012

Možnost rady kraje prominout pokutu jako pohledávku kraje.

Vzhledem k výše uvedenému uzavíráme, že rada kraje není oprávněna prominout pokutu uloženou krajským úřadem v přenesené působnosti, neboť ustanovení § 59 odst. 2 písm. b) 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dopadá na pohledávky, které jsou odvozeny ze soukromoprávních (smluvních) vztahů.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2012_37046_3.doc

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. 7081/2007 ze dne 23. května 2007

Stanovisko k § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Na otázku, zda je možné uložit zhotoviteli, který realizuje obnovu kulturní památky na základě smluvního vztahu s jejím vlastníkem a přitom kulturní památku poškodí, pokutu za správní delikt podle § 35 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči, je podle názoru Ministerstva kultury nutno odpovědět kladně, a to bez ohledu na to, zda si vlastník kulturní památky vyžádal závazné stanovisko podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči a zda vůči zhotoviteli splnil svoji notifikační povinnost podle § 9 odst. 4 zákona o státní památkové péči.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2007_07801.doc

§ 36

(1) Přestupek projednává

- a) obecní úřad obce s rozšířenou působností, jde-li o přestupek podle § 35 odst. 1,
- b) krajský úřad, jde-li o přestupek podle § 35 odst. 2,
- c) ministerstvo, jde-li o přestupek podle § 35 odst. 3 nebo 4.

(2) Pokutu vybírá a vymáhá orgán, který ji uložil.

§ 37

Zrušen

§ 38

Zrušen

Přestupky fyzických osob

§ 39

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) nechrání věc nebo stavbu před poškozením, zničením nebo odcizením od doručení vyrozumění o podání návrhu na prohlášení za kulturní památku nebo o tom, že ministerstvo kultury hodlá věc nebo stavbu prohlásit za kulturní památku z vlastního podnětu až do rozhodnutí ministerstva kultury,
- b) nesplní oznamovací povinnost stanovenou v § 3 odst. 5, § 12 tohoto zákona,
- c) nepečuje o zachování kulturní památky, neudržuje ji v dobrém stavu a nechrání ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením, nebo kulturní památku užívá způsobem, který neodpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu,
- d) poruší podmínky určené v rozhodnutí o vymezení ochranného pásma nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny,
- e) provádí obnovu kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo nedodržuje podmínky určené v tomto závazném stanovisku,
- f) provádí neoprávněné výkopy na území s archeologickými nálezy,
- g) provádí stavbu, změnu stavby, terénní úpravy, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravu dřevin nebo udržovací práce na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně, v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 14 odst. 2 nebo nedodržuje podmínky uvedené v tomto

- závazném stanovisku, nejde-li o případ vyloučení povinnosti tohoto vlastníka (správce, uživatele) vyžádat si závazné stanovisko (§ 17),
- h) provádí restaurování, jde-li o kulturní památku, bez povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, nebo přestože jí byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo přestože není osobou oprávněnou k restaurování podle § 14b odst. 2, nebo při zákazu uloženém podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,
 - i) jako držitel povolení k restaurování neoznámil ministerstvu kultury neprodleně změnu údajů podle § 14a odst. 9.

(2) Fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že

- a) nepečuje o zachování národní kulturní památky, neudrzuje ji v dobrém stavu a nechrání ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením, nebo národní kulturní památku užívá způsobem, který neodpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu,
- b) provádí obnovu národní kulturní památky bez závazného stanoviska krajského úřadu nebo nedodrhuje podmínky určené v tomto závazném stanovisku,
- c) přemístí bez předchozího souhlasu krajského úřadu stavbu, která je kulturní památkou, nebo trvale bez předchozího souhlasu krajského úřadu přemístí z veřejně přístupného místa movitou věc, která je kulturní památkou,
- d) zapůjčí do zahraničí nebo se pokusí do zahraničí vyvézt nebo vyveze kulturní památku bez předchozího souhlasu ministerstva kultury,
- e) provádí restaurování, jde-li o národní kulturní památku, bez povolení ministerstva kultury, nejde-li o výkon restaurátorské činnosti podle § 14a odst. 12, nebo přestože jí byla restaurátorská činnost pozastavena podle § 14a odst. 11, anebo přestože není osobou oprávněnou k restaurování podle § 14b odst. 2, nebo při zákazu uloženém podle § 35 odst. 3 nebo § 39 odst. 3,
- f) neplní oznamovací povinnost stanovenou v § 21 odst. 4, § 22 odst. 2 nebo § 23 odst. 2 tohoto zákona,
- g) provádí v rozporu s § 21 odst. 2 archeologický výzkum, nebo provádí archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2, nebo postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4.

(3) Fyzická osoba se jako osoba oprávněná k restaurování dopustí přestupku tím, že hrubým způsobem nebo méně závažným způsobem, ale opakovaně prokazatelně poškodila při restaurování kulturní památku nebo její část, která je dílem výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi.

(4) Fyzická osoba se jako osoba oprávněná k provádění archeologických výzkumů dopustí přestupku tím, že provádí archeologické výzkumy, které archeologické nálezy ohrožují nebo poškozují.

(5) Za přestupek lze uložit pokutu do

- a) 2 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,
- b) 4 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2.

(6) Za přestupek podle odstavce 3 nebo 4 lze uložit zákaz činnosti nejdéle na 2 roky.

Z judikatury:

10 As 444/2021 – 44 (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2022)

Krajský soud v rozsudku (...) přisvědčuje správním orgánům, že přestupek (provádění přístavby a stavebních úprav v delším časovém období) byl spáchán ve formě pokračování. NSS s tímto závěrem souhlasí. Lze připomenout, že podle § 7 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (...), se pokračováním v přestupku rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.

Z protokolu ze dne 29. 6. 2018 vyplývá, že změny stavby probíhaly ještě během března / dubna 2018. ... Pro závěr, že změny stavby byly prováděny ještě v roce 2018, dále hovoří i protokol z kontrolní prohlídky stavebního úřadu ze dne 5. 6. 2018 (...). To je v jasném rozporu s tezí stěžovatelů, že od druhé poloviny roku 2017 byly uskutečňovány již jen vnitřní změny stavby. Stěžovatelé nepředložili žádné důkazy, že práce na stavbě skončily již v roce 2016 či 2017, nepodařilo se jim tedy zpochybnit správnost zjištění správních orgánů ze shora uvedených kontrolních prohlídek.

Přestupek byl totiž páchan jak za účinnosti staré úpravy (zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích), tak jeden rok za účinnosti nové úpravy. K posledním dílčím útokům došlo za účinnosti nového přestupkového zákona [§ 2 odst. 4 písm. a) nového přestupkového zákona, srov. též § 112 odst. 1 věta druhá tamtéž]. Promlčecí doba počala běžet dnem 1. 7. 2018 [§ 31 odst. 2 písm. a) nového přestupkového zákona], odpovědnost za přestupek tak mohla zaniknout nejdříve po třech letech (§ 32 odst. 3 nového přestupkového zákona).

Pokud totiž přestupek v páchání přestupku pokračuje, je to až právě doručení oznámení o zahájení řízení podezřelému z přestupku, případně ústní vyhlášení takového oznámení, které odděluje jeden skutek od skutku jiného, tedy jeden pokračující přestupek od eventuálního dalšího pokračujícího přestupku (...). Uvedené samozřejmě platí, není-li přestupek ještě předtím dokončen posledním dílčím útokem.

NSS k tomu uvádí, že stěžovatelé mají pravdu, že je-li znakem přestupku účinek, promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy takový účinek nastal (...). V nynějším případě však nejde o přestupek, jehož znakem je účinek. Takovéto přestupky jsou v právním řádu spíše výjimkou, nikoli pravidlem (...). Nynější přestupek je typickým příkladem přestupku ohrožovacího, v jehož důsledku žádný účinek nastat nemusí (např. účinek typu skutečného narušení vzhledu památkové zóny). Pokud takový účinek nastane, není znakem skutkové podstaty přestupku a nemá ani žádný vliv na běh promlčecí doby.

NSS souhlasí se stěžovateli ohledně potřeby rozlišovat mezi § 14 odst. 2 a § 39 odst. 1 písm. g) zákona o státní památkové péči. Obě ustanovení totiž poskytují odpověď na jinou otázku.

V projednávané věci není sporu, že stěžovatelé jakožto spoluvlastníci nemovitosti nesplnili povinnost podle § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Pachatelem přestupku podle § 39 odst. 1 písm. g) zákona o státní památkové péči však lze uznat pouze osobu skutečně provádějící změnu stavby bez závazného stanoviska, bez ohledu na její právní poměr ke stavbě (...).

Z obsahu správního spisu vyplývá, že stěžovatel byl v projednávaném období společně se stěžovatelkou spoluvlastníkem nemovitosti. Jak však již NSS uvedl, pouhé formální vlastnictví nemovitosti nepostačuje k uznání stěžovatele za pachatele přestupku. V tom je třeba souhlasit s argumenty stěžovatelů. Ovšem s těmito argumenty jsou ve skutečnosti v souladu též závěry správních orgánů i krajského soudu. Krajský soud v bodech 31 a 32 napadeného rozsudku přehledně vysvětlil, že se stěžovatel provádění změny stavby účastnil. Tento závěr vyplývá např. z protokolu o kontrolní prohlídce ze dne 5. 6. 2018, kde stěžovatelé uznali, že oba při provádění stavby postupovali v rozporu se zákonem, že společně učiní veškeré kroky k řádnému povolení a zkolaudování stavby a že stavba je jimi oběma vlastněna a užívána (...). Tento závěr podporuje obsah žádostí o dodatečná povolení stavby, ve kterých stěžovatel vystupuje jako jeden ze stavebníků podávajících tyto žádosti. Jako zhotovitel stavebního záměru navíc v obou žádostech o dodatečná povolení figuruje „STAVEBNÍ FIRMA X“, tedy společnost X s.r.o., jejímž společníkem byl po část průběhu stavby právě stěžovatel.

NSS souhlasí i se závěrem krajského soudu (bod 33 rozsudku) ohledně zavinění stěžovatele ve formě nepřímého úmyslu. Ze zjištěného skutkové stavu je zřejmé, že stěžovatel věděl, že v případě provádění změny stavby bez závazného stanoviska může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, s tím byl srozuměn. Pro závěr o zavinění ve formě nepřímého úmyslu hovoří mj. skutečnost, že oba stěžovatelé v minulosti několikrát o vydání obdobného závazného stanoviska žádali a v roce 2011 byli uznáni vinnými ze spáchání obdobného přestupku.

S otázkou naplnění materiální stránky přestupku se pečlivě vypořádal již krajský soud, který vyšel z rozhodnutí správních orgánů (...). Rovněž podle NSS společenská škodlivost přestupku naplněna byla. Její naplnění nutno spatřovat především v rozsahu provedených změn stavby, umístění stavby v samém jádru památkové zóny Sobotka apod. Nenaplnění společenské škodlivosti nelze vyvozovat ani z administrativní povahy přestupku. NSS opakuje, že objektem přestupku, tj. zájmem či hodnotou chráněnou tímto přestupkem, je právě ochrana kulturně významných lokalit a zájmu společnosti, aby úpravám staveb v těchto lokalitách předcházelo vydání závazného stanoviska, prostřednictvím kterého stát posuzuje jejich vhodnost. Nerespektováním této povinnosti a provedením rozsáhlé změny stavby stěžovatelé bezpochyby společenskou škodlivost naplnili.

NSS nesouhlasí se stěžovateli ani ohledně jejich tvrzení, že společenská škodlivost přestupku nebyla naplněna již jen z důvodu snadné odstranitelnosti následků přestupku (myslí tím pravděpodobně možnost opatřit si příslušná veřejnoprávní povolení dodatečně). NSS opakuje, že přestupek spočívá v provádění změny stavby bez závazného stanoviska, které musí být samozřejmě dáno předem. O snadné odstranitelnosti „následků“ přestupku lze proto uvažovat jen stěží.

Stěžovatelé konečně kritizují jim uložené pokuty jako nepřiměřené (stěžovatelce byla uložena pokuta 250 000 Kč, stěžovateli 75 000 Kč). Stěžovatelé odkazují na přehled sankcí uložených v minulosti městským

úřadem (...). NSS shodně jako krajský soud v bodě 48 rozsudku uvádí, že z přehledu sankcí uložených v jiných věcech nelze dovodit nepřiměřenost pokuty uložené stěžovatelům. ... Právě bezprecedentnost rozsahu změny stavby provedené stěžovateli byla pro správní orgány jedním z hlavních kritérií pro výměru uložených sankcí. Těmito otázkami se krajský soud zabýval velmi pečlivě, včetně poměru uložených pokut vůči nákladům vynaloženým na změnu stavby apod. (...)

NSS nesouhlasí se stěžovateli ani v tom, že by snad správní orgány uložené pokuty nedostatečně individualizovaly. Naopak, ze správního spisu vyplývá, že si městský úřad vyžádal například přehled nemovitého vlastnictví stěžovatelů, informace o vlastnictví motorových vozidel, městský úřad také přihlížel k osobním poměrům stěžovatelů a do svých úvah zahrnul i výši finančních nákladů změny stavby. Individualizace sankcí je patrná mj. i z uložení pokut v rozdílných výších. NSS tedy i ohledně této kasační námitky souhlasí s krajským soudem (...). Sankce uložené stěžovatelům jsou adekvátní spáchanému přestupku a jsou i vzorně individualizované.

1 As 115/2021 - 31 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2021)

Odpověď na tento problém nabízí výše citovaná judikatura Nejvyššího soudu, dle které je nutno na dědice, kteří dědictví neodmítli, hledět v průběhu dědického řízení jako na vlastníky věci a majetkových práv spadajících do dědictví a ti také nesou odpovědnost plynoucí z vlastnictví.

Bylo by proti smyslu zákona umožnit trestat za přestupek spočívající v nepečování o zachování kulturní památky až dědice, který nabude majetek rozhodnutím soudu. Dědické řízení může probíhat dobu několika let, jak tomu je i v tomto případě. Je představitelné, že v mezidobí by došlo k nenávratnému poškození chráněné kulturní památky, jelikož by správní orgán nemohl žádné osobě ani uložit rozhodnutím nápravné opatření, která je povinen vlastník kulturní památky učinit, aby nedocházelo k znehodnocování památky (§ 10 zákona o státní památkové péči). Smysl by ztrácel také důsledek v podobě odpovědnosti za přestupek a případného správního trestu, jakým je v současném případě přestupek dle § 39 odst. 1 písm. c) zákona o státní památkové péči, za který lze uložit pokutu až do výše 2 mil Kč. Cílem této právní úpravy je přimět osobu, která náležitě neplní povinnosti stanovené § 9 téhož zákona, nenechat kulturní památku chátrat. Pro odpovědnost za zmíněný přestupek (...) není nezbytné, aby došlo k poškození kulturní památky, ale postačuje takové jednání, které kulturní památku ohrožuje. Může se tak jednat o nepečování o zachování kulturní památky, tak jak tomu bylo v současném případě.

Dle komentářové literatury se za dědice provádějící správu považují ti, kteří byli usnesením pozůstalostního soudu vyzooměněni o dědickém právu a poučeni o tom, že mohou dědictví odmítnout a dědictví neodmítli.

V nyní souzené věci tento závěr umocňuje navíc to, že se všechny žalobkyně aktivně snažily získat pozůstalost do svého vlastnictví a jako vlastníci také vystupovaly vůči správním orgánům.

Povinnost starat se o kulturní památku a dbát o uchování její historické hodnoty žalobkyněmi naplňuje významný veřejný zájem chráněný ústavním pořádkem (čl. 35 odst. 3 Listiny) a je tak přiměřeným omezením vlastnického práva a práva dědit, která jsou garantována v čl. 11 odst. 1 Listiny. Také vzhledem k tomu, že dle čl. 11 odst. 3 Listiny vlastnictví zavazuje, musí žalobkyně zároveň nést za tento majetek odpovědnost a zajistit, aby nakládání s ním neohrožovalo či nepoškozovalo tento veřejný zájem.

Závěr krajského soudu ohledně nemožnosti nahlížet na dědice jako na vlastníky pozůstalosti v průběhu dědického řízení, respektive dovozovat jejich deliktní odpovědnost vztahující se k pozůstalosti, by měl negativní až absurdní dopad i do dalších oblastí veřejného práva. Existence stavu, kdy by za daný majetek v průběhu dědického řízení nenesl nikdo veřejnoprávní (či přímo deliktní) odpovědnost, není žádoucí. Obdobné povinnosti jako v nyní rozhodovaném případě tíží například vlastníky pozemků určených k plnění funkcí lesa. Také zde by se výklad zastávaný krajským soudem negativně projevil v maření účelu specifické ochrany lesních pozemků, pokud by v průběhu dědického řízení nebyl nikdo, kdo by za plnění těchto povinností odpovídal. Jako zcela absurdní příklad je možno uvést také situaci, kdy by vozidlem náležejícím do pozůstalosti docházelo k páchání přestupků, za něž by nebyl nikdo jako vlastník (provozovatel) vozidla odpovědný.

10 As 125/2018 – 69 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. ze dne 25. 10. 2019)

Podstatou tohoto řízení je skutečnost, že si stěžovatelka před započítím stavby neopatřila závazné stanovisko orgánu památkové péče, nikoli otázka, zda prováděla práce bez územního rozhodnutí a stavebního povolení (což stěžovatelka místy směřuje).

Magistrát zjistil, že stěžovatelka na svém pozemku nacházejícím se v památkové zóně nechala vybudovat opěrnou zeď, aniž si před započítím stavby či vůbec samotných úprav pozemku vyžádala závazné stanovisko magistrátu jako orgánu památkové péče.

... (V) průběhu provádění stavby se změnilly podmínky a hrozilo bezprostřední nebezpečí pádu zeminy. Tyto tvrzené skutečnosti nemají na předmět řízení vliv, neboť povinností stěžovatelky bylo vyžádat si stanovisko ještě před započítím stavebních prací. Ze správního spisu přitom nevyplývá, že by již před započítím úprav byl pozemek ve stavu, který by vyžadoval okamžitý zásah k odvrácení nebezpečí, navíc způsobem, který stěžovatelka zvolila. ... Podle Ing. B. „začínala zima, hrozilo deštivé počasí, což zvyšovalo nebezpečí, že dojde k sesuvu svahu“. Stavba zdí však byla zahájena podle zjištění správních orgánů už v létě roku 2013. Sama

stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že zahájila zpevnění skalní stěny na základě předběžného projednání se stavebním úřadem dne 16. 1. 2012. Časový odstup mezi přijetím záměru postavit zeď a mezi zahájením stavby zdí nespovídá o existenci bezprostředního nebezpečí sesuvu.

Stavební úřad nebyl povinen poučit stěžovatelku při předběžném projednání záměru stavby o její povinnosti vyžádat si stanovisko orgánu památkové péče. Městský soud správně poukázal také na skutečnost, že stěžovatelka již v minulosti několikrát žádala magistrát o vydání závazného stanoviska orgánu památkové péče ke svým záměrům na nemovitostech nacházejících se v památkové zóně Staré Střešovice, své povinnosti si proto musela být vědoma.

Pokud magistrát vydal po cca třech letech od započetí stavby opěrné zdi souhlasné závazné stanovisko ke stavbě (jak stěžovatelka uvedla v kasační stížnosti), a navíc ho podmínil splněním dalších podmínek, nemá to vliv na závěr, podle něž stěžovatelka porušila svou povinnost vyžádat si stanovisko ještě před započetením stavby zdi. Právě pro porušení této povinnosti byla stěžovatelka shledána deliktně odpovědnou.

7 As 94/2018 – 26 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2018)

Stěžovatel byl postížen za přestupek podle § 39 odst. 1 písm. e) zákona o památkové péči, podle něhož se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že provádí obnovu kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo nedodržuje podmínky určené v tomto závazném stanovisku.

Dle vysvětlení stěžovatele uvedeném v odvolání ze dne 27. 10. 2016 slouží vybudovaná gabionová zeď jako opěra pro terénní vyrovnání okolí objektu restaurace a kamenná zídka pro oddělení specifické šterkové skladby plochy dětského hřiště od okolního terénu. V obou případech tedy byla provedena stavební či konstrukční díla na pozemku bezprostředně přiléhajícím ke kulturní památce, jejichž smyslem bylo zabezpečit prostředí kulturní památky tak, aby nedocházelo k nežádoucím efektům (sesuvům zeminy), které by mohly omezovat jeho uživatelnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že u kulturní památky, která je nemovitostí, se o obnovu jedná v případě, kdy je prováděná údržba (této nemovitosti či jejího prostředí) stavebnětechnického významu; toto stěžovatelem provedené konstrukční a stavební úpravy terénu v blízkosti kulturní památky (viz popis úprav provedených stěžovatelem a důvodů, jež k nim vedly) zcela naplňují, byť se jednalo o úpravy menšího rozsahu.

Povinnost vyžádat si předem závazné stanovisko totiž stíhá i takové typy zamýšlených zásahů, které jsou z hlediska ochrany kulturně-historických hodnot dané památky zcela přípustné a budou ze strany orgánů památkové péče plně aprobovány. Rovněž odborná literatura potvrzuje, že „[h]lavním cílem tohoto ustanovení (§ 14 zákona o památkové péči, pozn. soudu) je ochrana autenticity kulturní památky a tento cíl je logicky možné splnit zásadně před vlastním zásahem do autentické hmoty a podstaty kulturní památky. Cílem tedy není následné aprobování již provedeného zásahu.“ (...) Způsobený následek tudíž nehraje z hlediska naplnění skutkové podstaty přestupku dle § 39 odst. 1 písm. e) zákona o památkové péči žádnou roli. Podstatné je pouze to, zda stěžovatel realizoval zásah naplňující pojem obnova, aniž by si předem vyžádal závazné stanovisko.

1 As 169/2016 – 39 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2016)

Hlavním znakem stěžovatelovy nemovitosti před provedenými úpravami byl strohý geometrický výtvarný koncept průčelí s pásovými okny, výraznými římsami pravoúhlých průřezů s nezvykle řešenou střechou s velkým klasicizujícím, sedlově zastřešeným vikýřem.

Práce, které stěžovatel provedl, spočívaly dle zjištění městského úřadu v odstranění kompletních konstrukcí krovu, střechy, vikýře, koruny zdiva uličního průčelí a výrazné korunní římsy, v následném navýšení průčelí do náměstí o 0,8 m – 1 m, v odpovídajícím navýšení bočních zdí, v konstrukci nového krovu ve zvýšené úrovni a v položení střešní krytiny. Městský úřad uzavřel, že následkem prací došlo k hmotovým, tvarovým, proporčním a materiálovým změnám, které relativní vyváženost a autenticitu původní historické architektonické koncepce a jejich konstrukcí velmi negativně pozměnily.

Vzhledem k tomu, že úroveň hřebene objektu byla oproti sousedním domům zvýšena, čímž vytvořila skutečnou dominantu, avšak architektonicky spíše pokleslého charakteru, dostávají dle městského úřadu následky přestupku rozměr trvale nepříznivé proměny objektu původně nesporných architektonických kvalit. Podobně jsou postíženy i jeho zavedené architektonické vazby (se sousedními nemovitostmi).

Správní orgány velice podrobně popsaly, jakým způsobem provedené úpravy negativně zasáhly do charakteru městské památkové zóny. Rovněž přesvědčivě zdůvodnily, že ze strany stěžovatele nešlo o pochybení způsobené jeho nevědomostí, ale naopak o úmysl, neboť stěžovatel byl již jednou pokutován za to, že si ke stavebním úpravám objektu nevyžádal závazné stanovisko orgánu státní památkové péče (tedy za totéž jednání jako nyní).

Závažnost se přitom, jak namítá stěžovatel, bude nepochybně lišit v případě, že přestavba objektu bez souhlasu příslušného orgánu státní památkové péče bude věrně kopírovat původní stav na rozdíl od situace, kdy bude přistavěna prosklená futuristická zimní zahrada a dům přemalován na žlutočerno. Právě tento rozdíl však správní orgány zohlednily, a to tím, že stěžovateli udělily pokutu ve výši 7,5 % z maximální možné částky. Nejvyšší správní soud podotýká, že podle zjištění ve správním řízení (mj. z ve správním spisu obsažené fotodokumentace) nelze se stěžovatelem souhlasit, že jím provedené úpravy věrně kopírují původní stav, což by eventuelně mohlo být polehčující okolností při stanovení výše pokuty. Stěžovatel nadto nebyl potrestán za to, že

neprovedl historicky věrné stavební úpravy svého domu, ale že provedl (jakékoliv) stavební úpravy, aniž by si předem vyžádal potřebné závazné stanovisko.

1 As 225/2015 - 34 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2016)

V projednávané věci není sporu o tom, že ke spáchání skutku došlo, spornou je však otázka, kdo jej spáchal a zda, příp. kdo, má tedy být postižen. ... Vlastníkem tohoto pozemku je podle údajů v katastru nemovitostí stěžovatelka, která však tvrdí, že předmětné pískovcové sloupky nepostavila, ani k jejich stavbě nedala pokyn či souhlas, postavit je měl z vlastní iniciativy Ing. T. R. jako správce a uživatel stěžovatelčiny nemovitosti, a to z důvodu ochrany osob a majetku, aniž by o tom stěžovatelka věděla.

Z citovaného § 39 odst. 1 písm. g) památkového zákona vyplývá, že přestupku podle tohoto ustanovení se dopustí fyzická osoba, která mj. provádí stavbu na nemovitosti v památkové zóně bez závazného stanoviska podle § 14 odst. 2 tohoto zákona. Z § 14 odst. 2 památkového zákona vyplývá, že vyžádat si předem závazné stanovisko je povinen (a oprávněn současně) toliko vlastník (správce, uživatel) nemovitosti. Každé z citovaných ustanovení tedy poskytuje odpověď na jinou otázku. Ustanovení § 14 odst. 2 památkového zákona definuje, kdo je osobou povinnou, resp. oprávněnou, vyžádat si závazné stanovisko orgánu památkové péče, zatímco § 39 odst. 1 písm. g) památkového zákona odpovídá na otázku, kdo a za jakých okolností se podle tohoto zákona dopustí přestupku. Tím, kdo se dopustí přestupku podle § 39 odst. 1 písm. g) památkového zákona, přitom může být vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, který je povinen i oprávněn vyžádat si předem závazné stanovisko orgánu památkové péče podle § 14 odst. 2 tohoto zákona; může jím však být i osoba třetí – od vlastníka (správce, uživatele) nemovitosti odlišná, která provede stavbu na nemovitosti v památkové zóně, aniž si předem prostřednictvím osoby oprávněné (tj. vlastníka, správce či uživatele nemovitosti) opatří závazné stanovisko orgánu památkové péče.

Jak bylo výše uvedeno, přestupku podle tohoto ustanovení se totiž může dopustit nejen vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, ale i osoba třetí – od vlastníka (správce, uživatele) nemovitosti odlišná, která provede stavbu na nemovitosti v památkové zóně, aniž si předem prostřednictvím osoby oprávněné opatří závazné stanovisko orgánu památkové péče podle § 14 odst. 2 památkového zákona. Za daných okolností bylo tedy v projednávané věci naopak podstatné zkoumat, kdo a za jakých okolností stavbu pískovcových sloupků plotu na dotčené nemovitosti realizoval, tj. zda tak učinil Ing. T. R. zcela z vlastní iniciativy, aniž si (ať už jako osoba oprávněná či prostřednictvím osoby oprávněné) opatřil závazné stanovisko orgánu památkové péče, anebo zda předmětné stavební práce Ing. T. R. zajistil z pokynu či pověření stěžovatelky, a stavbu tedy de iure provedla stěžovatelka, která jako vlastník nemovitosti byla rovněž povinna vyžádat si závazné stanovisko orgánu památkové péče. V posledně uvedeném případě je pak pro právní posouzení věci podstatný obsah takového pokynu či pověření tak, aby bylo postaveno na jisto, zda provedení stavby bez závazného stanoviska orgánu památkové péče ve smyslu § 39 odst. 1 písm. g) památkového zákona je skutečně přičitatelné stěžovateli nebo – jak tvrdí stěžovatelka – Ing. T. R.

10 A 74/2015 - 80 (Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 4. 2016)

Z obsahu rozhodnutí je zřejmé, že žalobkyně byla o hodnotách objektu informována a byt provádění prací na stavbě nebyla fyzicky přítomna, o rozsahu prováděných prací věděla. ... Žalobkyni bylo před vydáním rozhodnutí umožněno seznámit se s podklady pro jeho vydání, kdy nebyly vzneseny výhrady k nedostatečně zjištěnému stavu věci, ani nebyly navrženy žádné důkazy, kterými by měl být skutkový stav doplňován.

Z písemností, které jsou založeny ve spise, je navíc zřejmé, že při stavebním dohledu, který byl prováděn, nebylo těmto orgánům umožněno na stavbu vstoupit, byl jim odepřen přístup se sdělením, že je tomu tak na základě výslovné dispozice žalobkyně. Je-li správním orgánům vytýkáno, že dostatečně nezjistily skutkový stav věci tak, aby o něm nebyly pochybnosti, je třeba poukázat na povinnost součinnosti účastníka řízení se správními orgány, což ze strany žalobkyně naplněno nebylo. ... Argumenty, že se o rozsahu prací dozvěděla ex post, či že jako vlastník vystupuje pouze formálně a stavbu nerealizuje, ani že po ní nelze požadovat, aby stavbu prováděla sama, nejsou pro posouzení konkrétního přestupkového jednání právně relevantní. Takové požadavky navíc nebyly na žalobkyni vzneseny a ani nikterak nekorespondují s okolnostmi, které jsou rozhodné pro naplnění skutkové podstaty přestupku uvedeného v § 39 odst. 1 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů.

Ochrana kulturního bohatství, zejména kulturních památek je jedním z legitimních cílů zásahu do práva vlastníka užívat svůj majetek. Ochrana kulturních památek je povinností státu a současně také veřejným zájmem (veřejný statek) či legitimním cílem omezení subjektivních práv. ... Žalobkyně měla možnost navrhnout provedení důkazů, což však ani při seznámení se s podklady pro rozhodnutí nevyužila, a tudíž nelze následně v žalobě rozporovat zjištěný skutkový stav vysvětlením pohnutek a okolností, které vedly k tomu, že došlo k výměně krovu za nový krov v rozporu s původně vydaným stanoviskem a bez nového aktuálního závazného stanoviska. Vlastníku stavby nepřísluší posuzovat bez dalšího, jakým způsobem bude obnova kulturní památky provedena.

Jednak je třeba poukázat na rozpor v tvrzení žalobkyně, kdy na jedné straně uváděla, že o provedených pracích nevěděla, dozvěděla se o nich až ex post a jako vlastník vystupovala pouze formálně, přičemž na druhou stranu tvrdí, že realizací nové krovové konstrukce byl odvrácen stav ohrožení. Pro věc pak není podstatné, kdy

se o rozsahu provedených prací dozvěděla, tato argumentace ji nevyvíňuje, naopak dokládá, že se svých povinností nezhostila s náležitou péčí a obezřetností.

Byl připomenut i smysl a účel památkové ochrany v zachování historicky cenných a jiných strukturních nebo funkčních prvků, kdy bylo vzato v úvahu, že po prokázání nových skutečností týkajících se především stavu krovu a nadezdívky nad stropem nad prvním pozemním podlaží měla žalobkyně dostatek času a příležitosti projednat záměr rekonstrukce památky s orgány státní památkové péče. ... V důsledku nesplnění této povinnosti došlo k likvidaci původních prvků stavby, což zapříčinilo nevratné destruktivní zásahy a objekt přišel o velmi cenné konstrukce dokládající historický vývoj objektu.

Dále byly zohledněny náklady na provoz v domácnosti a bylo vzato v úvahu, že žalobkyně nežije ve své domácnosti sama. ... V měsíčních nákladech na chod domácnosti shledal žalovaný položky, které hodnotil, že nejsou pro chod domácnosti nezbytné, které vyjmenoval. Dospěl k závěru, že výše sankce není likvidační, k čemuž také přispívá i fakt, že tím, že žalobkyně provedla obnovu kulturní památky bez závazného stanoviska, dosáhla úspor a realizace stavebních prací byla i časově zkrácena, což má za následek, že výrazně ušetřila i do budoucna na případné údržbě, neboť zachování autentických historických materiálů konstrukcí či povrchů je pro údržbu nepochybně náročnější. Žalovaný ... zdůraznil i význam kulturní památky z hlediska faktu, že je zapsána na seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. ... Práce realizované bez závazného stanoviska nejsou nezanedbatelného rozsahu. Protizákonným postupem byla správnímu orgánu odňata možnost posoudit adekvátnost k odstraňování konstrukcí a vyjádřit se i adekvátnímu řešení s ohledem na maximální možnou ochranu památkových hodnot objektu.

S tímto hodnocením, které bylo v obou rozhodnutích správních orgánů uvedeno, jednak k výši uložené pokuty a jednak k námitce likvidačnosti pokuty, se soud ztotožnil. ... pokuta byla uložena na spodní hranici zákonné sazby, a tudíž svým účelem naplňuje preventivní i represivní smysl. Nemůže být sporu o tom, že zasáhne do majetkové sféry žalobkyně. Tato však její likvidační důsledek neprokázala. Následky, které se projevují v ekonomické sféře žalobkyně, jsou již ze samotného charakteru této sankce předpokládány a pro žalobkyni by měly být ponaučením, Určená pokuta proto nebyla krajským soudem shledána ani nepřiměřenou, ani likvidační.

51 A 21/2013 - 46 (Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 9. 11. 2015)

V oznámení bylo uvedeno, čeho se měl žalobce dopustit a rovněž to, že mu může být uložena pokuta podle ustanovení § 39 odst. 1 písm. g) památkového zákona. ... Soud má tedy za to, že z oznámení jako celku, především z odkazu na citované ustanovení památkového zákona je zcela zřejmé, že řízení, jež bylo se žalobcem zahajováno, je řízením přestupkovým.

Žalobce dále namítl, že správní orgán prvního stupně prováděl dokazování až po ústním jednání, čímž odepřel žalobci možnost reagovat na důkazy při ústním jednání. Tato námitka je důvodná. V projednávané věci je nesporné, že na ústním jednání dne 14. 12. 2012 nebyly předloženy správním orgánem prvního stupně žádné důkazy, které byly získány až následně. ... Provedl-li tedy některé důkazy mimo ústní jednání s odkazem na § 51 odst. 2 správního řádu, aplikoval na řízení právní normu, která na přestupkové řízení nedopadá, neboť úprava přestupkového řízení je lex specialis k obecné úpravě správního řízení podle správního řádu.

Žalobce dále namítl porušení zásady nemo tenetur. I této námitce soud přisvědčil. V projednávané věci je nesporné, že žalobce byl vyzván k předložení několika listin a zároveň mu bylo sděleno, že v případě neuposlechnutí mu může být uložena pořádková pokuta. Tento postup správního orgánu prvního stupně pokládá soud za vůbec nejzásadnější vadu celého řízení, jelikož se jedná o zcela evidentní porušení ústavněprávní zásady (vyjádřené rovněž v ustanovení § 73 zákona o přestupcích) nemo tenetur, podle které není obviněný povinen poskytovat součinnost při svém usvědčení.

Žalovaný důvodnost této námitky ostatně ve svém vyjádření k žalobě sám uznal, když připustil, že právní zástupce žalobce se z jednání řádně omluvil, přičemž o důvodnosti této omluvy soud ani účastníci nepochybují. Postup žalovaného, který ústní jednání přesto provedl, pak nelze hodnotit jinak, než jako další zásah do žalobcova práva na spravedlivý proces.

76 A 35/2012 - 51 (Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 12. 5. 2014)

... soud konstatuje, že žádný právní předpis neukládá žádnému konkrétnímu orgánu veřejné moci, aby konkrétním způsobem vymezil archeologické lokality. Tuto povinnost neukládá ani Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy, publ. pod č. 99/2000 Sb. m. s. (dále „Úmluva“, zvaná též Maltská konvence). ... Ostatně, sám žalobce policistům v den spáchání přestupku při vysvětlení na služebně sdělil, že se o této lokalitě dozvěděl z časopisu Archeologické rozhledy a z internetu, a rovněž o tom svědčí samotná skutečnost, že se ze svého bydliště v Praze vypravil do tohoto místa vzdáleného od jeho bydliště cestou motorovým vozidlem 258 km (vzato z mapy.cz, nejrychlejší trasa). Za takové situace je námitka neoznačení lokality zcela bezpředmětná.

Z provedeného dokazování vyplývá, že žalobce věděl, že se nachází v archeologicky významné lokalitě, jak bylo uvedeno výše, a dále, že věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, protože sám žádal (jak uvedl při podání vysvětlení Policii ČR v den spáchání přestupku) v roce 1995 o povolení

provádět archeologický výzkum, ale nedostal ho, nemá ho. Jinými slovy, žalobce přesně věděl a byl srozuměn s tím, že archeologický výzkum nemůže provádět, aniž by k tomu měl příslušné povolení orgánů veřejné moci.

Soud konstatuje, že vyhodnocení skutkového stavu správními orgány tak, že žalobce (i druhý obviněný) prováděli archeologický průzkum funkčními a zapnutým přístroji logicky odpovídá zpozorovaným pohybům s detektory a chováním obou obviněných. Žalobce proti této verzi nepostavil žádnou svou verzi, žádnou obhajobu, neposkytl žádné tvrzení ani důkaz, proč pohyboval detektorem zprava doleva v půl kruhu před sebou opakovaně do doby, než zpozorovali přítomnost policejní hlídky.

... policisté neměli zájem na tom, aby žalobce poškodili, k tomu nebyla zjištěna ex offio ve správním řízení a ani žalobcem dosud namítnutá žádná konkrétní skutečnost.

Soud podotýká, že není podstatné, jestli detektory byly zapnuty či nikoliv, protože archeologický průzkum lze provádět i bez jejich použití.

Soud shledal jako nedůvodnou i námitku o nepřiměřené výši sankce. ... Žalobci byla uložena pokuta ve výši 2.000 Kč, což je na samé spodní hranici zákonem stanové sazby. Již pro tuto samotnou skutečnost nelze vůbec hovořit o nepřiměřené sankci. Souladný se zákonem, přiměřený a řádně odůvodněný byl i výrok o propadnutí vyjmenovaných věcí, které byly použity ke spáchání přestupku [*šlo o detektory kovů, sluchátka krumpáče, pozn. vydavatele*].

10 A 92/2011 - 30 (Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 12. 2011)

Žalobkyni se sice dostalo v oznámení o zahájení řízení o přestupku poučení o tom, že má právo vyjadřovat se ke všem skutečnostem, které jsou jí kladeny za vinu a k důkazům o nich a navrhopvat důkazy na svoji obhajobu, avšak způsobem projednání přestupku v první instanci ve své podstatě žalobkyni nebylo právo k věci se vyjádřit uděleno a ze spisu nevyplývá, zda se tak stalo proto, že při jednání dne 29.9.2010 se nemínila vyjádřit, či nebyla ohledně daného skutku a své odpovědnosti za něj dotazována.

Pro posouzení toho, je-li dodržena skutková podstata přestupku podle § 39 odst. 1 písm. e) zákona o památkové péči je rozhodné, že tu existuje závazné stanovisko orgánu státní památkové péče, které spoluvlastníky požadovanou změnu vylučuje. Závazné stanovisko bylo žalobkyni doručeno a ta o něm prokazatelně věděla. Existuje-li závazné stanovisko orgánu památkové péče, pak od tohoto stanoviska se odchýlit nelze, vzdor tomu, že v konkrétním prostoru domu vstup podle fotodokumentace v dřívější době existoval. Nutno poznamenat, že z rozhodnutí o přestupku vyplývá, že předmětem hodnocení bylo stavebně technické provedení vstupu, a to dřívějšimu provedení vstupu neodpovídá.

Je zcela nepochybné, že odpovědnost za dodržování zákona o památkové péči a tudíž i za nerespektování závazného stanoviska nese vlastník nemovitosti. Při posuzování zavinění má však význam zjištění správního orgánu o tom, že práce provedl druhý ze spoluvlastníků. ... Při rozhodování o sankci správní orgán sice hodnotil závažnost přestupku samého a zabýval se i generální prevencí, posoudil následky, okolnost, že jedná se o objekt památkově chráněný, ohledně kterého bylo vydáno závazné stanovisko k tomu příslušného orgánu. Není však vůbec zřejmé, jak se projevila skutečnost, že podle podaného vysvětlení stavební úpravy provedl druhý spoluvlastník sám a učinil tak pro ekonomické důvody, přičemž dům pro podnikatelské účely užívá právě druhý ze spoluvlastníků. Úsudek o rozsahu spoluzavinění podle velikosti spoluvlastnických podílů je pak se zřetelem k tomu, že žalobkyně stavební práce neprováděla zcela neopodstatněny.

53 A 5/2012 – 51 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích ze dne 23.10. 2012)

Závazné stanovisko vydal orgán památkové péče po prostudování projektové dokumentace. Tedy tento orgán věděl, že v dokumentaci je navrženo zbourání obou komínů, a proto stanovil jako jednu z podmínek provedení stavebních prací zachování alespoň jednoho historického komínu. Pokud stavební povolení požaduje v první podmínce postup podle projektové dokumentace a v podmínce desáté ukládá povinnost postupovat podle závazného stanoviska, když přesně vymezuje zmiňovaných 5 podmínek tohoto stanoviska, je podmínka č. 10 upřesněním podmínky č. 1, kdy je zcela zřejmé, že žalobce má postupovat podle ověřené projektové dokumentace korigované podmínkami závazného stanoviska. Ostatně, jak vyplývá z postoje žalobce, ani on neměl o stavebním povolení a jeho vnitřní bezrozpornosti pochyb, neboť proti rozhodnutí o tomto povolení nepodal opravný prostředek a poprvé ho zpochybil až v odvolání proti rozhodnutí městského úřadu.

6 As 74/2012 – 21 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2013)

Podle čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Ochrana kulturního bohatství, zejména kulturních památek je tedy jedním z legitimních cílů zásahu do práva vlastníka užívat svůj majetek.

Není však pravdou, že by přímým důsledkem této judikatury mohl být závěr, že stěžovatel není povinen předmětné závazné stanovisko respektovat, respektive že skutková podstata přestupku může být naplněna až porušením stavebního povolení, neboť až toto zakládá jednotlivá práva a povinnosti, a závazné stanovisko je pouhým podkladovým rozhodnutím, které samo o sobě neovlivňuje právní sféru stěžovatele. ... Z nemožnosti napadení závazného stanoviska samostatnou žalobou ve správním soudnictví však nelze dovozovat, že toto závazné stanovisko nezasahuje do práv a povinností stěžovatele. Naopak, závazné stanovisko zasahuje

stěžovatelovu právní sféru výrazně, a to ve spojení se stavebním povolením, jehož povinným podkladem je a do jehož výrokové části se promítá.

Sám stěžovatel nepopírá, že povinnost z výroku závazného stanoviska porušil, avšak poukazuje na to, že stavební povolení mu ukládalo provést stavbu v souladu s projektovou dokumentací, která počítala s odstraněním obou historických komínů. Tuto námitku již přesvědčivě vypořádal ve svém rozsudku Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích sp. zn. 53 A 5/2012 – 51 z 15.3.2012 a stěžovateli vysvětlil, že pokud vydal orgán památkové péče závazné stanovisko se znalostí projektové dokumentace, pak je zcela zřejmé, že podmínka č. 10 stavebního povolení (tj. respektování závazného stanoviska orgánu památkové péče) je upřesněním podmínky č. 1 stavebního povolení (tj. respektování projektové dokumentace), a stěžovatel tedy má postupovat podle ověřené projektové dokumentace korigované podmínkami závazného stanoviska.

7 As 188/2012 - 25 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013)

Pokuta ve výši 300.000 Kč se pohybuje v mezích zákonného rozpětí pro uložení pokuty podle ust. § 39 odst. 1 zákona o památkové péči, které je od 0 do 2.000.000 Kč. Sankce uložená stěžovatelce se je navíc na úrovni patnácti procent zákonného rozpětí, tedy zhruba v jeho jedné šestině.

Ve shodě s nimi i s krajským soudem má Nejvyšší správní soud za to, že jednáním stěžovatelky došlo k odstranění původní stavby a jejímu nahrazení novostavbou, jež pouze v základních vizuálních parametrech připomíná původní stavbu. Následkem jednání stěžovatelky, který je velmi závažný a ve své podstatě nenapravitelný, došlo k velmi závažnému poškození zákonem chráněného zájmu na ochraně a zachování památkově chráněného stavebního díla. Na druhé straně je nutno vzít v úvahu, že jakkoli došlo ke zničení památkově chráněné nemovitosti, nešlo o nemovitost významnou, nýbrž o jednotlivý exemplář běžné roubené chalupy ... v lokalitě souboru lidových staveb. ... Správní orgány tedy zvolily adekvátní výši pokuty při dolní hranici její sazby. Řádově vyšší pokuta by pak měla být udělována jen v případech zničení významně hodnotnější kulturní památky, např. jedinečné historické dominanty památkově chráněného městského komplexu, než jakou svým jednáním zničila stěžovatelka. Správní orgány v daném případě vhodně jako jedno z kritérií pro určení výše sankce použily obecnou cenu zničené kulturní památky vztaženou k tomu, do jaké míry byly klíčové stavební prvky památky stavebně upraveny mimo rámec závazného stanoviska, a do jaké míry naopak v jeho rámci.

Ani ohledně dalších úvah týkajících se jednání stěžovatelky nelze správním orgánům obou stupňů nic vytknout. Na jedné straně vzaly v úvahu, že stěžovatelka spáchala předmětný přestupek poprvé a poskytla správnímu orgánu součinnost při šetření věci, ale na druhé straně jako zcela zásadní přítěžující okolnost zohlednily, že stěžovatelka fakticky nahradila nemovitou kulturní památku stavbou postavenou moderními technologiemi, a že právě vytvořením nové stavby a likvidací původních prvků stavby narušila zájmy chráněné zákonem o památkové péči.

Nejvyšší správní soud setrvale odmítá v oblasti památkové ochrany neproporcionální praxi orgánů státní památkové péče. To znamená, že správní orgán musí při rozhodování na úseku státní památkové péče vždy velmi pečlivě vážit, zda omezení vlastnického práva, kterým je i závazné stanovění, jakým způsobem vlastník památkově chráněné nemovitosti smí, či naopak nesmí, tuto nemovitost opravit, upravit či přebudovat, je proporcionální veřejnému zájmu na zachování památkové hodnoty dané nemovitosti či lokality, v níž se nachází. ... Vedle zájmu na památkové ochraně dané nemovitosti zde stojí také zcela legitimní zájem vlastníka na jejím ekonomicky udržitelném a dlouhodobě životaschopném využití, jakož i veřejný zájem na účelném uspořádání obcí či jiných míst, v nichž se kulturní památky i plošně památkově chráněná území nachází z hledisek např. dostupnosti různých služeb, dopravní obslužnosti, přiměřeného pohodlí a obvyklých civilizačních vymožeností obytných budov a jiných aspektů vytvářejících komfortní životní podmínky. ... Test proporcionality v užším smyslu může v určitých případech vést k tomu, že zájem na zachování původních prvků kulturní památky bude muset ustoupit jiným zájmům, například nebude-li bez stavebních úprav (dostaveb, přístaveb, změny prostorových dispozic, změny sanitárních a dalších rozvodů, nahrazení původních poškozených prvků stavby replikami aj.) nemovitá kulturní památka s ohledem na současné standardy bydlení či jiné způsoby užívání nemovitostí (tedy i se zohledněním ekonomických nákladů na stavební úpravy a ekonomické udržitelnosti běžného fungování nemovitosti) provozovatelná.

To však neznamená, že to, jak nemovitou kulturní památku obnovit, si posoudí bez dalšího její vlastník sám. ... Stěžovatelka tedy měla, pokud byla předmětná stavba z hlediska svých památkových hodnot vážně poškozena předchozími stavebními úpravami a poté povodněmi, ve spolupráci s orgány památkové ochrany hledat ekonomicky únosná řešení, která by jí umožnila ve výše popsáných intencích nemovitost opravit a modernizovat tak, aby co možná nejvíce odpovídala životním nárokům současnosti, a přitom byly zároveň co možná nejvíce zachovány či obnoveny původní historicky cenné prvky, jež z nemovitosti činily kulturní památku. ... Nemohla však o své vůli provádět obnovu památkově chráněné nemovitosti mimo rámec závazného stanoviska orgánu státní památkové péče. Poukazy na to, že správní orgány její stavební činnost mimo rámec závazného stanoviska mlčky tolerovaly, když o ní věděly a nezasáhly, ji nemůže zbavit sankční odpovědnosti a ani vést ke snížení sankce. Nevyšlo totiž najevo, že by tvrzená tolerance měla, byť i jen náznakem, takovou povahu, aby stěžovatelka mohla legitimně očekávat, že její postupy jsou správními orgány shledávány

zákonými a nepřičicími se příslušným ustanovením zákona o památkové péči. ... Jestliže závazným stanoviskem ze dne 4. 11. 2010 byl stěžovatelce vymezen rámec pro její stavební činnost, stěžiči si mohla domnívat, že jedná v souladu se zákonem, jen proto, že správní orgány vůči ní ihned nezakročily, pokud z tohoto rámce vybočila. ... Jednat v souladu s právem je totiž povinen zásadně každý i bez nutnosti jej k tomu okamžitě donucovat, vybočí-li z mezí právem vytčených.

Ojedinelá a nebývale vysoká pokuta být může, ukládá-li se za neobvyklý a velmi závažný správní delikt, tedy za něco, co vybočuje z obvyklého standardu „běžných“ deliktů a na co je třeba reagovat přísnější sankcí. ... Sankce má být ukládána v takové výši, aby měla odrazující účinek a aby tedy zásadně nenastávaly případy, že stavebník raději poruší ustanovení zákona o památkové péči a nechá si za porušení uložit pokutu, neboť to je pro něho ekonomicky výhodnější než citovaný zákon respektovat.

9 As 25/2012 - 32 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2012)

V případě projednávaného přestupku se v této věci jedná o tzv. trvajících delikt. U přestupků tohoto charakteru počíná prekluzivní lhůta v souladu s konstantní judikaturou zdejšího soudu běžet od chvíle, kdy bylo podezřelému ze spáchání přestupku sděleno obvinění. Podle teorie správního trestání, která vychází z teorie trestního práva, je totiž mezníkem, který odděluje trestný čin od dalšího, právě sdělení obvinění podezřelému.

7 As 24/2012 - 24 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2012)

Městskému soudu je v první řadě nutno vytknout, že namísto posouzení otázky, zda bylo prokázáno nesplnění oznamovací povinnosti dle ust. § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči, zkoumal to, „zda si správní orgán opatřil dostatek podkladů pro závěr o tom, že žalobce provedl stavební činnost na území, které v roce 2007 nebylo archeologicky prozkoumáno.“ Je potřeba zopakovat, že tato otázka je z hlediska naplnění formálních znaků přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči irrelevantní.

Následně městský soud listiny prokazující, ve kterých místech byl průzkum proveden (vyjádření oprávněné organizace a expertní posudek), považoval za „dostačující důkaz pro závěr, že žalobce prováděl stavební činnost bez ohlášení [Archeologickému ústavu].“ Nejvyšší správní soud však tyto listiny nepovažuje za dostačující pro prokázání nesplnění oznamovací povinnosti. Jedná se o důkazy nepřímé (přímo prokazují toliko to, kde byl průzkum proveden), které jsou navíc vyvráceny přesvědčivou, vnitřně nerozpornou argumentací stěžovatele. Ten totiž již v žalobě tvrdil a tvrdí i nyní, že kdyby v roce 2007 neoznámil Archeologickému ústavu svůj záměr stavební činnosti, nevěděla by oprávněná organizace o tom, že s ním má uzavřít dohodu o provedení záchranného archeologického výzkumu.

Dalším důkazem o tom, že stěžovatel oznamovací povinnost nesplnil, je vyjádření Archeologického ústavu o tom, že žádné takové oznámení neeviduje. Ani toto vyjádření však samo o sobě zcela nevyvrací racionální argumentaci stěžovatele. Jelikož v oblasti správního trestání platí princip presumpce neviny a z něho vyplývající zásada rozhodování v pochybnostech ve prospěch obviněného (in dubio pro reo), je třeba každou pochybnost zejména ohledně zjištěného skutkového stavu vykládat ve prospěch obviněného z přestupku.

Vyjádření Archeologického ústavu o tom, že neeviduje stěžovatelovo oznámení, je jistě významným důkazem proti tvrzení stěžovatele. Ovšem s ohledem na zjištěný skutkový stav, když mezi oprávněnou osobou a stěžovatelem došlo k uzavření dohody o provedení I. fáze záchranného archeologického výzkumu, vzniká pochybnost o průkaznosti tohoto vyjádření, potažmo o úplnosti evidence Archeologického ústavu. V takovém případě by bylo nutno uplatnit právě zásadu in dubio pro reo, ledaže by bylo prokázáno, že k uzavření dohody o provedení I. fáze záchranného archeologického výzkumu ze dne 1. 8. 2007 došlo za jiných okolností, než jak popisuje stěžovatel.

Pro vyvrácení tvrzení stěžovatele by tedy musely být provedeny další důkazy, zejména by muselo být zkoumáno (například výslechy svědků), na základě čeho došlo k uzavření dohody o provedení I. fáze záchranného archeologického výzkumu ze dne 1. 8. 2007. Bylo by nutno postavit na jisto, zda uzavření dohody iniciovala samotná oprávněná organizace, a pokud ano, zda tak učinila například na základě vlastních poznatků o tom, že stěžovatel chystá určitý záměr stavební činnosti, nebo zda o tomto záměru byla informována Archeologickým ústavem. Teprve v případě, že by bylo vyvráceno tvrzení stěžovatele, že se oprávněná organizace o záměru stavební činnosti dozvěděla od Archeologického ústavu, bylo by možné ve spojení s ostatními, výše zmíněnými důkazy hovořit o prokázání toho, že stěžovatel nesplnil oznamovací povinnost vůči Archeologickému ústavu, stanovenou v § 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči, a naplnil tak skutkovou podstatu přestupku dle ust. § 39 odst. 2 písm. f) tohoto zákona.

2 As 70/2010 - 63 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2011)

Všichni svědci byli vyslechnuti mimo ústní jednání a v nepřítomnosti žalobce. To zakládá těžkou vadu řízení před správním orgánem prvního stupně, která způsobila nezákonnost jeho rozhodnutí, neboť žádný z použitých důkazů nebyl pořízen zákonným způsobem a jsou tedy nepoužitelné per se. Stěžovatel pak pochybení správního orgánu prvního stupně nenapravit a jeho protizákonný postup fakticky aproboval. Takovým postupem však došlo k významnému zásahu do pravidel spravedlivého procesu a k omezení práva žalobce na obhajobu. Stěžovatel má jistě pravdu v tom, že ne každé porušení procesních předpisů bude mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé a je třeba vždy posuzovat podmínky konkrétního případu. Nicméně v nyní projednávané věci je procesní pochybení správních orgánů natolik markantní a závažné, že způsobuje

nezákonnost obou správních rozhodnutí bez dalšího, a to především proto, že zcela vyloučilo žalobce z uplatňování jeho procesních práv, která jsou mu garantována právním řádem. Za podstatné porušení ustanovení o řízení je nutno vždy považovat situaci, kdy byl ve správním řízení porušen podstatný soubor procesních práv účastníka řízení, v důsledku čehož řádný proces fakticky absentoval.

Argumentaci stěžovatele, že zmiňovaný procesní deficit byl napraven tím, že na ústním jednání, které se konalo v nepřítomnosti žalobce, byly přečteny protokoly o svědeckých výpovědích a tyto důkazy byly tedy provedeny ve formě listinné, je nutno odmítnout, neboť se stále jednalo o čtení protokolů o nezákonně pořizovaných výsleších svědků. Jestliže dále stěžovatel poukazuje na fakt, že žalobce byl před vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně seznámen podle § 36 odst. 3 správního řádu s podklady rozhodnutí (tj. i s protokoly o výsleších svědků) a měl možnost se k nim vyjádřit, navrhnout doplnění dokazování i opakování svědeckých výslechů a pokud jejich opakování nenavrhl, pak svá procesní práva nerealizoval, je třeba konstatovat, že jeho úvaha je opět mylná.

Ustanovení § 51 odst. 1 správního řádu stanoví, že k provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Vzhledem k tomu, že bylo konstatováno, že svědecké výslechy byly provedeny v rozporu s § 74 odst. 1 zákona o přestupcích, vyplývá z dikce § 51 odst. 1 správního řádu nepoužitelnost těchto důkazů jako podkladů rozhodnutí, a to právě pro jejich provedení v rozporu se zákonem.

1 As 36/2010 - 44 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2010)

Podle § 78 odst. 1 správního řádu se nicotnost „zjišťuje a prohlašuje z moci úřední, a to kdykoliv.“ Nicotnost správního rozhodnutí totiž označuje stav, kdy správní akt vydaný správním orgánem není v důsledku určité závažné vady vůbec správním aktem, ale je paaktem, který není způsobilý vyvolat žádné právní následky. Nulitní (tj. nicotný) správní akt nikoho právně nezavazuje. Nicotnost nemůže být zhojena ani uplynutím času, na rozdíl od nezákonnosti či věcné nesprávnosti.

Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je typickým důvodem nicotnosti rozhodnutí absolutní nedostatek věcné příslušnosti na straně správního orgánu, který jej vydal. V nyní posuzovaném případě je zjevné, že primární rozhodnutí, tj. výše specifikované rozhodnutí městského úřadu, bylo vydáno absolutně věcně nepřislušným správním orgánem. Žalobce byl v době rozhodování městského úřadu i v době spáchání posuzovaného jednání příslušníkem Hasičského záchranného sboru České republiky. Podle § 10 odst. 1 zákona o přestupcích se jednání, které má znaky přestupku a jehož se dopustili příslušníci bezpečnostních sborů, projedná podle zvláštních zákonů. Takovým zvláštním zákonem je v daném případě zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Předmětné jednání žalobce tak vůbec nemělo být posuzováno městským úřadem v rámci řízení podle zákona o přestupcích, ale příslušným služebním funkcionářem v řízení podle § 186 a násl. zákona č. 361/2003 Sb.

Již v Protokolu o nehodě v silničním provozu ze dne 7. 9. 2008, který je součástí správního spisu, je totiž uvedeno, že od přítomných zasahujících hasičů bylo zjištěno, že účastník dopravní nehody (tj. žalobce), je jejich nadřízený, má hodnost plukovník a je ředitelem územního odboru N.

Podle § 10 odst. 2 zákona o přestupcích se přitom jednání, které má znaky přestupku, jehož se dopustil příslušník bezpečnostního sboru, projedná jako přestupek, pokud jeho pachatel přestal být osobou uvedenou v odstavci 1 citovaného ustanovení (tedy příslušníkem bezpečnostního sboru).

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové inspekce č.j. MK 15104/2020 OPI ze dne 27. února 2020

Žádost Městské policie HH o právní stanovisko a návrh možností preventivní ochrany kulturních památek a národních kulturních památek nacházejících se v majetku města HH.

Městská policie HH žádá na základě výše uvedeného o právní výklad a stanovisko k otázce, zda šplháním po památkách, konzumací mastných a zbarvujících jídel a nápojů, sezením a houpáním na historických řetězech apod. je naplněna skutková podstata přestupku dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), a to dle ust. § 39 odst. 1 písm. c) pro kulturní památky nebo dle ust. § 39 odst. 2 písm. a) pro národní kulturní památky, konkrétně tím, že fyzická osoba (národní) kulturní památku užívá způsobem, který neodpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě nebo technickému stavu.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2020_0115104-11656.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 45645/2018 PI ze dne 29. června 2018

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci rozhodování orgánu památkové péče o novostavbě vzniklé na pozemku, který je kulturní památkou, po 1. lednu 2014 včetně možného vedení přestupkového řízení.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_045645-9675.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 55679/2014 OPP ze dne 21. října 2014

Posouzení správních deliktů a přestupků na úseku státní památkové péče jako správních deliktů a přestupků trvajících – žádost o výkladové stanovisko

Pro počátek běhu prekluzivní lhůty z hlediska uvedených skutkových podstat, je rozhodný moment, kdy byly zastaveny (dokončeny) práce, prováděné bez závazného stanoviska podle § 14 odst. 2 památkového zákona (případně zahájeno sankční řízení k určitému datu předcházejícímu dokončí nebo zastavení prací).

V reálu může nastat několik základních momentů, např. stavebník uposlechne výzvy a fakticky zastaví probíhající práce (nějak se zakonzervuje rozběhnutá, ale nedokončená stavba) nebo už není nic dalšího, co by stavebník prováděl (dokončil vše, co bez závazného stanoviska provést chtěl). V tomto smyslu se jedná o správní delikt nebo přestupek trvajících.

Naproti tomu, pokud lze správní delikt nebo přestupek spáchat v rádech hodin či jednoho až dvou dnů (výměna stávajících oken za okna nová, přišroubování nové tabule na fasádu, zbourání dvou polí plotu) tak jeho trvání bude fakticky obtížné postihnout, protože se o něm správní orgán dozví zpravidla až po ukončení deliktního jednání a prekluzivní lhůta již běží. Jiný by samozřejmě byl případ např. „na černo“ realizované dvoupodlažní nástavby, tam o trvání, pokud se o ní (té nástavbě) dozví správní orgán včas, nelze pochybovat.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2014_055679.docx

Stanovisko Ministerstva vnitra, odboru dozoru a kontroly veřejné správy, č.j. MV – 37046-3/ODK-2012 ze dne 11. dubna 2012

Možnost rady kraje prominout pokutu jako pohledávku kraje.

Vzhledem k výše uvedenému uzavíráme, že rada kraje není oprávněna prominout pokutu uloženou krajským úřadem v přenesené působnosti, neboť ustanovení § 59 odst. 2 písm. b) 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dopadá na pohledávky, které jsou odvozeny ze soukromoprávních (smluvních) vztahů.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2012_37046_3.doc

§ 40

(1) Přestupek projednává

- a) obecní úřad obce s rozšířenou působností, jde-li o přestupek podle § 39 odst. 1,
- b) krajský úřad, jde-li o přestupek podle § 39 odst. 2,
- c) ministerstvo, jde-li o přestupek podle § 39 odst. 3 nebo 4.

(2) Pokutu vybírá a vymáhá orgán, který ji uložil.

§ 41

Zrušen

Č Á S T Š E S T Á USTANOVENÍ SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Ustanovení společná

§ 42

(1) Kulturní památky zapsané do státních seznamů kulturních památek podle dřívějších právních předpisů se považují za kulturní památky podle tohoto zákona.

(2) Národní kulturní památky prohlášené za ně podle dřívějších právních předpisů se považují za národní kulturní památky podle tohoto zákona. Památkové rezervace prohlášené za ně podle dřívějších právních předpisů se považují za památkové rezervace podle tohoto zákona. Ochranná pásma zřízená podle dřívějších právních předpisů se považují za ochranná pásma podle tohoto zákona.

(3) Povolení k archeologickým výzkumům vydaná podle dřívějších právních předpisů se považují za povolení podle tohoto zákona.

(4) Movité kulturní památky a národní kulturní památky podle zákona Slovenské národní rady o státní památkové péči, jsou-li na území České republiky, se považují za kulturní památky a národní kulturní památky podle tohoto zákona.

(5) Za kulturní památky a za národní kulturní památky podle tohoto zákona se nepovažují archiválie uznané za kulturní památky nebo prohlášené za národní kulturní památky podle zvláštních předpisů.²⁵⁾

(6) *zrušen*

Z judikatury:

IV. ÚS 3087/21 (Usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. ze dne 7. 12. 2021)

... autoritativní rozhodnutí správního orgánu podle § 142 odst. 1 správního řádu o tom, zda tu – zjednodušeně řečeno – určitý právní vztah existuje či nikoliv (...) se upíná právě k existenci či neexistenci zápisu v příslušném seznamu. V řízení podle § 142 odst. 1 správního řádu nelze přezkoumávat, zda takový zápis proběhl v souladu s rozhodnými předpisy upravujícími takový zápis.

Namítají-li stěžovatelé, že předpisy, na základě nichž v osmdesátých letech minulého století správní orgány rozhodovaly o zápisu jejich domu na seznam kulturních památek, neodpovídají dnešnímu pojetí demokratického právního státu, pak v této souvislosti Ústavní soud připomíná, že i podle jeho judikatury [...] právní řád České republiky připouští kontinuitu s právním řádem před rokem 1989, a to i při vědomí toho, že v mnoha ohledech tehdejší společenské uspořádání v nejširším slova smyslu (...) neodpovídalo zásadám, na nichž je vytvořen dnešní demokratický právní stát.

Správní soudy podle Ústavního soudu své úvahy v odůvodnění napadených rozhodnutí řádně vysvětlily, a to právě i s ohledem na formálně logickou provázanost jednotlivých právních předpisů. Proti těmto úvahám stěžovatelé v ústavní stížnosti důslednou protiargumentaci nepřinášejí, přičemž jejich zcela blanketně naznačené tvrzení, že omezení nakládání s domem se blíží vyvlastnění, Ústavní soud hodnotí jako nepřiléhavé. Byť stěžovatelé tuto úvahu v ústavní stížnosti dostatečně nerozvádí, lze naopak konstatovat, že právní předpisy o památkové ochraně obsahují řadu instrumentů, které mají za úkol zátěž plynoucí vlastníkům staveb z omezení jejich vlastnického práva kompenzovat.

5 As 157/2019 – 27 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2020)

... § 142 správního řádu. Podle tohoto ustanovení správní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhoduje o tom, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Řízení o určení právního vztahu je zvláštním typem správního řízení, jehož účelem je upravit specifická pravidla pro vydávání deklaratorních rozhodnutí, tedy rozhodnutí, jimiž se nezakládají nová práva ani nové povinnosti.

Stěžovatel svým rozhodnutím však fakticky založil postupem, který zákon nepřipouští, památkovou ochranu nemovitosti, která ji ze zákona již pozbyla ke dni 1. 1. 1988, tedy vytvořil rozhodnutí konstitutivní, fakticky navozující dojem, že průčelí budovy stále je kulturní památkou. ... průčelí budovy, o které je zde sporu, statut kulturní památky pozbylo, nicméně stěžovatel památkovou ochranu založil opět k 1. 1. 1988, aniž by byly zákonné podmínky pro prohlášení věci kulturní památkou dle zákona o památkové péči splněny. Rozhodnutím dle § 142 odst. 1 správního řádu nelze založit či zrušit památkovou ochranu, lze jím pouze vyslovit, zda taková právní ochrana existovala (...) či stále existuje. Samotný fakt, že nastane určitý procesní okamžik (zde nabytí právní moci), u rozhodnutí deklaratorní povahy památkovou ochranu nezakládá ani neruší. Památková ochrana dané nemovitosti zde existovala od 3. 5. 1958 do 1. 1. 1988 a deklaratorním rozhodnutím nemohl stěžovatel na tomto faktu nic změnit.

Nelze pominout, že stěžovatel sám připustil, že od okamžiku účinnosti zákona o památkové péči došlo k zániku státních seznamů kulturních památek, tedy že od 1. 1. 1988 již nebylo možné učinit zápis památky do seznamu památek (což potvrdil také Nejvyšší správní soud v rozhodnutí č. j. 5 As 309/2018 – 40, odst. 35). Stěžovatel v napadeném rozhodnutí sám označil zápis průčelí za neplatný (viz str. 2 odst. 4 rozhodnutí stěžovatele), byť nyní neplatnost zápisu zpochybňuje. Zákonem o památkové péči (§ 7) byl zřízen nový seznam památek – Ústřední seznam kulturních památek České republiky (dále jen „ÚSKP ČR“), který vede odborná organizace státní památkové péče, nikoliv orgány státní památkové péče. Faktický záznam průčelí budovy byl učiněn až dne 7. 2. 1989, a to do ÚSKP ČR. Byl tudíž učiněn odbornou organizací, nikoliv orgánem státní správy. U takového faktického záznamu nelze presumovat správnost správního aktu a ostatních úkonů orgánů státní správy, neboť takovým aktem ani úkonem orgánu státní správy vůbec není; původce zápisu nebyl orgánem státní správy. Pokud lze z judikatury Nejvyššího správního soudu (č. j. 5 As 309/2018 – 40 a č. j. 9 As 330/2016 – 192) dovodit, že z původně pouhého evidenčního aktu se na základě § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči stal následně de facto konstitutivní akt pro vznik kulturní památky, platí to pouze pro zápisy učiněné v souladu s právem do 31. 12. 1987 za účinnosti předešlé právní úpravy památkové péče. Rozhodně to neplatí pro zápisy učiněné v době účinnosti zákona o památkové péči (tedy po 1. 1. 1988), neboť pak by Nejvyšší správní soud musel také u opožděně učiněného zápisu dovodit jeho správnost, což se nestalo. Pokud by totiž

²⁵⁾ Zákon ČNR č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

Vyhláška č. 101/1974 Sb., o uznávání archiválií za kulturní památky a o zvýšené ochraně archiválií jako kulturních a národních kulturních památek.

Nejvyšší správní soud zvažoval o konstitutivních účincích zápisu učiněného dne 7. 2. 1989, musel by dospět k závěru, že památková ochrana trvala od 3. 5. 1958 do 1. 1. 1988, poté bylo období do 7. 2. 1989, kdy nemovitost památkově chráněná nebyla, a poté od 7. 2. 1989 do právní moci rozhodnutí stěžovatele opět byla památkově chráněná. Takový závěr, nadto, že již z hlediska práva nemůže obstát, je však zcela mimo rámec předvídatelnosti správních rozhodnutí a nelze jej akceptovat.

9 As 397/2018 – 75 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2020)

Řešením byl již zmiňovaný § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči, podle kterého se kulturní památky zapsané do státních seznamů podle dřívějších právních předpisů považují za kulturní památky také podle nového zákona. U věcí, které naplňovaly znaky kulturní památky, avšak do seznamů nebyly zapsány, status kulturní památky zanikl dnem 1. 1. 1988.

Smyslem § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči bylo určit jednoduché a jasné kritérium, které by zajistilo kontinuitu ochrany kulturních památek; proto se toto ustanovení soustředí výlučně na zápis do seznamu kulturních památek a nezmiňuje rozhodnutí o zápisu. ... Spojení podle dřívějších právních předpisů proto Nejvyšší správní soud nevyložil jako stěžovatel tak, že k zápisu muselo dojít v souladu s dřívějšími právními předpisy, ale tak, že k zápisu došlo za jejich účinnosti.

Uvedený přístup není rozporný s principy demokratického právního státu. ... Volba výše uvedeného kritéria v přechodném ustanovení § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči se však jeví i z dnešního pohledu rozumně. Zákodárce zvolil relativně jednoduchý a funkční způsob, jak zajistit kontinuitu ochrany existujících kulturních památek.

Tento zápis je dostatečně určitý a ve spojení s dalšími doplňujícími podklady ve správním spise (...) nenechává žádnou pochybnost o tom, že se jedná o dotčenou nemovitost a že k zápisu došlo před 1. 1. 1988.

5 As 309/2018 – 40 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 4. 2019)

Předmětem právního posouzení v tomto případě je, zdali lze průčelí, které bylo kulturní památkou za účinnosti zákona o kulturních památkách kulturní památkou i nadále považovat za kulturní památku ve smyslu zákona o státní památkové péči. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že právní závěry o určení věci jakožto kulturní památky jak za účinnosti zákona o kulturních památkách, tak za účinnosti zákona o státní památkové ochraně jsou v rozhodnutí ze dne 7. 2. 2018, č. j. 9 As 330/2016 – 192 natolik obecně formulované, že jsou plně použitelné i na daný případ. Princip jednotnosti, bezrozpornosti právního řádu a jeho výkladu vyžaduje, aby i daná věc, byla posuzována na základě shodných právních výkladů dotčených zákonných ustanovení, a to zejména klíčového ustanovení § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči. ... Navíc i v rámci zachování předvídatelnosti soudních rozhodnutí je třeba respektovat jednotnost právních výkladů zákonných ustanovení, a nikoli si jejich výklad bez dalšího ve skutkově obdobném případě *ad hoc* upravovat.

Podle § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči „kulturní památky zapsané do státních seznamů kulturních památek podle dřívějších právních předpisů se považují za kulturní památky podle tohoto zákona.“ Již z jazykového znění zákonného ustanovení je zřejmé, že podle zákona o státní památkové péči se za kulturní památky považují ty, které byly zapsány do státního seznamu kulturních památek na základě dřívější právní úpravy. Zákonné znění citovaného ustanovení společně s ustálenou judikaturou shodně kladou důraz na existenci zápisu památky ve státních seznamech kulturních památek jako podmínku pro to, aby byla věc považována za kulturní památku i po 1. 1. 1988.

Sporným mezi účastníky bylo, zdali ve smyslu § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči lze opožděně zapsané průčelí do seznamu považovat za kulturní památku, když o jeho zápisu do seznamu bylo rozhodnuto včas, tj. v době platného a účinného zákona o kulturních památkách.

Jako kulturní památky totiž byly chráněny všechny věci, které naplňovaly znaky uvedené v § 2 odst. 1 daného zákona, byť nebyly zapsány ve státních seznamech kulturních památek. Pouze pro případ pochybností, zda jde o kulturní památku či nikoli, zákon o kulturních památkách v § 2 odst. 3 počítal s vydáním deklaratorního rozhodnutí o tom, zda jde o kulturní památku.

Podle zákona o státní památkové péči se totiž věc stává kulturní památkou právní mocí rozhodnutí o prohlášení věci kulturní památkou dle § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Právě z důvodu odlišného pojetí bylo do § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči vtěleno přechodné ustanovení, které má zajišťovat určitou míru kontinuity ohledně ochrany kulturních památek.

Shodný výklad § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči zaujal Nejvyšší správní soud také v rozhodnutí ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 As 26/2008 - 72, kde šlo o případ, v němž k účinnosti zákona o státní památkové péči existoval zápis do příslušného státního seznamu kulturních památek a k danému dni se dochovalo i rozhodnutí o zápisu do seznamu. Nejvyšší správní soud v daném rozsudku zdůraznil, že „*tento zápis byl jedinou nutnou podmínkou podle § 42 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. k tomu, aby bylo možné věc nadále považovat za kulturní památku.*“

Je tedy zcela zřejmé, že výklad statusu věci jako kulturní památky dle § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči je jednoznačně postaven na nezbytnosti být v příslušném seznamu jako památka zapsána nejpozději ke dni 1. 1. 1988. Městský soud oproti tomu shledal podstatným existenci rozhodnutí o zápisu věci do příslušného seznamu a samotný zápis měl za podružný administrativní úkon bez jakéhokoliv vlivu na označení

věci za kulturní památku. S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud shledal právní posouzení věci městským soudem nesprávným a v rozporu s ustálenou judikaturou správních soudů.

Tedy mezi účastníky sice není sporu o tom, že rozhodnutí o zápise ze dne 14. 12. 1987 bylo vydáno, není však již v jejich moci jej doložit. ... Pro rozhodnutí v dané věci není rozhodnutí o zápise podstatným dokumentem. V této souvislosti je třeba zdůraznit správnost právního názoru zaujatého již citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu, jelikož zákonodárce tím, že ve znění zákonného ustanovení § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči kladl důraz toliko na provedený zápis památky do státního seznamu kulturních památek, tak činil i s vědomím rizika, kdy po uplynutí několika desítek let od provedení zápisu již nebude leckdy možné dohledat příslušné rozhodnutí o zápise.

Nejvyšší správní soud dává za pravdu správnímu orgánu také v tom, že v době faktického provedení zápisu průčelí do státního seznamu již nebyly státní seznamy kulturních památek aktivním soupisem, jelikož dle § 46 zákona o státní památkové péči přestala platit i vyhláška č. 116/1959 Ú. 1. o evidenci kulturních památek. Zároveň dle § 7 odst. 1 zákona o státní památkové péči vznikl nový Ústřední seznam kulturních památek, odlišný od dřívějších státních seznamů. Tudíž provedený zápis průčelí do již neaktivního seznamu byl ve své podstatě neplatným úkonem.

9 A 211/2013 – 155 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 9. 2018)

Z uvedeného vyplývá, že zápis věci do státního seznamu kulturních památek není rozhodnutím. Soud na něj hledí jako na evidenční/faktický/jiný úkon správního orgánu, kterým se nezakládaly, neměnily ani nerušily práva a povinnosti vlastníků věci. Takový úkon nemůže být nicotný. Je tomu tak proto, že tehdejší právní úprava (správní řád z r. 1967) nicotnost neupravovala, a nový správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.) v ustanovení § 77 nicotnost sice upravuje, když v odstavci jedna uvádí „*Nicotné je rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotné je dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu.*“, ale omezuje ji pouze na rozhodnutí, nepředpokládá ji u úkonů. Nadto ust. § 182 správního řádu z r. 2004 výslovně uvádí „*Ustanovení tohoto zákona o nicotnosti se použijí jen pro úkony správních orgánů učiněné po účinnosti tohoto zákona*“. Správní řád z r. 2004 nabyl účinnosti od 1. 1. 2006. Podle důvodové zprávy a dalších odborných vyjádření k tomu zákonodárce vedla snaha na zachování právní jistoty právě s ohledem na to, že pro nicotné správní akty neplatí promlčecí lhůty ani nicotnost tak nemůže být zhojena uplynutím času.

9 As 330/2016 - 192 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2018)

... řízení o určení právního vztahu nemůže sloužit jako procesní nástroj pro zpětný přezkum toho, zda zápis památky ve státních seznamech kulturních památek, který existoval ke dni 1. 1. 1988, který sem byl zanesen za účinnosti zákona o kulturních památkách a který jasně identifikuje zapsanou památku, proběhl v souladu s tehdy účinnými předpisy. ... Z těchto důvodů městský soud neměl věcně hodnotit žalobní námitku, že zápis nebyl podložen způsobitelným rozhodnutím o zápise [odstavce [5] písmena b) a d) žaloby, části VI. a VII. žaloby]. Řízení před správními orgány bylo zatíženo vadou spočívající v tom, že v řízení o určení právního vztahu se správní orgány zabývaly též přezkumem, který v daném řízení nebylo možno činit. Nešlo však o vadu, která by měla vliv na výrok rozhodnutí kteréhokoli ze správních orgánů.

5 A 103/2010 – 41 (Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 1. 2014)

Ustanovení /§ 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči/ zajišťuje návaznost na dřívější předpisy, a to zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, a předpisy vydané k jeho provedení (vyhláška ministerstva školství a kultury č. 116/1959 Ú.1., o evidenci kulturních památek).

Mezi účastníky není sporu o tom, že soubor ... zámku byl zapsán do tehdejšího státního seznamu nemovitých kulturních památek podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách. Zápis do tehdejšího státního seznamu nemovitých kulturních památek dokládá Osvědčení ONV ..., vydané s odkazem na § 7 odst. 2 zákona č. 22/1958 Sb., které sám žalobce připojil ke své žádosti.

Zápis do státního seznamu nemovitých kulturních památek dokládají i Sdělení údajů o památkové ochraně a evidenci vydaná Národním památkovým ústavem dne Národní památkový ústav zde uvádí, že zámek byl zapsán do státního seznamu nemovitých kulturních památek podle zákona č. 22/1958 Sb. dne 31.12.1986, a to pod poř. číslem rejstříku ...

Skutečnost, že soubor ... zámku byl zapsán do tehdejšího státního seznamu nemovitých kulturních památek podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ani skutečnost, že se tak stalo ještě před účinností zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 1988, žalobce nikterak nezpochybnil ani v řízení před správním orgánem, ani ve správní žalobě. Pokud byl soubor ... zámku v době před účinností zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, zapsán do státního seznamu nemovitých kulturních památek podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, pak ve smyslu § 42 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. platí, že se jedná o kulturní památku i podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Zápis do státního seznamu nemovitých kulturních památek podle dřívějších právních předpisů je jedinou nutnou podmínkou podle § 42 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. k tomu, aby bylo věc nadále možné považovat za kulturní památku. ... Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č.j. 3 As 26/2008-72 dospěl k závěru, že zpochybnění

zápisu předmětných nemovitostí do státního seznamu nemovitých kulturních památek nemůže představovat mimořádně závažný důvod pro zrušení prohlášení věci za kulturní památku podle § 8 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb.

Podmínkou pro to, aby bylo nadále možné považovat věc za kulturní památku, zápis do státního seznamu nemovitých kulturních památek podle dřívějších předpisů, nikoli tedy rozhodnutí příslušného orgánu o tomto zápisu. Skutečnost, že v době před účinností zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, došlo k zápisu souboru ... zámku do státního seznamu nemovitých kulturních památek podle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, není žalobcem zpochybněna a je doložena obsahem správního spisu.

3 As 26/2008 - 72 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2008)

Stěžovatel tvrdil, že vzhledem k chybně uvedenému číslu popisnému při zápisu nemovitosti není zřejmé, který dům byl za kulturní památku prohlášen.

Nejvyšší správní soud přisvědčil Městskému soudu v Praze, že v projednávaném případě nelze mít pochybnosti o tom, že v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky je jako kulturní památka zapsán dům č. p. 70 na pozemkové parcele č. 681 v k. ú. N. Ze sdělení Národního památkového ústavu ze dne 13.5.2005 vyplývá, že do uvedeného seznamu byla zapsána nemovitost č. p. 70, pouze omylem došlo při zápisu k uvedení č. p. 72, nemovitost s tímto číslem se však v O. ulici nenachází. Z listu vlastnictví č. 1343 (podle výpisu z katastru nemovitostí ze dne 24.1.2005) je rovněž zřejmé, že dům na parcele č. 681 má číslo popisné 70. Z žádosti stěžovatele ze dne 14.3.2005 o zrušení prohlášení domu č. 70 v N za kulturní památku vyplývá, že sám stěžovatel vycházel z toho, že předmětná nemovitost v jeho vlastnictví je kulturní památkou, přičemž ve své žádosti na chybně uvedení čísla popisného v rejstříku vůbec nepoukázal. Totožnou žádost stěžovatel podal již v roce 1999.

Podstatou kasačních námitek stěžovatele pak bylo zpochybnění zápisu domu č. p. 70, parc. č. 681 v k. ú. N do státního seznamu nemovitých kulturních památek Západočeského kraje ke dni 3.3.1964. Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že toto nemůže představovat mimořádně závažný důvod pro zrušení prohlášení věci za kulturní památku podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Rozhodnutí odboru školství a kultury rady krajského národního výboru o zápisu kulturní památky vydané na základě ustanovení § 7 odst. 3 zákona č. 22/1958 Sb. a ustanovení § 1 odst. 3 vyhlášky č. 116/1959 Ú. l., o evidenci kulturních památek, totiž nemohlo být přezkoumáváno v rámci řízení o zrušení prohlášení věci za kulturní památku, nýbrž jedině na základě opravných prostředků podaných proti tomuto rozhodnutí v souladu s vládním nařízením č. 91/1960 Sb., o správním řízení.

Pravomocné rozhodnutí o zápisu, potažmo zápis kulturní památky do příslušného seznamu ke dni 3.3.1964, tak existovaly k účinnosti zákona o státní památkové péči, tj. ke dni 1.1.1988, přičemž tento zápis byl jedinou nutnou podmínkou podle § 42 odst. 1 zákona o státní památkové péči k tomu, aby bylo možné věc nadále považovat za kulturní památku.

Nejvyšší správní soud poznamenává, že na základě sdělení údajů o památkové ochraně a evidenci Národního památkového ústavu ze dne 13.5.2005 a evidenčního listu nemovitě kulturní památky, který zpracoval Státní ústav památkové péče a ochrany přírody v říjnu roku 1970, nemá pochybnost o tom, že zápis domu č. 70 do státního seznamu nemovitých kulturních památek byl skutečně ke dni 3.3.1964 proveden.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové inspekce č. j. 50075/2022 ze dne 26. srpna 2022

Žádost o informaci změn provedených v Ústředním seznamu kulturních památek ČR Národním památkovým ústavem spočívajících v podřazení některých movitých kulturních památek pod nemovité kulturní památky jako jejich součástí.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2022-050075-15565.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče č.j. MK 25735/2018 PI ze dne 10. dubna 2018

Stanovisko Ministerstva kultury ve věci posouzení platnosti vyhlášeného ochranného pásma národní kulturní památky keltského hradiště H.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2018_025735-9673.docx

Stanovisko Ministerstva kultury, památkové inspekce č.j. MK 21227/2016 PI ze dne 15. dubna 2016

Výkon památkové péče na území státní archeologické rezervace Levý Hradec vymezené v roce 1956.

Z těchto důvodů je nutné mít výnos o zřízení státní archeologické rezervace za platný a účinný. V případě státní archeologické rezervace bude příslušným prvoinstančním orgánem Městský úřad Černošice, odbor školství, kultury a cestovního ruchu, který by o žádostech rozhodoval v souladu především s § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči a správního řádu, tj. vycházel by ze současného stavu poznání kulturněhistorických hodnot, ctil by základní zásady činnosti správních orgánů atd.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2016_021227-4794.docx

Působnosti stanovené krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 43

- (1) Práva a povinnosti stanovené tímto zákonem vlastníku kulturní památky má,
- a) je-li kulturní památka státním majetkem, státní organizace, která má kulturní památku ve správě²⁶⁾ nebo jiná organizace než státní, které byla kulturní památka odevzdána do trvalého užívání,²⁷⁾
 - b) je-li kulturní památka v družstevním nebo náhradním užívání na základě práva užívání k zajištění výroby, organizace, které takové užívací právo přísluší podle zvláštních předpisů,²⁸⁾
 - c) občan, jemuž bylo zřízeno k pozemku, který je kulturní památkou, právo osobního užívání pozemku podle zvláštních předpisů,²⁹⁾
 - d) ten, kdo s kulturní památkou nakládá jako se svou a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu kulturní památka patří.³⁰⁾
- (2) Práva a povinnosti vlastníka věci, která by mohla být podle § 3 prohlášena za kulturní památku, má též správce a uživatel takové věci, jakož i ten, kdo s ní nakládá jako se svou a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu věc patří.³⁰⁾

§ 43a

Zrušen

§ 44

- Pokud tento zákon nestanoví jinak, řídí se
- a) uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti uchazečů pro restaurování kulturních památek a pro provádění archeologických výzkumů a
 - b) podmínky pro restaurování kulturních památek osobou oprávněnou k restaurování a pro provádění archeologických výzkumů osobou oprávněnou k výzkumům zákonem o uznávání odborné kvalifikace^{11g)}.

§ 44a

(1) Ve správních řízeních vedených podle tohoto zákona lze listinu prokazující vlastnictví věci nahradit čestným prohlášením, nejde-li o věc, která je předmětem evidence v katastru nemovitostí.

(2) Ve správních řízeních vedených podle tohoto zákona týkajících se movité kulturní památky, která je příslušenstvím nemovité kulturní památky, je místní příslušnost orgánu státní památkové péče určena místem, kde se nachází nemovitá kulturní památka.

(3) Závazné stanovisko podle § 14 odst. 1 a 2, je-li vydáno orgánem státní památkové péče ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad podle zvláštního právního

²⁶⁾ § 64 hospodářského zákoníku.

²⁷⁾ § 70 hospodářského zákoníku.

²⁸⁾ § 37 a násl. zákona č. 122/1975 Sb., o zemědělském družstevnictví.

§ 1 a násl. zákona č. 123/1975 Sb., o užívání půdy a jiného zemědělského majetku k zajištění výroby.

§ 9 vládního nařízení č. 47/1955 Sb., o opatřeních v oboru hospodářsko-technických úprav pozemků.

§ 12 zákona č. 61/1977 Sb., o lesích.

²⁹⁾ § 198 a násl. občanského zákoníku.

³⁰⁾ § 132a občanského zákoníku.

předpisu¹⁾, je samostatným rozhodnutím ve správním řízení, jinak je úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem. Stanoviska uplatněná k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci nejsou správním rozhodnutím.

Z judikatury:

8 As 171/2020 - 36 (Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2021)

... § 44a odst. 3 věty první zákona o státní památkové péči ... Dané ustanovení zákona o státní památkové péči neklade žádné formální požadavky na navazující řízení vedené stavebním úřadem.

Určité řízení o vydání územního souhlasu v širším smyslu zde však probíhat bude i v případě nepoužití části II. a III. správního řádu, neboť stavební úřad musí posoudit splnění podmínek dle § 96 odst. 3 stavebního zákona, mezi něž patří i souhlasná závazná stanoviska, popřípadě souhlasná rozhodnutí dotčených orgánů podle zvláštních právních předpisů.

Je potřeba si položit otázku, zda závazné stanovisko orgánu státní památkové péče samostatně zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti adresátů práva. V daném případě takto činí až stavební úřad vydáním či nevydáním územního souhlasu.

V tomto ohledu Nejvyšší správní soud odkazuje i na závěry uvedené v usnesení jeho rozšířeného senátu, čj. 2 As 75/2009 - 113, ve kterém se rozšířený senát zabývá problematikou závazných stanovisek: „Skutečnost, že dle § 149 odst. 1 správního řádu z roku 2004 je obsah závazného stanoviska závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu, se týká samotného procesu tvorby konečného rozhodnutí. Tato závaznost potvrzuje zakládání práv a povinností vyplývajících ze závazného stanoviska a materializuje se v rozhodnutí konečném. Kdyby je závazné stanovisko zakládalo přímo, nebylo by vydání rozhodnutí konečného zapotřebí.“

52 A 68/2016 - 60 (Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, - pobočky v Pardubicích ze dne 21. 11. 2017)

V dané věci však toto závazné stanovisko má sloužit pouze jako podklad pro vydání územního rozhodnutí a následně pro vydání stavebního povolení pro provedení těchto stavebních prací. V takovém případě s poukazem na ust. § 44a odst. 3 zákona o památkové péči je třeba konstatovat, že správní orgán I. stupně a i žalovaný postupovaly v rozporu s platnou právní úpravou, tedy v dané věci bylo vydáno závazné stanovisko formou rozhodnutí správních orgánů. ... /Soud je povinen/ přihlídnout z úřední povinnosti k existenci takových vad jen za předpokladu, že ... se jedná o vady takového charakteru a takové míry závažnosti, že brání přezkoumání napadeného rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů (ve zrušujícím rozsudku odkázal NSS na předchozí rozsudky NSS ze dne 27.9.2005, č.j. 3Afs 19/2004-92, ze dne 19.4.2006, č.j. 3As 5/2003 atd.), přičemž uvedl, že o takovou vadu by se v případě akceptace závěru krajského soudu jednalo i v dané věci, tedy že v dané věci se jedná o natolik závažnou vadu řízení, ke které je třeba výjimečně přihlížet i bez výslovné žalobní námítky.

Ze stanovisek:

Stanovisko Ministerstva vnitra, odboru legislativy a koordinace předpisů č.j. MV-21136-3/LG-2010 ze dne 5. března 2010

Výkladové stanovisko k § 149 zákona č. 500/2004 Sb. ve vztahu k dalším právním předpisům.

Dle rozsudku č.j. 1 As 92/2008-76 má územní souhlas stejné právní účinky jako územní rozhodnutí. Rozdíl mezi těmito instituty spočívá pouze v jednodušším procesním postupu, podobně jako v případě ohlášené stavby, terénní úpravy nebo zařízení. ... Územní souhlas dle § 96 a písemný souhlas dle § 106 zákona č. 183/2006 Sb., jsou tedy rozhodnutí ve smyslu § 9 a § 67 odst. 1 správního řádu a rovněž ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního, takže je vůči nim přípustné jako odvolání, tak případně následně napadení soudní žalobou [zde je otázkou, zda se úvahy obsažené v tomto odstavci nestaly obsoletními v důsledku usnesení zvláštního senátu zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, sp. zn. Konf 25/2012 – 9 ze dne 6. 9. 2012, uveřejněného na webu Nejvyššího správního soudu www.nssoud.cz, http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2012/0025_0Konf12_20120917073913_prevedeno.pdf a rozsáhlé novely stavebního zákona č. 350/2012 Sb., nicméně dle názoru vydavatele závěr o povaze závazného stanoviska v tomto případě obstojí i bez výslovné vazby na obsah výše uvedeného odstavce; poznámka vydavatele].

S ohledem na shora uvedené lze tedy jednoznačně říci, že se v daném případě jedná o vydání závazného stanoviska, které není samostatným rozhodnutím ve smyslu § 9 a § 67 odst. 1 správního řádu, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo kterým se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá. Tyto právní účinky má až výrok navazujícího rozhodnutí podle stavebního zákona, pro nějž je předmětné závazné stanovisko podkladovým správním aktem, vydaným na základě zmocnění dle zákona č. 20/1987 Sb.

Text stanoviska: http://www.mkcr.cz/doc/cms_library/2010_21136_3-3393.doc

§ 45

(1) Ministerstvo kultury vydá obecně závazné právní předpisy k provedení § 3 odst. 6, § 6a odst. 6, § 7 odst. 5, § 8 odst. 5, § 10 odst. 3, § 20 odst. 5, § 23b odst. 5, § 29 odst. 4 a § 31 odst. 6.

(2) Ministerstvo kultury vydá obecně závazné právní předpisy

- a) v dohodě s Ministerstvem pro místní rozvoj k provedení § 6 odst. 2, § 14 odst. 10 a § 17 odst. 7.
- b) v dohodě s ministerstvem financí České republiky k provedení § 16 odst. 3 a § 23 odst. 4,
- c) v dohodě s Ministerstvem financí k provedení § 27 odst. 5.

Ustanovení závěrečná

§ 46

Zrušují se

1. zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ve znění zákona ČNR č. 146/1971 Sb.,
2. vyhláška č. 98/1959 Ú. 1., o okresních konzervátorech a zpravodajích státní památkové péče,
3. vyhláška č. 99/1959 Ú. 1., kterou se blíže určuje činnost a organizace krajských, okresních a místních komisí státní památkové péče,
4. vyhláška č. 116/1959 Ú. 1., o evidenci kulturních památek,
5. vyhláška č. 118/1959 Ú. 1., o památkových ochranných pásmech,
6. vyhláška č. 56/1960 Sb., o úhradě nákladů na udržování a obnovu kulturních památek,
7. § 11 písm. b) zákona č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, pokud se vztahuje na kulturní památky.

§ 47

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1988.

Kempný v. r.

Adamec v. r.

TŘÍDNÍK SPECIALIZACÍ RESTAURÁTORSKÝCH PRACÍ

Třídění je provedeno v základních strukturách, které umožňují přesný popis restaurátorské specializace buď kumulováním jednotlivých odborností z rozličných řádů, jejich doplňování podle skutečné specializace nebo naopak vyčleňování pouze jednotlivé úzké specializace z nabídky uvedené v příslušném řádku.

1 - malířská umělecká díla

2 - sochařská umělecká díla

3 - uměleckořemeslná díla

Kód	Položka třídníku
1	Malířská umělecká díla na plátně, dřevěných a kovových deskách, na papíře a pergamenu, na skle a jiných nestavebních materiálech, nástěnné malby, figurální sgrafita a polychromie na sochařských dílech
2 a	Polychromovaná sochařská umělecká díla z kamene, dřeva, kovu, keramiky, terakoty, štuku, sádry, umělého kamene a jiných výtvarných materiálů
2 b	Nepolychromovaná sochařská umělecká díla z kamene, dřeva, kovu, keramiky, terakoty, štuku, sádry, umělého kamene a jiných výtvarných materiálů
3 a	Polychromovaná nefigurální uměleckořemeslná díla z kamene, štuku, umělého kamene, sádry
3 b	Nepolychromovaná nefigurální uměleckořemeslná díla z kamene, dřeva, štuku, umělého kamene, sádry
3 c	Uměleckořemeslná díla z umělého mramoru
3 d	Uměleckořemeslná nefigurální malířská díla
3 e	Uměleckořemeslné povrchové úpravy na nefigurálních dílech
3 f	Zbroj, zbraně, mechanické přístroje, stroje a další podobné předměty
3 g	Uměleckořemeslná díla ze skla, keramiky a porcelánu, drahých kovů, z obecných kovů, z textilu, z papíru a pergamenu, z přírodních materiálů
3 h	Hudební nástroje
3 i	Ostatní uměleckořemeslná díla

EVIDENČNÍ DOTAZNÍK ŽADATELE O POVOLENÍ K RESTAUROVÁNÍ

Příjmení, jméno, titul:
 Datum a místo narození:
 Rodné číslo, bylo-li přiděleno, a státní občanství: fotografie
 Trvalý pobyt:
 telefon:
 Přechodný pobyt, bydliště:
 telefon:
 Adresa ateliéru:
 telefon:

Vzdělání a kvalifikace pro obor restaurování

	Název a sídlo školy	Obor	Rok ukončení	Druh zkoušky
Odborné				
Úplné odborné				
Vyšší odborné				
Vysokoškolské				
Postgraduální				
Kursy, školení, stáže				

Délka odborné praxe srovnatelné s restaurováním:

.....

Odborná spolupráce s institucemi i jednotlivými odborníky v oblasti restaurování:

.....

Teoretická činnost (přednáška, publikace, restaurátorské výstavy) k problematice restaurování:

.....

Další informace, které považujete za důležité pro udělení povolení k restaurování, je možné uvést na samostatném listě.

Prohlašuji, že údaje uvedené v tomto dotazníku a přiloženém Chronologickém přehledu provedených restaurátorských prací jsou pravdivé a že dokumentaci, předloženou k žádosti o povolení k restaurování, jsem osobně zpracoval na základě mnou samostatně provedených restaurátorských prací.

.....

Datum

.....

Podpis

Chronologický přehled provedených restaurátorských prací

Název díla	Provenience a umístění díla	Charakteristika provedeného restaurátorského zásahu	Rok zahájení a dokončení restaurování	Údaje o případné spolupráci s jinými restaurátory včetně uvedení jejich jména

Teoretické a praktické oblasti, které tvoří obsah vzdělávání a přípravy vyžadované v České republice pro výkon činnosti restaurování

- a) dějiny a filosofie umění a uměleckého řemesla, včetně ikonografie, se zaměřením na české země a Evropu,
- b) dějiny architektury se zaměřením na české země a Evropu,
- c) heraldika se zaměřením na české země a Evropu,
- d) teorie a metody památkové péče ve vztahu k restaurování, výkon památkové péče podle platné právní úpravy,
- e) estetika a etika restaurování,
- f) metody prezentace děl výtvarných umění a uměleckořemeslných prací,
- g) muzejnictví, restaurování a konzervace sbírkových předmětů a předmětů kulturní hodnoty,
- h) fyzikální a chemické metody restaurátorského průzkumu díla, interpretace výsledků a komplexní vyhodnocení průzkumu pro stanovení vhodného technologického postupu při restaurování,
- i) chemické, biologické a fyzikální procesy, způsobující poškození děl výtvarných umění a uměleckořemeslných prací, odpovídající restaurátorské a konzervační metody,
- j) historické techniky a technologie restaurování,
- k) současné techniky a technologie restaurování,
- l) restaurátorské a konzervační materiály,
- m) chemie se zaměřením na restaurátorskou problematiku,
- n) mineralogie (petrografie) se zaměřením na restaurování,
- o) výtvarná příprava (figurální a nefigurální kresba a malba, modelování),
- p) provádění kopií děl výtvarných umění a uměleckořemeslných prací,
- q) metody dokumentace restaurování, odborná fotografie,
- r) využití výpočetní a jiné soudobé techniky v oboru restaurování,
- s) odborná praxe pod dohledem kvalifikované osoby při restaurování v příslušné specializaci,
- t) samostatně a komplexně provedené restaurování děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací v příslušné specializaci, včetně obhajoby před odbornou komisí,
- u) závěrečná vědecká nebo jiná odborná písemná práce v oboru restaurování,
- v) český jazyk, popřípadě jeden světový jazyk.

Teoretické a praktické oblasti, které tvoří obsah vzdělávání a přípravy vyžadované v České republice pro provádění archeologických výzkumů

- a) obecné dějiny, dějiny filosofie a dějiny kultur od pravěku přes starověk a středověk po moderní civilizace,
- b) dějiny umění a uměleckých řemesel,
- c) dějiny osídlení se zaměřením na české země a Evropu,
- d) egyptská, egejská, řecká, etruská a římská archeologie, archeologie Kypru a Předního Východu,
- e) starožitnosti ve vztahu k archeologii,
- f) biologická antropologie,
- g) mytologie a náboženství v dějinách hmotné kultury včetně ikonografie,
- h) topografie,
- i) epigrafika a numismatika,
- j) teorie a metody památkové péče ve vztahu k provádění archeologických výzkumů, výkon památkové péče podle platné právní úpravy,
- k) etika provádění archeologických výzkumů,
- l) metody prezentace archeologických nálezů,
- m) preventivní ochrana archeologických nálezů a muzejnictví,
- n) metody vědecké archeologie pravěké, prehistorické, středověké a novověké,
- o) teorie a odborná výkopová praxe archeologických výzkumů,
- p) nauka o materiálech a technologiích pro účely archeologie,
- q) metody dokumentace archeologických výzkumů, odborná fotografie,
- r) využití výpočetní a jiné soudobé techniky v oboru archeologie,
- s) samostatně a komplexně provedený archeologický výzkum, včetně obhajoby před odbornou komisí,
- t) závěrečná vědecká práce v oboru archeologie,
- u) český jazyk, jeden světový jazyk a základy latiny a řečtiny.